ספר

אֱמוּנָה לִישֵׁנֵי עָפָר

סדר תחינות ובקשות על קברי הקדושים אשר
בארץ המה לעורר רחמים וחסד מאת ה׳ על אדמת
קודש בבית מועד לכל חי מיוסדים על דעת חז״ל
וע״פי סדר התחינות בספר

המענה לשון

ונוסף בו סדר התפלה מה שמתפללין בני הח״ק דג״ח בז׳ אדר על הקברים
הניקס והזיקק בל״הק ומתורגם בלשון אשכנזי קל להבין

מאת

גבריאל הירש ענגלענדער.

געבעטהע

אויף דען גרעבערן פערעוויגטער אנפערוואנדטען
נאך דעם עהערעם בעשטאנדענען
מענה לשון.

שנת כִּי יָדַעְתִּי גּוֹאֲלִי חָי לפ״ק.

Emuna Lischene Afar.

וויען
געדרוקט בייא אנטאן עדלען פאן שמיד ק. ק. פריוו׳ בוכדרוקער
WIEN, bey ANTON E. v. SCHMID. 1826.

4

מכתב

מהחכם הרבני המופלא מו"ה **נפתלי בנעט** נ"י מורה אמונה לילדי ישורון בק"ק נ"ש יע"א

במצות אביו הרב הגאון הגדול רשכב"הג מו"ה **מרדכי בנעט** נ"י אב"דק נ"ש והמדינה נ', אודות הספר

אמונה לישני עפר.

המחבר הספר הזה זקק ונקה את הספר מענה לשון המלא פה אתנו היום, מכל מגום, וקרא לו שם חדש אשר יאה לו: אמונה לישני עפר. והנה הוא בא. לפני אאמ"ו הרב הגאון הגדול מו"ה מרדכי בנעט אבד"ק נ"ש והמדינה יע"א, להתחנן מלפניו. שיואל נא בכבודו ובעצמו לראות את מחברתו הזאת, או לצוות על אחד מנאמני ביתו, לתת עין בקורת עליו, אם טוב הוא למלאות מקום המענה לשון? וכי ראוי הוא להקדישו על מכבש הדפוס, לחלקו ביעקב ולהפיצו בישראל? — ולהיות כי אבי המחבר, צדיק ונושע הנו' המופל' המנוח מו"ה ליב נ"ע. היה כמה שנים סופר המדינה והיו ידיו רב לו לשרת את אאמ"ו הרב מדינה נ"י, וכל ימיו מלאכתו נאמן לפניו. גם את המחבר בעצמו הכיר מנעוריו שהוא ירא וחרד לדבר ה', מוכתר בנימוסין, ושם טוב הוא קילוסו, כאשר גם יעידו עליו במכתביהם אשר הראה לו, הרב הגדול דק"ק פרעשבורג יע"א והרב הגאון דק"ק טרעביטש יע"א. לזאת לא ראה להשיב ידו אחור, מלגלגל זכות על ידו. אך אאמ"ו הרב הגאון הגדול הנ"ל, מטרדות עבודת הקודש אשר עליו, ומהסבה כי נסע מזה ושם לדרך פעמיו, לא היה יכול לראות את כל התפלות בספר הזה ואפס קצהו ראה. לכן צוה עלי בנו החתום מטה, הממלא מקומו בנסעו מזה בדברים כאלו, והמורה אמונה לילדי ישורון

פה

צושריפֿט

דעם העררן רבי נַפְתָּלִי בענעדיקט, עפֿפֿענטליכער רעליגיאָנס-

לעהרער אין נ"ש

בייא געלעגענהייט דער העראויזגאבע דעס ווערקעס

אמונה לישני עפר

אים נאהמען אונד אויף בעפֿעהל זיינעס פֿאטערס, דעס האָכוויר-
דיגען העררן לאנדראבינערס מארקוס בענעדיקט אין נ"ש.

דער פֿערפֿאססער דיזעס ווערקעס אמונה לישני עפר, איין
דיא שטעללע דעס פֿעראַלטעטען זאָגענאננטען **מענה לשון**
פֿערטרעטענדעס געבעטהבוך אויף דען גרעבערן דער פֿערשטאָר-
בענען, האט דיזעס לעצטערע, פֿאָן אללען אנשטעססיגען שטעללען
גערייניגט, אונד אומגעארבייטעט, דאזעלבען אויך דען איהם
פֿאסטענדערן נאכאהמען טרייטג עגען דען פֿערשטאָרבע-
נען בייאגעלעגט. ער האט דאזעלבע דאן, דעם העררן לאָקאל-
אונד לאנדראבינער מארקוס בענעדיקט, איינעם האָכווירדיגען
פֿאטער, מיט דער ערגעבענסטען ביטטע פֿאָרגעלעגט, וואָמיט
דיזער ענטוועדער אין איינענער פערזאָן, אָדער דורך איינען
אנדערן אויף דען ער זיין פֿאָללקאָממענעס פֿערטרויען זעטצט,
עס גענויא דורכזעהען לאססען מעגע, אונד היראיבער ענטשיידע
אין וויא פֿערן דאז אונטערנעהמען געלונגען, אונד אָב דיזעס אומ-
געארבייטעטע מענה לשון, דעם וואונשע דער נאטיאָן, דיא איין גע-
בעטהבוך אויף דען גרעבערן הייטעט, אונד דעם ווילען דער זאכ-
קונדיגען ענטשפריכט.

דא דער פֿאטער דעס פֿערפֿאססערס, מעהרערע יאהרע אים
ראבינאטדיהנסטע איינעס האָכווירדיגען פֿאטערס געשטאנדען,
אונד זיך זיינער פֿערדיהנסטע וועגען זיינע פֿאָללקאָממענע ליבע
ערווארב, זאָ וויא דער פֿערפֿאססער זעלבסט, פֿאָן יוגענד אן,
אלס איין רעכטשאפֿפֿענער טוגענדליבענדער מאן, פֿאָן איהם אנ-
ערקאננט ווארדע. וויא אויך זיינע פֿאָן דען ווירדיגען העררן
ראבינערן צו פרעסבורג, אונד טרעביטש, אין הענדען האבענדען

פה, לשום עיני עליו, ולצרפיהו בכור הבחינה כיד ה' הטובה עלי, ואנכי את פי אמ"ו נ"י שמור. ואחרי ראותי את כל המחברת ומצאתיו מזוקק מכל, וטוב הוא למלאות מקום המענה לשון. הנני נותן עדותי בשם ובמצות אמ"ו הרב הגאון הגדול הרב מדינה נ"י, שהתפלות הללו, המיוסדים בלשון נקי ולא בל"הק, טובים המה מאלה הראשונים בהספר מענה לשון, וראוי לכל בני עמינו להתפלל מתוך הספר אמונה לישני עפר הזה, על קברי מתים, ולשפוך בהם כל איש את שיחו על אדמת הקודש לפני ממית ומחיה. ולראי' באתי ע"הח יום ה' כ"ח תמוז **י"ה"ו"ה" מ"מ"י"ת" ו"מ"ח"י"ה"** לפ"ק פה ק"ק נ"ש יע"א.

הק' נפתלי בלא"אמו הגאון הגדול מוהר"ר

מ ר ד כ י ב נ ע ט

אב"דק נ"ש והמרינה יע"א נ"י.

צייגיטסע בעוועהרען. זאָ ווינטטע איין האָכווירדיגער הערר פאטער זעלבסט, דער נאטיאָן, איין אויס זיינען הענדען קאָמאענ־דעם בוך אין דיזע האנד צו געבען.

דא אבער איין ווירדיגער הערר פאטער צו זעהר בעטעפטיגט איזט אונד ענדליך גאר, איינע אונאומגענגליך נאָטהווענדיגע רייזע, עס איהם אונמאָגליך מאכטע, אללע דיזע געבעטהע גענויא דורכצוזעהען, אונד ער נור איינען טהייל דערזעלבען זעלבסט דורכ־זעהען קאָננטע, זאָ האט ער איך זיינען ענדעסגעפערטיגטען זאָהן, אלס סובסטיטוט אין זיינער אבוועזענהייט, אונד עפפענט־ליכען לעהרער דער רעליגיאָן פעסט בעאויפטראגט, איט דיזעם ווערקע איינע שטרענגע דורכזיכט פאָרצונעהמען, אונד נאך אללען איינען קרעפטען עס גענויא צו פריפען, וועלכעם בעפעהלע איך אויך ווירקליך שטרענגע נאכלעבטע.

נאכדעם איך נון דאז גאנצע ווערק אויפ'ס גענויעסטע דורכ־געזעהען, אונד עס פאָן אללען אנשטעססיגען שטעללען גערייניגט פאנד, אונד איינזעהע דאס עס גוט זייא דיא שטעללע דעם פערהאלט: טען מענה לשון'ס צו ערזעטצען, זאָ גאב איך היאמיט איהם נאהמען אונד אויף אויסדריקליכען בעפעהל איינעס האָכווירדיגען העררן פאטערס דאז צייגניס, דאס דיזע, אין ריי־נער עברעאישער שפראכע פערפאסטען געבעטהע, דיא יענע דעם עהעדעם געברייכליכען מענה לשון'ס ווייט איבערטרעפפען, אונד איך קאָן עס איינער נאטיאָן בעסטענס אנעמפפעהלען, דאס זיא אויס דיזעם בוכע אמונה לישני עפר, אין ריינערן אויס־דריקקען אויף דען גרעבערן דער פערשטאָרבענען בעטהען, אונד איהר הערץ פאָר גאָטט ערגיסען קעננען. צו מעהרערער בע־קרעפטיגונג איינס. אין איינעס האָכווירדיגען העררן פאטערס הרב הגאון הגדול מו"ה מרדכי בנעט אבדק' נ"ש והמדינה נ"י נאהמען, איינגעהענדיגע פערטיגונג. נ"ט אם 28. טאג דעם מאָנאטהס תמוז שנת תקפ"ה לפ"ק.

נפתלי בנעט,

זאָהן דעס העררן לאָקאל־ אונד לאנדראבינערס

מארקוס בענעדיקט.

פֿאָרוואָרט

הספר אמונה לישני עפר, איזט ניכטס מעהר אונד ניכטס ווענינער, אלס איינע אומארבייטונג דעס פֿאָרהערגעברייכליכען זאָגענאננטען מענה לשון. דא פֿיעלע דארנאך פֿראגטען, עס אבער אויפצולעגען פֿערבאָטען ווארדע; זאָ וואר מאן הויפטזעכליך בעמיהעט, דא דאָך דיא נאטיאָן איין געבעטהבוך על הקברים האבען מוס זיך וואָ מעגליך. אם פֿאָריגען טעקסט צו האלטען, אונד זאָ דיזעס ווערקכען מנוקה ומזוקק הערויסצוגעבען, אונד דעמזועלבען, דען איהם פאססענדערן נאהמען, טרייע געגע דיא פֿערשטאָרבענען בייצולעגען, וויל היר דער נאהמע מענה לשון גאנץ אָהנע זין וואר.

טאדלער דער נייען ערשיינונגען, זאָללען אלזאָ דיזעס ניכט טאדעלן, וויל עס נייא איזט, עס איזט נור אין איין נייעס געוואנד געהיללעט, עס ווארדע נור וועגגעלאססען, וואס וועגגעלאססען אונד געענדערט, וואס געענדערט ווערדען מוסטע. כבר אמרו הז"ל מקבלין הטוב ממי שאמרו.

דא איבריגענס דיזע איבערזעטצונג, אויך פֿיר דיא געמיינערע קלאססע אונזערער נאטיאָן בעשטיממט איזט, זאָ וואר מאן בעמיהעט, זיך איהר זאָ פֿיעל אלס מעגליך, פֿערשטענדליך צו מאכען.

ואתה ה' היודע כל! הרואה לבב! תרת מצפוני כליותי. מי יודע זאת בלתך כי אך למען יראתך העצורה כאש בקרבי מלכי ואדוני! ומאהבתי אליך כי רבה היא. הקשיתי לעמך חרגשת נפשי אשר הכנותי בעניי? — היה נא עם פי לבל אכשל בלשוני. ושפתי ברור ימללו. אליך ה' תלויות עיני עבדך ועל חסדך סמוך לבי.

וויען בירח האתנים תקפ"ו לפ"ק.

דער פֿערפֿאססער.

(א) (מי שלא היה על הבית עלמין בתוך שלשים יום יאמר ברכה זו בבואו תוך ד' אמות לקברים).

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר יָצַרְתָּ אֶת כָּל אֵלּוּ בַּדִּין וְזַנְתָּ אוֹתָם בַּדִּין וְהֵמַתָּ אוֹתָם בַּדִּין וְיָדַעְתָּ מִסְפַּר כּוּלָם בַּדִּין וְעָתִיד אַתָּה לְהַחֲזִיר וּלְהַחֲיוֹתָם בַּדִּין בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים: אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אסורים

(א) (ווער איננערהאלב דרייסיג טאגע, ניכט אויף דעם בעגרעבּ־ניס פלאטצע וואר, בעטהעט ביים איינטריטטע דאזעלבסט, פאָלגענדעס.)

געלאָבט זייעסט דוא עוויגער, אונזער גאָטט, קאֶניג דער וועלט! דער דוא דיזע אללע מיט רעכט ערשאפפען, ערנעהרט, אונד מיט אללעם נעטהיגען פערזאָרגט האסט. מיט רעכט זיא שטערבען ליסעסט, זיא אללע נאהמענטליך פאָרס גע־ריכט לאדעסט, זיא איינסט ווידער מיט גערעכטיגקייט אינס לעבען רופעסט. געלאָבט זייעסט דוא עוויגער! בעלעבער דער טאָדטען! הערר! אללגעוואַלטיג ביזט דוא איאאטערדאר, דוא ער־וועקסט דיא טאָדטען, אללמעכטיגער בעשיטצער! דוא שפייזעסט אללעס לעבענדע דורך דיינע גנאדע. ערוועקסט דיא טאָדטען אויס גראָסעם ערבארמען אונטערשטיצעסט דיא פאללענדען; היילעסט דיא קראנקען; בעפרייעסט געבונדענע אונד בעשטעטיגסט דיינע

אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר. מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָּךְ מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים: עַל כָּל זֶה אֲנַחְנוּ חַיָּבִים לְהוֹדוֹת לְךָ וּלְיַחֵד אֶת שִׁמְךָ הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵין כְּעֶרְכְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בָּעוֹלָם הַזֶּה וְאֵין זוּלָתְךָ מַלְכֵּנוּ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא אֶפֶס בִּלְתְּךָ גּוֹאֲלֵנוּ לִימוֹת הַמָּשִׁיחַ וְאֵין דּוֹמֶה־לָּךְ מוֹשִׁיעֵנוּ לִתְחִיַּת הַמֵּתִים:

(ב) (הרוצה לסבב הבית עלמין יאמר תחינות הללו על קברים שונים).

יְהִי רָצוֹן לְפָנֶיךָ אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם מֶלֶךְ רַחֲמָן אֲשֶׁר בָּרָאתָ נְשָׁמוֹת טְהוֹרוֹת שֶׁל הַצַּדִּיקִים הַלָּלוּ.

שתהא

דיינע טרייע זואגע; דענען דיא אים שטובע ענטשלאפען. ווער איזט וויא דוא? הערר דער שטערקע! ווער דיר גלייך? או קעניג! דער דוא טעדטעסט, ווידער בעלעבסט, דאס אונזער הייל אויפבליהע. יא טרייא איזט דיינע זואגע, דאס דוא איינסט דיא טאָדטען ערוועקסט.

וויר זינד דאראָב פערפפליכטעט, דיר צו דאנקען, דיינען גראָסען, אעכטיגען, פורכטבארען נאהמען, אלס איינציג צו ערקעננען. קיינער איזט דיר גלייך צו שטעלען עוויגער אונזער גאָטט! אין דיזער וועלט, קיין געטטליך וועזען אויסער דיר אָקעניג! אויך אין יענעם קינפטיגען לעבען. ניכטס בעשטעהעט אָהנע דיך: הערר אונזער ערלעזער אין דען טאגען דעם משיח'ס, ווער איזט דיר עהנליך: הערר אונזער עררעטטער! אין דען טאגען דער טאָדטענערוועקקונג? ——

(ב) (ווער אללע גרעבער אומגעהען וויל, בעטהעט דיזעס אן פערשידענען פלעטצען.

עס זייא דיין וויללע אונזער פאטער אים הימעל! דער דוא דיא ריינען זעעלען אללער דיזער פראָממען ערשאפפען! דאס זיא אין

שֶׁתְּהֵא מְנוּחָתָם כָּבוֹד. וּבִצְרוֹר הַחַיִּים תְּהֵא נַפְשֵׁיהֶם צְרוּרָה, וְלִי וּלְכָל בְּנֵי בֵיתִי וּלְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל, יַעֲמוֹד זְכוּת תַּלְמוּד תּוֹרָתָם וּמַעֲשֵׂיהֶם הַטּוֹבִים שֶׁל הַקְּדוֹשִׁים הַלָּלוּ הַהוֹלְכִים בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם בֵּין רִבְבוֹת מַלְאֲכֵי שַׁחַק בְּגַן עֲדָנִים בֵּיתַן מֶלֶךְ נוֹרָא, וּתְמַלֵּא כָּל מִשְׁאֲלוֹת לִבֵּנוּ לְטוֹבָה, וְתַרְחִיב לְבָבֵינוּ מִכָּל דְּאָגָה וְתוּגָה וְתָסִיר מִמֶּנּוּ כָּל צָרָה וָפַחַד וְכָל מַחֲלָה וּתְרַפֵּא כָּל תַּחֲלוּאֵינוּ. הֵן צָרְכֵינוּ הֵמָּה מְרֻבִּים וְרוּחֵינוּ קְצָרָה מִלְּהַגִּידָם לְפָנֶיךָ. אָנָּא פְּנֵה נָא אֶל תְּפִלָּתִי אֲדוֹן הָעוֹלָמִים, הַבֵּט תּוֹךְ עוֹמֶק קְרָבַי הֲלֹא שָׁח וְנִכְנַע תִּרְאֵנִי, אֶשְׁתַּחֲוֶה מְלֹא קוֹמָתִי אַרְצָה מוּל הֲדוֹם רַגְלֶיךָ וְדִמְעוֹת תּוֹדָה יָפִיקוּ כָּל מַעְיָנַי אֵלֶיךָ: נָא אַל תֶּחֱרַשׁ לְדִמְעָתִי בִּינָה הֲגִיגִי

ושא

אין פריעדען רוהען מעגען, אונד בייא דיר אים עוויגען לעבען פעראייניגט זייען. דאס מיר, אללען מיינען הויזגענאָססען אונד גאנץ ישראל, דאז פערדיענסט איהרער לעהרע, דיא טוגענד-האפטען האנדלונגען מיך, דיא דיזע הייליגען אויסאיבטען, דיא נון צווישען מיריאדען היממלישער ענגעל אים גן עדן, וואנדעלן, בייאשטעהען מעגען. דאס זיא אונזערע זאכוואלטער זייען, פאָר דיינעם הייליגען טהראָן, דאס זיא פיר אונס דיין ערבארמען ער-פלעהען. דאס דוא אללע וינשע אונזערעס הערצענס צום גוטען ערפיללעסט, אונד אונזער הערץ בעפרייעסט פאָן טרויער אונד קוממער. אללע ליידען, אללע קראנקהייטען פאָן אונס אבווענדעסט, אללע אונזערע שמערצען היילעסט. זיהע! וויר ברויכען זאָ פילעס, דאָך איזט אונזער גייסט צו שוואך, דיר אללעס הערצוזאגען. אָ ווענדע דיך מיינער ביטטע צו, הערר אללער וועלט! שויע אין דיא טיפע מיינעס הערצענס, געוויס דוא ערבליקסט מיך פאָלל אינגערליכער געפיהלע פאָר דיר ליגען. טהרענען דעס דאנקעס ערגיסען

וְשָׂא לְכָל חַטֹּאתַי. לְמַעַן זְכוּת הַצַּדִּיקִים וְהַצִּדְקָנִיּוֹת הַשּׁוֹכְנִים פֹּה שָׁמְרֵנִי וּלְמַעַן בְּרִיתְךָ אֶת אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב הַצִּילֵנִי מִכָּל רָע. בֵּין בַּיּוֹם בֵּין בַּלַּיְלָה. בְּכָל מָקוֹם מִדְרַךְ כַּף רַגְלִי. וְתַצִּילֵנִי בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים מֵאוֹיֵב אוֹרֵב וְלִסְטִים מֵחַיּוֹת רָעוֹת מִפַּחַד רַעַד וָרַעַשׁ מִמַּשְׁחִית וּמְחַבֵּל. מִכָּל בֶּהָלָה וְתַקָּלָה מֵחֳלָאִים רָעִים וִיסוּרִים קָשִׁים מִמִּיתָה מְשׁוּנָּה וּמִכָּל רָעָה שֶׁבָּעוֹלָם אֲשֶׁר מִקּוֹצֶר רַעְיוֹנִי לֹא אוּכַל לְהִתְפַּלֵּל וּלְבַקֵּשׁ רַחֲמִים עָלָיו. יְהִי רָצוֹן לִפְנֵי כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ מַלְכִּי וְצוּרִי כְּאִלּוּ הִתְפַּלַּלְתִּי עַל כָּל מִינֵי רָעוֹת שֶׁלֹּא יָבוֹאוּ עָלֵינוּ וְעַל כָּל מִינֵי טוֹבוֹת שֶׁיַּשִּׂיגוּ אוֹתָנוּ מַהֵר בִּישׁוּעָתְךָ הַגְּדוֹלָה. וְתֵן לָנוּ חַיִּים אֲרוּכִים שֶׁל עוֹשֶׁר וְכָבוֹד וְשָׁלוֹם וְחֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָּל רוֹאֵינוּ. מְחַל וּסְלַח וְכַפֵּר עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ.

הלא

ערגיטען זיך אוים איינעם אינערן צו דיר. אָ טוויגע ניכט צו איינען טהרענען! אערקע אויף איינע שטיללע ביטטע, פערלייהע אללע איינע זינדען. אום ווילען דער טוגענד דיזער פראָמאען, דיא היר רוהען. אום דיינעס בונדעס ווילען איט אברהם, יצחק אונד יעקב, בעוואהרע איך פאָר אללעם אונגליקקע, זאָ דעם טאגס אלס דעם נאכטס, איבעראלל וואָהין איך געהע. אין דיינעם גראָססען ערבארמען שיטצע איך פאָר פיינדען, נאכשטעללערן, רייבערן, געווילד, פורכט, בעבען, אונד שטיראען, פאָר פערדערבען, שרעקקען, אונגליק. בעזען קראנקהייטען אונד שאערצען, פאָר איינעם אונגעוועהנליכען טאָד, אונד פאָר אללעם אונגליקקע, דאס איינע בעשרענקטען זיננע, ניכט פאָראויס זעהען קעננען איר יעטצט דיינע רעטטונג צו ערבעטהען. שענקע איר לאנגעם לעבען, אין רייכטהום אונד עהרע, גנאדע, געוואָגענהייט, אונד ערבארמען אין דיינען, אונד אין אללער אענשען אויגען

הֲלֹא אַתָּה הַיּוֹדֵעַ כֹּל מִמְּךָ לֹא נִסְתָּרָה כַּמָּה תִּכְבַּד
הָעֲבוֹדָה עַל בָּנֶיךָ הָלוֹךְ בְּדֶרֶךְ תָּמִים עֲלֵי תֵבֵל
הַמִּסְכֶּנֶת הַזֹּאת. נָא הַצִּילֵנִי מִכָּל חֶרְפָּה וָבוּז,
מִצָּרָה צוּקָה וַעֲנִיּוּת. וְתֵן לִי בָּנִים וּבָנוֹת חַיִּים וְקַיָּמִים
עוֹשֵׂי רְצוֹנְךָ כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶם אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ רוֹצֶה בִתְשׁוּבָה שֶׁתְּקַבֵּל תְּפִלָּתִי
וְתַעֲשֶׂה אֶת בַּקָּשָׁתִי, הַחֲזִירֵנִי בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה
לְפָנֶיךָ וְיִהְיוּ זָכִיּוֹתַי מַכְרִיעוֹת עַל חוֹבוֹתָי. וְתֵן בְּלִבִּי
אַהֲבָתְךָ וְיִרְאָתְךָ, וְכוֹף אֶת יִצְרִי לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב
שָׁלֵם, כִּי יֵצֶר לֵב הָאָדָם רַע מִנְּעוּרָיו, בְּמַחְבֵּא
קִירוֹת לֵב אֱנוֹשׁ יִתְגַּנֵּב לְהָסִית לְבוֹת יִשְׁרֵי דֶרֶךְ
לִרְדּוֹף הוֹן, רִשְׁתוֹתָיו פְּרוּשׂוֹת כָּל גֶּבֶר תִּלְכּוֹדְנָה
וְאַחֲרִיתוֹ דַּרְכֵי מָוֶת, יְהִי נָא חֶלְקִי עִם שׁוֹמְרֵי
מִצְוֹתֶיךָ וְעוֹסְקֵי תוֹרָתֶיךָ אֲשֶׁר פֹּה נִקְבָּרִים וַאֲשֶׁר
עודנם

איגען, פערגיב אללע מיינע פערגעהונגען, דיר איזט עס יא בע-
קאננט וויא שווער עס איינעם שטערבליכען פעללט אין דיזעם
לעבען גאנץ אונבעפלעקקט טוגענדהאפט צו זיין. שענקע מיר זעה-
נע אונד טעכטער דיא איהרער גאנצען לעבענסצייט הינדורך, דיי-
נעם ווילען נאכוואנדעלן אמן.

אללמעכטיגער! דער דא געפאללען האסט אן ערנסטער
רייע! פיהרע מיך מיט וואהרעם רייעפאללעם
הערצען צוריק צו דיר, לאססע מיינע טוגענד שולד איבער-
וויגען. לעגע ליבע אונד עהרפורכט פאר דיר, מיר אינס הערץ,
דאס מיך אונגעטהיילטען הערצענס דיינעם ווילען נאכלעבע אונד
דען פערפיהרערישען שלינגען דעם בעזען טריבעס ענטגעהע.
לאססע מיך אנטהייל מיט דענען זיין, דיא דיינע געבאטהע האל-
טען, אונד אין דיינער לעהרע זיך בעשעפטיגען, נימם מיט ער-
בארמען

עוֹדֶנּוּ בַּחַיִּים וּתְקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתִי
וְאַל תְּשִׁיבֵנִי רֵיקָם מִלְּפָנֶיךָ אָמֵן:

רִבּוֹן כָּל הָעוֹלָמִים! פֹּה עַל אַדְמַת הַקּוֹדֶשׁ עַל מִפְתַּן הֵיכַל שַׁדַּי הִנְנִי נִצָּב. עֶבֶד נִקְלֶה מִשְׁתַּחֲוֶה וְכוֹרֵעַ וְדוֹפֵק עַל פְּתָחֶיךָ. חָרְדָה לְבָבִי מֵרוֹב גָּדְלְךָ. אֶפְחָד מִקְּרוֹב הֵיכַל חֲצֵירוֹתֶיךָ. כִּי גְדוּלָּתְךָ מִמֶּנִּי לֹא נִסְתָּרָה, וְאָנֹכִי גֶבֶר פּוֹשֵׁעַ עָנִי מִנּוֹעַר וְגֹוֵעַ. אָמְנָם! — חֲסָדֶיךָ אֵל! גָּבְהוּ שָׁמַיִם, זֹאת תַּרְהִיבֵנִי! — עֵינֶיךָ יְשׁוֹטְטוּן בַּכֹּל, תִּרְאֶה לְבָבִי, תִּשְׁמַע לְשׁוֹן עֲרַל שָׂפָה אֵל שׁוֹמֵעַ! אֶת כַּפַּי מוֹלְךָ אֶפְרוֹשָׂה, הֲלֹא חָפֵץ חַיִּים אַתָּה. מַלְכִּי וַאֲדוֹנִי הַדְרִיכֵנִי נָא בַּאֲמִתֶּךָ, הֲלֹא יָדַעְתָּ קוֹצֶר רַעְיוֹן בְּנֵי
תמותה

בארמען אונד וואהלגעפאללען איינע ביטטע אויף, לאססע איך ניכט אונערהערט פאן דיר געהען, אמן.

הערר אללער וועלט! איך שטעהע היר אויף היילגעם ערדרייכע, גלייכזאם אן דער שוועללע דעס טעמפעלס דעס אללמעכטיגען, איין נידריגער קנעכט (איינע נידריגע מאגד) ווירפט זיך נידער, קניעט הין, פאכט אן דיינען טהארען. איין הערץ בעבט פאר דיינער ערהאבענען גרעססע, איך פירכטע, וואגע עס ניכט איך דיינער הייליגען האללע צו נעהערן. איך בין איין זינדענפאללער מאן (איין זינדענפאללעס וויב) אים אונגליקקע פערפאללען פאן יוגענד אויף, אללין דיינע גנאדע א גאטט! דיא האך וויא דיא הימעל איזט, דיזע גיבט איר מוטה! — דיינע אויגען איבערבליקקען יא אללעס, דא זיהסט אויך איין הערץ, דא ווירסט דיא שטיממע איינעס אנגסטען הערען דעם עס אן ווארטע פעהלעט, זיין געפיהל דיר הערצוזאגען. צו דיר ברייטע איך מיינע הענדע אויס. א לאססע איך ניכט פארטגעריססען ווערדען, פאם שטראמע דיינעס צארנעס! דא וויללסט יא דאס דיינע געשעפפע אם לעבען בלייבען, לייטע איך אין דיינער וואהרהייט.
דען

תְמוּתָה הֲתוּכַלְנָה שְׂפָתָיו בָּרוּר מַלֵּל. אַךְ בְּךָ לִבִּי נָכוֹן כִּי אַתָּה אֵל הֶחָפֵץ שְׁלוֹם עַבְדּוֹ, הֲלֹא בָחַנְתָּ אֶת לְבָבִי מַלְכִּי וְצוּרִי! יָדַעְתָּ הֶגְיוֹן לִבִּי וְרִגְשׁוֹת נַפְשִׁי. אַתָּה הַיּוֹדֵעַ כֹּל הֵן יָדַעְתָּ לֵב טָהוֹר רוֹחָץ מִכָּל סִיג חֲפַצְתִּי, זֹאת אַקְרִיב עַל מִזְבַּחֲךָ אֵל יוֹצְרִי! גַּם אַתָּה נֶפֶשׁ כּוּבְסָה מֵחֶלְאָה בָּהּ תַּחְפּוֹץ! הֲלֹא עֵינֶיךָ יְיָ בְּמִרְבַּז לְבָבִי וּבְמִסְתְּרֵי עוֹמֶק מִצְפּוּנִי יַבִּיטוּ. הָרוֹאֶה לְבַב! הוּא יָבִין מַה בְּלֵב עַבְדּוֹ. קָטוֹנְתִּי מִכָּל הַחֶסֶד אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עִמָּדִי אֲחַזְתַּנִי בְּיַד יְמִינֶךָ. יָדְךָ יְיָ הָיְתָה זֹאת אֲשֶׁר נִהֲלַנִי עַד כֹּה — מָה אֶתֵּן לְךָ חֵלֶף טוּבְךָ עִמָּדִי? מָה אָשִׁיב לְךָ תּוֹדָה אֱלוֹהַּ כַּבִּיר, עַל כָּל הַטּוֹב אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עִמָּדִי? — רַק אֶת נַפְשִׁי אָכִין לְךָ בְּזֹאת חָפַצְתָּ! — עַתָּה יְיָ אֱלֹהַי! הוֹאֵל נָא הֱיוֹת עִמָּדִי. אַל יִפְגְּעֵנִי אָסוֹן וְכָל כִּלָּיוֹן

חרץ

דען דער בעטרענקטע זין דער טטערבליכען איזט דיר יא בעקאננט, דא ווייסט עס, דאס עס זיינען ליפפען אן ריינער אויסטפראכע פעהלעט. נור דיר פערטרויע איך הער דא דאס וואהל דיינער געטעפפע הייטעסט, דא האסט איין הערץ געפריפט, ווייטט אללע געדאנקען, אללע עמפפינדונגען אין איר, ווייסט דאס איך עס וינטע איין ריינעס, פאן אללען פעהלערן פרייעס הערץ צו בעזיטצען. אונד דיזער וואונש איזט יא אויך דען דייניגען גאנץ גלייך. איך בין צו געריננ ע, פיר אלל דיא גנאדע דיא דוא ביז יעטצט איר ערצייגט האסט. דיינע רעכטע היילט איך אויפרעכט, עס ווער דיינע מעכטיגע האנד דיא איך דורכט לעבען לייטעטע. וואס קאן איך דיר פיר אללע דיינע גיטע געבען? וויא דיר איינען דאנק בעצייגען פיר אלל דאז גוטע דאז דוא איר ביזהער געטהאן? וואהלאן! זא וויל איך אללע איינע געפיהלע דיר וויהען, אונד

דוא

חָרֶץ. אַל תַּעַזְבֵנִי עַתָּה כַּאֲשֶׁר עַד הֵנָּה אֶת נַפְשִׁי הִצַּלְתָּ. רַב לְהוֹשִׁיעַ! הָאֵר עֵינַי בְּעוֹדִי בַּחַיִּים טֶרֶם רִמָּה תִשְׁלוֹט בִּי. טֶרֶם תְּכַסֶּה עֲפַר הָאָרֶץ אֶת גְּוִיָּתִי. הָסֵר נָא מַסְוֶה הַמְבֻכָּה מִמֶּנִּי בְּעוֹד נִשְׁמַת חַיִּים בִּי, וְאֶרְאֶה לְתַקֵּן אֶת אֲשֶׁר עִוִּיתִי בְּטֶרֶם אֵלֵךְ וְאֵינֶנִּי. אֲהַלֶּלְךָ נֶצַח אֲסַפֵּר שִׁמְךָ לְאֶחָי וַאֲשַׁלֵּם נְדָרַי יוֹם יוֹם:

אָנָּא אֵל נוֹרָא! יִהְיוּ נָא בְּרוֹב רַחֲמֶיךָ נִשְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים הַנִּקְבָּרִים פֹּה צְרוּרוֹת בִּצְרוֹר הַחַיִּים עִם נִשְׁמוֹת אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב. וְאִם יֵשׁ בֵּינֵיהֶם אֵיזֶה מֵהֶם שֶׁיֵּשׁ עָלָיו שׁוּם דִּין וְעוֹד לֹא קִבֵּל דִּינוֹ. הָקֵל נָא מֵעָלָיו דִּינֶךָ. רַחֲמֵהוּ וְהַסְתִּירֵהוּ בְּצֵל כְּנָפֶיךָ, וְהַעֲלֵהוּ מַעְלָה מַעְלָה לַחֲסוֹת בְּצִלְּךָ עִם כל

דוא האבע געפאללען מיר בייצושטעהען, דאס איך קיין אונגליק טרעפפע, פערלאססע מיך אויך יעטצט ניכט, וויא דוא ביזהער מיר בייגעשטאנדען. ערלייכטע מיינע אויגען מיינער גאנצען לעבענסצייט הינדורך בעפאָר שטויב דער ערדע מיינען קערפער דעקקט אונד דער ווארם אן מיינער היללע נאגעט. אויף דאס איך אללעס ווידער גוט מאכע, וואס איך פערשולדעט, בעפאָר איך דאהין געהע, פאָן וואָ איך ניכט ווידערקאָממע. עוויג וויל איך דיינען נאהמען לאָבען. איהן מיינען ברידערן פערקינדען, אונד טאג טעגליך מיינע געליבדע ערפיללען.

מעגען דורך דיין גרעָסטעס ערבארמען, דיא זעעלען דיזער פראָממען, דיא היר רוהען בייא דיר אים עוויגען לעבען פעראייניגט זיין, בייא דען זעעלען פאָן אברהם, יצחק, אונד יַעקב, אונד איזט איינער אונטער איהנען, דער נאָך עטוואס אבצובוססען האט, ערלייכטערע דיין געריכט פאָן איהם, ערבארמע דיך זיין, בירג איהן אונטער דיינער פליגעל שאטטען, פיהרע איהן אין אללען

כל הצדיקים. הצילם נא מחבוט הקבר ויזכו לעמוד לגורלם לקץ הימין. אמן:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו היושבי בשמים וגם על ארץ מטה הודך והדרך יזרח! אתה הרואה כל! תבחון כל לבות תשמע עתר כל בריה ותשפוך גשם רצונך עליהם. פנה נא היום אל תפלת הערער מצוק לב ומדאבון נפש ישפוך שיח. עגני לטובה על כל מה שבקשתי היום מלפניך כמו שענית לאברהם אבינו בהר המוריה ליצחק על גבי המזבח ליעקב בבית אל ליוסף בבית האסורים. לאבותינו על ים סוף. ליונה במעי הדגה. לאליהו בהר הכרמל ולכל החסידים והישרים כן תענני ותברכני ותעשה עמי לפנים משורת הדין.

ותהא

ﭏלען גערעכטען מיטאער העהער, ﭏום בייﭏ דיר געבﭏרגען צו זיין. רעטטע מיהן פﭏר ליידען ﭏים גרﭏבע, טענקע מיהם דﭏז גליק דﭏס ער ﭏויפערשטעהע ﭏם ענדע דער טﭏגע, אמן.

עס זייﭏ דיין ווילע עוויגער ﭏונזער, ﭏונד ﭏונזערער עלטערן גﭏטט! בעוﭏהנער דעס הימעלס! דעססען מﭏיעסטעט ﭏויך דיﭏ ערדע בעשטרﭏהלעט! דער דוﭏ ﭏלעס זיהעסט, הערצן ﭏונד ניערען פריפעסט, ﭏלע געבעטהע דיינער געשעפפע הערעסט, ﭏונד דיינע הולד ﭏיבער זיﭏ ערגיסעסט, דﭏס דוﭏ דיך הייטע דער ביטטע מיינעס ﭏונגליקליכען צווענדעסט, דער ליידענפﭏללען הערצענס, ביטטערן געמיטהעס. זיינע קלﭏגע ﭏויסשיטטעט. ערהערע מיך מין ﭏלעם וומס מיך הייטע געבעטהען, זﭏ וויﭏ דוﭏ ﭏונזערן פﭏטער אברהם ﭏויף מוריה, יצחק ﭏויף דעם ﭏלטﭏרע, יעקב מין בית אל, יוסף ﭏים געפענגניססע, ﭏונזערע פﭏרעלטערן ﭏם שילפמעערע, יונה ﭏים לייבע דעס ﭏונגעהייערס. אליהו ﭏויף דעם בערגע כרמל ﭏונד ﭏלע פרﭏממען ﭏונד גערעכטען ערהערט

הﭏסט

וּתְהֵא תְּפִלָּתִי מְקֻבֶּלֶת לְפָנֶיךָ כִּקְטוֹרֶת שֶׁל אַהֲרֹן הַכֹּהֵן שֶׁהֵשִׁיב חֲרוֹן אַפְּךָ מֵעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְכִתְפִילַּת מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ שֶׁחִלָּה פָּנֶיךָ וְאָמַרְתָּ סָלַחְתִּי כֵּן תִּסְלַח וְתִמְחוֹל לִי עַל כָּל פְּשָׁעַי. עֲוֺנַי וַחֲטָאַי. הֵן יָדְךָ אֵל טִפְּחָה שַׁחַק יָסְדָה אֶרֶץ עַל פִּיךָ יַעַמְדוּ הַבְּרוּאִים כּוּלָּמוֹ. לְפָנֶיךָ אֵל אַדִּיר! לְפָנֶיךָ אֲשַׁוֵּעַ! שְׁמַע קוֹל עַבְדְּךָ כִּי לִבִּי יֶהֱגֶּה אֵימָה לְשׁוֹנִי מַר צוֹרֵחַ מֵאֵימַת דִּינֶךָ. אֵי לֵב בָּשָׂר יֹאמַר זָכִיתִי? הַשְׁמֵד הַמַּיִם הַזֵּדוֹנִים טַהֵר חַדְרֵי לְבָבִי וּמִשְׁכְּנֵי אַחֲרֶיךָ, אִם שָׁגִיתִי, הֲלֹא אַתָּה טוֹב וְסַלָּח! — הַשְׁפֵּל נָא כָּל הַקָּמִים עָלַי לְרָעָה, וְיִסּוֹגוּ אָחוֹר כָּל מְבַקְשֵׁי רָעָתִי. הַצֵּל אוֹתִי וְאֶת כָּל בֵּיתִי וְאֶת כָּל יִשְׂרָאֵל מֵעֲנִיּוּת וִיסּוּרִים. הַעֲנִיקֵנִי מִן הַחֵן וְהַחֶסֶד שֶׁלִּפְנֵי כִּסֵּא כבודיך

האט, זא ערהערע אונד זעגנע איך, לאססע איך גנאדע פיר רעכט פינדען, לאססע איין געבעטה דיר זא אנגענעהם זיין, וויא דאז רייכערווערק דעם פריסטערס אהרן, דער דיינען צארן פאן דיינעם פאלקע ישראל אבגעווענדעט, אונד וויא דאז געבעטה דיינעס דיהנערס משה דער דיך אנפלעהעטע, אונד דוא שפראכסט: איך פערציהע! „זא פערגיב אויך אללע איינע פערגעהונגען. דיינע האנד א גמאטט האט דען הימעל געשפאננט אונד דיא ערדע געגרינדעט, אויף דיינעם בעפעהלע שטעהען אללע געשעפפע דא, צו דיר אללמעכטיגער! צו דיר טרייע איך היגאויף, ערהערע דיא שטימע דיינעס קנעכטעס (דיינער מאגד!) פערטיגע אוים איינעם אינגערן אללע בעזען בעגירדען, רייניגע איין הערץ, צייך איך דיר נאך! האבע איך געפעהלט, זא ביזט דוא יא איין גאטט דער גיטע, דער גערן פערציהעט. ערנידריגע אללע דיא זיך ווידער איך אויפמאכען איר צו שאדען, דאס זיא צוריקווייכען אללע, דיא איין אונגליק ווינשען! רעטטע איך, איין גאנצעס הויז, אונד גאנץ

כבודך, אַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי. תֵּן בְּלִבִּי לְקַיֵּם מִצְוֹתֶיךָ, לְהָבִין עִמְקֵי תוֹרָתֶיךָ. הוֹדִיעֵנִי נָא אֶת דַּרְכֶּךָ לְמַעַן אֶמְצָא חֵן בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָּל רֹאַי. וְתִפְקְדֵנִי לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם. וְתֵן לִי זֶרַע אֲנָשִׁים שֶׁלֹּא יִהְיֶה בָהֶם שׁוּם דּוֹפִי. וְיִחְיוּ לְאוֹרֶךְ יָמִים וְיַעַסְקוּ בְּתוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶךָ כְּמוֹ שֶׁהִבְטַחְתָּ עַל יְדֵי יְשַׁעְיָהוּ חוֹזָךְ. וַאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אוֹתָם אָמַר יְיָ רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבָרַי אֲשֶׁר שַׂמְתִּי בְּפִיךָ לֹא יָמוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זַרְעֲךָ וּמִפִּי זֶרַע זַרְעֲךָ אָמַר יְיָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם. וְאַל יְעַכֵּב חֵטְא וְעָוֹן אֶת תְּפִלָּתִי קָרֵב יוֹם הַיְשׁוּעָה לְרַחֵם אֶת אַרְצְךָ לְכוֹנֵן אֲבָנֶיהָ וּבְנֵה בֵּית מִקְדָּשְׁךָ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ. אָמֵן:

אנא

גחנץ ישראל פָֿחר חרחוטה חונד ליידען! בעטענקע איך איט הולד חונד גנחדע, דיח בייח דיינעם הייליגען טהרחֵנע זינד, ענט-ציהע איר דיין חנגעזיכט ניכט, גיב איר חיין הערץ, דיינע גע-בחָטהע צו החלטען, דען געהייאניסען דיינער לעהרע חויף דיח טפור צו קחָאאען, אחכע איר דיינע וועגע בעקחנט, דחט חיך הולד פֿינדע, חין דיינען, חונד חין חללער אענטען חויגען. ער-חיננערע דיך איין, גיב איר נחכקחָאאען חן דענען קיין פֿעהלער זייח. טענקע איינען קינדערן לחנגעס לעבען, חונד דחס זיח זיך טטעטעט איט דיינער לעהרע חונד דיינען געבחָטהען בעטעפֿטיגען. וויח דוח חונט דורך דיינען פרחָפֿעטען ישעיהו דיח פֿערזיכערונג געגעבען „חונד חיך אחכע דיזען איינען בונד איט חיהגען“ טפרחך דער עוויגע „איין גייסט דער חויף דיר רוהעט, חונד איינע וואָרטע דיח חיך חין דיינען אונד געלעגט החבע, זאָללען פֿאָן דיינעם אונדע ניכט וויכען חויך ניכט פֿאָן דעם אונדע דיינער קינדער, חונד קינדעסקינדער, טפריכט גחָטט, פֿאָן נון חן ביז חין עוויגקייט.“ ערבויע דיינען הייליגען טעאפעל, בחלד חין חונזערן טחגען, אמן.

מיין

אנא אלהי ידעתי כל המתחננים לפניך יליצו עליהם מעשיהם הטובים אשר הקדימו לעשות ואני אין בידי מעש לא צדק ולא יושר. אך ברוב רחמיך תמכתי יתדותי. הוד עליון! המעדה נפש כל יציר, גם על אנוש חסר כח תרחיף! — הלא תבל ומלאה ממך יאירו! על כן מצא עבדך את לבו לבא עדיך להתפלל לפניך יוצר הרים! האר פניך על עבדך! אל תסתר פניך ממני ולא כחטאי תגמול עלי ואל תשליכני מלפניך. יי אלהי! מה־יחיל אנוש גם כי ירבה ימים? הלא בין היותו ובין מותו, אך נקודה קטנה. כפסע בינו ובין המות. אנא יי אלהי! רחם עלי בעת מן העולם תוציאני, הביאני לחיי העולם הבא בשלום,

להושיבני

מײן גאָטט! איך ווייס עס וואָהל, יעדער דער דיך אנרופט, האט דיא טוגענד צו געניסטען, דיא ער עהעדעם אויס־געאיבט, איך אבער האבע קיינע טוגענד, קיינע געערעכטיגקייט, נור בלאָס אויף דיין גראָסטעס ערבארמען שטיטצע איך אײנע האָפ־נונג. דיא הולד דעס העכסטען דיז אללע געשעפפע ערהעלט, זיא ווירד אויך דען שוואכען ערדענזאָהן ערהאלטען. איזט דאָך דיא וועלט איט אללעם וואס זיא פיללעט פאָן דיר ערלייכטעט. דא־הער האטטע דיין קנעכט (דיינע אמ ד) דען מוטה צו דיר צו קאָממען דיך אנצופלעהען, דער דוא בערגע געבילדעט! ערלייכטע דיין אנגעזיכט אי ער דיינען קנעכט, בעלאָהנע איך ניכט נאָך מיינען טהאטען, פערווירף איך ניכט, וואס האט דער מענש צו ערווארטען אָ גאָטט! ווען ער אויך נאָך זאָ לאנגע לעבט? — צווי־שען זיינעם זיין אונד ניכט זיין איזט יא נור איין קלײנער פונקט, איין שריטט ברייט נור, צווישען איהם אונ־ דעם טאָ־. ערבארמע דיך איין. ווען דו איך איינסט אויס דיזער וועלט רופסט, בריינגע איך אין פרידען אינ'ס קינפטיגע לעבען, לאס איין אנטהייל בייא

אללען

לְהוֹשִׁיבֵנִי עִם הַצַּדִּיקִים וְהַחֲסִידִים. וִיהֵא חֶלְקִי עִמָּהֶם בְּכָבוֹד. וְאֶהְיֶה בְּיוֹם מִיתָתִי כְּבְיוֹם לֵידָתִי, שֶׁלֹּא יִמָּצֵא בִי שׁוּם חֵטְא וְעָוֹן. וְהַצִּילֵנִי מֵחִבּוּט הַקֶּבֶר וּמִדִּינָהּ שֶׁל גֵּיהִנָּם, וּמִתְּהוֹמוֹת הָאָרֶץ תָּשׁוּב תַּעֲלֵנִי. תּוֹדָה לְךָ עֶלְיוֹן נוֹרָא! תַּעֲלֶה תוֹדָתִי רוּם שְׁחָקִים עַל כָּל הַטּוֹבָה אֲשֶׁר גְּמַלְתַּנִי עַד הַיּוֹם הַזֶּה, וַאֲשֶׁר אַתָּה עָתִיד לַעֲשׂוֹת עִמִּי וְעִם כָּל בְּנֵי בֵיתִי. חַזְּקֵנִי נָא בְּיִרְאָתְךָ הַטְּהוֹרָה, וְאַמְּצֵנִי בְּתוֹרָתְךָ הַתְּמִימָה, יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי, אָמֵן:

(ג) (תפלה על קברי רבנן).

הִנֵּה פֹּה מָצָאתִי קְבוּרַת אִישׁ חַי רַב פְּעָלִים. רוּחַ יְיָ הֶעֱלָהוּ לִמְקוֹם מַה־נּוֹרָא, בֵּין קְדוֹשִׁים יתהלך

אללען גערעכטען אונד פֿראממען זיין, לאס אן מיינעם שטערבע־טאג מיך זאָ אונשולדיג זיין וויא אן מיינעם געבורטסטאג, דאס קיינע זינדע, קיין פֿערברעכען אויף מיר האַפֿטע, בעוואהרע מיך פֿאָר דיסזייטיגען אונד יענזייטיגען ליידען, ברינגע מיך ווידער עמפּאָר אויס דער ערדע טיפֿע.

דאנק אונד פרייז דיר, ערהאבענער פֿורכטבארער! צו דיר עמ־פּאָר שטייגט מיין דאנקגעפֿיהל, פֿיר אלל דאס גוטע דאס דוא ביז יעצט מיר געטהאן. אונד וואס דוא קינפֿטיג נאָך מיר אונד מיינען הויזגענאָססען טהון ווירסט. גיב מיר קראַפֿט אין דיינער לעהרע, מעגען דיא וואָרטע מיינעס מונדעס דיר גע־פֿעלליג זיין, אונד דיא געדאנקען מיינעס הערצענס, מיין שעפּפֿער אונד ערלעזער; אמן.

(ג) (אויף דען גרעבערן געלעהרטער מעננער)

היר פֿאנד מיך דיא רוהעשטעטטע מיינעס ווירדיגען מאננעס, דער זאָ פֿיעלע גוטע טהאטען אויסגעאיבט, דעס עוויגען

יִתְהַלֵּךְ. בִּמְקוֹם לֹא שֶׁזָּפַתּוּ עַיִן, בְּשָׁלוֹם יָנוּחַ עַל מִשְׁכָּבוֹ וּבְסֵתֶר עֶלְיוֹן בְּצֵל שַׁדַּי יִתְלוֹנָן. אָנָּא אֵל חַי! זְכוֹר לְהַצַּדִּיק הַזֶּה אֶת אֲשֶׁר הָלַךְ בְּתוֹם וּבְמִישׁוֹר לְפָנֶיךָ. הוּא בָּקַע בַּקַּע חַלּוֹן צוֹהַר בָּעוֹמֶק סִתְרֵי סוֹדֵי תְעוּדָתֶךָ וּבְמַצְפּוּנֵי חוּקֵּי דָתֶךָ, הוּא הָיָה רֹעֶה צֹאנְךָ וּבִתְבוּנַת כַּפָּיו נָהָם לְטוֹב לָהֶם לְהַחֲיוֹתָם סֶלָה. אַשְׁרֵי לוֹ! שֶׁזָּכָה לָלֶכֶת אַחֲרֵי בּוֹרְאוֹ, לְהוֹרוֹת לְיִשְׂרָאֵל חוּקִּים יְשָׁרִים וּמִשְׁפָּטִים צַדִּיקִים לְהַצְדִּיק אֶת בְּנֵי דוֹרוֹ, גָּדוֹל שְׂכָרוֹ מְאוֹד. יָחִישׁ נָא הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וִימַהֵר תְּחִיַּת אֲדוֹנֵינוּ לְהַעֲמִידוֹ עִם כָּל צַדִּיקֵי וַחֲסִידֵי עוֹלָם. וּלְזַכּוֹתוֹ לְעוֹלָם שֶׁכֻּלּוֹ טוֹב וְאָרוּךְ לְהִתְעַנֵּג שָׁם בְּתַעֲנוּגִים רָמִים. הֵן כָּל עֲמָלוֹ הָיָה בִּקְדוּשָּׁה, לַעֲסוֹק בְּדִבְרֵי תוֹרָה, וּמֵחַיִל אֶל חַיִל יֵלֵךְ וְיִזְכֶּה לִשְׁמוֹעַ טַעֲמֵי הַתּוֹרָה כְּפִי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ:

יהי

גייסט פיהרטע איהן הינויף אין יענע פורטבארע געגענדען, דארט וואנדעלט ער צווישען הייליגען, אן יענעם ארטע, דעססען הערר׳ליכקייט נאך קיינעם לעבענדיגען אויגע זאה. מעגע ער שטיללע רוהע אים גראבע געניסען, מעגע זיין גייסט אין דעם אללמעכטיגען שאטטען געבארגען זיין. א עוויגער גאטט! געדענ־קע דיזעס, וויא ער מיט אויפריכטיגקייט אונד פרעממיגקייט, פאר דיר געוואנדעלט! — ער איזט גלייכזאם אין דיא געהיימ־ניססע דיינער לעהרע אונד דיינער געזעטצע איינגעדרונגען, האט דיינע העערדע געווידעט, מיט ווייזהייט זיא געלייטעט צו איהרעם אימערוועהרענדען גליקקע. הייל איהם! ער וואר זא גליקליך זיינעם שעפפער נאכצוואנדעלן, זיינער נאטיאן גוטע גע־זעטצע אונד פראממע שפריכע צו לעהרען, אונד דיא מענשען זיינעס צייטאלטערס, אויף דען וועג דער טוגענד צו פיהרען.

וויא

יְהִי רָצוֹן לְפָנֶיךָ אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם שֶׁזְּכוּת הַצַּדִּיק הַזֶּה וּזְכוּת כָּל הַצַּדִּיקִים הַשּׁוֹכְנִים פֹּה יָגֵן עָלַי שֶׁתְּכַפֶּר לִי הָאֵל הַסּוֹלְחָן! עַל כָּל חֲטָאַי וַעֲוֹנוֹתַי וּפְשָׁעַי בַּעֲבוּר כְּבוֹד הַצַּדִּיק הַזֶּה אֲשֶׁר בָּאתִי עַל קִבְרוֹ לְהַלֵּל לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא עַל אַדְמַת הַקּוֹדֶשׁ הַזֹּאת, בִּזְכוּת זֶה אָב הָרַחֲמִים! תַּצִּילֵנִי מִן הַשּׁוֹד וְהַשֶּׁבֶר, מִפַּחַד וּבֶהָלָה, מִמִּיתָה מְשׁוּנָה וּמִשָּׁעוֹת רָעוֹת, וְתִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדַי וּתְרַפֵּא אֶת כָּל תַּחֲלוּאַי וּתְבָרֵךְ אֶת לַחְמִי וּמֵימָי, וְתַצִּילֵנִי מִכָּל אוֹיֵב אוֹרֵב וְלִסְטִים, וְתִתֵּן לִי וּלְכָל יִשְׂרָאֵל אוֹרֶךְ יָמִים וְשָׁנִים בְּשַׁלְוָה וְהַשְׁקֵט וָבֶטַח וְאַל תֶּאֱסוֹף עִם חַטָּאִים נַפְשִׁי וְעִם אַנְשֵׁי דָמִים חַיָּי.

ואל

ויא גראָס איזט זיין לאָהן! מעגע דער הייליגע גראָססע קעניג, געלאָבט זייא ער, דיא צייט הערבייא רופען, דאס אונזער לעהרער צום לעבען אויפערשטעהע, נעבסט אללען געררעכטען אונד פֿראָממען דער וועלט, דאס ער דעם גליקעס געניסע אין יענעם עוויגען לעבען, דאס איהם היממלישע פֿריידען צו טהייל ווערדען. זיין גאנצעס בעשטרעבען, וואר מיט הייליגען בעטראכטונגען דער לעהרע זיך צו בעשעפטיגען, מעגע ער נון איממער העהער שטייגען, אונד פֿאָן דעם אללמעכטיגען אייגענעם מונדע, דיא געהיימניססע דער לעהרע הערען. עס זייא דיין ווילле היממלישער פֿאטער! דאס דיא טוגענד דיזער געררעכטען, אונד דיא, אללער פֿראָממען דיא היר רוהען מיר בייא שטעהען מעגע, דאס דוא אללע מיינע פֿערגעהונגען פֿערצייהעסט אום ווילען דיזעס פֿראָממען, אונד דעססען גראב איך קאם, דיינען גראָססען פֿורכטבארע נאמען צו לאָבען, אויף היילינגעם ערדרייכע. מעגסט דוא פֿאָר אונהייל אונד ליידען מיך רעטטען אונד פֿאָר מיינעם אוננאטירליכען טאָד. שיקקע גליק אונד זעגען אין מיינער הענדע ווערק, שענקע מיר אין לאנגעס רוהיגעס לעבען. לאס ניכט מיט זינדערן

מיינע

וְאַל תַּאַסְפֵנִי בַּחֲצִי יָמַי וּתְמַלֵּא שְׁנוֹתַי בְּשֵׂיבָה טוֹבָה וְתוֹסִיף לִי חָכְמָה וָדַעַת וּבִינָה. חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָל הַבְּרִיּוֹת. וּתְיַחֵד לְבָבִי לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה אֶת שְׁמֶךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם. אָנָּא שְׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנַי וְאַל תְּשִׁיבֵנִי רֵיקָם מִלְּפָנֶיךָ:

אָנָּא אֲדוֹן הָעוֹלָמִים מֶלֶךְ רַחֲמָן אִם אָמְנָם חָטָאתִי וְהֶרֱעוֹתִי אֶת מַעֲלָלַי. יְיָ שְׁמָעָה יְיָ סְלָחָה יְיָ הַקְשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אַל תְּאַחַר לְכַפֵּר עַל כָּל פְּשָׁעַי. מַה בֶּצַע בְּדָמִי בְּרִדְתִּי אֶל שַׁחַת? הֵן אַתָּה יְיָ אֱלֹהַי בְּחַסְדְּךָ הַגָּדוֹל מֵאַיִן לְיֵשׁ הִמְצֵאתַנִי וַהֲבֵאתַנִי עַד הֲלוֹם. מַה אֲנִי וּמֶה חַיַּי? לֹא לְצָרְכְּךָ כִּי אִם לְזַכּוֹתִי בְּרָאתָנִי. בְּיָדְךָ יְיָ יָצַרְתָּ כָּל הַתֵּבֵל כֻּלָּהּ. בְּרוּחַ פִּיךָ נִקְשְׁרָה וְנִרְתְּקָה. גַּם רוּחַ בְּאָדָם הַפַּחְתָּ.

במצותיך

איינע זעעלע, איט טוגענדען איין לעבען פערפאללען. טענקע איר וויזהייט, פערנונפט, גנאדע אונד ערבארמען אין דיינען אונד אין אללער אענשען אויגען, ווענדע איין הערץ דיינען הייליגען געבאָטהען צו, דיר איט עהרפורכט צו דיהנען, אונד אונגעטהיילטען הערצענס דיינען ווילען צו ערפיללען, לאס איך ניכט אונערהערט פאָן דיר געהען.

הערר אללער וועלט! איך בין איין טוואכער זינדער (איינע טוואכע זינדערין) אבער דוא אללאעכטיגער ווינטעסט יא נור ערנסטע רייע. וואס קאן איין בלוט דיר פראָמאען ווען איך צור גרובע פאהרע. גענגע איר צייט, דאס איך ווידער גוט אאכע וואס איך פערטוואָרעט, דוא האסט איך אוים ניכטס, אינס דאזיין גערופען, האסט ביזהער איך געלייטעט, וואס בין איך? — וואס איין לעבען? — ניכט דיר צום פאָרטהיילע, איין איינענעס גליק איזט דער צוועק איינעס דאזיינס. דיינע אעכטיגע האנד האט דאז וועלטאלל ערטאפפען, דיין אראם ערהעלט אירידען טיאאערנדע וועלטען, איין ווינק פאָן דיר, זיא פערגעהען. דיין געבאָטה

בְּמִצְוֹתֶיךָ יְיָ עָזְבָה נִשְׁמַת קָדְשֶׁךָ מְעוֹן שַׁחַק וְיָרְדָה
בִּלְבַב אֱנוֹשׁ דַּכָּה. וַתְּקוּ לַעֲשׂוֹת עֲנָבִים וְאַעַשׂ
בְּאוּשִׁים. אֲהָהּ יְיָ אֱלֹהַי! לִבִּי חָלַל בְּקִרְבִּי. גַּם בִּטְנִי
הָרַת פַּחַד. כִּמְבַכִּירָה תִּצְעוֹק נַפְשִׁי כִּי הֵרֵעוֹתִי אֶת
מַעֲשַׂי. נָא אַל בְּאַפְּךָ תוֹכִיחֵנִי אַל תָּבֹא בְּמִשְׁפָּט
עִמָּדִי. הֲלֹא אַתָּה תַבִּיט לְסוֹף דָּבָר בְּקַדְמוּתוֹ.
וּמִדָּתְךָ לְהַאֲרִיךְ אַפֶּיךָ לָרָעִים וְלַטּוֹבִים וְהִיא תְהִלָּתֶךָ.
עַל כֵּן הִקְדַּמְתָּ רַחֲמֶיךָ לְדִינֶךָ. נָא אַל תִּסְכּוֹת בֶּעָנָן
לָךְ מֵעֲבוֹר תְּפִלָּתִי. הֲשִׁיבֵנִי יְיָ אֵלֶיךָ וְאָשׁוּבָה. אַף
כִּי עָרוֹם אָנֹכִי לְמַעַן זְכוּת אֲבוֹתֵינוּ פְּדֵנִי וְחָנֵּנִי. יִהְיוּ
נָא לְרָצוֹן אִמְרֵי פִּי לְפָנֶיךָ. יִהְיוּ נָא אָזְנֶךָ קַשֻּׁבוֹת
לִשְׁמוֹעַ אֶל תְּפִלַּת עַבְדֶּךָ. כִּי מִקּוֹצֶר רוּחַ וַעֲבוֹדָה
קָשָׁה בְּלַעֲגֵי שָׂפָה אֲדַבֵּר. אַךְ אַתָּה אֱלֹהֵי סְלִיחוֹת!
תָּבִין הֲגִיגִי. אַל תְּשִׁיבֵנִי רֵיקָם מִלְּפָנֶיךָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי!
מִיָּדְךָ הַמְּלֵאָה בָּרֵךְ אֶת כָּל מַעֲשֵׂה יָדַי וּמֵאוֹצָרְךָ
הַטּוֹב תְּמַלֵּא בֵּיתִי. וְתַצְלִיחַ אֶת כָּל דְּרָכַי. וּשְׁמוֹר
כָּל מִדְרַךְ כַּף רַגְלַי. יִהְיוּ נָא מְזוֹנוֹתַי מְסוּרִים בְּיָדְךָ
ותהא

בעלעבטע דען טטויב, זאָ וואַרד דער אענט דוﭏ האָפּפֿטעסט
דﭏס דער טטאָק רייפֿע טרויבען ברינגע, ער בראַכטע ﭏבער
הערלינגע. וועןּ ﭏיך נון איינער ﭏונלעהליגען פֿערגעהונגען איך
ערﭏיננערע זאָ ערבעבט איין הערץ ﭏין איר, וויﭏ ﭏיינע פֿרויﭏ
בייﭏ ﭏיהרער ערטטען געבורט, הערר! טטראַפֿע איך ניכט ﭏין
דיינעם צאָרן, געהע ניכט ﭏינס געריכט איט איר. דוﭏ ﭏיבער־
בליקסט יﭏ דﭏז ענדע ﭏללער דינגע ﭏין ﭏיהרער ענטטטעהונג,
פֿערצייהונג ﭏיזט בייﭏ דיר, אָ הילע דיך ניכט ﭏין ﭏיינע וואָלקע
וואָ איין געבעטה ניכט ביז צו דיר דרינגען קעננטע! נים איך ווידער
בייﭏ

וּתְהֵא מְלַאכְתִּי לִבְרָכָה. זַכֵּנִי שֶׁלֹּא יִתְחַלֵּל שֵׁם שָׁמַיִם עַל יָדַי, וְאֶהְיֶה כִּין הַמַּשְׁפִּיעִים טוֹב לְכָל אָדָם. הַדְרִיכֵנִי בְּדֶרֶךְ יְשָׁרָה לְפָנֶיךָ. וּתְנֵנִי לְחֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָּל רוֹאַי, כִּי אֵל חַנּוּן וְרַחוּם אַתָּה וְרַב חֶסֶד לְכָל קוֹרְאֶיךָ בֶּאֱמֶת. וּבִזְכוּת כָּל הַצַּדִּיקִים הַטְּמוּנִים פֹּה וְתוֹרָתָם הַקְּדוֹשָׁה וְחִדּוּשֶׁיהָ שֶׁנִּתְחַדְּשׁוּ עַל יְדֵיהֶם, וּמַעֲשֵׂיהֶם הַטּוֹבִים שֶׁעָשׂוּ בָּעוֹלָם הַזֶּה, תַּעֲשֶׂה אֶת שְׁאֵלָתִי וּתְמַלֵּא אֶת בַּקָּשָׁתִי לְבִלְתִּי אָשׁוּב רֵיקָם, וְאַל יִמְנָעֵנִי שׁוּם מְקַטְרֵג מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם, אָמֵן:

(ד) (תפלה להמסננים את הקברים).

אַב הָרַחֲמִים! תֵּן נָא רַחֲמִים וָחֶסֶד לְכָל הַנְּשָׁמוֹת הַטְּהוֹרוֹת, אֲשֶׁר גְּוִיּוֹתֵיהֶן פֹּה נִקְבָּרוּ. הֵין אוֹתָם שֶׁמָּלְאוּ יְמֵיהֶם בְּטוֹב וּבִנְעִימוֹת, וְנֶאֶסְפוּ בשלום

בייא דיר אויך, בין איך אויך זעלבסט אָהנע טוגענד, זאָ רעטטע איך אום דער פערדינסטע אונזערער פאָרעלטערן ווילען. גיב איינען וואָרטען קראַפט, אָרדנע איינע גענדאנקען, דוא פערטטעהעסט יא דיא שטיללע ביטטע. לאס אללע איינע אונטערנעהמונגען איר געלינגען, לאס איינע נאהרונג איר אוים דיינען הענדען. אונד אין איינע ועטעפטען דיינען זעגען קאָממען. בעוואהרע איך דאס דיין היליגער נאהמע, ניא דורך איך ענטווייהעט ווערדע, פיהרע איך אויף דען וועג דער טוגענד, אנדערן אענטען וואָהלטהון. אום דער טוגענד ווילען דיזער געגרעבטען, אעגסט דוא איינע ווינטע ערפיללען, דאס איר דיינע הולד ניא ענטזאָגען ווערדע, אמן.

(ד) (געבעטה ווען מאן דיא גרעבער אומזעהעט.

ערבארמונגספאָללער פאטער! טענקע דיינע הולד אללען דיזען ריינען זעעלען, דערען קער־
פער

בשלום אל אבותם. הן אותם שמתו קודם זמנם,
הן אותם שקבלו דינם. הן אותם שעוד מעונם לא
נפרעו. לכלם תן חנינה ומנוחה בשלום ושלוה
השקט ובטח בתוך מלאכי מעלה ושרפי קודש
כמעלה למעלה יעלו ובסתר עליון בצל שדי יתלוננו.
ואשר אין בידו מעש וזכות תעשה עמו חסד לחוננו
ממתנת ידיך. ואני תפלתי לך יי עת רצון ענני
בקראי ממעמקי לבי על כל הנשמות והנפשות.
מי שיש לו משלו יהיה כמלאכי אלהים עולים לענגו
בתענוגים בידיעת סודות עליונים. ויעמוד בתחיה
לעולם הבא ותשרה שכינתך על ראשו. ואותן
שעוד לא קבלו דינם. תכסה על עונם ברחמיך
הרבים ותקל מעליהם משפטיך. ותרחם בזכות
אבותיהם ותעלם לשמי מעונך ובין נגידים תושיבם
ותכפר על כל חטאתם להכנס להם לפנים משורת

הדין

פער היר בעגראבען זינד, זאָ יענען, דיא איהרע טאגע אין גליק
פערלעבט, אלס יענען אויך, דיא איהרע שולד נאָך ניכט אבבי־
סטען, פיהרע זיא צור רוהע אין זוויטען היאליגסטען שאַרען,
אלס זיא מיאמער העהער שטייגען אים גענוס דער זעליגקייט.
װער פאָן איהנען ניכט איינע טוגענד בעזיטצט, שענקע איהם
גנאדע מיט דער מילדע דיינער האנד. אלס זיא איינסט אללע אויפ־
ערשטעהען צום קינפטיגען עוויגען לעבען, פערהיללע איהרע
פערגעהונגען אין דיינעם גראָסען ערבארמען אום דער טוגענד
װיללען איהרער עלטערן. פיהרע זיא איין, אין דיינע היאליגע
װאָהנונג, אלס זיא גנאדע פיר רעכט פינדען, טרייפלע אויף זיא
דען טויא דעס לעבענס. אויך יענע דיא ערסט פאָר קורצעם
שטארבען, איהרע זעעלע שטייגע עמפאָר וויא אויף געבאהנטעם
פפאד

הַדִּין, וְתָרִיק עֲלֵיהֶם טַל שֶׁל תְּחִיָּה. וְאוֹתָם שֶׁמֵּתוּ מִקָּרוֹב, תַּעֲלֶה נִשְׁמָתָם בְּאוֹרַח סְלוּלָה אֶל הַר הָאֱלֹהִים וְתִקְשׁוֹר יַחַד רוּחָם נַפְשָׁם וְנִשְׁמָתָם לְהוֹדִיעָם סוֹדוֹת עֶלְיוֹנִים. כַּפֵּר לְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֵם עוֹדֶנָּם בַּחַיִּים וְגַם לָאֵלֶּה אֲשֶׁר פָּדִיתָ יְיָ וְיָצְאָה נַפְשָׁם. וְהַנֶּפֶשׁ הַחוֹטֵאת אֲשֶׁר מִתְאַחֶרֶת לָבֹא לִמְקוֹמָהּ הַמְיוּעָד, תְּרַחֵם עָלֶיהָ לְהַכְנִיסָהּ תַּחַת כְּנָפֶיךָ, הָקֵל מֵעָלֶיהָ הַדִּין וְחִבּוּט הַקֶּבֶר. הִנֵּה נָא יָדֵינוּ פְּשׁוּטוֹת וְכַפֵּינוּ פְּרוּשׂוֹת הַשָּׁמַיְמָה, עַל קִבְרוֹת נַפְשׁוֹת הַקְּדוֹשִׁים יַעַמְדוּ נָא עַמּוּדֵי עוֹלָם יְשֵׁנֵי אַדְמַת עָפָר לְהָסִיר חֲרוֹן אַפְּךָ מִמֶּנּוּ וּמֵעַל כָּל יִשְׂרָאֵל, וְאַתָּה תְקַבֵּל אֶת הַתְּפִלּוֹת, וְתַעֲשֶׂה חֶסֶד לִצְרִיכֵי רַחֲמִים וָחֶסֶד, וְתִהְיֶינָה עֵינֶיךָ פְּקוּחוֹת וְאָזְנֶיךָ קַשּׁוּבוֹת לְרַחֵם עָלֵינוּ מַהֵר, וְעַל כָּל אוֹתָן הַנְּפָשׁוֹת אֲשֶׁר לֹא נִשְׁאַר לָהֶם עֲנַף שׁוֹרֶשׁ אוֹ זֶרַע וְלֹא נִין וְלֹא נֶכֶד לְזַכּוֹתָם,

יְהִי

פאר, היין צום גאָטטליכען בערג. פערמייניגע איהרען קערפער אונד זעעלע, אמאלע איהנען דיא געהייאניססע העהערער רעג־יאָנען בעקאננט. פערלייהע אויך דיינעם פאָלקע ישראל, דעניע־ניגען דיא נאָך אם לעבען זינד, ערהערע איט וואָהלגעפאללען איהרע געבעטהע.

פאטער! אנגעבעטהעטער, דען אללע פעלקער פרייזען, וויא וועניג וויס דער מענש פאָן דיר! וואָ איזט דער פער־שטאנד דער דיך ערגרינדעט? נור דאז וויססען וויר, דאס דוא דיא גיטע ביזט. דאָך זאָ בלינד וויר זינד, לעהרטעסט דוא אונס וואס טוגענד, וואס לאסטער איזט, אונד דער פרייע ווילע בליב אונס אענטען. אָ טטעה איר בייא טטעטס, דאז צו טהון וואס איין געוויססען איר געבייט, אונד איך צו ענטפערנען, פאָן דעם,

דאז

יְחִי נָא חַסְדְּךָ עֲלֵיהֶם לְצַדְּקָם בְּכָל מִינֵי רַחֲמִים׃ הֲלֹא יָדַעְתָּ יֵצֶר בְּנֵי תְמוּתָה! הֵן שָׁמַיִם לֹא זַכּוּ בְּעֵינֶיךָ וּבְמַלְאָכֶיךָ תָּשִׂים תָּהֳלָה. אַף כִּי אִישׁ שׁוֹתֶה כַּמַּיִם עַוְלָה? — הֲלֹא אַתָּה הוֹדַעְתָּנוּ מִדַּת טוּבְךָ וְרַחֲמֶיךָ עַל יְדֵי נֶאֱמַן בֵּיתֶךָ. כָּאָמוּר וְיָדַעְתָּ כִּי יְיָ אֱלֹהֶיךָ הוּא הָאֱלֹהִים הָאֵל הַנֶּאֱמָן שׁוֹמֵר הַבְּרִית וְהַחֶסֶד לְאוֹהֲבָיו וּלְשׁוֹמְרֵי מִצְוֹתָיו. וְאַתָּה יְיָ תִּמְחוֹל וְתִסְלַח אֶת עֲוֹנָם וְהוֹשִׁיעֵנִי לְמַעַן שְׁמֶךָ. וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ. יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ׃

(ה) (תפלה לעני כי יעטוף לשפוך שיחו לפני ה').

הֵן זֹאת הִיא אַדְמַת קוֹדֶשׁ, בָּהּ יָנוּחַ שְׁאֵרִי וּקְרוֹבִי! — פֹּה נַפְשׁוֹ הָעֲדִינָה הִשְׁלִיכָה אַדַּרְתָּהּ ועלתה

דאז עס זו אונטערלאססען איך ערמאהנעט. וואס פאן דיר אויך איך נידערפאליסט, אלס איכס ניכט זום פערלוסט עמפפאנגען האבען! פערן זייא עס איר, דיינע גיטע, אויך דיזע טפאננע זייט איינזוטרענקען! ביזט דוא דען נור איין גאטט דער אענטען. דוא הערר פאן זאהלאזען וועלטען? איך וואנדלע אויך דעם וועג זו דיר, האלטע איך דארויף דורך דיינע גנאדע, אונד זייגע איר וועןאיין פוס אירדט, דיא בעססערן פפאדע דעם לעבענס-אלס איך פערן פאן פרעכער אונזופרידענהייט אונד פאם אייטעלי טטאלזע בלייבען, אוים ווייזהייט אדער אוים גיטע הערר! אעגסט דוא איר פערזאגען, אדער געבען. גיב, דאס איך פיהלע אנ- דערער אענטען לייד, פיהרע איך וואהין איך געהע, זום לעבען יעטזט, איינסט זום גראבע. נור פרידע אונד בראד ביטטע איך פאן דיר, דאז איבריגע ווייסט דוא אם בעסטען, אב עס איר דיהנע אדער טאדע, דיין ווילע געטעהע!

מעגע אויך דיינע הולד אבוואלטען, איבער דיא'עניגען, דיא אהנע הינטערלאססענען ערבען אוים דיזער וועלט גינגע דענען

וְעָלְתָה שָׁמַיְמָה דֶרֶךְ נְתִיבָה אַל — מָוֶת! — פֹּה נַפְשִׁי אֶשְׁפּוֹךְ לִפְנֵי יוֹצֵר נִשְׁמַת כָּל חָי! לוּ יִשְׁמָעֵנִי אֲדוֹנָי! — הִנֵּה אָנֹכִי הֵמַר שַׁדַּי לִי שָׂמַנִי שׁוֹמֵם כָּל הַיּוֹם דָוָה, מְעוּנֶּה אָנֹכִי וּמְדֻכָּא בְּדַאֲגוֹת וִיסוּרִים, עַד שֶׁהָרִאשׁוֹנָה פְּקוּדָה, הַשְּׁנִיָּה מֵאַיִן הֲפֻגוֹת אָצָה וּמְמַהֶרֶת. רַבּוֹת אַנְחוֹתַי מְאוֹד וְלִבִּי דָוֶה, נַפְשִׁי כְּעָפָר לַכֹּל, תּוּשִׁיָּה נִדְחָה מִמֶּנִּי יְדֵי הַזְּמַן אֲסָרוּנִי אֲחָזַתְנִי בְּעָתָה. עֵינִי תִּזְרוֹם מַיִם, תַּדְמִיעַ, אַף תִּשְׁטוֹף כַּנָּחַל, בִּרְכַּי כָּשָׁלוּ, יָדַי לָאוּ, רָחֲפוּ עַצְמוֹתַי מִדְּאָגָה וָפַחַד, בֵּיתִי רֵיקָם מִכֹּל, נֶהְפַּךְ לִבִּי בְּקִרְבִּי, כָּל אוֹיְבַי עָלַי הִגְדִּילוּ עָקֵב. צָפוּ מַיִם עַל רֹאשִׁי אָמַרְתִּי נִגְזָרְתִּי — בְּנַפְשִׁי אָבִיא לַחְמִי, יַחַד עָלַי יִבְכָּיוּן בָּנַי — צוֹעֲקִים לַלֶּחֶם וָאָיִן. חָשַׁךְ מִשְּׁחוֹר תָּאֳרִי שָׁבַת מְשׂוֹשׂ חַגִּי וְשַׁבָּתִּי. אֶשָּׂא עֵינַי אֶל הֶהָרִים מֵאַיִן יָבוֹא עֶזְרִי, וְאֶפֶס עָצוּר וְעָזוּב. — וַדַּאי צַדִּיק אַתָּה יְיָ אֱלֹהָי! אָנֹכִי הֵסַבּוֹתִי אֶת כָּל הָרָעָה אֲשֶׁר מְצָאַתְנִי, כִּי נִלְכַּדְתִּי בִּמְצוּדַת הַיֵּצֶר, הָלַכְתִּי אַחֲרֵי בִצְעִי וְאֶת מַעֲשֵׂי הֲרֵעוֹתִי. עַל אֵלֶּה אני

דענען ווערער וואָרצעל נאָך שטאַם, צוריקבליבען, אעגע דיינע גנאַדע איהנען צו טהייל ווערדען. עוויגער! שטעה אונס בייא, אָ קעניג! ערהערע אונס ווען וויר דיך אנרופען, אמן.

(ה) (געבעטה איינעם ארמען)

הערר דעם היממעלס אונד דער ערדע! דער דאַ אונטער דער ערדשאָללע דען שוואַכען וואורם שפייזעסט. וויא איין אונגליקליכעס קינד צו זיינעם איטלײַדספאָללען פאַטער זיינע צו-פלוכט

אֲנִי בוֹכִיָּה כִּי מָרֹה מָרִיתִי, בְּזָכְרִי זֹאת תָּשׁוּחַ עָלַי נַפְשִׁי — אַךְ שַׂמְתִּי נַפְשִׁי בְּכַפִּי לָשׁוּב אֵלֶיךָ כִּי אַתָּה סוֹלְחָן וּמוֹחְלָן. טוֹב יְיָ לַכֹּל! יָדְךָ פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שָׁבִים. וְהִנֵּה הַיּוֹם בָּאתִי אֶל בֵּית הַמְּנוּחָה הַזֹּאת לְהִשְׁתַּטֵּחַ עַל קִבְרֵי צַדִּיקִים, אֵלְכָה לִּי שְׂדֵה בוֹכִים, לְבַקֵּשׁ מִלְּפָנֶיךָ שֶׁתָּסִיר וְתָקֵל מֵעָלַי מִשְׁפָּטֶיךָ. אִם עַל הַמֶּלֶךְ טוֹב, וְכָשֵׁר הַדָּבָר לְפָנָיו, נַפְשִׁי בִּשְׁאֵלָתִי, (וְנֶפֶשׁ עֲנִיֵּי הַצֹּאן, בָּנַי הֵם אֲשֶׁר נָתַן לִי אֱלֹהִים בָּזֶה):

אָנָּא קוֹרֵא הַדּוֹרוֹת מֵרֹאשׁ! הַגְדֵּל נָא חַסְדְּךָ עִמָּדִי, אָנֹכִי לֹא אוּכַל לְהִמָּלֵט מִפִּגְעֵי הַזְּמַן, יָגֵין נָא זְכוּת הַצַּדִּיקִים הַלָּלוּ עַל נֶפֶשׁ מְעוּנָּה וּמְדֻכָּא, וְאַתָּה מִן הַשָּׁמַיִם תִּשְׁמַע מַהֵר תְּפִלָּתִי לְהָשִׁיב אַפְּךָ. הָסֵר מֵעָלַי שִׁבְטְךָ וְאֵימָתְךָ אַל תְּבַעֲתַנִי. רְאֵה עֲמִידָתִי דַּל וָרֵיק מִכֹּל בְּעֵרוֹם וּבְחוֹסֶר, בְּרָעָב וּבְצָמָא. רַבּוּ מְאוֹד צָרוֹתַי וַתִּדַּד שְׁנָתִי מֵעֵינָי. לִבִּי סְחַרְחַר עֲזָבַנִי כֹּחִי לֹא אוּכַל לִבְכּוֹת בְּפִי אֵין מִלָּה · הֵן אַתָּה יְיָ יָדַעְתָּ כָּל מַכְאוֹבִי, כִּי מָלֵאתִי יָגוֹן וַאֲנָחוֹת. הֲלֹא חַנּוּן אַתָּה וְרַחוּם לְכָל פּוֹעַל. עֲשֵׂה נָא עִמָּדִי

חסד

פֿלוכט ניאַט, ווען שמערץ אונד אונרוהע אין זיינען גלידערן טאָבט, זאָ ליגע איך היר פֿאָר דיר, איך אונטערליגע דעם טווערען דרו־קע דעם שיקזאַלס. אונד וואַס פֿאַללענדס איך נידערבייגט, איזט דער געדאַנקע אָן גאָטט! דאַס איך פֿילייכט איין אונגליק פֿערדיה־נע, דאַס איינע פֿערגעהונגען. איר דיזע ליידען צוגעצאָגען. אללעס אום איך הער איזט פֿאָן דיינער פֿאַטעראַילדע פֿערזאָרגט, דוא ווייסט עס, איך בליקע ניכט ניידיש אויף אַנדערע הין, דוא האַס־טעסט דען נייד, אונד דאַנק זייא עס דיר, דוא האַסט פֿאָן דיזעם

חסד ואמת להושיעני מכל צרותי, למען אוכל
לשמור מצותיך ותורתיך. מלא נא כל משאלותי
א״י אנכי מבקש ומתחנן לפניך. האר ה׳ פניך אלי,
וזכני לעשות תשובה שלמה ולתקן את כל אשר
עויתי, הרם קרני, רחם עלי (ועל בני המאוללים),
ופדני מהר מכל צרותי, בזכות אלו שרי התורה,
גבורי כח עושי בטהרה דבריך, חכמי ישיבה רכבי
ישראל ופרשיו אשר הדריכו את העם בדרך ישרה,
והנם כל אחד במדור לפי כבודו אשר חננו אלהים,
ובסתר עליון בצל שדי יתלוננו. אשרי להם! מה־
טוב חלקם בנעימים! זכו ללכת אחרי בוראם
ולעבדו בכל לבבם, והצדיקו את הרבים, הורו
בישראל חוקים ישרים ומשפטים צדיקים,
ינוחו בשלום וכבוד על משכבותם. המקום ברוך הוא
יחיש וימהר עמידתם, וילכו מחיל אל חיל לראות
פני אלהים, יעלו מעלה מעלה לתהלה ולתפארת.
יהיו נא אמרי פי לפניך לרצון אשר אנכי מתפלל
ברעד וברתת ובאימה חשיכה גדולה:

אנא אלהים חיים! בורא כל יציר! האל הגדול
הגבור והנורא! הט אזנך ושמע אל תפלת

ﭏסטער נאָך מיאמער איך צוריקגעצאָגען; ﭏבער ﭏך! זאָלל ﭏיך פֿילייכט, ﭏיין זאָ שווערער זינדער (ﭏיינע זאָ שווערע זינדערין) זיין, דﭏס ﭏיך דיינע ﭏללמﭏכט ניכט ווערטה בין? — הﭏסט דוﭏ צור פריפֿונג נור דיזע שווערע ליידען ﭏיבער איך פֿערהענגט? — הﭏסט דוﭏ עס פֿילייכט פֿאָרﭏוים געזעהען, דﭏס ﭏיך ﭏיבערפֿלו־סע זיך איין הערץ ﭏיבערהאָבען, ﭏונד דער שטאָלץ דען דוﭏ ﭏונ־טער

עַבְדֶּךָ. כַּפֵּר נָא וּסְלַח לְכָל חַטֹּאתַי, כִּי מַה־יַּעֲצוֹר כֹּחַ עָפָר מִן הָאֲדָמָה, קְצַר יָמִים וּשְׂבַע רוֹגֶז, צָלוּל בִּמְצוּלוֹת חַטֹּאתָיו חַיָּיו מִנֶּגֶד תְּלוּאִים, וְיָדוֹ כָּבְדָה מֵעוֹנִי וּמֵרוֹב עֲבוֹדָה וּכְפֶסַע בֵּינוֹ וּבֵין הַמָּוֶת. הָאוֹרֵב יוֹשֵׁב לוֹ בַּחֶדֶר וְלוֹ הֵכִין כְּלֵי מָוֶת. אֲהָהּ יְיָ אֱלֹהִים! אַף כִּי אֶתְיַגַּע זֶה יָמִים וְשָׁנִים לְהַחֲזִיק בְּמַעֲשֵׂה כּוֹשֶׁר, הִנֵּה זֶה, עוֹמֵד אַחַר כָּתְלֵינוּ, וְדוֹב אוֹרֵב הוּא לִי וְאֵין אֲנִי אוּכַל לַעֲלוֹת הָהָרָה. הוּא אִישׁ מִלְחָמָה מִנְּעוּרָיו צוֹדֵד נְפָשׁוֹת יָדוֹ בַּכֹּל עַד יְפַלַּח חֵץ כְּבֵדִי, לֹא יַרְפֵּנִי עַד בִּלְעִי רוּקִי, דָּחֹה יְדָחֲנִי לִנְפּוֹל לָרֶדֶת שַׁחַת וְלַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְיָ. הֵן אִם כָּל חַי, עַל חֵטְא אַחַת הֵשִׁיבָה, הַנָּחָשׁ הִשִּׁאַנִי, וְאָנֹכִי הַיּוֹם עָנִי אֶבְיוֹן וְגוֹוֵעַ עֲוֹן עֲקֵבַי יְסֻבֵּנִי וְכָבְדוּ מִמֶּנִּי כְּמַשָּׂא כָבֵד. לֹא יָדַעְתִּי סְפוּרוֹת אֶת אֲשֶׁר עָבַרְתִּי חֲמוּרוֹת וְקַלּוֹת. רַבּוּ עֲוֹנוֹתַי עָצְמוּ מִלְּסַפֵּר. וְעַתָּה סְעִיפַי יְשָׁבוּנִי וּמִשְּׁנָתִי אֵעוֹרֵר, אֲבָרֵךְ אֶת יְיָ אֲשֶׁר יְעָצוּנִי. אָמַרְתִּי לְשַׁחֵר פָּנֶיךָ וּלְהִתְוַדּוֹת לְפָנֶיךָ עַל חַטֹּאתַי. כָּל אֵבָרַי וְגִידַי יַחַד הָיוּ בְּמוֹרְדַי, כֻּלָּם חָטְאוּ וְעָווּ בְּמַעֲשֶׂה וּבְמַחְשָׁבָה עַד אֲשֶׁר עָצְמוּ מִשַּׂעֲרוֹת רֹאשִׁי. וְהֵן עַתָּה כֻּלָּם כְּאֶחָד מִתְחָרְטִים,

חרדו

טער אללען לאסטערן פארניגלידהאססעסט, זיך איינער בעאעכטיגעט היטטעט? — דאס איך פיללייכט פאם וועגע דער טוגענד אבגע־וויכען, אונד לאסטערהאפט געווארדען ווערע? –– פאנדעסט דוא עז בעססער דאס איר איינסט איין עוויגעס גליק נאהע בייא דער אורקוועללע דעם לעבענס! דאס היאאליטע פריידען איך ערווארטען

חָרְדוּ וְנָעוּ עַל כָּל פְּשָׁעֵיהֶם, חַטָּאתָם כִּסְדוֹם הִגִּידוּ,
וּמִתְוַדִּים וְדוֹפְקִים עַל שַׁעֲרֵי רַחֲמֶיךָ מְבַקְשִׁים עַל
דַּלְתוֹת שָׁמַיִם וְעַל שֵׁם קָדְשְׁךָ הֵם בּוֹטְחִים. נִכְנָעִים
וְכוֹרְעִים לְפָנֶיךָ אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם! וַיֹּאמְרוּ חָטָאנוּ
וְיָשָׁר הֶעֱוִינוּ! אָמְנָם, אִם פָּעַלְנוּ עָוֶל, הֲלֹא אַתָּה
יָדַעְתָּ יִצְרֵנוּ כִּי עָפָר אֲנַחְנוּ קָרוּץ מֵחוֹמֶר. אוֹי לָנוּ
מֵחַטָּאֵינוּ! יֵצֶר לֵב הָאָדָם רַע מִנְּעוּרָיו לַפֶּתַח חַטָּאת
רוֹבֵץ, בּוֹשְׁנוּ מֵעֲוֹנֵינוּ, אִם כַּחֲטָאֵינוּ תַּעֲשֶׂה לָנוּ,
בַּמֶּה נִשָּׁעֵן? בַּמֶּה אֲקַדֵּם לְפָנֶיךָ אֱלֹהֵי צוּרִי? אֵיךְ
אֶתְרָאֶה לְפָנֶיךָ שׁוֹכֵן שְׁחָקִים? בֹּשְׁתִּי וְנִכְלַמְתִּי
בַּעֲוֹנִי, מַעַשׂ אֵין בְּיָדִי, וָאִירָא כִּי עֵרוֹם אָנֹכִי וָאֵחָבֵא.
אַךְ בִּימִינְךָ הָרוֹמֵמָה, בַּבְּרִית וּבַשְּׁבוּעָה שֶׁנִּשְׁבַּעְתָּ
לַאֲבוֹתֵינוּ בָּהֶם תָּמַכְתִּי יְתֵדוֹתַי וּבְחַסְדְּךָ כִּי מֵעוֹלָם
הֵמָּה. אִם גָּדְלוּ אֲשָׁמַי עַד שָׁמַיִם, הֲלֹא מֵעַל הַשָּׁמַיִם
חַסְדֶּךָ וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנִי כִּי רַב הוּא. מַה בֶּצַע בְּדָמִי
בְּרִדְתִּי אֶל שַׁחַת? זְכוֹר כִּי עָפָר אֲנַחְנוּ וּכְמַיִם
הַנִּגָּרִים אַרְצָה כָּל חַיֵּינוּ, הֶעָלֶה נִדָּף תַּעֲרוֹץ? וְאִם
קַשׁ יָבֵשׁ תִּרְדּוֹף? אַל תָּבֹא בַּמִּשְׁפָּט אֶת עַבְדֶּךָ.
הֵן מָעֲדוּ קַרְסֻלַּי מִלַּעֲמוֹד לְפָנֶיךָ בַּדִּין וַתְּאֱלַמְנָה
שְׂפָתַי בְּבוֹאֲךָ לַמִּשְׁפָּט עִמָּדִי. זְכוֹר נָא כַּחוֹמֶר
עֲשִׂיתַנִי

ערווארטען אונד פֿיר דיא אירדישען ליידען איך ענטשעדיגען זאָל-
לען? — פֿאטער! זאָ ערקעננע איך דארויס דיינע גיטע, דא
בין איך גליקליך, דאס איך אונגליקליך בין! וואס זינד ליידען אין
דיזער שפאננע צייט, דעם, דער (דער דיא) אייגסט אין דיינעם
עלטע וואָהנען זאָלל? אבער אך! איין הערץ בריכֿט, ווען איך
איט

עשיתני ואל עפר תשיבני. אל באפך תוכיחני. הלא חנון ורחום אתה וידך פשוטה לקבל שבים. עשה עמי אות לטובה כאשר אמרת ארפא משובתם. למדני לעשות רצונך בלבב שלם ורוח נדיבה תסמכני. לב טהור ברא לי אלהים ורוח נכון חדש בקרבי. קח נא אמרי פי לרצון במקום חטאות ואשמות, ומיעוט חלבים תחת עולות ושלמים ודמעות עיני כנסוך מים על גבי המזבח ונפשי העיפה כקרבן הקומץ. ושפות שלום לעני ואביון, וחנני מאתך דעה ובינה. שא נא עוני וחתור לי חתירה מתחת כסא כבודיך, ופשוט ידך לקבל אותי ובטל מעלי כל גזירות קשות ושמור והצל אותי וכל עמך ישראל, כי בידך עתותי, בידך אפקיד רוחי גוחי מבטן! לא תחפוץ במות המת כי אם בשובו מדרכיו ועזר מצריו תהיה. אתה יי מגן בעדי, עושה חסד חנם! רחם נא עניים מרודים, אם כבנים ואם כעבדים, כי אתה אבינו ואדונינו. ואם לא כבדנוך כבן לאב ולא עבדנוך כעבד לאדון, יי בצר קראנוך, חננו כי רב שבענו בוז. אליך נשאתי את עיני ולך קויתי היושבי
בשמים

איט חונעראידעטעם פֿייסע ערנסטהאפֿטעם איהען איך בע-טטרעבע (ווען איך דען חונעראידעטען פֿייס, דאז ערנסט-האפֿטע איהען אײנעס חראען גאטטען זעהע, וויא חונחויפֿ-הערליך ער זיך בעטטרעבט) (איינער גוטען גאטטין) חוגזערן ליבען קינדערן ג C

בַּשָּׁמַיִם! עֲשֵׂה נָא עִמָּדִי חֶסֶד וּשְׁמַע קוֹלִי. עוֹרְרָה רַחֲמֶיךָ עָלַי כִּי עַל חֲטָאַי אֶתְאוֹנָן, וּכְעָנִי כַּפֶּתַח יָדַי פְּשׁוּטָה אוּלַי תְּחָנֵּנִי יְיָ צְבָאוֹת! וְתַעֲשֶׂה עִמָּדִי אוֹת לְטוֹבָה. רְאֵה נָא יְיָ אֱלֹהַי! נְשָׁמוֹת הַטְּהוֹרוֹת הַנִּגְזָרוֹת מִתַּחַת כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ הַיְשָׁרִים בְּלֶכְתָּם! הֵם יָצְאוּ לַחָפְשִׁי לְעוֹלָם אֲשֶׁר לֹא יְכַזֵּב וְלֹא יְשַׁקֵּר, לַעֲמוֹד לְשָׁרֵת בְּגַן יְיָ. וְהִנָּם הַיּוֹם מַזְהִירִים כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לָטוֹהַר. צֶדֶק וֶאֱמוּנָה אֵזוֹר מָתְנֵיהֶם. חָכְמָה וָדַעַת. שָׂמָּה צִדְקוֹתָם תְּעַטְּרֵם הוֹד כֶּתֶר, נֵזֶר פִּיטוּרֵי צִיץ, יָשְׁרָם יוֹפִיעַ. בְּטוּב לֵבָב יֵלֵכוּ, לֹא יִגְעַר בָּהֶם שָׂטָן, רַע לֹא יֵדְעוּ כִּי עָשׂוּ צְדָקָה וָחֶסֶד בָּאָרֶץ. הֵן הֵנָּה לָהֶם צִנָּה וְסוֹחֵרָה מָגֵן וּמַחְסֶה עַד בִּלְתִּי יָרֵחַ. שָׁם יֵשְׁבוּ בְּסֵתֶר עֶלְיוֹן בְּצֵל שַׁדַּי. אֲשֶׁר לֹא רָאֲתָה כָּל עַיִן, לְהִתְעַנֵּג בְּתַעֲנוּגֵי עֵדֶן, וְלָתֵת תְּהִלָּה לְךָ אֲדוֹן כָּל הַנְּשָׁמוֹת! שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יַשִּׂיגוּ מִזִּיו הָעֶלְיוֹן בְּהֵיכָלְךָ כֻּלּוֹ אוֹמֵר כָּבוֹד. וּבַעֲדֵינוּ חָשַׁךְ הָעוֹלָם מֵרוֹב הַתְּלָאוֹת וְהַיְגוֹנוֹת אֲשֶׁר עָבְרוּ עַל רֹאשֵׁינוּ. נְבוּכִים אָנוּ בָּאָרֶץ. יְמֵי שְׁנוֹתֵינוּ מְעַט וְרָעִים וְאֵין בְּיָדֵינוּ לַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ. אֲהָהּ יְיָ אֱלֹהִים! שַׁטְתִּי בְּרַעְיוֹנִי בְּכָל הָאָרֶץ, וְלֹא מָצָאתִי לִי מֵלִיץ יוֹשֶׁר

קינדערן בראָד צו ברינגען, וויא האָט דער שוויס איבער דאז גליהענדע געזיכט איר (איהם) רינגעט, וויא איין (זיין) הערץ געפרעסט איזט, געהיים דיא הייסע צעהרע, אן דעם אויגעס וויאפערן ברענגעט, זא האָט איך (ער) אויף וועיב אונד קינדער בליקקע

יושר. הן שמים לא זכו בעיניך והארץ כאין נגדך, כלבוש תחליפם ויחלופו. לכן עתה נפשי בשאלתי, אצעק ואקרא ממעמקי לבי בכובד עניי לפניך שוכן תרשישים! אשיחה ואהמה לפניך אלהי הרחמן! הצילני נא כי באו מים עד נפש! שוב למען עבדיך שבטי נחלתיך! עורה זרועך כבימי קדם! ענני בצר כי ידך לא תקצר מלהושיע. כל משבריך וגליך עלי עברו. ראה תראה בעני עבדך, והסר שבטך מעלי. זכור עניי ומרודי. דלפה נפשי מתוגה, ולא אהרהר אחר מדת דינך. אך דלו עיני למרום, יי עשקה לי ערבני! אנא יי מלטה נפשי כי לעפר שחה! גדול כים שברי ובלעדיך אין מי ירפאני. קומה עזרתה לי! הושיעני למען חסדך. ברחמיך פנה אלי מהרה, ומתהומות הארץ תשיב תעלני. תשלם ניחומים לימי אבלי, תשליך במצולות ים כל חטאתי, ואל תעש עמי כלה, כי לך הגאולה והישועה, ועל עמך ברכתך:

אנא אל חי! חוסן ועוז לבשה רוחי בבואי פה על אדמת הקודש הזאת, פה תשתרר השלוה וההשקט! פה תתאחדנה האהבה

והריעות

בליקע (בליקעט) — שאן בעלעבעט האָפפנונג איך (איהן) ווען איך (ער) מיין ווערק בעגיננע (בעגיננעט), שאָן גלויבע איך (גלויבט ער) דער געליבטען נאָטה ווידער אבצוהעלפען, שאָן פיהרט דיא האָפפנונג איך (איהן) אן זיין בונטעס ראַנדבאנד — דא ווינקט דאניעדער ליגט דעם פייסעס געהאפטער זעגען — דאן ווינען

דיא

וְהָרִיעוּת! — פֹּה הַתּוֹרָה וְהַחָכְמָה נָשָׁקוּ! — פֹּה עַל קִבְרֵי הַקְּדוֹשִׁים מְנוּחָתָם כָּבוֹד, פֹּה יָנוּחוּ עַנְוֵי לֵב, תְּמִימֵי דֶרֶךְ, כָּל מַעֲשֵׂיהֶם בֶּאֱמוּנָה, פֹּה אֶשְׁפּוֹךְ לְבָבִי לְפָנֶיךָ, אֶשְׁתַּחֲוֶה אַרְצָה בְּאֵימָה וּבְיִרְאָה, כּוֹרֶעֶת בְּזִיעַ וְחַלְחָלָה, בְּשִׁבְרוֹן מָתְנַיִם. בְּלֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּא אֲנִי מַפִּיל תְּחִנָּתִי לְפָנֶיךָ, קַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתִי. חָנֵּנִי בְּמַתְּנַת חִנָּם כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ וְחַנּוֹתִי אֶת אֲשֶׁר אָחוֹן. יָגוֹלוּ נָא רַחֲמֶיךָ עָלַי, וּפְתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ וְתֵן בְּלִבִּי בִּינָה וְהַשְׂכֵּל לִשְׁמוֹעַ לִלְמוֹד וּלְלַמֵּד, לִשְׁמוֹר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דִּבְרֵי תוֹרָתֶךָ בְּאַהֲבָה. שָׁמְרֵנִי מִכָּל חֵטְא. עָוֹן וְאַשְׁמָה וְרֶשַׁע, שֶׁלֹּא אֶחֱטָא עוֹד נֶגְדֶּךָ. סְלַח עַל כָּל חַטֹּאתַי הַגְּלוּיוֹת וְהַנִּסְתָּרוֹת שֶׁעָשִׂיתִי בֵּין בְּשׁוֹגֵג בֵּין בְּמֵזִיד בֵּין בְּאוֹנֶס בֵּין בְּרָצוֹן, בְּמַחֲשָׁבָה, בִּרְאִיָּה וּבִשְׁמִיעָה. הַכֹּל תַּעֲבִיר וְתִמְחוֹל וְתִסְלַח בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, אֲבָל לֹא עַל יְדֵי יִסּוּרִים וָחֳלָאִים רָעִים, כְּדֵי שֶׁאֶזְכֶּה לְקַיֵּם מִצְוֹתֶיךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם, אָמֵן:

אָנָּא יְיָ אֱלֹהַי! הֵן יָדַעְתָּ כִּי בָשָׂר אֲנַחְנוּ, וְכָל מַחְסוֹרֵינוּ עָלֶיךָ, שְׁלַח נָא בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בכל

דיא וויראכען הערצברעכענד אונס איינס אהר, קלאגען יעאמערליך אום ברמה, — אונד דיס קאננסט דוא הערען? דער דוא דען קליינסטען ווארם טפייזעסט! האבע איכם פערדיענט, גראסטער גאטט! וואס האט איינע ארמע גאטטין, (איין ארמער מאן), וואס האבען דיזע אונשולדיגען טעפכען געטהאן? — ווארום אוס דיא

בְּכָל מַעֲשֵׂי יָדַי. פַּרְנְסֵנִי בְּרֶוַח וְלֹא בְצִמְצוּם. בְּכָבוֹד
וְלֹא בְּבִזּוּי. בְּנַחַת וְלֹא בִּיגִיעָה. בְּהֶתֵּר וְלֹא בְּאִסּוּר,
וְאַל תַּצְרִיכֵנִי לִידֵי מַתְּנַת בָּשָׂר וָדָם. וְלֹא לִידֵי
הַלְוָאָתָם. זַכֵּנִי לֵישֵׁב בְּשַׁלְוָה עַל שׁוּלְחָנִי בְּפַרְנָסָה
וְכָבוֹד עִם כָּל בְּנֵי בֵיתִי, שֶׁלֹּא אֲצַפֶּה לְשׁוּלְחָן שֶׁל
אֲחֵרִים, וְלֹא אֶשְׁתַּעְבֵּד לְשׁוּם אָדָם. הַצִּילֵנִי מֵעֲנִיּוּת
וְאֶבְיוֹנוּת, מִדַּלּוּת וְשִׁפְלוּת. וְאֶזְכֶּה לְהַכְנִיס אוֹרְחִים.
וְלִגְמוֹל חֶסֶד לְכָל אָדָם, וְלִתֵּן צְדָקָה לְהָרְאוּיִן לָהּ,
וְלֹא אֶכָּשֵׁל בִּבְנֵי אָדָם שֶׁאֵינָם הֲגוּנִים. (וַאֲגַדֵּל אֶת
בָּנַי וּבְנוֹתַי לַתּוֹרָה וּלְחֻפָּה וּלְמַעֲשִׂים טוֹבִים, וְיִהְיוּ
הֵם וְכָל יוֹצְאֵי חֲלָצַי עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה וּבְמִצְוֹת, וְיִהְיוּ
בַּעֲלֵי עוֹשֶׁר וְכָבוֹד וְשֵׁם טוֹב, וְלֹא יָמוּתוּ בְחַיַּי
וִימַלְאוּ מִסְפַּר יְמֵיהֶם בְּשֵׂיבָה טוֹבָה וּבְמַזָּל טוֹב.
וַאֲנִי וְאִשְׁתִּי נְגַדְּלֵם יַחַד בְּאַהֲבָה וְחִבָּה בִּבְרִיאוּת
וְשַׁלְוָה הַשְׁקֵט וָבֶטַח, בְּעוֹשֶׁר וְכָבוֹד וְאוֹרֶךְ יָמִים
וְשָׁנִים.) הַצִּילֵנִי מִכָּל מִינֵי פּוּרְעָנִיּוֹת, מִכָּל גְּזֵירוֹת
קָשׁוֹת וְרָעוֹת וּמִכָּל צָרוֹת הַמִּתְרַגְּשׁוֹת לָבוֹא לְעוֹלָם,
וּמֵאָדָם רַע וּמִפֶּגַע רָע, מִשָּׂטָן הַמַּשְׁחִית, מִדִּין
קשה

דיא ציכטיגונג, דיא מיר בעשידען, דיזע אונשולדיגען מיט מיר טרעפ-
פען? — ווארם דיר ניכט איין לייכטעס איבער דען שווערען זינ-
דער (דיא שווערע זינדערין) אליין, דיינען שטראפקעלך צו ער-
גיסען? ווארום מיססען דיזע מיט מיר ליידען? — הא, איזט
אללעס דיזעס פערזוכונג נור? זא גיב מיר קראפט א גאָטט! דאס
איך איהר ניכט אונטערליגע. וועה! וועם זאלל איך אנרופען? ווער
קאן מיין עלענד מינדערן? זאלל איך מענשען אנרופען? וואס זינד
דאז פיר שטיטצען ווען זיא נון ווירקליך בייאשטאנד לייסטען? —

צו

קָשֶׁה וּמִבַּעַל דִּין קָשֶׁה, מִלִּסְטִים וְרוֹצְחִים, מֵאוֹיֵב
וְשׂוֹנֵא, בֵּין בָּעִיר בֵּין בַּדֶּרֶךְ, בְּכָל מָקוֹם שֶׁאֲנִי הוֹלֵךְ
שָׁם בֵּין בַּיּוֹם בֵּין בַּלַּיְלָה, וְהַצִּילֵנִי מִמְּאוֹרָעוֹת רָעוֹת,
מִדֶּבֶר מִמַּגֵּפָה, מִשְּׁבִי, מִגָּלוּת וּמִכָּל הֶזֵּק וְהֶפְסֵד.
בֵּין בְּגוּפִי בֵּין בְּמָמוֹנִי בֵּין בְּכָל אֲשֶׁר לִי, וְתֵן לִי
חַיִּים אֲרוּכִים שֶׁאֵין בָּהֶם בּוּשָׁה וּכְלִימָה, וְתִרְפָּאֵנִי
וְתִשְׁמְרֵנִי מִכָּל חֳלָאִים רָעִים, וְהָסֵר מִמֶּנִּי כָּל מִינֵי
דְאָגָה וְכָל הִרְהוּרִים רָעִים וּמַחֲשָׁבוֹת, וְרַחֲמֵנִי בְּכָל
מָקוֹם שֶׁאֲנִי צָרִיךְ לְרַחֲמִים וְחָנֵּנִי בְּכָל מָקוֹם שֶׁאֲנִי
צָרִיךְ חֲנִינָה. וְתַאֲרִיךְ יָמַי וּשְׁנוֹתַי בַּטּוֹב וּבַנְּעִימִים,
וְלֹא אֵבוֹשׁ וְלֹא אִכָּלֵם לֹא בָּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא בָּעוֹלָם
הַבָּא. וְזַכֵּנִי לִרְאוֹת בְּבִנְיַן מִקְדָּשְׁךָ וַהֲבִיאֵנוּ אֶל
אֶרֶץ הַקְּדוֹשָׁה. וְהַצִּילֵנִי מִדִּינָהּ שֶׁל גֵּיהִנָּם. וְלֹא
אֶפָּטֵר מִן הָעוֹלָם הַזֶּה עַד שֶׁאֲקַיֵּם אֶת כָּל אֲשֶׁר
עָלַי לַעֲשׂוֹת, וְזַכֵּנִי לַעֲמוֹד בִּתְחִיַּת הַמֵּתִים, וְזַכֵּנִי
בְּיוֹם הַדִּין וְצַדְּקֵנִי בְּיוֹם הַמִּשְׁפָּט. וְיִהְיוּ זָכִיּוֹתַי
מַכְרִיעוֹת עַל חוֹבוֹתַי, וּתְמַלֵּא כָּל מִשְׁאֲלוֹת לְבָבִי
לְטוֹבָה, וְתַעֲשֶׂה אֶת שְׁאֵלָתִי וּבַקָּשָׁתִי בְּרַחֲמִים
רבים

ל) דיר אללמעכטיגער ערהעבע איך איינע ליטטערנדע האנד, אן
איינער זייטע טטעהט. איין יונגעס פעלקכען, דאז דא אום פפענ=
דער דער ליבע איר געטענקט. פאטער! גנאדע! — ערבארמען
דיינעם קנעכטע! (דיינער מאגד)! — ערבארמען איינער געליב=
טען גאטטין! — (איינעס געליבטען מאננעס) ברמד איינען אר=
מען קינדערן! — אך זיא איזט זא פאלל דיא ברוסט! — איינע
נאטה — דא קעננסט זיא יא — איך אום ענדען, זייא דא אונ=
זער רעטטער — אמן.

פאלל

רַבִּים. אָמֵן. אָנָּא יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל! עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ
וּלְמַעַן זְכוּת שְׁלֹשֶׁת אָבוֹת, אֲשֶׁר הָיִיתָ עֶזְרָם
וּמָגִנָּם בְּעֵת צָרָתָם, וְרַחֵם עָלַי וְעַל כָּל נַפְשׁוֹת בֵּיתִי
וְעַל כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, וְהַצִּילֵנִי מִפְּגָעִים רָעִים
וְשֶׁצֶף קֶצֶף, וּמִכָּל הַקָּמִים עָלֵינוּ לְרָעָה. בָּרְכֵנִי
מִבִּרְכוֹתֶיךָ הַטּוֹבִים. טֶרֶם אֶקְרָא אַתָּה תַעֲנֵנִי, וּתְהֵא
שָׁעָה זוּ שְׁעַת רַחֲמִים וְרָצוֹן וְהַאֲזָנָה. וְאַל תְּשִׁיבֵנִי
רֵיקָם מִלְּפָנֶיךָ. וִיקֻיַּם בִּי מִקְרָא שֶׁכָּתוּב וְתִגְזַר אוֹמֶר
וְיָקָם לָךְ. הָאִירָה פָּנֶיךָ עַל עַבְדֶּךָ הוֹשִׁיעֵנִי בְּחַסְדֶּךָ.
יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי.
אָמֵן. אָנָּא יְיָ אֱלֹהַי! הַמְצֵא מְנוּחָה נְכוֹנָה לְנִשְׁמוֹת
הַטְּהוֹרוֹת שֶׁל הַקְּדוֹשִׁים הַלָּלוּ. אֲשֶׁר פֹּה נִטְמָנוּ.
אַתָּה הָרוֹאֶה כֹּל! בּוֹחֵן לְבָבוֹת! הֲלֹא יָדַעְתָּ אֶת
אֲשֶׁר הָלְכוּ בֶּאֱמֶת וּבְתָמִים לְפָנֶיךָ. אַנְשֵׁי חֲמוּדוֹת
הֵמָּה עֲטוּיֵי עֲנָוָה. שִׁרְיוֹן חָכְמָה לָבָשׁוּ. עוֹד יָבֹא
יוֹם יְשׁוּרוּ מִבֵּין עָבֵי חוֹשֶׁךְ מִבַּעַד עַנְנֵי עֵיפָתָה.
הַשָּׁמַיִם בְּטָהֳרוֹ יִרְאוּ. דֶּרֶךְ כֹּכָב נֹגַהּ. צַעַד מַעֲדַנּוֹת
יֵלְכוּ בְּתוּמָתָם. אֵין עָבוֹת אֵין עֲנָנִים, לֹא מְקוֹם
חושך

פֿאַלל פֿעסטען פֿערטרויענס קאם איך הער אָ גאָטט! היר
הערשט אללענטהאלבען פֿרידע אונד רוהע, היר איזט
ליבע אונד פֿריינדשאפֿט פֿערשוויסטערט, היר רוהען אעננער דע־
מיטהיגען הערצענס, דיא וויא רייגע היאאעלסגעטטירנע, אין
גערעכטיגקייט אונד טרייע געהיללט גלענצטען, איהרע טוגענדען
זעטצטען איהנען קראָנען אויף, דיא איהר הויפט וויא איין בליטהענ־
קראנץ אומשטראהלטען אין יענעם פאללאסטע, וואָ אללעס אמיעסטעטט
שפריכט — היר אויף דיזעם הייליגען ערדרייכע וויל איך איין
הערץ

חוּשֶׁךְ. לֹא עֵמֶק עֵיפָתָה. אַךְ שֶׁמֶשׁ בְּיָפְיָהּ כְּכַלָּה בִּקְשׁוּרֶיהָ יֵרָאוּ. וּכְמוֹ הַשַּׁחַר עָלָה. עֲטוּפֵי בְּרַק נֹגַהּ. לֹא שְׁזָפַתּוּ עַיִן בִּלְעָדֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי! אֲשֶׁר עֵינֶיךָ מְשׁוֹטְטוֹת בַּכֹּל. נָא קָרֵב יוֹם הַיְשׁוּעָה בִּמְהֵרָה. אָמֵן.

(ו) תפלה על קבר אביו.

(אם היה אביו גדול הדור יאמר כל נוסח התפלה הזאת כפי אשר נדפסה ואם לא היה מגדולי הדור יניח כל זאת אשר נדפס בין שני חצאי הלבנה, ויתפלל רק השאר.)

בְּחֶשְׁכַּת הַקֶּבֶר הַזֶּה טָמוּן גְּוִיַּת אָבִי! כָּל מַחֲמַדֵּי אֲשֶׁר הָיָה לִי מִימֵי קֶדֶם פֹּה נטבעו

הערן פֿאָר דיר ערגיסטן, דאס דוא דיך איינער ערבארמען וואָללעסט, אוס דער טוגענד וויללען דיזער עדלען אללע. איינסט קאָממט דער טאג, וואָ זיא אוים דעם פֿינסטערן געוועלקע הער־פֿאָרבליקקען — דער דיסטערע נעבעלשלייער טווינדעט — אים רייַנסטען גלאנצע ערבליקקען וויר דען היממעל אָפֿפֿען, אונענדליכע ספהערען ליגען פֿאָר אונזערן אויגען ענטשלייערט, קיין וועלכען ניגט זיך מעהר, קיין נעבעל, קיינע פֿינסטערע שטעללע, קיינע דיסטערע טיפֿע, אים טענסטען גלאנצע ערבליקקען וויר דיא זאָננע, וויא אין קעסטליכעם געשמיידע דיא ברויט, זאנפֿט וויא דער אנברעכענדע מאָרגען, הייַלברינגענד מיט איהרען שטראה־לען; אין גלענצענדעם עטהער געהייללעט, וויא עס נאָך ניאמאנ־דען זיכטבאר וואר, אויסער דיינעם הערזעהענדען אויגע, פֿאָר דעם וועלטען אונד איהרע בעוואָהנער אָפֿפֿען ליגען. אָ לאס איהן באלד קאָממען, דיזען טאג דעם עווויגען היילעס! אמין.

(ו) (אויף דעם פֿאטערס גראב).

(דיא היר צווישען דען איינשלוסצייכען ( ) איינגעשאלטעטען וואָרטע, ווערדען נור אויף דעם גראבע איינעס פֿאטערס געשפראָ־כען, דער איין געלעהרטער הייליגער מאן וואר. אים אללגעמיינען אבער ווערדען זיא וועגגעלאססען. אונד עס ווירד נור דאז איבריגע געבעטהעט).

אין דיזעם גראבע דונקעל רוהעט דער קערפער איינעס פֿא־טערס! — אללע איינע לוסט, דיא איך פֿאָראלס האטטע, ליגט היר בעגראבען. איין ווירדיגער פֿאטער! דער אויפריכטי־גען הערצענס פֿאָר דיר וואנדעלטע, אָ גאָטט! זיין הייליגער גייסט

נִטְבָּעוּ — אָבִי הַיָּקָר אֲשֶׁר הָלַךְ בְּתוֹם וּבְמִישׁוֹר לְפָנֶיךָ, רוּחוֹ הַקָּדוֹשׁ הִגְבִּיהַּ עוּף לְעוֹלָם הַנִּצְחִי צְפַנְתָּהוּ בְּסֵתֶר כְּנָפֶיךָ סֶלָה — (הוּא אֲשֶׁר הִטָּה שִׁכְמוֹ לִסְבּוֹל עֲבוֹדַת הַקּוֹדֶשׁ, בְּצֶדֶק הִרְעָה צֹאנְךָ עַל מַבּוּעֵי הַתּוֹרָה וְהָעֲבוֹדָה, בְּשֵׁבֶט מִישׁוֹר הִנְהִילָם וּבְמַקֵּל נוֹעַם הֶרְאָם מְבוֹא הַדֶּרֶךְ הָעוֹלֶה בֵּית אֵל, לְמַעַן יֵלְכוּ בָהּ וְלֹא יִכָּשְׁלוּ לָנֶצַח, שָׂנֵא עֲדַת חֲנֵפִים, לֹא כֶּסֶף כֶּסֶף, הִרְחִיק מֵאָהֳלוֹ אוֹהֵב חָמָס וְאוֹהֲבֵי שְׁמֶךָ הוּא אָהַב סֶלָה, עַל כַּנְפֵי אוֹר הִגְבִּיהַּ לָשֶׁבֶת, בֵּין קְדוֹשִׁים יִתְהַלֵּךְ יִתְלוֹנָן בְּצֵל שַׁדַּי, רָאוּהוּ מַלְאֲכֵי אֵל הִכִּירוּ אֶת אֲחִיהֶם וַיִּשְׁתּוֹמְמוּ עַל נֹגַהּ תִּפְאַרְתּוֹ, שָׂמְחוּ וַיָּבֹאוּ לִקְרָאתוֹ בְּבֹאוֹ אֶל הַקּוֹדֶשׁ, וַיַּעַטְפוּהוּ אַדֶּרֶת תִּפְאֶרֶת לֹא שֶׁזָּפַתּוּ עֵין בָּשָׂר, הָלַךְ מֵאִתָּנוּ! הַשָּׁמַיִם נִפְתְּחוּ לִקְרַאת בֹּאוֹ — מַלְאֲכֵי אֵל בָּאוּ וַיְחַבְּקוּהוּ וַיְבִיאוּהוּ אֶל הַקּוֹדֶשׁ פְּנִימָה בֵּין נַחֲלֵי עדן

טוואנג זיך עאפאר אינס עוויגע לעבען. דוא האסט איהן בייא דיר פערבארגען אונטער דיינער פליגעל שאטטען איאאערדאר. (ער איזט עז, דער זיינען נאקקען הינגייגטע, דאז זאנפטע יאך דעס היילינגען דיהנסטעס לו טראגען. ער האט דיינע העערדע געווידעט אן דען קוועללען דער לעהרע אונד דעס גאטטעסדיהנסטעס. זאנפטאיטהיג לייגטע ער איהנען דען וועג, ער שטרעבטע ניכט נאך אייטלעם געווין, פערן פאן זיינעם לעלטע ווארד דער אייגענ־נוטץ ווענגעבאננט, דענען דיא דיינען נאהאען ליבען, טענקטע ער אונוואנדעלבארע פריינדשאפט. ער האט אויף פליגעלן דעס ליכטעס זיך ערהאבען, וואנדעלט נון דארט לווישען היילינגען אים שאטטען דעס אללאעכטיגען. ענגעל גאטטעס זאהען איהן, ער־קאננטען איהרען ברודער, שטוינטען אב זיינעם הערךליכען גלאנ־נעס, פראהלאקטען, גינגען איהם ענטגעגען, אלס ער אינס היי־ליגטהום

עֵדֶן *) אַשְׁרֵי לוֹ! לֹא זֹאת הָיְתָה הַמְּנוּחָה וְהַנַּחֲלָה
בֵּין בְּנֵי תְּמוּתָה. יָקָר בְּעֵינֵי יְיָ הַמָּוְתָה לַחֲסִידָיו.
וַיִּתְהַלֵּךְ אֶת הָאֱלֹהִים וְאֵינֶנּוּ כִּי לָקַח אוֹתוֹ אֱלֹהִים.
אַךְ עָלַי לִבִּי כָּל הַיּוֹם דָּוֶה! מַחְמַדִּי נִלְקָחָה, הוֹדִי
וַהֲדָרִי, מַחְמַד עֵינִי וְלִבִּי מֶנִּי נֶעְדָּרָה! שַׁחוֹתִי נִדְכֵּיתִי
עַד מְאוֹד כָּל הַיּוֹם קוֹדֵר הָלָכְתִּי. אֲהָהּ! כָּל יָקָר
אָבַדְתִּי! כָּל עוֹד הָיָה אִתָּנוּ לֹא הָיִיתִי יוֹדֵעַ גְּדוֹל
עֶרְכּוֹ לְהוֹקִיר אֹתוֹ וּלְכַבְּדוֹ כְּבֵן לְאָב. לֹא אָבִיתִי
לִשְׁמוֹעַ לְקוֹל תּוֹכַחְתּוֹ. אָמְנָם אָנֹכִי חָטָאתִי — וּפֹה
עַל אַדְמַת הַקֹּדֶשׁ הַזֹּאת אֶתְוַדֶּה עַל רוֹעַ מַעֲלָלַי.
עָלַי הָיָה לְכַבֵּד אוֹתוֹ בְּחַיָּיו וּבְמוֹתוֹ, כִּי אֲנִי בָּשָׂר
מִבְּשָׂרוֹ וְעֶצֶם מֵעֲצָמָיו וְהָיָה מִשְׁתַּתֵּף בִּבְרִיאָתִי —
וַאֲנִי — לֹא לְנַפְשִׁי לְבַד הֲרֵעוֹתִי כִּי גַם נֶגְדּוֹ פָּשַׁעְתִּי,
תַּחַת אֲשֶׁר הָיָה לִי לְזַכּוֹתוֹ, לְהַעֲלֵהוּ מַעְלָה מַעְלָה
לְרַב טוּב הַצָּפוּן, אֲנִי הֲרֵעוֹתִי אֶת מַעֲשַׂי, וְכָזֹאת

וכזאת

ליגטהום קאם, ווארפען איינע פראכטפאללע היללע אום איהן,
דיא נאָך קיינעס שטערבליכען אויגע זאה. ער גינג פאָן אונס
וועג! — דער היממעל טהאט זיך אויף, אלס ער דאָרט אנלאנגטע,
ענגעל גאָטטעס קאמען, אומגאבען איהן, פיהרטען איהן איינס
איננערע דעם הייליגטהומס צווישען עדענס זאנפטע שטרעמע). הייל
איהם! דיעזעס וואר ניכט דער אָרט זיינער רוהע צווישען
שטערבליכען. ווערטה פאָר דעם עוויגען איזט זיינער פראָממען
טאָד, ער וואנדעלטע מיט גאָטט, אונד איזט ניכט מעהר,
דען איהן האט גאָטט גענאָממען; אבער אך! איר איזט דאז הערץ
בעטריבט, איין ליבסטעס, אך! איזט איר ענטצאָגען. געבייגט,
נידערגעדריקט געהע איך אומהער, איך האבע, וואס אין דיזעם
לעבען איר אם טהייערסטען וואר, פערלאָהרען; זאָ לאנגע ער
בייא אונס וואר, וואוסטע איך איהן ניכט צו שעטצען. איך האבע
ניכט

וְכָזֹאת עָשִׂיתִי. — אַךְ עַתָּה, אַחֲרֵי שׁוּבִי נִחַמְתִּי
וְשַׂמְתִּי מַעֲשַׂי לְלִבִּי, אַחֲרֵי הִוָּדְעִי סָפַקְתִּי עַל יָרֵךְ,
וְאָמַרְתִּי אֶעֱלֶה נָּא אֶל הַר הָאֱלֹהִים וְאֶשְׁפּוֹךְ פֹּה
לְבָבִי וְנַפְשִׁי וַאֲבַקֵּשׁ רַחֲמִים מֵרָם עַל רָמִים כִּי רַבּוּ
מְאוֹד אַנְחוֹתַי וְכָל אֵבָרַי בְּקִרְבִּי נִתְפּוֹרָרוּ. אוּלַי
יִשְׁמַע אֵל וְיֹאמַר סָלַחְתִּי. וְהִנֵּה הֲרִימוֹתִי אֶת יָדַי
אֶל יְיָ בִּתְפִלָּה וְתַחֲנוּנִים אֶל אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ
אַפַּיִם נוֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים הַמַּבִּיט מֵרֵאשִׁית אַחֲרִית
אוּלַי יִשָּׂא פָּנַי לָשׂוּם לִי שְׁאֵרִית בָּאָרֶץ וּלְהוֹצִיאֵנִי
לַחָפְשִׁי מִדִּינִי, כִּי אָנֹכִי לֹא אוּכַל לְהִמָּלֵט הָהָרָה
פֶּן תִּדְבָּקַנִי הָרָעָה וָמַתִּי. אָנָּא הָאֵל הָרַחֲמָן! הָסֵר
מֶנִּי הַמּוֹנֵעַ לְמַעַן אוּכַל לְעָבְדְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם. עֵינֶיךָ
יְיָ הֲלֹא בְּמֶרְכַּז לֵב עַבְדְּךָ בְּמִסְתְּרֵי עֵמֶק מַצְפּוּנַי
יַבִּיטוּ — אִם גַּם עֵינֶיךָ רוּם יָשׁוּרוּ, הֲלֹא גַּם לִקְטַנֵּי
אֶרֶץ יִרְאוּ שָׁפָל וְיַמַּטּוּ לָעֵמֶק. אָנָּא! הֱיֵה עִם עַבְדְּךָ.
אל

ניכט דיא פפליכטען דעם זאהנעס (דער טאכטער) ערפיללעט,
איך וואללטע זיינער צורעכטווייזונג קיין געהער גע־ען, איך
האבע געפרעפעלט. היר אויף דיזעם הייליגען ערדרייכע וויל
איך איינע בוזע טהאטען בעקעננען. איר לאג עס אָב איהם לעבען
איהן צו עהרען. נאך אין זיינעם טאדע איזט דיזע פפליכט ניכט
פאן איר געוויכען, דען איך בין פֿייט פאן זיינעם פֿייטע, ביין
פאן זיינען ביינען. ער וואר איטפעראייניגט אלס איך ערטאפפען
ווארדע. אך! איך האבע אבער ניכט נור איר אליין בעזעם
צוגעזאגען, אויך געגען איהן האבע איך געפרעפעלט, איט איי-
נעם וואנדעל העטטע איך איהן איזאטער העהער אינס עוויגע לע-
בען ברינגען זאללען, אונד איך פרעפעלטע, נעגינג פילע ל סטער.
איך בערייע דיזעס אללעס, נעהאע עס צו הערצען, טואגע דיא
הענדע צוזאמען, אונד דא איך זיין פעטערליכעס איטליידען קעננע,
זא

אַל תַּעֲלֵנִי בַּחֲצִי יָמַי וַאֲרוּכָתִי מְהֵרָה תַצְמִיחַ. הַצִּילֵנִי מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וְעָוֹן וְאַשְׁמָה. וּמִכָּל הָעוֹמְדִים עָלַי לְהַזִּיקֵנִי וּמִכָּל שָׁעוֹת רָעוֹת הַמִּתְרַגְּשׁוֹת לָבֹא לְעוֹלָם. פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ, שִׂים בְּקִרְבִּי אַהֲבָתְךָ וְיִרְאָתְךָ. וּתְנֵנִי לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָל רוֹאָי. חַזֵּק וְאַמֵּץ יָדַי לַעֲבוֹד עֲבוֹדָתְךָ וְלַעֲסוֹק בְּתוֹרָתֶךָ. הַזְמֵן פַּרְנָסָתִי וּפַרְנָסַת אַנְשֵׁי בֵיתִי בְּרֶוַח וּבְשֶׁפַע וּתְהֵא תוֹרָתִי אוּמָנוּתִי וְגַם לַנֶּפֶשׁ הָעֲדִינָה הַזֹּאת מַלֵּא כָל מִשְׁאֲלוֹתֶיהָ לְהַעֲלוֹתָהּ מַעֲלָה מַעֲלָה וְתָנוּחַ וְתַעֲמוֹד לְגוֹרָלָהּ לְקֵץ הַיָּמִין:

רִבּוֹן כָּל הָעוֹלָמִים יוֹשֵׁב הַכְּרוּבִים! הָאֵל הַמְפוֹאָר! יְיָ אֱלֹהֵי צְבָאוֹת! יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שֶׁתִּתֵּן לִי

זאָ ווילל איך דען אויף דען געטטליכען בערג געהען, היר מיין הערץ אונד מיינע זעעלע ערגיסען, פיללייכט ערהערט מיך גאָטט אונד געוועהרט מיר פערצייהונג. אללמעכטיגער! צו דיר העבע איך מיינע הענדע עמפאָר, שפריך מיך ריין אין דיינעם געריכטע. אך! ווען איך אויף האָהען געבירגען דיינער שטראפע ענטפליהען וואָללטע, אויך דאָרט ווירדע איך דיינע האנד פינדען אונד טעדטען. זאָ גיב מיר קראפט, דיר פאָם גאנצען הערצען צו דיהנען. דיין אללזעהענדעס אויגע דרינגט יא אין דיא געהיימסטע פאלטען מיינעס הערצענס, דו איבערבליקסט דען גאנצען קרייז דעס הימ־מעלס, זיהעסט דאז קליינסטע געשעפף דער ערדע, שויעסט אין דיא טיפסטע אבגרינדע. שטעהע מיר ביי, רופע מיך נאָך ניכט אויס דעם לעבען, דאס איך צייט געוויננע מיך צו בעס־סערן, דאז פערזייאטע גוט צו מאכען. רעטטע מיך פאָר לייד אונד עלענד, פאָר זינדע אונד שולד, עפפנע מיין הערץ דיינער לעהרע, לעגע דארין ליבע צו דיר, אונד עהרפורכט פאָר דיי־נעם נאהמען. שענקע מיר גונסט, גנאדע אונד ערבארמען אין דיינען אונד אללער מענשען אויגען. אויך דיא ווינשע דיזעס זעליגען גייסטעס ערפיללע, לאס איהן רוהע פינדען, אונד אם ענדע דער טאגע אויפערשטעהען.

עוויגער

חלק טוב ולב טוב ונפש שפלה ורוח נמוכה. ואל יתחלל בי שמך, ואל תעשני שיחה בפי הבריות, ואל תהיה אחריתי להכרית ותקותי למפח נפש. ואל תצריכני לידי מתנת בשר ודם כי אם לידך המלאה והפתוחה הקדושה והרחבה. ותן חלקי בתורתיך עם עושי רצונך בלבב שלם. ותזכני לראות בנין ביתך בהודו ותפארתו במהרה. ולגדל בנים ובני בנים ממולאים ומזורזים במצות ובתורה, בעלי עושר וכבוד בלי שום מחסור. ופדני ושמרני מכל גזירות קשות ורעות. והושיעני ברחמיך הרבים וחסדיך המרבים מכל צרה וצוקה, ותהא השגחתך עלי תמיד לטובה לעזר ולסמך בכל מקום שאלך, ודברי יהיו רצוים לפניך ומקבלים בעיני הבריות מעתה ועד עולם. אנא אל טוב וסלח סלח לכל חטאתי ועוני ופשעי. רפאני והושיעני. והאר עיני בתורתך ובמצותך, הכנע אויבי ושוטני תחתי, שבור ומגר כל הקמים עלי והיועצים עלי רעה. סתום פיות דוברי רעתי, הצילני מדין קשה משבי
מחרב

עוויגער נעבאָטה! עז זייא דיין ווילע, איר מיין פאָן טטאָלן אונד בעגירדען פרייעס געאיטה צו פערלייהען, דאס ניא דיין נאהאע דורך איך ענטווייהעט, איך ניא צום געטפעטטע דער אענטען ווערדע, איינע האָפפנונג ניא פעראייטעלט ווערדע, איך קיינעס אענטען וואָהלטהאט בענעטהיגע, זאָנדערן אללעס אוים דיינער אילדען האנד ערהאלטע. גיב איר קינדער אונד ענ-קעל, דיא זיך איט דיינער לעהרע אונד דיינען געבאָטהען בעשעפ-טיגען, לאס דיינע פאָרזיכט טטעטס איבער איך וואכען, לאס
איך

מֵחֶרֶב וּמִגָּלוּת וַחֲלָאִים רָעִים. מֵאָדָם רָע מֵחָבֵר רָע מִשָּׁכֵן רָע וּמִשָּׂטָן הַמַּשְׁחִית. תֵּן לִי חֵן וָחֶסֶד וּמַלֵּא בְּשָׁלוֹם מִסְפַּר יָמַי. וְאִם יַגִּיעַ קִצִּי לְהִפָּטֵר מִן הָעוֹלָם יִהְיֶה יוֹם מִיתָתִי כְּיוֹם לֵידָתִי. שֶׁלֹּא יִמָּצֵא בִּי שׁוּם חֵטְא וְעָוֹן אַשְׁמָה וָרֶשַׁע. וּתְהֵא מִיתָתִי כַּפָּרָה עַל כָּל עֲוֹנוֹתַי. וְהַצִּילֵנִי מֵחִבּוּט הַקֶּבֶר. וְתָנוּחַ נַפְשִׁי בִּצְרוֹר הַחַיִּים. וְצַדְּקֵנִי בְּיוֹם הַמִּשְׁפָּט. אָנָּא שְׁמַע נָא קוֹל תְּפִלָּתִי וְתֵטִיב לִי כָּל הַחֲלוֹמוֹת שֶׁחָלַמְתִּי אֲנִי לְעַצְמִי וְשֶׁחָלְמוּ חֲבֵרַי עָלַי. וְהָבֵא עָלַי בִּרְכַּת כֹּהֲנִים וּתְמַלֵּא כָּל מִשְׁאֲלוֹת לִבִּי לְטוֹבָה. בִּזְכוּת כָּל הַצַּדִּיקִים וְהַחֲסִידִים הַקְּדוֹשִׁים וְהַקְּדוֹשׁוֹת הַנִּקְבָּרִים פֹּה וְהַנִּפְטָרִים עַל קְדוּשַּׁת שְׁמֶךָ. וּבִזְכוּת כָּל צַדִּיקֵי וַחֲסִידֵי עוֹלָם. יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי: (כאן יוכל כל האדם להתפלל על כל פנעי הזמן אשר קרוהו סיסודו ממכו, ויסיים לקמן, לכן הנה באתי וגו'.)

(גבר

איך באלד אין אונזערן טאגען דיא ערבויאונג דיינעס גאָררייכען טעמפעלס זעהען, פערגיב אללע איינע פערגעהונגען, ערלייכטע אייגע אויגען אין דיינען געבאָטהען, לאס איינע פיינדע ניכט עמפאָרקאָממען, פערטילגע דען אונד דערער, דיא בעזעס פאָן איר שפרעכען וואָללען. ווען איינסט איין ענדע קעמאט, אויס דער וועלט צו שיידען, לאס איך זאָ אונשולדיג זיין וויא בייא איינער געבורט, שענקע דאן איינעם גייסטע היממלישעס גליק, איינעם קערפער עוויגע רוהע. פערלייהע איר דען זעגען דער פריי׳ סטער, ערפיללע אללע וויגשע איינעס הערצענס, אום דער טוגענד וויללען דיזער היר בעגראבענען היילינען. מעגען דיר דיא וואָרטע איינעס אונדעס געפעללינ זיין, איין האָרט אונד איין ערלעזער, אמן.

(היר

(נגד על פעליו יתודה כאן ויאמר)

רְאֵה יְיָ וְהַבִּיטָה! אֵיךְ בְּבִרְכָּתַיִם אֵשֵׁב אֶשְׁכַּב בְּבָשְׁתִּי וַתְּכַסֵּנִי קָלוֹן וּכְלִימָה יַעַטוּנִי בּוּז וְחֶרְפָּה. כִּי חָלַף בִּנְךָ חוֹק, הֵפֵר בְּרִית וַיִּסַּב אֲחוֹרַנִּית — הַנְּשָׁמָה הַזַּכָּה! עֶצֶם מִמְּעוֹן קָדְשְׁךָ חֲצוּבָה! הִרְבַּצְתִּיהָ בִּמְעוֹן אָוֶן! הִשְׁלַכְתִּיהָ כָּאֶבֶן בַּחוּצוֹת — בְּקֶרֶב לִבִּי נְוַת הַפְּתַיּוּת — שָׁתוּ קִנְּנָם הַקִּנְאָה וְהַתַּאֲוָה הַשּׁוֹד וְהֶחָמָס. שָׁם תִּפְרַחְנָה כָּל מַחְשְׁבוֹת אָוֶן, וַיָּצִיצוּ עָמָל וָמָעַל! — יְיָ אֱלֹהִים! מָה אוֹמַר וּמָה אֲדַבֵּר? הֲיִדְפְּקוּ יְדֵי עָוֶל עַל דַּלְתוֹת בֵּיתֶךָ? — בְּיַד מִי הִפְקַדְתָּ עֶצֶם טָהוֹר מֵרִשְׁפֵּי אֵשׁ שַׁלְהֶבֶת יָהּ? הֲלֹא בְּיַד בֶּן אָדָם רִמָּה. אִם תַּבִּיט מִשְּׁמֵי מְעוֹנְךָ עַל נְתִיבוֹתַי לֹא טוֹבִים, אִם תָּבֹא

במשפט

(היר קאן פיר יעדעס אנליגען געבעטהעט ווערדען, נאכדעם מאן דאז ערפאָדערליכע איינגעשאלטעט, ענדעט מאן ווייטער אונטען מיט דער שלוסרעדע „דאהער קאָממע איך"
א. ז. וו.)

(איין רייאיגער זינדער בעטהעט היר) שויא הערַאב אָ עוויגער!
היר ליגע איך אין איינער שאנדע, פאָם בעוואוסטזיין מיינער זינדען געדריקט, פאָן שמאך אונד שאם בעדעקט, פאָן געוויס-סענסביססען געמארטערט. אך! דיין זאָהן (דיינע טאָכטער) האט דיינע געזעטצע צערשטעהרט, דיינען בונד פערניכטעט, אונד איזט פאָן דיינען וועגען אבגעוויכען. דיא רייגע זעעלע, יענע הימם-לישע פיהרערין, זיא מאהנטע איך גענוג, אללײן איך האבע פרע-פענטליך איהרען ווייזען ראטה פערשערצט, האבע דיא טהאָרהייט איר צור פיהרערין גענאָממען, זיא שלוג איהרע וואָהנונג אין מיינעם הערצען אויף. דאָרט האבען נון נייד אונד בעגירדען, רויב אונד בעטרוג זיך איינגענישטעט, לאסטער אונד נידערטרעכ-טיגקייט

בְּמִשְׁפָּט עִמָּדִי, עַל דַּעְתִּי כִּי לֹא אֶצְדַּק לְפָנֶיךָ. אַךְ לְךָ יְיָ הַחֶסֶד, אַתָּה יְיָ יָדַעְתָּ אֶת הָאִישׁ וְאֶת שִׂיחוֹ, לְפָנֶיךָ יוֹדֵעַ תַּעֲלוּמוֹת! לֹא נִסְתַּר מִי מְסִיתוֹ. — אָנָּא! סְפוֹר נָא דִמְעוֹת עַבְדְּךָ אֲשֶׁר כַּמַּיִם נִגָּרִים. הֲלֹא הֵמָּה בְּסִפְרָתֶךָ. בְּמִסְתָּרִים נַפְשִׁי עָלַי תֶּהֱמֶה וָאֶתְעַצֵּב עַל לִבִּי. יַעַן הָלַכְתִּי חֲשֵׁכִים וּבֶצַע רָדַפְתִּי, וְסַרְתִּי לִבִּי מִמְּךָ. הִנְנִי עֶבֶד לְךָ עֶלְיוֹן נוֹרָא! הַבֶּט־נָא לְבִי הַנִּשְׁבָּר וְהַנָּמוֹק בַּעֲוֺנַי! חוּסָה נָא עַל עַבְדְּךָ, בְּרָא לִי לֵב טָהוֹר לְבַל אֶתְעֶה עוֹד בִּנְתִיב עֲקַלָּתוֹן. מְקוֹר הַחֶמְלָה! אֵלֶיךָ אֶשְׁטַח כַּפַּי, פְּנֵה אֶל תְּפִלַּת הָעַרְעָר, אֲנִי מִתְנַפֵּל מוּל יְקָרַת כְּבוֹד כִּסְאֶךָ. סְלַח נָא לְעַבְדְּךָ הַיּוֹם הַזֶּה! הֵן עָרַבְתִּי אֶת לִבִּי לָבֹא

בחצרות

טיגקייט בליהען דאָרט עמפאָר. העրר אָ עוויגער! וואס קאן איך צו איינער ענטשולדיגונג זאגען? וואס צו איינער פערטהיידי־גונג טפרעכען? זאָללען איינעם פרעפלערס הענדע עס וואגען, אן דיא טהאָרע דיינעס היאמעלס צו פאָכען? — הא, אין וועל־כע הענדע האסט דוא דאז ריינע וועזען געלעגט, אויס געטט־ליכער פלאמע ענטשטאנדען? ניכט אין דיא איינעם אענטען? ניכט אין דיא איינעם וואורמעס? — ווען דוא פאָן דיינעם היא־מעל הערונטער טויעסט, איינע אונעדלע טהאטען בעטראכטעסט, ווען דוא פאָר געריכט איך לאדעסט. זאָ וויים איך עס, איך קאן ניכט אלס גערעכט בעשטעהען; אללײן דוא ביזט יא גנאדענ־פאָלל, קעננסט דען אענטען אונד זיינע טריעבע, פאָר דיר איזט עס ניכט פערבאָרגען, וועד איהן צו באָזהייטען פערלייטעט. אָ גאָטט! צעהלע איינע טהרענען, וועגע איינע שטיללען זייפצער, אינגערליך איזט איין הערץ בעטריבט אונד רייעפאָלל, דאס איך עס פאָן דיר אונד דיינעם וויללען אבגעווענדעט. איך ערקעננע דיינע אללמאכט, ערהאבענער פורכטבארער! גיב איר קראפט, דאס איך ניכט מעהר אויף אירוועגע געראטהע. אָ ווענדע דיך איי־

נעם

בחצרות קדשך מיראתי לך מלכי ואדוני! ומאהבתי אליך כי רבה היא: (ויסיים לכן הנה באתי וגו'.)

(להודיע צערו ומכאוביו.)

אהה יי אלהים! רחם עלי והושיעני מכל צרותי כי ירדתי מטה מטה, ודאי צדיק אתה על כל הבא עלי. נאמן עלי הדין, מפי עליון לא תצא הרעה, חטאתי נגדי תמיד, כי חלילה לאל מהכות בלי פשע. אמנם אנכי ידעתי כי אל רחום אתה, והקדמת רחמיך לדינך. כיודעך כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, לכן רב חסד מטה כלפי חסד. והנה עתה כאשר צר לי בעון פשעי, באתי הנה להתפלל ולהתחנן לפניך, כי נעויתי עד מאוד, שחותי, כל היום קודר הלכתי: (ויסיים לכן הנה באתי וגו')

להתפלל

נעם געבעטהע זו, איין הערץ איזט זאָ אונרוהיג (דאהער קאָממע איך. א. ז. וו.)

(אין ליידען) ערבארמע דיך איין, עוויגער איין גאָטט! שטעה איר בייא, איך זינקע איממער טיפער. געוויס דוא ביזט גערעכט, אוים דעם עוויגען אונד קעאאט קיין אונגליק, איך האבע איינע פערגעהונגען שטעטס פאָר אויגען, פערן זייא עס, דאם דוא אונ־פערדיהנט שטראפען זאָללטעסט; אללין איך וויים עס אויך, דוא ביזט איין ערבארמונגספאָללער גאָטט, דיין איטליידען איבערוועל־טיגט דיינען גראם. דאהער, הערר דער גנאדע, נייגע איין רעכט דיינער גנאדע זו! איינער איסטעהאטען וועגען בין איך אין ליידען, זאָ קאם איך דען הער, דיך אנזופלעהען, איך בין פאָלל דעם יאאמערס, בין זעהר געבייגט; (דאהער קאָממע איך, א׳ ז׳ וו.)

(**האט** מאן איינען קראנקען אים הויזע) זיה׳ עוויגער! איין געליב־טער (היר ווירד דער נאהמע דעם קראנקען געזאגט)

ליגט

(להתפלל על חולה בביתו.)

ראה יי והביטה איך ידיד נפשי מוטל למשכב בחיל ורתת. האש בעצמותיו בוער, כחותיו התשו, עשתנותיו אבדו, נפשו נבהלה מאוד, כל משכבו נהפך בחליו. מכתו אנושה, שוכב כחבל בלב ים, כל היום דוה, לא יהגה בגרונו, אש קדחה באפו, ונפשו קצה, כסליו מלאו נקלה ואין מתום בבשרו: (ויסיים לכן הנה נלאתי וגו׳.)

(אם סונאים עמדו עליו.)

אוהבי ורעי מנגד יעמודו וקרובי מרחוק. משלמי רעה תחת טובה ישטנוני ובני עולה סבבוני כדבורים. דועכו כאש קוצים להכריתני, יי מה רבו צרי הקמים עלי ואומרים לנפשי אין ישועתה לו ואפס עצור ועזוב! חשך משחור תארי, אויבי עלי הגדילו עקב, כל רואי ילעיגו לי, לא זכרו ברית אחים ולא ירחמו עלי. נלאתי נשוא את

חרפתי

ליגט קראנק דאנידער, פייער לאדערט אין זיינעם געביין, זיינע קרעפטע זינד געשוועכט, זיינע זיננע זינד פערווירט, זיינע קראנקהייט איזט זעהר געפעהרליך, זיין שאטען הערפטיג, זיין איננערעס גליהעט, קיין גליד אונפערזעהרט (דאהער קאממע איך, א. ז. וו.)

(האט מאן פיינדע) איינע פריינדע, איינע געטרייען שטעהען פערן, איינע אנפערוואנדטע ווייכען פאן איר, לאהנען איר בעזעס פיר גוטעס. נידערטרעכטיגעס געזינדעל ראטטעט זיך איבער איך צוזאממען, איך צו פערניכטען. העדר! וויא זינד דער פיינדע זא פילע, דיא זיך ווידער איך עמפערען! זיא שפרעכען צו איר: איך העטטע קיינע הילפע מעהר. אללער בייאשטאנד איזט הין, ייך

ערוידע

חֶרְפָּתִי. בְּשִׁבְתָּם וּבְקוּמָם אֲנִי מַנְגִּינָתָם, צַר לִי מְאוֹד
מֵעַי חֳמַרְמָרוּ רַבּוּ צָרוֹתָי. בְּאַנְחוֹתַי יָגַעְתִּי — (וויסייס
לכן הנה באתי וגו')

(המעונה בעניות וחוסר לחם.)

אֲנִי הַגֶּבֶר רוֹאֶה עָנְיִי וּמְרוּדִי, הָתַּשׁ כֹּחִי וְאוֹנִי.
בֵּיתִי עָרוֹם מִכֹּל וְהַנּוֹשֶׁה בָּא לָקַחַת וּבְבֵיתִי
אֵין לֶחֶם וְאֵין שִׂמְלָה. וַאֲנִי עָנִי וְאֶבְיוֹן וְנֶגַע. מְעוּנֶּה
וּמֻכֵּה אֱלֹהִים. יַחַד עָלַי יִבְכָּיוּן בָּנַי צוֹעֲקִים לַלֶּחֶם
וָאַיִן כִּי אֶפֶס כָּסֶף. צַדִּיק אַתָּה יְיָ עַל כָּל הַבָּא עָלַי
אֵין אֲנִי מִתְרַעֵם בְּיִסּוּרִים וְאֵין אֲנִי מְהַרְהֵר אַחַר
מִדּוֹתֶיךָ. רַק שִׁבְטְךָ מֵעָלַי הָסֵר לְמַעַן אוּכַל לְפַנּוֹת
לְבָבִי לְיִרְאָתְךָ וּלְעָבְדְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם. אָנָּא! הַטְרִיפֵנִי
לֶחֶם חֻקִּי כִּי חִסּוּר לַחְמִי וְרוֹב צָרָתִי הֵן הֵמָּה הָיוּ
בְּעוֹכְרָי. יָדַעְתִּי כִּי תָּוֵי שַׁדַּי הֵם לְהוֹדִיעֵנִי אֶת אֲשֶׁר
חָטָאתִי. אַךְ הֵם מוֹנְעִים אוֹתִי מִלֶּכֶת מֵישָׁרִים
לפניך

ערוידע איינע טאג צו ערטראגען, וואָ זיא זיטצען וואָ זיא שטעה־
הען, בין איך איהר שפאָטטליעד. (דאהער קאָממע איך, א. ז. וו.)
(אין ארמוטה) איך עלענדער! איינע קראפט איזט הין, איין
הויז איזט פאָן אללעם לעער, גלייביגער קאָמען, איך צו
פפענדען, אין איינעם הויזע איזט ווערער ברויד נאָך קליידונג,
איינע קינדער וויינען זעמטליך, טרייען אום בראָד, דאז געלד
אמנגעלט. געוויס, דוא ביזט גערעכט, אָ עוויגער! איך אורה
ניכט אָב דיינער ציכטיגונג, אללין ווענדע נור דיינע גייסעל פאָן
איר אב, דאס איך איין הערץ דיר צווענדען קאן. אך! דער
אמנגעל זעלסט איזט עס, דער איך פאָן דיינעם דיהנסטע אבּ־
העלט, וואָהלטהעטיגע אמהנער זינד איר איינע ליידען, אבער
זיא פערהינדערן איך צוגלייך, טו ענדהאפט צו ווערדען. (דא־
הער קאָממע איך, א. ז. וו.)

(ווילל

לְפָנֶיךָ, וְלַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט וּצְדָקָה בָּאָרֶץ כַּאֲשֶׁר צִוִּיתָ: (ויסיים לכן הנה באתי וגו')

(הרוצה לצאת לדרך.)

הִנֵּה נָא שַׂמְתִּי לַדֶּרֶךְ פְּעָמַי — אָנָּא מֶלֶךְ אֵל רָם וְנִשָּׂא! הוֹלִיכֵנִי אֶל מְחוֹז חֶפְצִי בְּשׁוּבָה וָנַחַת לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם וּלְטוֹבָה בְּלִי פַּחַד וּמוֹרָא. הַצִּילֵנִי מֵאוֹיֵב אוֹרֵב וְלִסְטִים מִשִּׁנּוּי רוּחוֹת וּמִכָּל דָּבָר הַמַּזִּיק. וְאַל יַעַכְּבֵנִי שׁוּם דָּבָר וְאַל יִפְגָּעֵנוּ פֶּגַע רַע. וְהוֹלִיכֵנִי אִתִּי וְאֶת כָּל הַנִּלְוִים עִמִּי בְּלִי עַצְלָה וּבִטּוּל וְתַשּׁוּת כֹּחַ בַּהֲלִיכָתִי וּבַחֲזָרָתִי. וֶהֱיֵה עִמָּדִי בְּכָל מָקוֹם שֶׁאֲנִי הוֹלֵךְ וְנוֹסֵעַ. וְאַל תִּזְכּוֹר לִי שׁוּם עָוֹן וָפֶשַׁע, וּבָרְכֵנִי בְּכָל הַבְּרָכוֹת שֶׁנִּתְבָּרֵךְ בָּהֶם יַעֲקֹב אָבִינוּ בְּצֵאתוֹ מִבֵּית אָבִיו. בִּזְכוּת הַקְּדוֹשִׁים הַלָּלוּ אֲשֶׁר פֹּה נִקְבָּרוּ. וְהָיָה זֶה שָׁלוֹם מְנוּחָתָם,

ויעמדו

(ווילל מאן אויף רייזען געהען) איך האבע איך רייזעפֿערטיג
געמאכט, אָ גאָטט! לייטע איך ביז אן דען אָרט איינער
בעשטיממונג אָהנע פֿורכט אונד שרעקקען. בעוואהרע איך פֿאָר
רייבערן, פֿאָר דעם איינפֿאלל דעם אבוועכסעלנדען קליאמאס, אונד
אללעם אונגליקקע, דאס ניכטס איינע רייזע שטערע. זייא בייא
איר, וואָהין איך איך ווענדע, זעגנע איך וויא פֿאטער יעקב גע=
זעגנעט ווארדע, אלס ער זיין פֿעטערליכעס הויז פֿערלאססען.
אום דער טוגענד ווילען דיזער הייליגען דיא היר בעגראבען לי=
גען. דיינע האנד איזט עז אָ עוויגער! דיא ביז יעצט איך ליי=
טעטע, מיט דיינעם גיטיגען ווילען האסט דו נאָך מיאאטר
דען וועג פֿאָר איר געעבנעט, וואָ דיין בליק דאָרנען וואהרגענאָמ=
מען, ערגריפֿסט דו איינע האנד, אונד היסט וויא דער גוטע
הירט אין פֿערוויפֿענעס שעפֿכען אויף געזעגנעטען טריפֿטען איך
געפֿיהרט. דו לאבסט אין דער דיררע דיא דורשטיגען דיא דיך אנ=
רופֿען

וְיַעַמְדוּ לְקֵץ הַיָּמִין וְחָיְתָה נַפְשִׁי בִּגְלָלָם. אָנָּא הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא. עוֹשֶׂה גְּדוֹלוֹת עַד אֵין חֵקֶר וְנִפְלָאוֹת עַד — אֵין מִסְפָּר! בּוֹרֵא כָל נִבְרָא! הַמַּמְצִיא יֵשׁ מֵאַיִן! בָּרָאתָ הָאָרֶץ וְכָל אֲשֶׁר בָּהּ לְמַעַן הַרְאוֹת יָדְךָ הַחֲזָקָה, וְאָדָם עָלֶיהָ לְמַעַן הַגֵּד כֹּחַ מַעֲשֶׂיךָ, לְשַׁבֵּחַ וּלְפָאֵר אֶת יוֹצְרוֹ. אָמְנָם לְךָ דוּמִיָּה תְהִלָּה, כִּי תְהִלָּתְךָ רַבָּה לְמַעְלָה, מִי יְמַלֵּל גְּבוּרוֹתֶיךָ? מִי יַשְׁמִיעַ אֶחָד מֵאֶלֶף נוֹרְאוֹתֶיךָ? יְיָ אֱלֹהִים! קָטֹנְתִּי מִכֹּל הַחֶסֶד אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עִמָּדִי וְכָל הַטּוֹב אֲשֶׁר עַל חִנָּם עָלַי גָּמַלְתָּ! יָדְךָ יְיָ הָיְתָה זֹאת אֲשֶׁר נִהֲלַנִי עַד כֹּה! יְמִינְךָ וּזְרוֹעֲךָ הִנְחוּנִי בְּמַעְגְּלֵי יֹשֶׁר וּבְרוּחֲךָ הַטּוֹב דֶּרֶךְ אֱמֶת לְפָנַי סִלַּלְתָּ כִּי רָאִיתָ סָרְבִים וְסַלּוֹנִים עֲלֵי דַרְכִּי אֲחַזְתַּנִי בְּיַד יְמִינְךָ וְעַל

צעיר

רופֿען. אָ פֿערלאססע איך יעטצט ניכֿט, וויא דאס ביזהער איין בייאַסטאַנד ווארסט. אויף דיינע גיטע פֿערטרויע איך, דאס הערסט דער רייזענדען געבעטהע, ערהערסט אין איינעם נוא דיא ווינשע אללער בעוואָהנער ענטפֿערנטער לאָנדער. אָ לאס אויך איין געבעטה פֿאָר דיך קאָממען, איר פֿעהלען ווארטע אללײן דאס קעננסט אויך אונאויסגעשפראָכֿען איינע ווינשע אללע, שטעה איר בייא, בעגליקקע איינע רייזע, ברינגע איך אָהנע שאדען ווידער צוריק, לאס איך וואָהלוואָללען פֿינדען בייא אללען דיא איך הערען אונד זעהען. פֿאָללברינגע אן איר דיא פֿערהייסונג, ווידער עוויגע בעהיטהעט דיך פֿאָר איבעל, בעהיטהעט דיינע זעעלע, בעהיטהעט דיך, דאס געהסט, דאס קאָממסט, וויא יעטצט זאָ צו אללער צייט". אעגע דיא טוגענד אללער דיזער געראֿכטען היר, איר בייאַסטעהען, אך! איך בין איינער זינדען וועגען אונרוהיג, (דאהער קאָממע איך, א. ז. וו.
(ווער פֿאָן פֿערנע העער אויף קֶבֶר אָבוֹת קעממט) היר אויף

דעם גראבע דיזעס ווירדיגען, אין וועלכעם עהעדעם

צָעִיר עֲבָדֶךָ חָמַלְתָּ. נָחִיתָ כַּצֹּאן אֶת עֲבָדֶךָ כְּשֶׂה
אֹבֵד עַל הַדֶּרֶךְ אֶת נַפְשׁוֹ הִצַּלְתָּ. מִמְּךָ יְיָ לְהִתְהַלֵּךְ
בְּמֵישָׁרִים. אַתָּה עֶצֶם הַחָכְמָה! אַתָּה תַשְׁקֶה לְצַחֵי
צָמָאוֹן מְשַׁחֲרֶיךָ. יָדְךָ תְעַטְּרֵם רָצוֹן גַּם חֵן לָמוֹ
כִּלַּלְתָּ: אָנָּא יְיָ! אַל תַּעַזְבֵנִי עַתָּה כַּאֲשֶׁר עַד הֵנָּה
לֹא עֲזַבְתָּנִי, וְאֶבֶן הַמִּטְעָה לְפָנַי גִּלַּלְתָּ. בָּטוּחַ אֲנִי
עַל חַסְדְּךָ וְעַל אֲמִתֶּךָ, עָדֶיךָ יָבֹא כָּל בָּשָׂר וְלֹא קָצְרָה
יָדְךָ מִלְּהוֹשִׁיעַ וְרַחֲמֶיךָ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ. שְׁפָלִים
תַּגְבִּיהַּ, דַּל תָּקִים מֵעָפָר, אֶבְיוֹן מֵאַשְׁפּוֹת, צִדְקָתְךָ
לָעַד עוֹמֶדֶת רְעֵבִים תַּשְׂבִּיעַ, טוֹבוֹת לְחַיָּבִים תִּגְמוֹל
תְּרַוֶּה צְמֵאִים תּוֹשִׁיעַ נִדְכָּאִים, כְּפוּפִים תִּזְקוֹף,
עֲרוּמִים וִיחֵפִים תַּלְבִּישׁ, תַּתִּיר אֲסוּרִים חֲסֵרִים
תְּמַלֵּא, קָרוֹב אַתָּה לְנִשְׁבְּרֵי לֵב. פּוֹקֵחַ עִוְרִים!
תַּאֲרִיךְ אַפְּךָ לָרָעִים וְלַטּוֹבִים, עַל פְּשָׁעִים תַּעֲבִיר
עֶזְרָה בַּצָּרָה נִמְצָא מְאוֹד! אַתָּה תַקְשִׁיב עֲתִירוֹת
הולכי

עהעדעם איינע רייגע זעלע וואר, וויל איך וויינען, דיזער
פֿראָאמע, דער איין דיאדעם, איין טאוק וואר, דער איין גאנ=
צעס הויז ערלייכטעטע. אך! נון פֿעהלט ער איר! — איך
אאכטעטע איך אוין דיא רייזע דאס איך איהן פֿינדע דען איינע
זעלע ליבט, איך זוכע איהן, פֿאנד איהן ניכט אים אנגעזיכטע
דער זאָננע, זאנדערן אין העהלען. — איינע זעלע וואר נידער=
געבייגט אָב איינעס גראָססען יאאמערס. איך עראיננערטע איך
זיין, בייגע איך צור ערדע, דיא טטיינע דעם אָרטעס, דען גאָל=
דענען באָדען צו קיססען. איין הערץ ערטטארב אין איר, איין
איננערעס גליהעט, איך טרייע קלעגליך. דאָך! ווער וויל דען
קאָני: צו רעדע טטעללען איבער דאז וואס ער געטטאָססען אונד
פֿאָללבראכט? ווער טפריכט צו איהם, וואס טהוסט דוא דא?
אן דיזער טטעללע נון וואָ זיינע היללע רוהעט, וויל איך פֿיר זיינע
ריינע

הוֹלְכֵי דְרָכִים וַאֲסִירֵי עֳנִי וּבַרְזֶל. תַּצִּיל נִרְדָּף מִיַּד רוֹדְפוֹ. עַל עֲנִיִּים וְאֶבְיוֹנִים תְּרַחֵם. תִּקְרָא לִשְׁבוּיִם דְּרוֹר. כְּמַאֲמָרְךָ יִתְּנוּ הַשָּׁמַיִם רְבִיבִים לָאַיִל כִּי תַעֲרוֹג עַל אֲפִיקֵי מָיִם. וּלְעוֹרֵב כִּי יְלָדָיו יְשַׁוֵּעוּ וְיִשְׂאוּ עֵינֵיהֶם אֵלֶיךָ הַיּוֹשְׁבִי בַּשָּׁמַיִם! — מִי יְמַלֵּל גְּבוּרָתֶךָ בְּהַקְשִׁיבְךָ כְּרֶגַע תְּפִלּוֹת יוֹשְׁבֵי כָּל אַפְסֵי אָרֶץ? — אָנָּא תָּבֹא אֵלֶיךָ תְּפִלָּתִי וְשַׁוְעָתִי כִּי כָל תַּאֲוָתִי נֶגְדְּךָ וְאֵין בְּפִי מִלָּה הֵן אַתָּה יְיָ יָדַעְתָּ כֻלָּהּ. אַתָּה מַחְסֶה וָעוֹז לְכָל הַבּוֹטֵחַ בָּךְ כִּי מָלֵא רַחֲמִים אָתָּה. הוֹשִׁיעָה נָּא וְהַצְלִיחַ דַּרְכִּי אֲשֶׁר אָנֹכִי הוֹלֵךְ עָלֶיהָ. הַצִּילָה מֵחֶרֶב נַפְשִׁי וּמִדְּרָכִים עֲקַלְקַלּוֹת. וְאַל תֶּאֱסוֹף עִם חַטָּאִים וְעִם אַנְשֵׁי דָמִים חַיָּי:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי! שֶׁתּוֹלִיכֵנִי לְדַרְכִּי לְשָׁלוֹם וְתִסְעָדֵנִי לְשָׁלוֹם וְתַצִּילֵנִי מִכַּף

רייגע זעעלע, פיר זיינע געביינע בעטהען. דאס זיא פרידליך רוּ־ העֶן, דאס ער דאָרט אין גלאָריע טראָהנע נעבסט אללען געררעכטען דער וועלט, אעגע ער אם ענדע דער טאגע אויפערשטעהען. אויך איבער איך זעלבסט אעגע איך איינע ביטטע ערטטרעקקען, ענטליהע אויך איר דיין ערבאראען ניכט איין גאָטט! בעוואהרע איך פאָר אללען בעזען פערהענגניססען. ערעפנע איין הערץ אין דייגער לעהרע איך איט דיינען געבאָטהען צו בעטעפטיגען. ערגעהרע איך איט דיינער טטעטס פאָללען אילדען האנד, גיב איר גליק דאס איך איינע קינדער אונד קינדעסקינדער אין דיי־ נער לעהרע אונד אין דיינען געבאָטהען בעפליססען זעהע. דאס קיינע טאנדע אויף איינען קינדערן האפטע, אונד וועןאייני־ זעעלע איינסט פאָן איר טיידעט, לאס איך איט דענען גענייססען, דיא די׳ז אויפבעוואהרטע גוט פיר קינפטיגע צייטען ערלאנגען. לאס איך פעראייניגט איט איהנען זיין אים עוויגען לעבען. (דא־ העד קאָנמע איך, א. ז. ו.)

(ווער

מִכַּף כָּל אוֹיֵב וְאוֹרֵב וְלִסְטִים בַּדֶּרֶךְ וּמְשׁוֹלְלִים
וְשׁוֹדְדִים וּמְשׁוֹסֵי דְרָכִים בֵּין בַּיּוֹם וּבֵין בַּלָּיְלָה. וּשְׁבוֹר
וּגְעוֹר כָּל הַחוֹשְׁבִים וְהַיּוֹעֲצִים עָלַי רָעָה, הָפֵר עֲצָתָם
וְקַלְקֵל מַחֲשַׁבְתָּם, הוֹצִיאֵנִי לַמֶּרְחָב הֲבִיאֵנִי לִמְחוֹז
חֶפְצִי בְּלִי שׁוּם נֵזֶק וְצַעַר חִסָּרוֹן וְהֶפְסֵד. וְאֶמְצָא
חֵן וְשֵׂכֶל טוֹב בְּעֵינֵי כָּל רוֹאָי. יָשִׂישׂוּ כֻלָּם לִקְרָאתִי
לְהַזְמִין לִי רְצוֹנִי וּלְהַשְׁלֵם חֶפְצִי בַּהֲלִיכָתִי וּבַחֲזָרָתִי.
הֱיֵה עִמָּדִי וְקַיֵּם בִּי מִקְרָא שֶׁכָּתוּב יְיָ יִשְׁמָרְךָ מִכָּל
רָע יִשְׁמֹר אֶת נַפְשֶׁךָ יְיָ יִשְׁמָר צֵאתְךָ וּבוֹאֶךָ מֵעַתָּה
וְעַד עוֹלָם. אָנָּא אֱלֹהַי! זַכֵּנִי לְחוֹנֵן עֲנִיִּים וְדַלִּים
וְלַעֲשׂוֹת מִצְוֹת וּצְדָקָה בְּיִשְׂרָאֵל, הָגֵן עָלַי בְּרַחֲמֶיךָ
הָרַבִּים, הוֹשִׁיעֵנִי לְמַעַנְךָ שֶׁאָשׁוּב בְּשָׁלוֹם אֶל בֵּיתִי
ואל

(ווער אים טרוימע איינען טאָדטען געזעהען) איך קאָמע יעטצט
פאָר דיר ערהאבענער גאָטט! פרידע צו ערבעטהען פיר
דיא ריינע זעעלע דעם (פב"פ) פיר דען קערפער אויף דארין
זיא וואר· פרידע זייא אין זיינעם קרייזע. רוהע אין זיינער
וואָהנונג, ענגעל גאָטטעס אעגען זיינע זעעלע פאָן טופע צו
טופע הינויפפיהרען, יזלום זיטצע דער פאָרעלטערן ישורונ׳ס.
איהרע פראכט אעגע אין עוויגקייט צונעהאמען. עוויגער איין
גאָטט! רעכנע אירס ניכט צור זינדע, וואס איך טהעריכט בע=
גאנגען, אויס פרעפעלמוטה אָדער אירטהום, דורך טהאטען
אָדער וואָרטע, עפפענטליך אָדער הייאליך. איין הערץ אייזט זאָ
אונרוהיג, נאכדעם איך דיזען הייליגען, דער היר בעגראבען אייזט,
אים נעכטליכען טרויאע צו זעהען גלויבטע, זאָ דענקע איך, עז
אוט אירגענד איינע אורזאכע האבען, פילייכט האבע איך איהם
עטוואס אבצוביטטען. פילייכט האבע איך ווידער זיינע עהרע
איך פערגאנגען, אָדער פיללייכט וואָללטע אאן פאָם הימעל איר
דאדורך אנצייגען, איבער עטוואס דאס דוא עוויגער איין גאָטט!
איבער איך בעשלאָססען, אוין דאס איך הייטע רייאיג ווידערקעהרע,

אונד

וְאֶל מְכוֹנִי. יָגֵן עָלַי זְכוּת כָּל הַצַּדִּיקִים וְהַחֲסִידִים הַנִּקְבָּרִים פֹּה. וּזְכוּת כָּל צַדִּיקֵי וַחֲסִידֵי עוֹלָם, וְאַל תְּשִׁיבֵנִי רֵיקָם מִלְּפָנֶיךָ, כִּי דוֹאֵג אָנֹכִי מֵחַטָּאתִי:

(ויסיים לכן הנה באתי וגו'.)

(הבא מדרך רחוקה על קבר אבות.)

פֹּה עַל קֶבֶר גּוּף יָקָר אֲשֶׁר בּוֹ הָיְתָה נְשָׁמָה טְהוֹרָה חוּצָבָה מִלַּהֶבֶת אֵשׁ שֶׁל כִּסֵּא הַכָּבוֹד, וְיָצְאָה וְהָיְתָה בִּצְרוֹר הַחַיִּים צְרוּרָה אֶת יְיָ הַגָּדוֹל וְהַגִּבּוֹר כִּי שָׁבָה אֶל מְקוֹמָהּ הָרִאשׁוֹן. הַנֶּפֶשׁ הַזַּךְ וְהַנָּקִי אֲשֶׁר הָיָה לִי נֵזֶר וַעֲטָרָה, וּמִמֶּנּוּ בֵּיתִי נִתְמַלֵּא אוֹרָה. אֲהָהּ עַתָּה מִנִּי נֶעְדָּר! הִנֵּה עִנִּיתִי בַּדֶּרֶךְ כֹּחִי עַד שֶׁמָּצָאתִי אֶת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי, בִּקַּשְׁתִּיו וְלֹא מְצָאתִיו לְעֵין הַשֶּׁמֶשׁ, רַק בִּמְעָרוֹת צוּרִים — נַפְשִׁי יָצְאָה וְנָקְטָה מִגּוֹדֶל צַעֲרִי — זָכוֹר תִּזְכּוֹר וְתָשׁוּחַ אַרְצָה לְנַשֵּׁק אַבְנֵי הַמָּקוֹם וַעֲפְרוֹת זָהָב לוֹ — נֶהְפַּךְ עָלַי

אונד אלמאָזען שפענדע, דיינען ענטשלוס צו ענדערן. איך קאם דאהער אויף זיין גראב איך נידערצווערפען, אן דעם אָרטע וואָ זיינע אַשע רוהעט, אום פערזעהנונג איר צו ערבעטהען. האַבע איך עטוואס ווידער זיינע עהרע געטהאן אָדער געשפראָכען, זאָ מעגע עס איר ניכט צור זינדע גערעכנעט ווערדען, איין ווילע וואר ניכט, איהן צו בעליידיגען, ער קעהרע צור רוהע ווידער איין איך כאָגע איהם נאָך ניכט נאך, פרידליך בלייבע ער אין יענער וועלט, איך וויל פאָן היר נאָך ניכט געהען, ער קאָממע ניכט מעהר היאהער, איך היגגעגען זאָלל פרידליך אם לעבען בלייבען. קאם ער איר אבער עטוואס אנצוקינדיגען, וואס איבער מיך בעשלאָססען איזט, זאָ פלעהע איך צו דיר עוויגער איין גאָטטען. זייא איר גנעדיג, פערניכטע פאָן איר אללע בעזען פערהענגניססען, גיב איר איין גוטעס צייכען, פערזעהנע מיט דיינעם ערבאַרמע, איבער

עָלַי לִבִּי — מֵעַי חֲמַרְמָרוּ — וָאֶזְעַק קוֹל עֲנוֹת חֲלוּשָׁה — — מִי יָבֹא אַחֲרֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר כְּבָר עָשָׂה וְגָזַר? — כִּי יֹאמַר לוֹ — מַה תִּפְעָל? — נֶאֱמָן הַדַּיָּן בְּכָל אֲשֶׁר דָּן וְגָזַר כִּי אֵין לְפָנָיו עַוְלָה! — פֹּה עַתָּה בָּאתִי לְהִתְפַּלֵּל עַל נִשְׁמָתוֹ הַהֲדוּרָה. בְּמָקוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר גּוּפוֹ נִקְבָּר — פֹּה אֲבַקֵּשׁ עַל עַצְמוֹתָיו יָנוּחוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם בְּשָׁלוֹם. — וְנִשְׁמָתוֹ תַּעֲלֶה לְמַעְלָה תַּחַת כֵּס יְקָרָה אֶל מְקוֹם מַה — נּוֹרָא. לַעֲטָרָה בַּעֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת בְּיַד יְיָ, שָׁם לִהְיוֹת בְּתִפְאָרָה עִם כָּל צַדִּיקֵי וַחֲסִידֵי עוֹלָם לְהִתְעַנֵּג בְּתַעֲנוּגִים רָמִים. וּלְקֵץ הַיָּמִין יַעֲמוֹד לְגוֹרָלוֹ וְיִזְכֶּה לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא:

אָנָּא יְיָ אֱלֹהַי! תְּפִלָּתִי עַל חֵיקִי תָּשׁוּב. גַּם מִמֶּנִּי לֹא תִכְלָא רַחֲמֶיךָ. רְאֵה תִרְאֶה יְיָ אֱלֹהַי בָּעֳנִי עַבְדְּךָ בֶּן אֲמָתֶךָ. הִנְנִי עוֹמֵד לְפָנֶיךָ בְּמַר נַפְשִׁי וְלִבִּי הַנִּדְכֶּה וְרוּחִי הַנִּשְׁבָּר כְּעָנִי בְּפֶתַח הַשּׁוֹאֵל וּמְבַקֵּשׁ

עזרה

איבער שטויב אונד אשע, אום דער טוגענד ווילען פאָן אברהם, יצחק אונד יעקב, בעוואהרע איך עוויגליך פאָר אללעם אונגליקקע, ערפיללע איינע ווינשע איט דיינער גיטע אונד ערבאַרמען, שענקע איר גונסט, גנאדע, לעבען אונד פרידען, פאָן יעטצט אין עוויגקייט. איין הערץ איזט יא זעהר בעאונרוהיגט. (דאהער קאָממע איך, א. ז. וו.

ווען מאן איין פריידענמאהל מאכט) פרידליך אעגען אללע דיזע גערעכטען גרונדשטיטצען דער וועלט רוהען, דיא היר בעגראבען זינד, אעגען איהרע פערדיענסטע פיר איך שפרעכען. ערבאַרמונגספאָללער גאָטט! דאס דוא איך רעטטעסט אונד טירעסט, איין גאנצעס הויז, איינע קינדער, אונד אללע דיא איר אנגעהערען. ווענדע אללעס אונהייל פאָן אונס אב, בעשטעטיגע אונס דיינע פערהייסונג „אנגעס לעבען געבע איך איהם אין

דער

עֶזְרָה. הַצִּילֵנִי נָא אֵל רַחוּם וְחַנּוּן מֵחָרוֹן אַף עֶבְרָה וָזַעַם וּמִכָּל גְּזֵירָה רָעָה וּפְתַח לִבִּי בְּתַלְמוּד תּוֹרָתֶךָ לַעֲסוֹק בִּמְלֶאכֶת שָׁמַיִם. פַּרְנְסֵנִי. מִתַּחַת יָדְךָ הַמְּלֵאָה וְהָרְחָבָה. זַכֵּנִי לִרְאוֹת בָּנִים וּבְנֵי בָנִים עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה וּבְמִצְוֹת, וְלֹא יִמָּצֵא שׁוּם פְּסוּל וְדוֹפִי בְּזַרְעִי וּבְזֶרַע זַרְעִי, וְלֹא אָמוּת מִיתָה פִּתְאוֹמֶת, וְאֶרְאֶה בְּבִנְיַן הָאוּלָם, וּבְהִפָּרֵד מִמֶּנִּי נִשְׁמָתִי אֶהְיֶה עִם נוֹחֲלֵי רַב טוּב הַצָּפוּן, וּתְהֵא נַפְשִׁי צְרוּרָה בִּצְרוֹר הַחַיִּים, וְתַצִּילֵנִי מִכָּל דִּינִים, וּלְקֵץ הַיָּמִין תַּעֲמִידֵנִי, וִיהֵא חֶלְקִי עִם כָּל הַקְּדוֹשִׁים הַלָּלוּ אֲשֶׁר פֹּה נִקְבָּרוּ:

(ויסיים לכן הרה בלתי וגו')

(מי שבא לו מת בחלוס יאמר)

עַתָּה בָּאתִי לְפָנֶיךָ אֵל רָם וְנִשָּׂא! לְהִתְפַּלֵּל עַל שְׁלוֹם נִשְׁמַת (פּ"בּ"פּ) הַטְּהוֹרָה וְהַתְּמִימָה וְעַל הַגּוּף אֲשֶׁר בְּקִרְבּוֹ הָיְתָה. יְהִי שָׁלוֹם בְּחֵילָהּ

שלוה

דער פֿילע, זייגע איינע הילפֿע איהם". אָ עוויגער איין גאָטט! אייסטענס פֿאָלגט קוואטער דער פֿריידע, ערלייגע אונס ערבאר־ אמען לאס קיינע איסגונסט אונזערע פֿריידע טטערען, שטעה אונס ביא פֿאָן נון אן אונד אין עוויגקייט. אמן.

(נאכדעם מאן נון אלל זיין אָבליגען היר איינגעשאלטעט, ענדיגט מאן היר מיט דיזער שלוסרעדע).

שלוסרעדע.

דאהער קאָמאע איך, היאהער אויף דיא גרעבער דער גע־ רעכטען איך נידערצווערפֿען, דיך העכסטערהא־ בענער גאָטט אנצופֿלעהען, בעגנעדיגע איך אָ עוויגער! איהרער פֿערדינסטע ווילען, איילע איך צו טיטלען פֿאָר אללען טטיראען

אונד

שַׁלְוָה בְּאַרְמְנוֹתֶיהָ, וּמְנוּחָתָהּ יְהִי שָׁלוֹם בִּצְרוֹר הַחַיִּים צְרוּרָה לְהִתְעַנֵּג בְּתַעֲנוּגִים מִזִּיו הַמָּאוֹר הַגָּדוֹל הַגָּנוּז לַצַּדִּיקִים. יוֹלִיכוּהָ מַלְאֲכֵי אֵל מֵחַיִל אֶל חָיִל, עַד מְקוֹם אָבוֹת יְשׁוּרוּן, וִיגַדֵּל כְּבוֹדָהּ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם. יְיָ אֱלֹהַי! אַל תָּשֵׁית עָלַי חַטָּאת אֲשֶׁר נוֹאַלְתִּי וַאֲשֶׁר חָטָאתִי עָוִיתִי וּפָשַׁעְתִּי, בְּזָדוֹן אוֹ בִשְׁגָגָה, בְּמַעֲשֶׂה אוֹ בְדִבּוּר, בְּגָלוּי אוֹ בְסָתֶר, כִּי נָקְטָה עָלַי רוּחִי, אַחֲרֵי אֲשֶׁר עָלָה זִכְרוֹן הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה הַנִּקְבָּר פֹּה לְפָנַי בַּחֲלוֹם הַלַּיְלָה, אָמַרְתִּי הֲלֹא דָבָר הוּא, אוּלַי הוּא צָרִיךְ מְחִילָה, אוּלַי פָּגַמְתִּי בִּכְבוֹדוֹ, אוֹ אוּלַי מִשָּׁמַיִם הֶרְאוּ לִי עַל דְּבַר מָה. אֲשֶׁר גָּזַרְתָּ עָלַי יְיָ אֱלֹהַי! לְמַעַן עָשֹׂה כַּיּוֹם הַזֶּה תְּשׁוּבָה וּצְדָקָה לְבַטֵּל הַגְּזֵרָה. עַל כֵּן בָּאתִי לְהִשְׁתַּטֵּחַ עַל קִבְרוֹ, מְקוֹם אֲשֶׁר עֲצָמָיו וּבְשָׂרוֹ נִטְמַן, וְרוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ אִתּוֹ יוֹם יוֹם יִדְרְשׁוּן, לְבַקֵּשׁ מְחִילָה מֵעַצְמוֹת גּוּף הַטָּהוֹר, וְרוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ מְאוֹרֵי אוֹר. וְאִם לֹא דִבַּרְתִּי וְעָשִׂיתִי נְכוֹנָה, אֵין עָלַי בַּדָּבָר אַשְׁמָה, כִּי לֹא לְהַכְעִיסוֹ נִתְכַּוַּנְתִּי, וְיָשׁוּב לִמְנוּחָתוֹ וַאֲנִי לֹא אֵלֵךְ אַחֲרָיו, בְּשָׁלוֹם יִהְיֶה בָעוֹלָם שֶׁהוּא בוֹ, וַאֲנִי עוֹד מִפֹּה לֹא אָמוּשׁ וְלֹא יִקְרַב הוּא הֲלוֹם,

ואני

אונד ליידען, רעטטע איך, פיהרע איך אויס דעם דונקעל אנס העללסטע ליכט, זייא איין טייל גאָטט איין טעפפער, ווענדע דיינען גראם פאָן איר אב, פערניכטע דיינען צאָרן, ערפיללע איינע ווינשע, טענקע איר דיינע הולד אין עוויגקייט.

געהט

וַאֲנִי אִכָּנֵס לְחַיִּים טוֹבִים אֲרוּכִים וּלְשָׁלוֹם. וְאִם בָּא לְהוֹדִיעֵנִי דָבָר מִמִּשְׁפָּטַי אֲשֶׁר נִגְזַר עָלַי, קוֹלִי אֵלֶיךָ אֶקְרָא יְיָ אֱלֹהַי! חָנֵּנִי יְיָ חָנֵּנִי! בַּטֵּל מִמֶּנִּי כָּל גְּזֵירוֹת קָשׁוֹת וְרָעוֹת, וַעֲשֵׂה עִמִּי אוֹת לְטוֹבָה. כַּפֵּר כְּרַחֲמֶךָ עַל עָפָר וָאֵפֶר, חָנֵּנִי וְתֹאמַר פְּדָעֵהוּ מֵרֶדֶת שַׁחַת מָצָאתִי כוֹפֶר. לְמַעַן זְכוּת אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב שָׁמְרֵנִי נֶצַח מֵעֶבְרָה וָזַעַם, וּמַלֵּא מִשְׁאֲלוֹתַי בְּמִדָּה טוֹבָה יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים, וְחֵן וָחֶסֶד וְחַיִּים וְשָׁלוֹם, מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם, וְהַמְצֵא לִי מְנוּחָה בִּלְבָבִי, כִּי רוּחִי תִּתְפָּעֵם בְּקִרְבִּי: (ויסיים לכן הנה באתי וגו')

(מי שעושה שמחה ומתירא מרע עין

שָׁלוֹם יִהְיֶה מְנוּחַת כָּל הַצַּדִּיקִים יְסוֹדֵי עוֹלָם הַנִּקְבָּרִים פֹּה, מִכֹּחָם יִשְׁחֲדוּ בַּעֲדִי שֶׁתַּצִּיל אֹתִי הַמְלֵט וְגָנוֹן כְּרַחֲמֶיךָ, אֹתִי וְאֶת בֵּיתִי וְאֶת זַרְעִי וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לִי, וְתִהְיֶה שׁוֹמְרִי וְצִלִּי וְתָסִיר מִמֶּנִּי כָּל מַחֲלָה, וְכָל עַיִן הָרָע לֹא יִשְׁלוֹט בָּנוּ, וְיִתְקַיֵּם בָּנוּ מִקְרָא שֶׁכָּתוּב, אוֹרֶךְ יָמִים אַשְׂבִּיעֵהוּ וְאַרְאֵהוּ בִּישׁוּעָתִי. הֵן יְיָ אֱלֹהַי! יָדַעְתִּי אַחַר שִׂמְחָה תּוּגָה, לָכֵן חֶסֶד עֲשֵׂה עִמָּנוּ לְמַעַן רַחֲמֶיךָ, הָרֵם קַרְנֵנוּ לְמַעְלָה מֵאֵין הַפּוּגוֹת, וְלֹא יִנָּכֶה לָנוּ דָבָר מִזָּכִיּוֹתֵינוּ.

עשה

געהט נון הין ביז אנס ענדע דער לייט הייליגע שטאטטען! איין הערץ פערטרויעט דעם עוויגען, איך פירכטע קיין אונגליק — איינע פריינדע, זינד איינע זאכוואלטער — דער עוויגע, איזט איין ריכטער — ער ווירד איין געבעטה ערהערען, אמן.

עשה בזכות הנשמות הקדושות, ובזכות אבותנו כבוד והדר תעטרנו, וכובע ישועה הלבישנו והלבישנו בגדי ישע ונאמר לפניך הנה אלהינו זה קוינו לו הוא עזרתנו וישועתנו מעתה ועד עולם. אנא יי אלהי! יראתי מפני השוד והשבר שלא יבא בחצרותנו ושאל ישלוט בנו יצר הרע: (ויסיים לכן הנה

באתי וגו')

(אחרי התפללו את כל אשר על לבו יסיים כאן)

לכן הנה באתי להשתטח על קברות הצדיקים הללו ולהתפלל לפניך אל רם ונשא! גם גויות הקדושים אשר בארץ המה, חנני יי! בזכותם החישה מפלט לי מרוח סועה וסער. שמע תפלתי הצילני והוציאני מאפילה לאורה. היה מגן בעדי אלהי צורי! הסר מעלי חמתך, השב אפך ממני, ומלא במדה טובה ישועה ורחמים כל משאלותי, ומשוך עלי חוט של חסד ורחמים, והארך ימי בטוב ואויבי יהיו הלוך וחסור. ועתה! הרוחות הקדושים ילכו לקץ, וינוחו ויעמדו לגורלם לקץ הימים. נכון לבי בטוח ביי! — לא אירא רע — מליצי — רעי! — יי שופטי! הוא ישמע תפלתי, אמן:

(ז) (תפלה על קבר אמו)

פה טמון גוית אמי אשר טפחה ורבתה אתי ונצטערה כל ימיה עמדי לגדלני וכל מחסורי עליה היו.

(ז) (געבעטה אויף דעז גראבע דער מוטטער)
זייא איר געגריסט הייליגעס געפילדע! דאס אן יענע בעססערע וועלט גרענצט! הייליגעס ערדרייך וואָ דיא אסטע איינער וואטטער

הִיא הִדְרִיכַתְנִי בְּדֶרֶךְ תּוֹרָה וְיִרְאַת יְיָ. — אֲהָהּ! כִּי הָלְכָה בַּדֶּרֶךְ כָּל הָאָרֶץ – נָפְלָה אֵם הַבָּנִים, עָזְבָה אֶת בָּנֶיהָ וְלֹא נִשְׁאַר לִי כְּמוֹתָהּ מַנְהִיג רַחֲמָן, אֲשֶׁר בְּכָל עֵת לְטוֹבָתִי הָיְתָה מְזוּמָּנָה. וְהִנֵּה עַתָּה כַּאֲשֶׁר צַר לִי בָּאתִי הֵנָּה, הָלַכְתִּי שְׂדֵה בוֹכִים. אֶל בֵּית אִמִּי אֶל חֶדֶר הוֹרָתִי. וְהִנֵּה הִיא לוּטָה בְּשִׂמְלָה, וְרוּחָהּ עָלָה לְמַעְלָה. — שָׁלוֹם לָהּ וְשָׁלוֹם לְנִשְׁמָתָהּ וּלְרוּחָהּ וּלְנַפְשָׁהּ. מִנָּשִׁים בָּאֹהֶל תְּבוֹרָךְ וּכְבוֹד יְיָ יִזְרַח עָלֶיהָ. יֶהֱמוּ נָא רַחֲמֶיךָ עָלַי יְיָ צוּרִי! שֶׁתִּשְׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנָי:

אָנָּא נוֹרָא קָדוֹשׁ! סְלַח לְכָל חַטֹּאתַי וּסְפוֹק לִי מִשָּׁמֶיךָ בַּר וְלֶחֶם וּמָזוֹן. וְאַל תֶּחֱרַשׁ לְדִמְעָתִי. פְּדָעֵנִי מֵרֶדֶת שַׁחַת וְלֹא יֶחְסַר לַחְמִי וְזַכֵּנִי לִרְאוֹת בָּנִים וּבְנֵי בָנִים עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה וּבְמִצְוֹת וּבְיִרְאַת יְיָ וְעַל בִּרְכַּי יוּלְּדוּ בְּנֵי שִׁלֵּשִׁים וְרִבֵּעִים אַנְשֵׁי חַיִל יִרְאֵי אֱלֹהִים:

נעת

מוטטער רוהעט, דיא מיך גראָסגעצאָגען, איהרער גאנצען לע-
בענסצייט הינדורך מיך פפלעגטע, מיט אללעם נעטהיגען פער-
זאָרגטע, מיך לייטעטע אויף דען וועג דער לעהרע אונד דער
גאָטטעספורכט. זיא וואר דער עדלען פרויען צירדע. איממטער
טרייא ערפיללענד וואָרט אונד פפליכט, זיא שטאנד ריין פאָר גאָטט
אונד מענשען, וויא דיא מאָרגענזאָננע ריין. הא וויא וואר זיא מיר
מיט זעלטענער טרייא געוואָגען! קיינען אויגענבליק אין איהרעם
גאנצען לעבען אויסער שטערבענד איינמאהל, האט זיא מיך בע-
טריבט! עוויג אונפערגעסליך איזט מיר איהר עדלער זין פיר יע-
דע טוגענד. וועה! זיא גינג דען וועג אללעס פלייטעס, פערליס
איהרע קליינען, מיר בליב נאך איהר ניאמאנד דער מיך לייטען זאָלל-
טע

(בעת לדתו וזעמו יוסיף כאן)

רְאֵה נָא יְיָ אֱלֹהַי! אֶת הַצֹּאן אֲשֶׁר עָזְבָה הָרוֹעָה נֶחְמָדָה! הִנֵּה לְשָׁלוֹם מַר לִי מָר, כִּי יָצְאָה בִּי יָדָהּ בַּעֲוֹנִי. יְיָ עָנָה בִּי וְשַׁדַּי הֵמַר לִי סַעֲרַת חֵימָה עָלַי יָצְאָה, הָאֱלֹהִים מָצָא אֶת עֲוֹן עַבְדּוֹ. נַפְשִׁי מְאוֹד נִבְהָלָה, מֵעַי מֵעַי אוֹחִילָה. עֲנִיֵּי הַצֹּאן אֲשֶׁר טִפְּחָה וְרִבְּתָה וְעַל זְרוֹעֶיהָ גָּדְלָה וְרָמְמָה, נֶהְפַּךְ לְמַשְׁחִירַת הוֹדָם, יַחַד עָלַי יִבְכָּיוּן צוֹעֲקִים לַלֶּחֶם וָאָיִן:

(כן יאמר כאן כל דבר אשר יחסר לו, כמו שנדפס לעיל אצל אביו, ואח"כ יסיים כאן)

לָכֵן אָמַרְתִּי כַּאֲשֶׁר צַר לִי וּמַכִּיר לִי לֹא רָאִיתִי, אֲכַתֵּת אֶת רַגְלַי לָלֶכֶת הֵנָּה עַל קֶבֶר אִמִּי, לְבַקֵּשׁ מִמְּךָ צוּרִי וְקוֹנִי! וּלְהִתְחַנֵּן מִלְּפָנֶיךָ שֶׁתְּרַחֵם

עלי

טע, וויא זיא מיט מיטטערליכעם ערבארמען אימער בערייט וואר מיר וואהלצוטהון. דאך! גליך איהר טאָד ניכט איינער נור קורצען ענטפערנונג? איינעם שענען אונטערגאנג דער זאננע, דיא נור וועניגע שטונדען געכטליכען שאטטען אויף אונס פערברייטעט? דער מאָרגען זיהט זיא ווידער פרעכטיגער אונד פריידע שוועבט אין איהרען פעריינגטען שטראהלען. ער ווירד איינסט קאָממען דער מאָרגען, דער אונס נאך לאנגער נאכט פעראייניגט, וואָ זיא וויא איינע זאָננע איינע פפאדע צור גאָטטהייט בעלייכטעט! פראָמם וויל איך הינידען וואנדעלן, ביז אויך איך דאז שטילע גראב אומשליסט, אים לעבען זאָלל זיא איך האנדעלן לערנען, דאס מיר איינסט דער טאָדט ווילקאָממען זייא. אָפט וויל איך הערוואללען צו דיזעם היגעל, איהר רוהענדעס געביין זעגנען אונד איהר איינע הייסען טהרענען וויהען. ניא זאָלל דיא פליכטיגע צייט איהר אנדענקען ערלעשען, ביז וויר אונס איינסט פערקלערט אויף עוויג אונצערטרעננליך אים לאנדע דער רוהע ווידער זעהען. אָ ווער זאָ וויא זיא אויף דיא צוקונפט געדאכט,

אונד

עָלַי בִּזְכוּת אִמִּי הַנֶּחְמָדָה. כְּמוֹ בְּעֵת שֶׁהִתְפַּלְּלָה אִמֵּנוּ רָחֵל עַל בָּנֶיהָ כַּאֲשֶׁר הָלְכוּ בַּשֶּׁבִי, וְקוֹלָהּ בְּרָמָה נִשְׁמָע כַּאֲשֶׁר בָּכְתָה עַל צָרוֹתָם. אוּלַי תְּרַחֵם הַמַּפְלִיא לַעֲשׂוֹת! וּתְבַטֵּל מֵעָלַי גְּזַר דִּינִי וּתְמַהֵר וְתָחִישׁ מִפְלָט לִי, כִּי מִשָּׁכְבִּי עַד קוּמִי, אַשְׂחֶה בְּכָל לַיְלָה מִטָּתִי בְּדִמְעָתִי עָשְׁשָׁה מִכַּעַס עֵינִי בְּכָל צָרוֹתָי. חָנֵּנִי יְיָ בִּזְכוּתָהּ שְׁמַע נָא תְּפִלָּתִי וְהוֹצִיאֵנִי מֵאֲפֵלָה לְאוֹרָה, רָאֵה תִרְאֶה בְּעָנְיִי וְאַנְחָתִי, וְהוֹשִׁיעֵנִי מִגּוֹדֶל צַעֲרִי. אֱלֹהֵי עוֹשִׂי! הֱיֵה נָא לְמָגֵן בַּעֲדִי וְהָסֵר חֲרוֹנְךָ מֵעָלַי, וְאַל תְּדִינֵנִי בְּקִצְפֶּךָ, וּמַלֵּא בְּמִדָּה טוֹבָה יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים כָּל מִשְׁאֲלוֹתָי, וּמְשׁוֹךְ עָלַי חוּט שֶׁל חֶסֶד וְרַחֲמִים, וְתַאֲרִיךְ יָמַי וּשְׁנַי בְּטוֹב וּבַנְּעִימִים בְּלִי שׁוּם מַחְסוֹר, יַעֲמוֹד נָא זְכוּת אִמִּי הַיְקָרָה לִי וּלְכָל בְּנֵי בֵיתִי וּלְזַרְעִי אַחֲרַי, וּבִזְכוּת כָּל

צדיקי

אונד זאָ ריין וויא זיא דעם טאָדעס רויב געוואָרדען, ווער זאָ ראסטלאָז טעטעס נאך געטעטעס ליבע געראונגען האט, דער קאָן ניכט איאאער אין שטויב אונד אטע אאָ ערן, געוויס זיא האט נור היאאעלסוואָהנונג זיך ערהאָ:ען. אבער אך! איין אויג איזט איט איינעס לעהרענטטראָם, איין הערץ איט וועהאוטה ערפילט! יעטצט דא איך אין ליידען בין זאכע איך אלענטהאלבען דיא ערלע טרעסטערין, זיא וואנדעלט ניכט אעהר אונטער אונז! פרידע זייא איט איהר דעם עוויגען אאיעסטעט בעטראהלע זיא!

(היר קאן אויך אויף אללען אָבליגענהייטען וויא אָבען בייא דעם פאטערס גראב געבעטהעט ווערדען, דאן ווייטער)

שלוסרעדע.

דאהער דאכטע איך, דא איך זאָנסט קיינען פריינד האבע, איך וויל הערגעהען צום גראבע איינער אוטטער,

דיך

צַדִּיקֵי וַחֲסִידֵי עוֹלָם, תָּסִיר מִמֶּנּוּ יָגוֹן וַאֲנָחָה וְכָל רָע. יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ, אָמֵן:

(ח) (בהגיע תור יום שמת בו אביו או אמו יתפלל תפלה זו)

אָנָּא יְיָ אֱלֹהַי! כְּבַר עָבְרוּ וְחָלְפוּ יָמִים וְשָׁנִים אֲשֶׁר עָלָה לְרָצוֹן לְפָנֶיךָ לִיקַּח אֶת אָבִי הַיָּקָר (אִמִּי הַיְקָרָה) הַשָּׁמַיְמָה מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה, הָרוֹעֶה (עָה) מִנִּי נֶעֱדָר (רָה) אֲשֶׁר שִׁבְטוֹ (טָהּ) וּמִשְׁעַנְתּוֹ (תָּהּ) נִהֲלָנִי עַל מֵי מְנוּחוֹת. — פִּתְאוֹם יָדְךָ נָגְעָה בִּי. מַחְמַד עֵינַי נִלְקָחָה וָאֶבְהַל. עֵינַי מַיִם נָזְלוּ. מִמַּעֲמַקֵּי לִבִּי קְרָאתִיךָ אָבִי שֶׁבַּשָּׁמַיִם! אֵלֶיךָ נָשָׂאתִי אֶת עֵינָי. עָמַדְתִּי מַרְעִיד לְפָנֶיךָ כִּבְנֵי עוֹרֵב אֲשֶׁר יִקְרָאוּ לְבַקֵּשׁ מֵאֵל אָכְלָם. (כִּי נַעַר הָיִיתִי וְנֶעֱזָב בְּאֵין מִשְׁעָן וּמַשְׁעֵנָה, נִשְׁבְּרָה מֶנִּי מַטֵּה לֶחֶם) כִּי כָבָה נֵרוֹ (רָהּ)

ואמרתי

דיך איין טעפפער היר אנגופֿלעהען, דאס דוא דיך איינער ער־בארמעסט, אללע בעזען פֿערהענגניססע פֿאן איר אבוועגדעסט או בעגנעדיגע איך אום איהרער פֿערדיהנסטע ווילען, ווענדע דיי־נען צארן פֿאן איר אב, טענקע איר דיינע הולד. אמן.

(ח) (אם יאהרעסטאג, דא דיא עלטערן שטארבען.)

הערר או עוויגער! עז זינד בערייטס יאהרע אונד טאגע פֿער־פֿלאססען, זייטדעם עז דיין ווילע וואר איינען ווירדיגען פֿאטער (איזט עז דער מוטטער שטערבעטאג, זא ווירד דורך דיזעס גאנצע געבעטה דיא מוטטער גענאננט, אונד אללעס אים ווייבליכען געשלעכטע געשפּראָכען) פֿאן דיזער ערדע צו רופֿען, דער טרייע הירט פֿעהלט איר נון, דעססען שטאב איך לייטעטע אן רוהיגען קוועללען. הא׳ דיינע האנד האט פּלעטצליך איך געטראפֿפֿען! איינע אויגענלוסט וואַרד איר ענטצאגען. — צו דיר פֿאטער אים הימעל, צו דיר האב איך איין אויג עמפּאר, שטאנד ציטטערנד פֿאר דיר וויא יונגע ראבען, דיא אום איהרע קאסט הינאויף

טרייען

וְאָמַרְתִּי הֵן גֵּרַשְׁתָּ אֹתִי הַיּוֹם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה. אַךְ אָבִי (וְאִמִּי) עֲזָבוּנִי, אַתָּה יְיָ אֲסַפְתָּנִי. נָתַתָּ לִי לֶחֶם לֶאֱכוֹל וּבֶגֶד לִלְבּוֹשׁ, אָבַדְתִּי אֶת אָבִי (אִמִּי) וּמְצָאתִיךָ — מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ — אָבִי שֶׁבַּשָּׁמַיִם! יְיָ אֱלֹהַי! הֵן יָדַעְתִּי נִשְׁמָתוֹ (תָהּ) הַנְּקִיָּה עָלְתָה לַמָּרוֹם לִמְקוֹם מַה־נּוֹרָא, אֲשֶׁר שָׁם צַדִּיקִים יוֹשְׁבִים וְעַטְרוֹתֵיהֶם בְּרָאשֵׁיהֶם וַיְקַבְּלוּ פְּרִי מַעֲשֵׂיהֶם וְנֶהֱנִים מִזִּיו הַשְּׁכִינָה. אָמְנָם מִיּוֹם אֲשֶׁר מָלְאוּ יָמָיו (מֶיהָ) וְשָׁכַב (בָה) עִם אֲבוֹתָיו (ֶיהָ) לֹא נַחְתִּי וְלֹא שָׁלַוְתִּי וְלֹא שָׁקַטְתִּי לְהִתְנַחֵם עַל מוֹתוֹ (תָהּ) בְּזָכְרִי אֶת כָּל הַטּוֹב אֲשֶׁר גָּמַל (לָה) עָלַי מִיּוֹם הִוָּלְדִי. הוּא הָיָה (הִיא הָיְתָה) מְשַׁתֵּף בִּבְרִיאָתִי, הוּא נָתַן (הִיא נָתְנָה) לִי לַחְמִי וּמֵימַי נֶאֱמָנִים. פִּשְׁתִּי וְצַמְרִי, הוּא (הִיא)

טרייען. (אך! איך וואר נאך יונג, פערלאססען, אהנע שטאב אונד שטיטצע) דער ברודשטאב אנגעלטע, איינע לאמפע פערלאשט, אונד איך דאכטע נון בין איך אויסגעשטאסען אויס דער גאנצען ערדע; אלליין פאטער (מוטטער) האט איך פערלאססען, דוא עוויגער, האסט איך אויפגענאממען! גאבסט איר איינע קאסט אונד קליידער, איך האבע דען פאטער (איינע מוטטער) פערלאהרען, איך האבע דיך געפונדען, איך פאנד געוואגענהייט אין דיינען אויגען, איין היממלישער פאטער!

דאך, אבשאן איך עז וויס, דאס זיינע (איהרע) ריינע זעעלע, זיך גען היממעל ערהאב, הין וואו דיא געהרעכטען טהראנען, מיט קראנען אויס דעם אורליכט געבילדעט, דארט דיא פריכטע איהרער טהאטען גענישען, אונד וואננע פיהלען בייס גלאנצע דיינעס הייליגען געטטליכען גייסטעס; זא קאן איך דאך, זייטדעם זיינע (איהרע) טאגע ענדעטען, ניאמראעהר רוהע גענישען, קיין גליק פיהלען, דען איך בין אונטרעסטליך איבער זיינען (איהרען) טאד. ווען איך דער גיטע איך ערמינערע, דיא ער (זיא) איר

(הִיא) הִדְרִכַנִי בְּדֶרֶךְ תּוֹרָה וְיִרְאַת ײָ. לֶאֱהוֹב צְדָקָה וְלִבְחוֹר בַּטּוֹב וְלִמְאוֹס בָּרָע. מָצָאתִי אַהֲבָתוֹ (תָהּ) בְּכָל עֵת, הוּא נִיחַם (הִיא נָחֲמָה) אוֹתִי וְדִבֶּר (רָה) עַל לִבִּי; בִּפְגוֹעַ בִּי אֶחָד מִפִּגְעֵי הַזְּמַן, וְאִם נָזְלוּ עֵינַי דְּמָעוֹת הוּא נָגְבָם (הִיא נָגְבָתָם וַיָּנוּד (וְתָנוּד) לִי. וְעַתָּה! אֵינֶנּוּ (נָּהּ) פֹּה אִתָּנוּ הַיּוֹם — הָלַךְ (כָה) אֵלֶיךָ הַיּוֹשְׁבִי בַּשָּׁמָיִם! וְגַם שָׁם בְּהִפָּרְדוֹ (דָהּ) מֵעָלַי. גַּם שָׁם לֹא שְׁכָחַנִי. בִּזְכוּתוֹ (הּ) מְצָאתַנִי כָּל הַטּוֹב. בַּעֲבוּרוֹ (הּ) הֲסִירוֹתָ מִמֶּנִּי כָּל צָרוֹת וּפְגָעִים וְכָל רָעָה אֲשֶׁר הָיָה נֶגֶד פָּנַי. אוּלָם — מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה אֹהֲבִי אֲבַדְתִּי! — הֵן הַיּוֹם הִגִּיעַ הַתּוֹר, אֲשֶׁר בְּלֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה פֹּה עֲזָבַנִי בְּאֵין מְנַחֵם. אֶזְכְּרָה אֱלֹהִים

ואהמיה

איר אנגעדייהען ליס, טאָן פאָם טאגע איינער געבורט אן. ער (זיא) ואר איטפעראייניגט, דא איך ערטאפפען ווארדע, גאב איר טרייליך איינע טפייזע, איינען טראנק, אונד איין געוואנד, לייטעטע איך אויף דען וועג דער לעהרע אונד דער גאָטטעספורכט, דיא טוגענד צו ליבען, דאז גוטע צו ערוועהלען, אונד דאז לאסטער צו טייען. איך פאנד אללצייט זיין (איהר) הערץ איר טריא. פאנד צו יעדער טטונדע, בעווייזע זיינער (איהרער) ליבע, ביא אללען טטיראטען דעם טיקזאלס גאב ער (זיא) איר טראָטט, אונד טפראך איר אוטה צו. וונן ליידען טהרענען איר אויטפרעסטטען טראָקנעטע ער (זיא) זיא, אונד בעצייגטע זיין (איהר) איטלייד איר. ער (זיא) גינג צו דיר עמפאָר, היממעלסבעוואָהנער! אבער זעלבסט דאָרט, זעלבסט נאכדעם ער (זיא) פאָן איר טיעד, איך פיהלע עז, אויך דאָהט האט ער (זיא) איין ניכט פערגעססען. אום זיינער (איהרער) פערדיהנסטע ווילען, האבע איך אלל דעם גליקקעס גענאָססען, דאז איר טהיילהאפט וואַרד. דוא האסט איהם (איהר) צו ליבע, אללע ליידען אבגעווענדעט, אללע בעזען טיקזאלע, דיא איר געדראָהעט. דאָך פאָן דער ערדע הינוועג — אך היר! — האבע איך איינען פריינד (איינע פריינדין) פערלאָהרען

וְאֶהֱמָיָה כַּיּוֹם הַזֶּה יוֹם חוֹשֶׁךְ וְאוֹפֶל אֲשֶׁר בּוֹ הַגַּלְגַּל
סִבֵּב חוֹבָתִי. וְגֵרַם מִפְּעָלוֹת יְיָ אֲשֶׁר שָׂם לִי שַׁמּוֹת
בָּאָרֶץ. וְתִפְאַרְתִּי לָאָרֶץ הִשְׁלִיךְ. אֶזְכְּרָה יָמִים
מִקֶּדֶם בְּעוֹדוֹ בַּחַיִּים חַיָּתוֹ. בִּהְיוֹתִי רַךְ וְיָחִיד לְפָנָיו.
וַיּוֹרֵנִי וַיֹּאמֶר לִי יִתְמוֹךְ דְּבָרַי לִבֶּךָ שְׁמוֹר מִצְוֹת
אֱלֹהִים וֶחְיֵה. עִנֵּיתִי בַצּוֹם נַפְשִׁי וְנִסְכֶּרֶת עֵינַי הֵן
אֵלֶּה יֻקַּח נָא לְרָצוֹן! כִּי מַה אוּכַל לַעֲשׂוֹת עוֹד
לְהָשִׁיב גְּמוּל עַל כָּל הַטּוֹבָה אֲשֶׁר גְּמָלַנִי? נִבְזֶה וַחֲדַל
אִישִׁים אָנֹכִי. לִבִּי מָלֵא תוֹדָה — רַק בְּפִי אֵין מִלָּה —
הֲלֹא אַתָּה יְיָ יָדַעְתָּ כֻלָּהּ. אַתָּה יְיָ תְּצָרֵף מַחֲשָׁבָה
לְמַעֲשֶׂה וְתַחְשְׁבֶהָ לִּי לִצְדָקָה, לְזַכּוֹתוֹ (תָהּ) לְמַעְלָה.
יערב

רען! הייטע איזט נון דער יאהרעסטאג, אן דעם ער (זיא) פאָן
מיר שיד — אונד מיך טראָסטלאָז, געבייגטען געמיטהעס צוריק־
ליס. איך עראיננערע מיך זיין (איהרער) אָ גאָטט! איך יאממערטע
אן דיזעם פינסטערן טאג, אן דעם דאז שיקזאל אללע מיינע שולד
אויף מיך הערוועלצטע, אונד דאהינבראכטע, דאס גאָטט דיא
ערדע מיר צור איינעדע מאכטע,! אונד מיינע קראָנע מיר פאָם
קאָפפע ריס. איך עראיננערע מיך אך! דער פריהערן גליקזעלי־
כען צייטען, דא ער (זיא) נאָך אם לעבען וואר, ווייכליך אונד איינציג
ווארד איך בייא איהם (איהר) ערצאָגען. ער (זיא) לעהרטע
מיך דיא טוגענד, שפראך צו מיר נים עז וואָהל צו הערצען, בע־
וואהרע מיינע געבאָטהע, אונד דוא ווירסט גליקליך זיין · איך
קאסטייע נון מיינען לייב, מאג ער (זיא) אויך מיינע טהרענען,
מאג ער (זיא) וואָהלגעפעלליג זיא אננעהמען. אך! מיט וואס קאן איך
איהם (איהר) דיא גיטע לאָהנען, דיא ער (זיא) אונפערדיהנט
מיר אנגעדייהען ליס? איך בין ארם, וואָהל איזט מיין הערצ דעם
דאנקעס פאָלל — דאָך וואָרטע פעהלען מיר — דוא אללויין אָ עווי־
גער! קעננסט מיינע געפיהלע אללע. אן יעדעם יאהרעסטאג אימ־
מער, וויל איך רייאיג ווידערקעהרען, וויל פלעהען, וויל אלמאָ־
זען שפענדען, אונד דוא אָ עוויגער! מעגסט דיא געדאנקען וויא
דיא טהאט אויפנעהמען, אונד מיר עז צור טוגענד רעכנען, אויף
דאס

יֶעֱרַב נָא שִׂיחָתִי לְפָנֶיךָ אָבִי שֶׁבַּשָּׁמַיִם! יֶעֱרַב נָא לְפָנֵי אָבִי (אִמִּי) הַנִּטְמָן (נָה) פֹּה בַּקֶּבֶר. אֲשֶׁר נִשְׁמָתוֹ (תָהּ) הַטְּהוֹרָה מְאִירָה כַּנֵּר הַזֶּה אֲשֶׁר הִדְלַקְתִּי לְזִכְרוֹנוֹ (נָהּ) נֵר אֱלֹהִים נִשְׁמַת אָדָם. שָׁם בְּגַן אֱלֹהִים (תֵּ) יֵשֵׁב בְּמַעֲלוֹת קְדוֹשִׁים וּטְהוֹרִים צַדִּיקִים וַחֲסִידִים צְרוּרָה בִּצְרוֹר הַחַיִּים. שָׁם יָנוּחַ צֵל הַקָּדוֹשׁ בְּקִרְבַת אֱלֹהָיו תַּחַת עֵץ הַחַיִּים. הֵן רַק טוּבִי חָפֵץ (צָה) בִּהְיוֹתוֹ (תָהּ) בַּחַיִּים. וְגַם בְּמוֹתוֹ (תָהּ) לֹא (תִשְׁ) יִשְׁכָּחֵנִי בַּחַיִּים הַנִּצְחִי! יָגֵין זְכוּתוֹ (תָהּ) עָלַי לְפָנֶיךָ אֵל רָם וְנִשָּׂא! שֶׁתַּהֲפוֹךְ אֶבְלִי לְשָׂשׂוֹן וְתָרִים קַרְנִי עַד עוֹלָם וּתְבָרְכֵנִי בְּכָל מִינֵי בִּרְכוֹת הַצְלָחָה וְטוֹבָה וְחַיִּים. וּתְנַחֲמֵנִי בְּנֶחָמוֹת צִיּוֹן

דאס עס איר געלינגע, איהן (זיא) עמפאָרצוברינגען. מעגען דיר מיינע וואָרטע אנגענעהם זיין, פאטער אים הימעל! מעגען זיא אויך ד.מ פאטער (דער מוטטער) אים גראבע געפאללען, דעססען (דערען) ריינע זעעלע וויא דאס לעמפכען גלענצט, דאס איך צו זיינעם (איהרעם) אנדענקען אנגעצינדעט, דיא לאמפע גאָטטעס, דיא זעעלע דעס ווירדיגען מענשען. מעגע ער (זיא) דאָרט אים גארטען גאָטטעס טראָהנען, אים ראנגע דער היילי-גען אונד פראָממען. אים עוויגען לעבען. דאָרט רוהע דער היי-ליגע שאטטען אין דער נעהע אונזערעס גאָטטעס, אונטער דעם בוימע דעס לעבענס. ערהעבע מיין גליק, פערוואנדלע מיינע טרויער אין פריידע, האט ער (זיא) דאָך אים לעבען שטעטס מיין וואָהל געווינשט, ער (זיא) ווירד אויך אים טאָדע, מיין ניכט פערגעססען, אים עוויגען לעבען דאָרט; זיינע (איהרע) טוגענד, ווירד איין אנוואלד זיין בייא דיר, העכסטערהאבענער גאָטט! דאס דוא מיט דיינעם בעסטען זעגען מיך זעגנעסט, אונד ציון ווידער טראָסט פערלייהעסט. מעגען זיינע (איהרע) געביינע היר דער רוהע געניסען, אונד אם ענדע דער טאגע מעגע ער (זיא) אויפערשטעהען אמן.

צִיּוֹן. וְעַצְמוֹתָיו (ֶהָ) פֹּה יָנוּחוּ (וְתַ) וְיַעֲמוֹד לְגוֹרָלוֹ (לָהּ) לְקֵץ הַיָּמִין. אָמֵן:

(ט) (על קבר זקינו אבי אביו או אבי אמו:)

הַיּוֹם יָצָאתִי וְהַיּוֹם בָּאתִי אֶל מְקוֹם רֹאשׁ מִשְׁפַּחְתִּי. תְּהִלּוֹת שַׁלְשֶׁלֶת יְחוּסִי, זְקַן בֵּיתִי, נְשִׂיא אֱלֹהִים בְּתוֹכֵינוּ. מִבְחַר גְּבָרֵנוּ. יְפֵה נוֹף. מְשׂוֹשׂ כָּל מִשְׁפַּחְתִּי. יָגֵין נָא זְכוּתוֹ בֵּינֵנוּ מוּל הָאֱלֹהִים בְּנָשְׂאֵנוּ רִנָּה וּתְפִלָּה, לְפָנֶיךָ נוֹרָא עֲלִילָה! שְׁאַל תַּקְחֵנוּ מֵהָעוֹלָם הַזֶּה קוֹדֶם זְמַנֵּינוּ. וְהָאֵיר עֵינֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ וְתִפְתַּח אֶת לִבֵּנוּ לְהַאֲזִין פִּקּוּדֶךָ. וְלִשְׁמוֹר מִצְוֹתֶיךָ. וּתְזַכֵּנִי לִלְמוֹד וּלְלַמֵּד לִשְׁמוֹר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דִּבְרֵי קָדְשֶׁךָ. וְנַעֲבוֹד עֲבוֹדָתְךָ בֶּאֱמֶת וּבְתָמִים וּבְאַהֲבָה. וְעֵינֵינוּ יָאִירוּ. וְנַפְשֵׁנוּ תְפָאֵר אֹתְךָ, אַף רוּחֵנוּ בְּקִרְבֵּנוּ יְשַׁחֵר לְשִׁמְךָ. וְעֵינֵינוּ תִרְאֶינָה הַהוֹד וְהַנֶּצַח בְּצִיּוֹן וִירוּשָׁלָיִם. וְנוֹגַהּ אֵשׁ לֶהָבָה שֶׁל חַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. לְהִתְעַנֵּג שָׁם בְּתַעֲנוּגִים כִּימֵי הַשָּׁמַיִם. בְּזִיו הַמָּאוֹר הַגָּדוֹל הָעֶלְיוֹן. אֲשֶׁר עַיִן לֹא רָאֲתָה זוּלָתֶךָ אֱלֹהִים! מָה רַב טוּבְךָ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ

ליראיך

(ט) (אויף דעם גראָספּאטערס גראב)

מיין וועג פיהרטע איך, אן דיא גראבשטעטטע איינעס פאמיל־ יענהויפטעס! דער עלטעסטע איינעס הויזעס, דער גאָטט־ ליכע פירשט אונטער אונז, דער אויסערלעזענסטע אונזערער מאננשאפט! דער טעהנע, לאנדצווייג, איינער פאמיליע וואָננע, היר וויל איך דיך ביטטען, עוויגער איין גאָטט! דאס דוא זיינער טוגענד וועגען אונז ביישטעהעסט, אונזערע אויגען אין דיינער לעהרע ערלייכטעסט, אונזער הערץ עפפנעסט דיינע געבאָטהע צו בעפאָלגען דיר אויפריכטיגען געמיטהעס צו דיהנען. דער קער־ פער דיזעס הייליגען איזט היר בעגראבען, זיינע זעעלע שטיג גען

לִירֵאֶיךָ. הִנֵּה הַגּוּף הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה נִטְמַן פֹּה בָּאָרֶץ וְנִשְׁמָתוֹ עָלְתָה לְמַעְלָה תַּחַת כַּנְפֵי אֵל, וִימִין יְיָ הָרוֹמֵמָה. יֵלֵךְ מֵחַיִל אֶל חַיִל לַחֲזוֹת בְּנוֹעַם יְיָ וּלְבַקֵּר בְּהֵיכָלוֹ, לְהַשְׂבִּיעַ בְּצַחְצָחוֹת נַפְשׁוֹ, בְּסֵתֶר עֶלְיוֹן בְּצֵל שַׁדַּי, בְּמַעֲלוֹת קְדוֹשִׁים וּטְהוֹרִים הַמְּאִירִים וּמַזְהִירִים כְּעֶצֶם הַשָּׁמַיִם לָטוֹהַר. שָׁם מַחֲזֶה שַׁדַּי יֶחֱזֶה גְּלוּי עֵינַיִם. הִנֵּה בָּאתִי לִמְקוֹם קִבְרוֹ אֶל בֵּית מְנוּחָתוֹ, לְחַנֵּן אֵלֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי! בְּמַר נַפְשִׁי פֹּה עַל אַדְמַת הַקּוֹדֶשׁ כְּעָנִי הַמַּחֲזִיר עַל הַפְּתָחִים. הוֹשִׁיעָה נָּא אֲדֹנָי! אֵל רָם וְנִשָּׂא! עֲזוֹר לִי כְּרוֹב רַחֲמֶיךָ וַחֲסָדֶיךָ כִּי בָאוּ מַיִם עַד נָפֶשׁ. טָבַעְתִּי בִּיוֵן מְצוּלָה וְאֵין מָעֳמָד, בָּאתִי בְמַעֲמַקֵּי מַיִם וְשִׁבּוֹלֶת שְׁטָפָתְנִי, יָגַעְתִּי בְקָרְאִי נִיחַר גְּרוֹנִי כָּלוּ עֵינַי מְיַחֵל לֵאלֹהָי. לָכֵן יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יוֹשֵׁב מְרוֹמִים! שֶׁתְּחָנֵּנִי מִמַּתְּנַת יָדְךָ הַפְּתוּחָה, וְתִסְמְכֵנִי רוּחַ נְדִיבָה, חָכְמָה, עֵצָה וּגְבוּרָה, רוּחַ דַּעַת וְיִרְאַת יְיָ כָּל הַיָּמִים, וְתִתֵּן לִי מַתְּנַת חִנָּם מֵאוֹצְרוֹתֶיךָ, וּתְהִי יִרְאָתְךָ נֶגֶד פָּנַי, לְטַהֵר לְבָבִי וְרַעְיוֹנַי, וּתְחַדֵּשׁ רוּחַ נָכוֹן

בקרבי

הימעל, ער שטייגט פאָם ראַנגע צו ראַנג דיא גלאָריע גאָטטעס דאָרט צו שויען, זיינע זעעלע געניסט היממלישע לוסט, איזט ביים עוויגען געבאָרגען. איך בין נון געקאָממען אן דיא שטעללע וואָ ער בעגראַבען. אַם אָרטע זיינער רוהע, דיך געבייגטען גע- מיטהעס אַנצופלעהען. עוויגער איין גאָטט! אויף דיזעם הייליגען ערדרייכע, דאס דוא איר הולדרייך בייאַשטעהעסט. איך קאַן איך ניכט האַלטען, איך פערזאַנק אין דען פלוטהען, שטראָמע רייסען איך פאָרט, איך בין פאָן קלאַגען ערמידעט, איינע קעה- לע

בקרבי, ותסיר ממני לב האבן, ויצאו מים חיים ממעין העליון, כנהר פלגיו ישמחני אלהים. לטהרני מחטאי ופשעי, ותשליך במצולות ים כל חטאתי וכל חטאת עמך בית ישראל, ותרחק ממנו יצר הרע ורוח זנונים. ותאבד את כל הקמים עלי לרעה, וזכרני בזכרון טוב לפניך. ברך את לחמי ואת מימי, ומלא כל משאלות לבי לטובה, ישועה ורחמים, בזכות הצדיק הזה ובזכות כל צדיקי וחסידי עולם, ויהיה חלקי עמהם בארץ החיים, ואל תשיבני ריקם מלפניך. ותן לי בנים ובנות עוסקים בתורה ובמצות, ויהיו בעלי שם טוב, שלא אבוש ולא אכלם לא בעולם הזה ולא בעולם הבא. ותן מנוחה וחנינה לגוף הקדוש הזה, ותהא מנוחתו כבוד ושלום, עד אשר תערה רוחך ממרום ותוריד טל של תחיה, ואז יעמוד לגורלו לקץ הימין, לחזות

בנועם

לע איזט פערטראָקנעט, מיין אויגענליכט שווינדעט פאָם שמאכ-
טען נאך מיינעס גאָטטעס הילפֿע, אונטערשטיטצע מיך מיט דיי-
נער הולד. אין דער ערקענטניס, אונד גאָטטעספֿורכט, רייניגע
מיין הערץ אונד מיינע געזיננונגען, ווירף מיינע פֿערגעהונגען אין
דעס מעערעס טיפֿע, ענטפֿערנע דען בעזען טריב פֿאָן מיר.
עראיננערע דיך מיין צום גוטען גליקקע, זעגנע מיינע שפייזע,
מיינען טראנק, מיינע אונטערנעהמונגען אללע, ערפֿיללע דיא
ווינשע מיינעס הערצענס, גיב מיר קינדער, דיא דיינען געבאָטהען
נאכלעבען אונד שטעטס אין גוטעם רופֿע בלייבען מעגען, שענקע
גנאדע אונד רוהע דיזעם הייליגען, לאס איהן אויפֿערשטעהען אם
ענדע דער טאגע, ווען יעדער ווידער צו זיינער פֿאמיליע, צום
הויזע זיינער פֿעטער צוריקקאָממט. אונד דער עוויגע זיך אונ-
זערער ווידער פֿרייעט, עז אונז וואָהלערגעהען צו לאססען, אמן.
(אויף

בנועם יי ולבקר בהיכלו. לשיר שם שיר חדש, תהלה לאלהינו. ואיש אל משפחתו ואל אחזת אבותיו נשוב, כי ישיש יי עלינו לטוב לנו כל הימים, אמן:

(י) (על קבר זקנתו אם אביו או אם אמו.)

פה נטמנה אם הבנים, אשר היתה הגונה במעשיה, האם רוחפת על בניה, יומם ולילה היה הגיון פיה את האלהים לעבוד. נפשה הטהורה עלתה לרום חביון, בסתר עליון לישב עם הנשים השאננות. אני מילדי ביתה, באתי אל בית מנוחתה להתפלל על נשמתה שתהא תמיד בצרור החיים צרורה ולהתפלל בעדי אל האלהים שימלא בטובה מספר ימי ויהל ככבי שמי. ויצילני מאויבי. מה נפלאה היתה באהבתה לי! — בכל פנות ביתי עקבות גבירותיה נודעו! — תגין נא בזכותה עלי גם אחרי מותה כאשר עשתה בחייה. וכאשר עשתה אמנו

(י) (אויף דער גראָסמוטטער גראב).

היר ליגט דיא מוטטער מיהרער קינדער, דיא זאָ פילע טוגענדען בעזאס, דיא וויזהייט בעלעבטע זיא, טאג אונד נאכט וואַרען איהרע וואָרטע ערמאהנונגען צום געטטעסדיהנסטע. איהר רייגער גייסט שטיג הינאויף, אונד איזט ביים העכסטען געבאָרגען. איך, פאָן דען קינדערן איהרעס הויזעס, קאם היהער צו איהרער רוהעשטעטטע, בעטהען וויל איך פיר איהרע זעלע, דאס זיא איס עוויגען לעבען פעראייניגט זייא, דיך אנבעטהען וויל איך, עוויגער איין גאָטט! דאס דוא איר גליק טענקעסט, אונד פאָר אללעם אונהייל איך בעוואהרעסט. וויא וואר איר איהרע ליבע זאָ ווערטה! (אין אללען ווינקעלן איינעס הויזעס וואַרען שפורען דער טריטטע איינער עדלען הויזפרויא). דאהער קאם איך אויך הייטע, אויף איהרעס גראבע דיין ערבארמען איר צו ערווירקען אָ עוויגער! דאס איהר נאכקאָממען בליהע וויא איינסט דאז הויז דעס פרץ, איהר אנטהייל זייא ביים דיר, געבאָרגען זייא זיא אונטער דיינער פליגעל שאטטען. אמן.

רחל והתפללה על בניה, בעברם דרך שם על קברה, צעקה לאל, הושיעה אדוני המלך והצל את בני ישרים וצדיקים! כמו כן אני היום באתי לעורר רחמיך יי אלהי על קבר אמי זקנתי, שאל תזכור לי מעללי, ותתן לי חיים ארוכים וטובים וזרע כשר, בנים צדיקים וחביבים וישרים בלבותם, אשר אורחותם לא יעבטו. ויהא ביתה כבית פרץ. ונזכה בזכותה ובזכות כל הצדיקים והחסידים והחסידות הטמונים פה ובזכות כל הצדיקים שבעולם, להיות חלקינו עמהם בגן עדן מנוקים מכל עון, ונזכה כלנו לחסות תחת כנפי אל, אמן:

(יא) (על קבר אחיו.)

עד הגל הזה, ועד המצבה הזאת באתי הנה, תחתה ינוח מחמד לבי! אחי ורעי! יונק שדי

(יא) (אויף דעם ברודערס גראב).

ביז צו דיזעם היגעל, ביז צו דיזעם גראבמאהל קאם איך העער אונטער וועלכעם איינעם הערצענס לוסט רוהעט. איין ברודער! איין יוגענדפריינד! דער אן איינער אוטטער ברוסט געזאגען אונד איט איר אויס איינעם אוטטערלייבע געקאמען, ער גינג וועג פאן איר, ערטיען דאזעלבסט צוויטען געווירצפאלען געבירגען, גענישט דארט היאאעלסקאמט בייא דער הערליכקייט געטטעס. היר וויל איך איין הערץ אונד איינע קלאגען אויסשיטטען, היר אויס דער טיפע איינעם הערצענס טרויערן, איינע אויגען זאללען אין טהרענען צערפליסען. אך! וויא וואר עז דאך זא אנגענעהם דא וויר ברידערליך נאך בייזאאאטען וואַרען! ביז אן זיינעם לעטצטען לעבענסהויך האט ער איך געליבט, אללע זיינע געזיננונגען, זיינע וינטע אללע, וואַרען איך צו ערפרייען. אך! איין הערץ איזט צערפלייטט, בייא דער עראיננערונג דער פאריגען גליקליכען צייטען, דער יאהרע אונזערער יוגענד. דיא פעראייניגונג אים הויזע אונזערער עלטערן! — נאך זעהע איך איהן אים טרויאע, נאך שטעהט זיין ביוד פאר איינען אויגען. האנד אין האנד גינגען וויר אין דיא שולע, האנד אין האנד אינס

אִמִּי, אֲשֶׁר מִבֶּטֶן אֶחָד יָצָאנוּ. הֵן נִסַּע מֶנִּי וְנִגְלָה שָׁם בֵּין הָרֵי בְשָׂמִים, וַאֲרוּחָתוֹ שָׁם תָּמִיד בְּנוֹעַם יְיָ, שָׁם יְבַקֵּר בְּהֵיכָלוֹ כֻּלּוֹ אוֹמֵר כָּבוֹד. פֹּה אֶשְׁפּוֹךְ לְבָבִי וְשִׂיחִי — פֹּה מִמַּמַּעֲקֵי לִבִּי אֲקוֹנֵן, וְעֵינַי דִּמְעוֹת יִזּוֹלוּן — מַה־טּוֹב וּמַה־נָּעִים הָיָה שֶׁבֶת אַחִים יָחַד! — עַד אַחֲרִית נְשִׁימָתוֹ אַהֲבָה רַבָּה אֲהֵבַנִי! — כָּל מַחְשְׁבוֹתָיו, כָּל מַגְמַת לִבּוֹ הָיָה לְשַׂמְּחֵנִי. לִבִּי נִשְׁבָּרָה בְּזָכְרִי יָמִים מִנִּי קֶדֶם, בַּעֲלוֹת עַל זִכְרוֹנִי יְמֵי נְעוּרֵינוּ בְּבֵית אָבִינוּ יַחְדָּיו, מְשׂוֹרָגִים הָיוּ כָּל מַחְשְׁבוֹתֵינוּ כְּאוֹפַן בְּתוֹךְ הָאוֹפַן, רְצוֹן שְׁנֵינוּ תָּמִיד הָיָה לַאֲחָדִים בְּיָדֵינוּ, כַּאֲשֶׁר הָיָה רוּחַ הָאֶחָד לָלֶכֶת, גַּם הַשֵּׁנִי עִמּוֹ נִשְׁוֶה. עוֹד אֶרְאֵהוּ בְּחֶזְיוֹן לָיִל — עוֹד תְּמוּנָתוֹ לְנֶגְדִּי. כַּאֲשֶׁר שָׂשׂ בְּבֹאוֹ לִקְרָאתִי. (אֲחוּזֵי יָד הָלַכְנוּ לְבֵית הַסֵּפֶר, אֲחוּזֵי יָד לְבֵית אֲבוֹתֵינוּ —) מַר לִי מַר! כִּי נִקְטַף הַשּׁוֹשַׁן בְּעוֹדֶנּוּ בְּאִבּוֹ, כְּהֵצִיצוֹ צִיץ וַיְהִי פּוֹרֵחַ. הַשֶּׁמֶשׁ בְּהוֹד הַצָּהֳרַיִם נִקְדָּרָה! הִנֵּה הַיּוֹם בָּאתִי אֶל בֵּית קְבוּרָתוֹ לְהִתְפַּלֵּל עַל נִשְׁמָתוֹ, שֶׁתְּהֵא מְנוּחָתוֹ שְׁלֵימָה, וְתַעֲלֶה מַעְלָה

פֿעטערליכע הויז צוריק. אונזערע זעעלען וואַרען פערטוויסטערט אונזער וויללע צערפֿלאָס שטעטס אין איינען. וויא איזט איר נון זאָ ביטטער! דיא ראָזע איזט אבגעבראָכען אינדעם זיא קנאָספען טריב, אינדעם דיא בליטהע הערפֿאָרגעקאָממען. אים איט־טעגליכען גלאַנצע וואַרד איר דיא זאָננע פֿערדונקעלט. איך קאַם נון הייטע אַן זיינע גראַבשטעטטע, פֿיר זיינע זעעלע צו בעטהען, דאַס זיא אין שטיללער רוהע זייא, איאמער העהער שטייגע צום טאטטען דעם אללמעכטיגען.

אָ ערבאַרמונגספֿאָללער גאָטט! ערבאַרמע דיך איין אונד איינער קינדער, דאַס איין הויז פֿעסט פֿאָר דיר שטעהען, בעפֿרייע

איך

בצל שדי, ולחנן מלפניך אל רם ונשא! שתעיר אהבתך עלי ותעזור לי ברוב חסדך, ותזכני לראות בהתיסדך בית מכונך, שם אתאבק אנשק ואלחוך עפרות יסודותיה, שם אמות ושם אקבר. אנא אל רחום! רחם עלי ועל יוצאי ירכי, ויסד את ביתי לפניך לעולם. רוממני מאשפות דלותי, מרים אביון מעפר! כפר על חטאי והשפיע עלי רוח דעת ויראת יי, שיהיו כל מעשי ומחשבותי לעבודתך. שמעה יי תפלתי, שועתי האזינה אל דמעתי אל תחרש. הנה ידעתי את לב אחי — נפשו קשורה בנפשי הוא יגין בזכותו עלי, לפני מלך רחום וחנון! שומע אל אביונים, ומאזין חנונים! והוא רחום יכפר עון, ויתקים זרע לאחיו, זרע צדיק והגון, חיים וקימים בתורת יי חפצם, בה יהגו יומם ולילה, בעלי שם טוב, אשר לא ימצא בהם שמץ דופי, יעסקו בתורת יי ויבינו סודותיה וידריכו העם בדרך ישרה עד ביאת הגואל. אנא מלך מפואר! המלא עלי רחמים כי עני ואביון אנכי, סלח ומחל וכפר על פשעי עוני וחטאי. ותנני לחן וחסד ורחמים בעיניך ובעיני כל ראי. והמצא לי פרנסתי ופרנסת אנשי

איך פֿאַן איינער דירפֿטיגקייט, פֿערלייהע איינע פֿערגעהונגען, גיב איר ﭏיינען גייסט דעם ערקעננטניססעס ﭏונד דער גאָטטעס־פֿורכֿט, טענקע איר גנﭏדע ﭏונד גונסט ﭏין דיינען ﭏונד ﭏין ﭏלֿלער מענשען ﭏויגען, גיב איר נﭏהרונג ﭏוים דיינער מילדען הﭏנד, ﭏום דער פֿערדיהנסטע ווילֿלען דיזעס פֿראָממען, ﭏונד ﭏלֿלער גערעכֿטען דער וועלֿט. אמן.

(אויף

בֵּיתִי בְּשׁוּפִי וּבְרֶוַח. כְּמוֹ שֶׁבֵּרַכְתָּ לְיַעֲקֹב אָבִינוּ אִישׁ תָּם, כֵּן תְּבָרְכֵנִי. וּבְכֹחֲךָ הַגָּדוֹל תָּשׁוּב חֲרוֹן אַפְּךָ מֵעַמְּךָ. מֵעִירְךָ וּמִנַּחֲלָתְךָ, וַעֲשֵׂה שְׁאֵלָתִי וּבַקָּשָׁתִי בְּרַחֲמִים. לְמַעַן זְכוּת הַצַּדִּיקִים וְהַחֲסִידִים הַלָּלוּ, וּלְמַעַן זְכוּת כָּל צַדִּיקֵי וַחֲסִידֵי עוֹלָם, אָמֵן:

(יב) (על קבר אחותו.)

פֹּה נִטְמְנָה אֶבֶן יְקָרָה מַחְמַד עֵינַי, אֲחוֹתִי רַעְיָתִי תַּמָּתִי, נֶפֶשׁ חֶשְׁקִי וּמַחֲמַדִּי! אֲשֶׁר מוֹלִידָהּ הוֹלִידַנִי וּמִבֶּטֶן אֶחָד יָצָאנוּ. אֲהָהּ! עָלָה מָוֶת בחלונינו

(יב) (אויף דער שוועסטער גראב).

היר ליגט איין ערדלטטיין פערבארגען, איינער אויגען לוסט! איינע שוועסטער! איינע פראמאע! איינער זעלע לוסט! אויס איינעם מוטטערלייבע זינד וויר געקאמען. וועה! דער טאד קאם דורך אונזערע פענסטער! אים איטטעגליכען גלאנצע איזט דיא זאננע פערדונקעלט! דיא ראזע ווארד אבגעברא־כען, דיא קנאספע וועלקטע הין אלס זיא אין הערליכער בליטהע שטאנד, ווימ שפרייא טרוג דער שטורם אללע איינע לוסט היגוועג, אללין בין איך נון איבריג, וויא אים וויינבערג דיא היטטע — אך וואס האבע איך נאך אין דיזער וועלט? איינע שוועסטער, דיא וויא איינע ראזע בליהעטע נאג נור רוהע, פערלים איך אין באנ־געם זייפצען אונד איינע לוסט טוואנד וויא איינע וואלקע הין. ליבאנאנס בליטהע איזט אבגעבראכען דיא גאנצע ערדע איזט אדע־אונד וויסט אום איך הער! הא ווערטן איינע אויגען וואססער־קוועללען, טאג אונד נאכט ווירדע איך איין אונגליק בעוויינען. היר זאללען איינע טרעהנען פליסען, קלעגליך וויל איך רופען־ טוה איר אויך. איינע שוועסטער, איינע טהירע אים פאללאסטע דעס קעניגס! אך! איך זעה איבעראלל איך אום, פינדע נירגענדס הילפע, איך בין אין זינדען פערשטריקט, אונד גאט רייכטע איר איינען קעלך, פאלל ביטטערער העפע.

געוויס דוא ביזט געררעכט א עוויגער! איין איזט דיא שולד; אללין דוא לעהלסט יא אויך איינע טהרענען, זיהסט איי־נע ערנסטע רייע. לאס דיא פערדיהנסטע דיזער הייליגען פאר דיר

בְּחַלּוֹנֵינוּ! בַּחֲצִי הַצָּהֳרָיִם הַשֶּׁמֶשׁ נִקְדָּרָה! הַשּׁוֹשַׁנָּה נִקְטָפָה, נָבֵל צִיץ תִּפְאַרְתָּהּ! — כָּל מַחֲמַדֵּי כֻלָּם, סְעָרָה כְּקַשׁ תִּשָּׂאֵם. — הֵן אֲנִי נִשְׁאַרְתִּי לְבַדִּי כַּסּוּכָּה בַכֶּרֶם — מַה־לִּי פֹה עַתָּה עֲלֵי אָרֶץ? — אֲחוֹתִי רַעְיָתִי! אֲשֶׁר פָּרְחָה כַּשּׁוֹשַׁנָּה, נָסְעָה לִמְנוּחוֹת. וְאוֹתִי לַאֲנָחוֹת עָזְבָה. כָּל חֶשְׁקִי אֲשֶׁר הָיָה לִי מִימֵי קֶדֶם כֻּלָּם כָּעָב תְּעוּפֶנָה, כְּעָמִיר אַחֲרֵי הַקּוֹצֵר, נִקְטַף פֶּרַח הַלְּבָנוֹן וְכַמִּדְבָּר הָאָרֶץ נִצָּתָה. — מִי יִתֵּן עֵינַי מְקוֹר מַיִם! אֶבְכֶּה יוֹמָם וָלַיְלָה עַל שִׁבְרִי וְעָנְיִי, אֲשֶׁר יַחְדָּיו נִשְׂתָּרְגוּ וְעָלוּ עַל צַוָּארִי. פֹּה דִּמְעוֹת עֵינַי יְזוֹלוּן, כְּמִי נַח זֹאת לִי וָאֶהְיֶה מַר צוֹרֵחַ: „פִּתְחִי לִי אֲחוֹתִי רַעְיָתִי! פְּתַח בְּפִתְחוֹ שֶׁל הֵיכַל הַמֶּלֶךְ!“ אָרִים בְּכֹחַ קוֹלִי לִקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל כִּי פֵאֲרָהּ, כִּי אַבִּיט וְאֵין עוֹזֵר, אֶשְׁתּוֹמֵם וְאֵין סוֹמֵךְ. אֶתְחַנֵּן פְּנֵי צוּרָהּ, כִּי נִלְכַּדְתִּי בַּאֲשָׁמַי, וּמִי רוֹשׁ הִשְׁקַנִי יְיָ אֱלֹהַי כִּי חָטָאתִי לוֹ. הֵן אַתָּה וַדַּאי הַצַּדִּיק עַל כָּל אֲשֶׁר בָּא עָלַי, אַךְ הֲלֹא אַתָּה תְסַפֵּר

נסכי

דיך קאָממען, איהר לאָהן איזט יא בייא איהר. שויע הין אויף דען פעלזען וואָראויס זיא געהויען, איך בין איהר ברודער דער היר שפריכט. מעגע דער גלאנץ, דער זיא אומגיבט מיין דונקעל ער-לייכטען, ערבארמע דיך דער ארמען דעם נירגענדס ליכט זיהעט, ערבארמע דיך מיינער בראָדלאָזען קינדער, נור אויף דיינען נאה-מען פערטרויע איך. שענקע רוהע אונד פרידען איהרעם קער-פער, מעגען בערגע זינקען, היגעל צערשטיבען, דיינע גנאדע ווייכע ניכט פאָן איהר, מיין עטהערישער שלייער דעקקע איהר גאנצעם וועזען, זעטצע איהר דיאדעם אונד קראָנע אויף, דאס זיא ליבאנאָנס מאיעסטעט געניסען, אמן.

(אויף

נִסְכֵּי עֵינַי. וְיָדַעְתָּ כִּי אֲנִי מִתְחָרֵט עַל כָּל אֲשֶׁר עָשִׂיתִי. אָנָּא יְיָ אֱלֹהַי! פְּעוּלָתָהּ לְפָנֶיךָ יָבֹא, הֲלֹא שְׂכָרָהּ אִתְּךָ כֻּלָּם כַּעֲדִי תִלְבָּשֵׁם, הַבֵּט אֶל צוּר חוּצָבָה, וְאֶל מִפְעֲלוֹתֶיהָ אֲשֶׁר עָשְׂתָה כָּל יְמֵי חַיֶּיהָ, וְתָגֵן עָלַי כִּי אָחִיהָ אֲנִי הַמְדַבֵּר הִנֵּנִי. שְׁמַע נָא מֵהֵיכָלְךָ קוֹלִי וּמְנוֹגַהּ נָגְדֶּךָ תַּגִּיהַּ חָשְׁכִּי. אָנָּא יְיָ אֱלֹהַי! רַחֵם עַל עָנִי וְאֶבְיוֹן אֲשֶׁר הָלַךְ חֲשֵׁכִים וְאֵין נֹגַהּ לוֹ. רְאֵה נָא אֶת שְׁלוֹם עֲנִיֵּי הַצֹּאן הַשּׁוֹאֲגִים לַלֶּחֶם וָאָיִן. לְךָ קִוִּיתִי וּבְשִׁמְךָ בָּטַחְתִּי שֶׁתִּתֵּן אֶת שְׁאֵלָתִי אֲשֶׁר שָׁאַלְתִּי מֵעִמְּךָ. וְתִתֵּן מְנוּחָה וְשָׁלוֹם לְגוּפָהּ וּלְעַצְמוֹתֶיהָ. הֶהָרִים יָמוּשׁוּ הַגְּבָעוֹת תְּמוּטֶנָה, וְחַסְדְּךָ מֵאִתָּהּ לֹא יָמוּשׁ, תַּעַטְפֶיהָ רְדִיד

ברק

(יג) (אויף זיינער קינדער גראב).

היר רוהעט דיא פערלע, דיא דוא איר אָ גאָטט! אין דיזעם לעבען געשענקט, דיין ווילע גאב זיא איר, דיין ווילע נאהם זיא ווידער צו זיך, וויא איין פֿרוכֿטלאָזער אבגעדאָררטער בוים בין איך נון געבליבען! — הערר אָ עוויגער! האבען איינע פֿערברעכֿען ווידער איך געקלאגט, דאס איך דעם גליקקעס ניכֿט געניסען קאָננטע זיא צו ערציהען? וואס האבען אך! איינע טעפֿכֿען פֿערבראָכֿען, ווארום וואורדע דיא צארטע פפֿלאנצע אים רייאע ערשטיקט? — איך גינג דאהער אינם טרויערגעפֿילדע, פֿיר איינער קינדער זעעלע וויל איך בעטען, פֿיר דיזעם העללע ליכֿט, דאס פֿערלאָשען איזט. — אָ פֿערלייהונגספֿאָללער גאָטט! פֿערגיב איר איינע איסעטעהאטען, דיא עז ליידער פֿעראורזאכֿטען. דאס איינע קינדער וועהרענד איינער לעבענסלייט געשטאָרבען, רעטטע איך פֿאָם פֿערדערבען, בעוואהרע איך אונד אללע איינע איבריגען קינדער אין עוויגקייט.

דאז אנדענקען דיזעם ערלעשטיינעס, זאָלל ניא אויס דעם געדעכֿטניססע איינער קינדער קאָממען. עז בלייבע עוויג אין איינעם הערצען, ווערדע איר צוגערעכֿנעט, אלט העטטע

איך

בְּרַק נוֹגַהּ, צְנִיף מְלוּכָה, וַעֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת, כְּבוֹד הַלְּבָנוֹן יִתֵּן לָהּ, וּתְהֵא מְנוּחָתָהּ שָׁלוֹם אָמֵן:

(י״ג) (על קבר בנו או בתו שמתו קטנים.)

פֹּה יָנוּחוּ יוֹצֵא חֲלָצַי, אֲשֶׁר נָתַן לִי אֱלֹהִים בָּזֶה עַל פְּנֵי תֵבֵל אַרְצוֹ — בִּרְצוֹנוֹ נִתַּן לִי וּבִרְצוֹנוֹ נִלְקַח מִמֶּנִּי — הֵן אֲנִי נִשְׁאַרְתִּי לְבַדִּי, כְּעֵץ יָבֵשׁ מִפֶּרְיִי הַנֶּחְמָדָה — אֲהָהּ יְיָ אֱלֹהַי! אִם עֲוֹנַי עָנוּ בִי שֶׁלֹּא זָכִיתִי לְגַדְּלוֹ, מַה עָשׂוּ אֵלֶּה הַצֹּאן? — אֵלְכָה לִּי שָׂדֶה בּוֹכִים לְהִתְפַּלֵּל עַל נִשְׁמַת בְּנִי — (אם היא בת יאמר בִּתִּי והכל בלשון נקבה) עַל הַנֵּר הַזֶּה שֶׁכָּבָה — הַמָּאוֹר הַקָּטֹן! בְּהִלּוֹ נֵרוֹ עֲלֵי רֹאשִׁי מֶנִּי נִלְקָח — אָנָּא אֵל סַלָּח! מְחַל וּסְלַח חַטֹּאתַי אֲשֶׁר גָּרְמוּ לִי שְׁמַת זַרְעִי בְּחַיָּי! הַצִּילֵנִי מִבְּאֵר שַׁחַת וּמִתְּהוֹם רוֹבֶצֶת תָּחַת. שְׁמוֹר אוֹתִי וְכָל שְׁאָר זַרְעִי מִכִּלָּיוֹן וָחֶרֶץ, עוֹד כָּל יְמֵי הָאָרֶץ. זִכְרוֹן אֶבֶן יְקָרָה הַזֹּאת לֹא יָסוּף מִזַּרְעִי. לְזִכְרוֹן עוֹלָם לְפָנַי תָּמִיד יִהְיֶה כְּעוֹלָה וּכְקָרְבָּן, שְׁנוֹתָיו לֹא יִתַּמּוּ רַק יוֹסִיפוּ עָלֵינוּ.

ואני

אין אָפפער דיר דארגעבראכט · מעגען זיינע יאהרע אונפער-
לאָהרען זיין! מעגען זיא אונז לוגעגעבען װערדען! אין דיינער האנד
רוהען דיא זעעלען אללער געשעפפע . אָ גאָטט! לאס דיעזעס אונשולדיגען
קינדעס זעעלע, אין דער נעהע דיינעס הייליגטהומס רוהען.
בעטריבע איך ניכט װידער, פערלאנגערע איינער איבריגען קינ-
דער לעבען. אום דער פערדיהנסטע װיללען אללער פראָממען דיא
היר בעגראבען זינד, לאס אונס אין שטיללעם גליקע פאָרטלעבען:
גליק אונד גנאדע פאָלגע אונזערן טריטטען אונזערע גאנצע לע-
בענסצייט הינדורך, אמן.

ואני תפלתי לפניך אל חי, אשר בידך פקדון כל
נפש ורוח. עבור נשמתו הטהורה. האירה אל
פני שכינתך. ולא תוסיף עוד לדאבה אותי עד
זקנה ושיבה. בזכות כל הצדיקים והחסידים
וחסידות אשר פה נקברו, תמלא ימינו בטוב
ושנותינו בנעמים. אך טוב וחסד ירדפנו כל ימי
חיינו אמן:

(יד) (על קבר אשתו.)

פה נטמנה אבן חן לבעל ואבן בוחן לבנות חיל! —
לשמה ולזכרה תאות נפשי! עודנה חיה
ברוחי

(יד) (אויף דער גאטטין גראב).

דעס אנגנעם קעסטליכסטעס דיאדעם ליגט היר איינגעגראבן —
מיין עדעלשטיין — מיין אוסטער עדלער פרויען! מיהר
נאהאטע, מיהר אנדענקען, מיט איינער זעעלע לוסט! נאך לעבט
זיא אין איינעם גייסטע, דער וויבער בעסטע! נאך ערבליקקע
איך זיא וועבענד איבער איינעם נעלטע, דיא ריינע זעעלע דיא
אין הצהערע רעגיאָנען זיך עמפארגעשוואונגען. וועה! איינע לוסט
מיט דאהין! מיט ריינעם אויפריכטיגעם הערצען וואר זיא איר צו
געטהאן, איהרע גאנצע לעבענסצייט הינדורך האט זיא איך בע-
גליקט, נאך דעם נאכטס שטאנד זיא אויף, טהיילטע דעם געזינ-
דע קאסט, דען מעדכען ארבייט אויס. מיט נייער קראפט גיר-
טעטע זיא זיך טעגליך, שטערקטע איהרען טהעטיגען ארם וויי-
דער אונד מונטער היפפטע אללעס איהר ענטגעגען. דיא געליב-
טע טעפערין! זיא פיהרטע איהרע לעאכען אן שטיללע פליסטנ,
דיא האנד עפפנעטע זיא וויללינג דעם ארמען, איהרע פינגער רייכ-
טען דעם דירפטיגען מילדע גאבען. מעגע זיא דארט איהרער
הענדעוועערק געניסטן, צוויטען דען עדלען פרויען מים היאמעל,
מעגע דער מיט גערעכטיגקייט פערהערליכטע, איהר איינען
אנטהייל מונטער איהנען געבען, איהר זיין ערבארמען שענקען.
זיא האט זיך יא שטעטס בעפליססען איהרעם גאטטעס געבאטהע

ברוחי גברת הנשים! — עודנה מרחפת על פני
אהלי נפש טהורה אשר עלתה לרום חביון! —
נפשה בטוב תלין וזרעה יירש ארץ! — אהה!
מחמדי נלקחה — עבדה את בעלה בנקיון ותום
לבב — אשה כשרה בנשים, יעלת חן נקיה וטהורה,
רק טוב אתי גמלה כל ימי חייה. קמה בעוד לילה
נתנה טרף לביתה וחוק לנערותיה. ביצאה לעשות
מלאכתה אמצה זרועותיה והכל היה מפוז ומכרכר
לקראתה. רועה נחמדה! נהלה צאנה על מי
מנוחות, כפה פרשה לאביון ולעני שלחה ידיה.
שם פרי ידיה יתן לה. בין נשים השאננות, ביופי
אפריון, האל הנקדש בצדקה ישים חלקה עמהם.
ויזכור לה רחמיו, יען כי היתה נזהרת תמיד
לשמור מצות אלהיה. מלאכי רחמים יפתחו לה
השערים. שם תתעדן נשמתה התמימה, ותראה
אור

צו האלטען, אפנען ענגעל דעס ערבארמענס איהר דיא טהארע
עדענס, דאס זיא זיך זעהע וועלכעס דעם שטערבליכען אויגע ענט-
צאגען. אך! — האבע איך איך געגען זיא זיע פערשולדעט,
האבע איך יע דיא עדלע הויזפרויא הארט אנגעפאהרען, אעגע
זיא איר פערציהען, איר קיינע טאדט, קיינע קרענקונג געדענ-
קען. אך דאס דוא פאן אונז אללע בעזע פערהענגניססע פאן זון
אן אונד אין עוויגקייט אבווענדעסט, איר איטטעל אין דיא הענדע
גיבסט אויך דאס איך איינע קינדער ערנעהרען קעננע, דיא אר-
מען שטעפכען דיא ווייטער צו פריה דיא גוטע שטעפערין פערלאס-
סען. זאך דאס איהר פארטקאממען איר זון אללין אבליגט. דאס
איך זיא צו דיינעם דיהנסטע ערציהען, דאס איינע הויזגענאססין
אללע, אין פרידע אונד איינטראכט לעבען, דאס זיא פרייא פאן
אללען פעהלערן זיין, דאס איינע קינדער זעמטליך אונטער
דיינע

אוֹר אֲשֶׁר מֵעֵין כָּל חַי נֶעְלָם. וְאִם חָטָאתִי לָהּ, לָתֵת בַּעֲקֶרֶת הַבַּיִת מִגְרַעַת, תִּמְחוֹל וְתִסְלַח לִי וְאַל תִּזְכּוֹר לִי שׁוּם חוֹבָה וְאוֹנָאָה, וִיקַדְּמוּנִי רַחֲמֶיהָ שֶׁתָּגֵן בִּזְכוּתָהּ עָלַי לִפְנֵי גוֹזֵר וּמְקַיֵּם, שֶׁיִּגְדּוֹר הַפִּרְצָה, וִיבַטֵּל מֵעָלֵינוּ כָּל גְּזֵירָה רָעָה, וְיִתֵּן לָנוּ חַיִּים אֲרוּכִים שֶׁל עוֹשֶׁר וְכָבוֹד, כְּדֵי שֶׁאוּכַל לְפַרְנֵס אֶת עַצְמִי וְאֶת זַרְעִי. אֵלֶּה הַצֹּאן אֲשֶׁר עָזְבָה וְעָלַי הָיוּ כֻלָּנָה, וְאֶזְכֶּה לְגַדְּלֵם לַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם כַּאֲשֶׁר עִם לְבָבִי. וְיִהְיוּ כָּל בְּנֵי בֵיתִי בְּשָׁלוֹם וְאַחֲוָה, וְלֹא יִמָּצֵא שֶׁמֶץ דּוֹפִי בְּזַרְעִי וְיִבָּקַע כַּשַּׁחַר אוֹרָם, וַאֲרוּכָתָם מְהֵרָה תַצְמִיחַ, וְיִהְיוּ מְכוּנָסִים תַּחַת כַּנְפֵי אֵל וְתַחַת כַּנְפֵי כָּל יְמֵי צְבָאִי, וְלֹא יִצְטָרְכוּ לְשׁוּם אָדָם. וְלֹא

יהיו

דיינען פֿליגעלן געבאָרגען, אונד אונטער איינעם שוטצע בלייבען, זאָ לאַנגע איך לעבע. לאַס זיא קיינעס מענשען גאַבע בענעטהיגען, ניא אן דער טאַפֿעל אַנדערער מענשען איהרער קאָסט זאָללען איס־סען. לאַס זיא געלעהרטע פֿראָממע מענשען ווערדען, קיין צאַנק אונד האַדער צווישען איהנען אָבוואַלטען. אום איהרער אייגענען אונד אַללער גערעכטען פֿערדיענסטע ווילען מעגע נון דיזע ערדע פֿרויא אין פֿריעדען רוהען, אונד אַם ענדע דער טאַגע אויפֿער־שטעהען, אמן.

(טו) (איינע אונפֿערהייראַטהעט געבליבענע וויטווע).

דיא גרונדפֿייליער איינעס הויזעס וואַנקען! איין גאַטטע! איין עהעהערר דער איין הויז הערשטעללטע, דיא פֿריידע איי־נעס לעטעס וואַר, איין דונקעל ערלייכטעטע, ער איין העררלי־כעס דיאַדעם, דער איינען שמערץ לינדערטע, אך! איך בליב אַללײן, פֿערלאַססען פֿאָן איהם! — איינע זאַנגע פֿערלאָט מיט איטטעגליכען גלאַנצע, איינע פראַכט, איין שטאָלץ מיט דאַהין! — ווען איך מיט הויז קאָמע, אַללענטהאַלבען איך אומזיע, ניר־

יִהְיוּ מְצַפִּים עַל שׁוּלְחַן אֲחֵרִים, וְיִהְיוּ בַּעֲלֵי תוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים. וְלֹא יִהְיֶה בֵּינֵיהֶם שׁוּם אֵיבָה וְתַחֲרוּת. בִּזְכוּתָהּ וּבִזְכוּת כָּל הַצַּדִּיקִים וְצַדְקָנִיּוֹת. וּתְהֵא מְנוּחָתָהּ שָׁלוֹם וְתָנוּחַ וְתַעֲמוֹד לְגוֹרָלָהּ לְקֵץ הַיָּמִין, אָמֵן:

(טו) (אשה על קבר בעלה, אם לא תנשא לאיש אחר.)

יְסוֹדוֹת בֵּיתִי נִמְעָדוּ! אִישִׁי וּבַעֲלִי! בִּנְיַן בֵּיתִי וְשִׂמְחַת אָהֳלִי! מֵאִיר מַאֲפֵלִי! — עֲטֶרֶת צְבִי. רִפְאוּת מַכְאוֹבִי! — אֲהָהּ! נִשְׁאַרְתִּי בָּדָד מִמֶּנּוּ! — שִׁמְשִׁי בַּצָּהֳרַיִם שָׁקְעָה! — פָּנָה זִוִי, הוֹדִי וַהֲדָרִי. — בְּבוֹאִי לְבֵיתִי אֶפֶן כֹּה וָכֹה וָאֵרֶא כִּי אֵין אִישׁ — וָאֶקְרָא בְקוֹל: „אֵיכָה עֲזַבְתָּנִי! עֲזוּבָה וּשְׁכוּחָה, אִשָּׁה עֲצֶבֶת רוּחַ, דִּמְעָתִי עַל לֶחֱיִי וְאֵין לִי

גענדם אייגען אחן פינדע, דא רופע איך איט וויטער טטיואע אונד איט טהרענען: „ויא האסט דוא איך אונגליקליכע פערלאססען! „איין וויב ביטטערן געאיטהעס; דיא טהרענען נעטלען איינע „וואנגען, איך פינדע נירגענדס טראסט! וואָ ביזט דוא הין, „ערלייכטער איינעס הויזעס? „איך זוכע איהן, פינדע איהן „ניכט, איך רופע איהן אין איינען ליידען אָ זיהע דאז עלענד דיי„נער אאגד! זיהע איין נערריסטענעס געאיטה, אונד איין אונ„גליק! — וועם האסט דוא דיינע טעפכען נור אָבהוט געגעב„בען, דיא דוא פערלאססען? — דוא נאָגסט נור רוהע, ליסעסט „אונז אין באנגעם זייפצען נוריק. ווער ווירד זיא דיא טוגענד „לעהרען? דען זייגלינגען? דען ענטוועהנטען? — ווער ווירד „איהנען דיא וועגע גאָטטעס נייגען? ווער זיא אויף דיא רעכטע „באהן פיהרען? וועם האסט דוא דיינע וויטווע אנפערטרויט? „ווער ווירד דיין הויז הערשטעללען? איך האבע יא נור אין דיר „דען געפונדען, דען איינע זעעלע ליבט! — ווער נייגט איר „בייאלייד? ווער טרעסטעט איך? אך! איינע זייפנער זינד פיל,

איין

לִי מְנַחֵם. — אַיֵּכָה מְנוֹרַת הַבַּיִת? בִּקַּשְׁתִּיו וְלֹא מְצָאתִיו. קְרָאתִיו מִן הַמֵּצַר" אָנָּא! רְאֵה נָא בָּעֳנִי אֲמָתְךָ! רְאֵה נְמִיכַת רוּחִי וְצָרוֹתַי! — עַל מִי נָטַשְׁתָּ מְעַט הַצֹּאן אֲשֶׁר הִצַּבְתָּ לְבַדָּנָה? — נָסַעְתָּה אַתָּה לִמְנוּחוֹת, וְאֹתָנוּ לַאֲנָחוֹת עֲזַבְתָּ! מִי יוֹרֶה דֵעָה? מִי יָבִין שְׁמוּעָה, אֶת גְּמוּלֵי חָלָב, וְאֶת עַתִּיקֵי מִשָּׁדָיִם? — מִי יוֹרֶה לָהֶם דַּרְכֵי אֱלֹהִים? מִי יַדְרִיכֵם בִּנְתִיב יוֹשֶׁר? — עַל מִי הִבְטַחְתָּ אַלְמָנָתְךָ? מִי יִבְנֶה בִּנְיַן בֵּיתֶךָ? — הֲלֹא רַק בְּךָ מָצָאתִי אֵת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי! — מִי יָנוּד לִי? מִי יְנַחֲמֵנִי, כִּי רַבּוֹת אַנְחוֹתַי וְלִבִּי דָוֶה? — מִמְּךָ פָּרֶיךָ לִי נִמְצָא, רַחֵם עַל פְּלֵיטַת צֹאן יָדֶיךָ!" וְהֵן הַיּוֹם בָּאתִי בִּיגוֹנִי עַל קִבְרוֹ, פֹּה אֶשְׁתַּטֵּחַ וַאֲבַקֵּשׁ רַחֲמִים מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי! פֹּה עַל אַדְמַת הַקֹּדֶשׁ הַזֹּאת, לְפָנֶיךָ אֲבִי יְתוֹמִים וְדַיַּן אַלְמָנוֹת אֶשְׁפּוֹךְ שִׂיחִי, כַּפֵּר נָא עַל כָּל חַטֹּאתַי, וּבְנֵה

הריסות

„איין הערץ איזט בעטריבט, איינע קינדער, איך האבע זיא יא „פאָן דיר, ערבארמע דיך דער שעפֿכען דיינער האנד!" הייטע קאָאמע איך נון אין איינעם שמערץ, אויף זיינע רוהעשטעטטע איך היניוערפֿען, ערבארמען פאָן דיר צו ערפֿלעהען, עווי= גער איין גאָטט! אויף דיזעם הייליגען ערדרייכע, פאָר דיר, פא= טער דער וואיזען! ריכטער דער וויטווען! וויל איך איינע קלאגע אויסשיטטען, דאס דוא איינע פערגעהונגען פערציייהעסט, איין צערטריאמערטעס הויז וויעדער הערשטעללעסט, איינען שמערץ דורך באלזאם לינדערסט. אָ ערבארמע דיך איין! אונד איינער קינדער, שפריך איהר טראָסט צו, ווענדע אללעס אונגליק פאָן איהר אב, בעפֿעסטיגע איין נידערגעריסענעס הויז אין שטיללער רוהע, לאס איך איינע קינדער וואָהל ערציעהען, דאס אונז ואור= צען

הריסות ביתי ושוממותי. שים צרי למכאובי, רחם עלי ועל בני, נחם אתי ודבר על לבי. רפא מכאובי. כל נגע ומחלה ממני תסיר. אף תשוב צור חרבי שלא יגקמו בי אויבי, ותישב בנין ביתי ההרוס בשלוה ונחת, ותאיר מאפלי, שאזכה לגדל בני, ותשאיר לנו שורש וענף בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצות, בעושר וכבוד. ובבא קצי להפטר מן העולם, אזכה שתהא חלקי עם הקדוש הזה, אשר הטיב לי כל ימי חייו, גם שם ירו תנחני. בין נחלי עדן, אשר שם אוה לשבת, אל היכל קדשך אבינו שבשמים!

עוד כל ימי חיי לך אזמרה מלכי ואלהי! הן כל ימי שנותי מעט הם מלדבר כל תהלותך — שמך הגדול הגבור והנורא בקרבי ובלבי ינוח — כל עצמותי

נעלן אונד רייזער בלייבען, קינדער אונד ענקעל אין גאָטטעס=
פֿורכט אונד אין דער לעהרע בעטעטיגעט; אונד קעאאט איינסט
איין ענדע, אוים דיזער וועלט צו טיידען, אעגע איין אנטהייל
בייא דיזעם הייליגען זיין, דער זיינער גאנצען לעבענסצייט היג=
דורך איר זאָ וואָהלגעטהאן אונד איר ליידער זאָ פֿריה ענטריס=
סען וואורדע, אויך דאס אויך דאָרט זיינע האנד איך לייטע צווי=
טען עדענסקוועללען, וואָ ער זיינע וואָהנונג אויפגעשלאגען, אין
דיינעם הייליגען פאללאסטע, פאטער אים היממעל! —
זאָ לאנגע איך לעבע וויל איך דיך לאָבפרייזען, איין קעניג אונד
איין גאָטט! אך! איינע גאנצע לעבענסצייט איזט צו קורץ,
דיינען רוהם גאנץ אויסצוטפרעכען. וואָהל טהראָנט אין איינעם
הערצען דיין גראָסער פֿורכטבארער נאהמע, וואָהל שטיאאען
אללע איינע גליעדער היבעראיין, רופען זעאאטליך: „העררּ! ווער
איזט דיר גלייך? אללין וואָרטע פֿעהלען איר — יעדער אונד
פֿער=

עַצְמוֹתַי תֹּאמַרְנָה יְיָ מִי כָמוֹךָ? — אַךְ לֹא אוּכַל דַּבֵּר — תֶּאֱלַמְנָה כָּל פִּיּוֹת — מִי יְמַלֵּל כָּל גְּבוּרוֹתֶיךָ? — לְפָנֶיךָ אוֹהֲבוֹ! אוֹהֵב כָּל הַבְּרִיּוֹת! לְפָנֶיךָ יָגֵן זְכוּתוֹ עָלַי — הֵן אֲהֵבַנִי בִּימֵי קֶדֶם, גַּם עַתָּה יֶאֱהָבַנִי אִישִׁי — פֹּה מַצֶּבֶת קְבוּרָתוֹ, רוּחוֹ עָלְתָה שָׁמַיְמָה, אַךְ זִכְרוֹנוֹ מִלִּבִּי לֹא יָמוּשׁ, מִלִּבִּי הַנִּקְרַע מִכְּאֵב וְיָגוֹן, עַל הִפָּרְדוֹ מֶנִּי, וָאֶשְׁתּוֹקֵק וְנַפְשִׁי עָרְגָה, וּבְשָׂרִי כָּמַהּ, לָבֹא אַחֲרָיו אֶל הֵיכַל הַמֶּלֶךְ. — מְנַחֲמִי, אֲשֶׁר נִהֲלַנִי כָּל יְמֵי חַיָּיו, אֶל חֵיקוֹ שָׁפַכְתִּי יְגוֹנִי וְשִׂמְחָתִי. בְּכָל צָרוֹתַי לוֹ צָר. וכמלאך

פֿערשטוואטעט — ווער וויל עס פֿערזוכֿען, דיינע מאכֿט גאנץ אויס-צוספרעכֿען? — פֿאָר דיר, זיינען פֿריינד! פֿריינד אללער מענשען! — פֿאָר דיר זאָלל ער איין אנוואלד זיין. ער האט מיך עהעדעם גע-ליבט, ער ווירד נאָך יעטצט מיך ליבען, איין עדלער געמאהל! היר איזט זיין גראבמאהל, זיין גייסט שטיעג גען הימעל — אלליין זיין אנדענקען ווייכֿט ניכֿט אויס מיינעם הערצען. דאז פֿאָן שמערץ אונד טרויער צעררישען איזט, אָב דער פֿריהען טרעננונג. איך זעהנע מיך, שמאכֿטע הין, איהם נאכֿצופֿאָלגען אין טעמפעל דעס קאָניגס! —

ער וואר איין טרעסטער, דער מיך דורכֿס לעבען לייטעטע, אין זיינען בוזען ערגאָס איך גראם אונד פֿריידע, ער פֿיהל-טע מיט מיר יעדען שמערץ, אונד זוכֿטע וויא איין ענגעל גאָט-טעס איהן אבצווענדען. אָ, ערמאינגערע דיך זיינער געליבטען זעעלע! געננע איהם רוהע, לאס איהן אם ענדע דער טאגע אויפֿערשטעהען, אמן.

(טז) (אויף דעם אָהיימס גראב.)

היר רוהעט איין אָהיים, איין גאנץ, איין לעהרער, איין נו-רעכֿטווייזער, דיא גרונדשטיטצע איינעס פֿאמיליענהויזעס. מעגע ער פֿרידליך רוהען. היר וויל איך דיך ביטטען, עוויגער איין גאָטט! דאס דוא מיך איינע טאגע אין שטעטעם גליקקע פֿאָרטלעבען

וּכְמַלְאַךְ יְיָ הוֹשִׁיעֵנִי. גַּם עַתָּה יָגֵן זְכוּתוֹ עָלַי לְפָנֶיךָ
רָם וְנִשָּׂא! שֶׁתְּמַלְּטֵנִי מִכָּל יָגוֹן. וְנִשְׁמָתוֹ הָאֲהוּבָה
זְכוֹר נָא לְטוֹבָה אֱלֹהָי! וְיָנוּחַ וְיַעֲמוֹד לְגוֹרָלוֹ לְקֵץ
הַיָּמִין. אָמֵן:

(טז) (על קבר דודו.)

פֹּה יָנוּחַ דּוֹדִי פְּאֵר הוֹדִי וַהֲדָרִי. מִלְּפָנַי וְהוֹרַי,
יְסוֹד בֵּירַת מִשְׁפַּחְתִּי, אֶבֶן פִּנָּה. תְּהִי נָא
שְׁלֵימָה מְנוּחָתוֹ. בִּזְכוּתוֹ חוּס וְרַחֵם עָלַי יוֹשֵׁב שָׁמַיִם!
מַלֵּא יָמַי בַּטּוֹב וּשְׁנוֹתַי בַּנְּעִימִים. וִיהֵא חֶלְקִי בַּחַיִּים
עִם חֲסִידִים וּתְמִימִים. וְתַצִּילֵנִי מִכַּף כָּל אוֹיְבַי וְקָמַי,
וּתְמַלֵּא שְׁאֵלָתִי וּבַקָּשָׁתִי בְּרַחֲמִים. בִּזְכוּת כָּל
הַצַּדִּיקִים הַטְּמוּנִים פֹּה, וּבִזְכוּת אֲבוֹתֵינוּ אַבְרָהָם
יִצְחָק וְיַעֲקֹב. וְאַל תְּשִׁיבֵנִי רֵיקָם מִלְּפָנֶיךָ, וַעֲשֵׂה
חֶסֶד עִם נִשְׁמָתוֹ הַטְּהוֹרָה, וְיָנוּחַ וְיַעֲמוֹד לְגוֹרָלוֹ
לְקֵץ הַיָּמִין, אָמֵן:

(יז)

פֿאָרטלעבען לאסטעסט, דאס איין אנטהייל בייא דען עדען אונד
גערעכֿטען דער וועלט זייא, אונד דאס דוא אללע איינע ווינטע אין דיי-
נעם ערבאראמען ערפֿיללעסט, אום דער טוגענד ווילען דער גערעכֿטען
אונד פֿראָמאען, דיא היר בעגראבען, אום דער טוגענד ווילען
אונזערער פֿאָרעלטערן אברהם, יצחק אונד יעקב, לאס איך ניכֿט
אונערהערט פֿאָן דיר געהען. ערלייגע גנאדע זיינער זעעלע,
ער רוהע ביז אנס ענדע דער טאגע, אמן.

(יז) (אויף דער טאנטע גראב).

היר איזט זיא בעגראבען, דיא טטיטלע, דיא גרונדזייולע, דיא
אונזער הויז אויפֿרעכֿט היעלט, אונזערע בלוטספֿערוואנדטע,

איינע

(יז) (על קבר דודתו.)

פֹּה נִטְמָנָה מִשְׁעֶנֶת אֶבֶן פִּנָּה. סֶמֶךְ לְבִנְיַן בֵּיתִי. עַצְמִי וּבְשָׂרִי דוֹדָתִי הַנֶּחֱמָדָה! — פֹּה עַל קִבְרָהּ אֲבַקֵּשׁ רַחֲמִים מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי! עֲבוּר זְכוּת הַקְּדוֹשָׁה אֲשֶׁר פֹּה נִקְבָּרָה תָּגֵן עָלַי בְּרַחֲמֶיךָ מַלְכִּי וְצוּרִי! תְּחַזֵּק בִּנְיַן בֵּיתִי וּתְחַיֵּינִי בְּשָׁלוֹם וּבְמִישׁוֹר. וּתְפַרְנְסֵנִי בְּכָבוֹד, וְתַצִּילֵנִי מִכָּל צָרָה וְצוּקָה, וְאֶזְכֶּה לְגַדֵּל בָּנַי לְתַלְמוּד תּוֹרָה, וּלְהַשְׁאִיר אַחֲרַי בְּרָכָה, וְאֶתְפַּרְנֵס בִּנְקִיּוּת. וְלֹא יִמָּצֵא בִּי וּבְזַרְעִי שׁוּם דּוֹפִי.

ולא

איינע געליבטע טאנטע! היר אויף איהרעם גראבע וויל איך דיין ערבאראען ערפלעהען, עוויגער איין גאטט! דאס דו אונזער נידערגעריססענעס הויז ערהאלטעסט, אונז פערנער פאר קוואל אונד ליידען שיטצעסט, דאס איינע קינדער גוטע אונד פראמע אענטשען ווערדען, דאס דוא איך אין עהרען שפייזעסט, קיינע טולד איך נידערדריקקע, ערפיללע אללע איינע ווינשע א עוויגער! וויא דוא זיא גוט פיר איך פינדעסט. ערמאיננערע דיך דער זעעלע דיזער עדעלן פרויא, זיא פרידליך רוהען צו לאססען, דאס זיא זעליג זייא, אונד אם ענדע דער טאגע אויפערשטע־ הע. אמן.

(יח) (געבעטה פרעמדער לייטע פיר איינען קראנקען)׃

עוויגער! ערבאראונגספאללער גאטט! ערהערע אונזערע גע־ בעטהע, פיר דען קראנקען (פ"ב"פ), דער זא טווער דארנידער ליגט, ער קאם דען טהארען דעם טאדעס נאהע, זיין הערץ גליהעט, אין זיינעם איננערן וויטהען פלאאמען. א הערר! שטעה איהם בייא, זייא איהם גנעדיג, היילע איהן! ווענדע אב פאן איהם אללע קראנקהייטען, אללע בעזע שאערצען, רעטטע איהן פאם טאדע, אונד האט ער דיר געפרעפעלט, זא לאהנע איהם ניכט נאך זיינען טהאטען, ער ווירד זיך בעססערן, ווירד זיין נייעס לעבען, דיר אונד דער טוגענד וויהען. גאטט! קעניג! דער דוא אויף דעם טהראנע דעם ערבאראענס זיטצעסט!

איינציגער

וְלֹא נֶחֱטָא וְלֹא נֵבוֹשׁ וְלֹא נִכָּלֵם. וְתֵן לָנוּ חַיִּים אֲרוּכִים שֶׁל שָׁלוֹם וְטוֹבָה וּבְרָכָה, פַּרְנָסָה וְחִלּוּץ עֲצָמוֹת, חַיִּים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם יִרְאַת חֵטְא, חַיִּים שֶׁאֵין בָּהֶם בּוּשָׁה וּכְלִימָּה, חַיִּים שֶׁל עוֹשֶׁר וְכָבוֹד, חַיִּים שֶׁתְּהֵא בָנוּ אַהֲבַת תּוֹרָה וְיִרְאַת שָׁמַיִם, חַיִּים שֶׁיִּמָּלְאוּ מִשְׁאֲלוֹת לִבֵּנוּ לְטוֹבָה. וּזְכוֹר לְשָׁלוֹם נִשְׁמָתָהּ, וְהָיְתָה שְׁלֵימָה מְנוּחָתָהּ. וְתָנוּחַ וְתַעֲמוֹד לְגוֹרָלָהּ לְקֵץ הַיָּמִין, אָמֵן:

(יח) (תפלה על החולה אשר יתפללו אחרים עליו.)

יְיָ יְיָ אֵל רַחוּם וְחַנּוּן! שְׁמַע אֶת הַתְּפִלָּה וְאֶת הַתְּחִנָּה, אֲשֶׁר עֲבָדֶיךָ מִתְפַּלְּלִים לְפָנֶיךָ הַיּוֹם עֲבוּר הַחוֹלֶה (פ״ב״פ) הַמּוּטָל עַל עֶרֶשׂ דְּוָי. הַנֶּפֶשׁ הַמַּר, אֲשֶׁר כָּל מִשְׁכָּבוֹ נֶהְפַּךְ בְּחָלְיוֹ. כָּל אוֹכֶל תְּתַעֵב נַפְשׁוֹ, וְהִגִּיעַ עַד שַׁעֲרֵי מָוֶת. חַם לִבּוֹ בְּקִרְבּוֹ בַּהֲגִיגוֹ תִּבְעַר אֵשׁ, מִמָּרוֹם שְׁלַח בְּעַצְמוֹתָיו

וירדנה

איינציגער, אָהנע גלייכען! אונאויסטערנקטע אאכט! דער דוא דענען נאהע ביזט, דיא אין ליידען דיך אנרופען! אעגעסט דוא דעם ערבאראענס פאָלל זיין איבער גאנץ ישראל, אונד צוגלייך דיך עראיננערן דעם קראנקען (פ״ב״פ), דער הילפע הייטעט פאָם עווי־גען זיינעם גאָטטע, גנאדע אונד ערבאראען.

(זיהע זיינע געבייגטע נידערגעדאָננערטע גאטטין, זיהע דיא ארמע שעפכען זיינע אונמינדיגע ארמע קינדער, זיא שטעהען אויף דען פונקט, איהרע שטיטצע צו פערליערען, אללמעכטיגער! קאן דאז בילד דיזער צימטערנדען אונגליקליכען, קעננען איהרע ליידען, קעננען איהרע טהרענען דיך ניכט ריהרען? ״דיך, דער דוא זאָ גראָס, זאָ מיטליידספאָלל ביזט)!

וַיִּרְדֶּנָּה – רֹאשׁוֹ וְאֵבָרָיו עָלָיו כְּבֵדִים. חֳלָאִים רָעִים וְנֶאֱמָנִים סְבָבוּהוּ. לָכֵן אָנוּ מִתְפַּלְּלִים וְאוֹמְרִים. אָנָּא יְיָ הוֹשִׁיעָה נָּא! חַנְּנֵיהוּ וּרְפָאָה נַפְשׁוֹ. שְׁמוֹר רַגְלוֹ מִלָּכֶד, וְהָסֵר מִמֶּנּוּ כָּל חוֹלִי וְכָל מַדְוֶה מִצְרַיִם הָרָעִים, וְהַצֵּל מִמָּוֶת נַפְשׁוֹ. וְאִם חָטָא לָךְ אַל תְּשַׁלֵּם לוֹ כְּפוֹעַל יָדָיו. הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַיּוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים! אֲשֶׁר בָּרָאתָ עוֹלָמֶיךָ בְּמִדַּת הָרַחֲמִים. מַטֶּה כְלַפֵּי חֶסֶד! הַמַּפְלִיא לַעֲשׂוֹת! הָאֶחָד וְאֵין בִּלְתּוֹ! הַמּוֹשִׁיעַ וְאֵין זוּלָתוֹ! גּוֹזֵר וְאוֹמֵר וְקָרוֹב לְקוֹרְאָיו לְעִתּוֹת בַּצָּרָה! הוּא יִתְמַלֵּא רַחֲמִים עַל כָּל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וּבִכְלָלָם יִזְכּוֹר וְיִפְקוֹד וְיַחֲמוֹל וִירַחֵם וְיָגֵן וְיוֹשִׁיעַ וִירַפֵּא אֶת הַחוֹלֶה (פ"ב"פ) הַשּׁוֹכֵב עַל עֶרֶשׂ דְּוָי. וְשׁוֹאֵל מֵאֵת יְיָ אֱלֹהָיו צְדָקָה וְחֶסֶד וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם. וּמַרְפֵּא וַאֲרוּכָה. יְרַחֲמֶנְהוּ עוֹשֵׂהוּ, וְיוֹצְרוֹ יְחוֹנְנֵהוּ. יְסוֹבְבֶנְהוּ יִנְצְרֶהוּ כְּאִישׁוֹן בַּת עָיִן. וְיֹאמַר פְּדָעֵיהוּ מֵרֶדֶת שַׁחַת מָצָאתִי כֹפֶר. מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים בְּרַחֲמָיו יְחַיֵּיהוּ וְיִתְקַיֵּם בּוֹ מִקְרָא שֶׁכָּתוּב. כִּי אֵל רַחוּם יְיָ אֱלֹהֶיךָ לֹא יַרְפְּךָ וְלֹא

א) לאססטע אן איהם דיא פֿערהייסונג וואהר ווערדען „דער עוויגע „דיין גאָטט איזט איין ערבארמונגספֿאָללער גאָטט, ציהעט „זיינע האנד ניכט אב פֿאָן דיר, ריכטעט דיך ניכט צו גרונדע, אונד „פֿערגעססעט ניכט דעם בינדניססעס, דאס ער דיינען עלטערן „צוגעשוואָרען". זאָ אויך יענע פֿערהייסונג „וויא דער פֿאטער זיינער „קינדער זיך ערבארמט, זאָ אויך דער עוויגע דערען, דיא איהן „עהרפֿירכטען". דער עוויגע ערהערע איהן אם טאג דער נאָטה. דער נאהמע דעס גאָטטעס יעקב'ס אונטערשטיטצע איהן, שיקקע זיינע

וְלֹא יַשְׁחִיתֶךָ וְלֹא יִשְׁכַּח אֶת בְּרִית אֲבוֹתֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לָהֶם. וְנֶאֱמַר כְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים רִחַם יְיָ עַל יְרֵאָיו. חַנּוּן וְרַחוּם יְיָ אֶרֶךְ אַפַּיִם וּגְדָל חָסֶד. מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים בְּרַחֲמָיו יַעֲנֵהוּ בְּיוֹם צָרָה, יְשַׂגְּבֵהוּ שֵׁם אֱלֹהֵי יַעֲקֹב, יִשְׁלַח עֶזְרָתוֹ מִקּוֹדֶשׁ וּמִצִּיּוֹן יִסְעָדֵהוּ, יִתֵּן לוֹ כִלְבָבוֹ, וְכָל עֲצָתוֹ יְמַלֵּא. לֹא תְאֻנֶּה אֵלָיו רָעָה וְנֶגַע לֹא יִקְרַב בְּאָהֳלוֹ. מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים בְּרַחֲמָיו וַחֲסָדָיו יָסִיר מִמֶּנּוּ כָּל חֳלָאִים רָעִים, יַצִּילֵהוּ מִפַּח יָקוּשׁ וּמִדֶּבֶר הַוּוֹת בְּאֶבְרָתוֹ יָסֶךְ לוֹ, וְיִפְדֶּה נַפְשׁוֹ מִנִּי שַׁחַת לֵאוֹר בְּאוֹר הַחַיִּים. מֶמַ"הַ בְּרַחֲמָיו יִגְזוֹר עָלָיו גְּזֵירוֹת טוֹבוֹת וִיבַטֵּל מֵעָלָיו כָּל גְּזֵירוֹת קָשׁוֹת וְרָעוֹת, וִירַפֵּא אֶת מַכְאוֹבָיו וְיִסְלַח לְכָל עֲוֹנוֹתָיו וִיכַפֵּר עַל פְּשָׁעָיו וְיַאֲרִיךְ יָמִים וּשְׁנוֹתָיו, וִיחַדֵּשׁ כַּנֶּשֶׁר נְעוּרָיו, וְיִתְקַיֵּם בּוֹ מִקְרָא שֶׁכָּתוּב וְתִגְזַר אוֹמֶר וְיָקָם לָךְ וְעַל דְּרָכֶיךָ נגה

זיינע הילפֿע פֿאָם הייליגטהומע, אונטערשטיטצע איהן פֿאָן ציאָן אויס, געוועהרע איהם, וואס זיין הערץ פֿערלאנגט, ערפֿיללע זיינע ווינשע אללע, איהן טרעפֿפֿע קיין אונגליק, קיין שמערץ דרינגע אין זיין צעלט, אללע בעזע קראנקהייטען ווערדען פֿאָן איהם אב־געווענדעט, איין גוטעס שיקזאל ווערדע איבער איהן פֿערהענגט, אללע בעזע פֿערהענגניססע פֿערניכטעט, זיינע וואונדען ווערדען געהיילט, זיינע זינדען פֿערציהען, זיינע יוגענדקראפֿט ערנייעט ווי דעם אדלערס לעבען, לאנגעס לעבען אונד גליקליכע יאהרע ווערדען איהם צוגעטהיילט, איינע פֿאָללשטענדיגע גענעזונג אונד הילפֿע, ווי עס הייסט: „דעם גערעכטען קאָממט הילפֿע פֿאָם עוויגען, ער איזט איהרע צופֿלוכט צור צייט דער נאָטה", אום דער פֿערדיענסטע ווילען דער אים שטויבע רוהענדען, דערען טוגענדען איהם בייטשטעהען אעגען, שענקע יאהרע צו זיינען יאהרען

נָגַהּ אוֹר, כִּי אוֹרֶךְ יָמִים וּשְׁנוֹת חַיִּים וְשָׁלוֹם יוֹסִיפוּ לָךְ. וְנֶאֱמַר כִּי בִי יִרְבּוּ יָמֶיךָ וְיוֹסִיפוּ לְךָ שְׁנוֹת חַיִּים וְשָׁלוֹם. כִּי חַיִּים הֵם לְמֹצְאֵיהֶם וּלְכָל בְּשָׂרוֹ מַרְפֵּא. אֹרֶךְ יָמִים אַשְׂבִּיעֵהוּ וְאַרְאֵהוּ בִּישׁוּעָתִי. מְמַ"הַ בְּרַחֲמָיו יִפְתַּח לוֹ שַׁעֲרֵי אֲרוּכָה, בְּרָכָה, גִּילָה, דִּיצָה, הַרְוָחָה וַעַד טוֹב, זָכִיּוֹת, שַׁעֲרֵי חַיִּים טוֹבִים, יְשׁוּעָה, כַּפָּרָה וְלֵב שָׂמֵחַ, שַׁעֲרֵי מְחִילָה, נֶחָמָה, סְלִיחָה, עֶזְרָה וּפְדוּת, שַׁעֲרֵי צְדָקָה, קוֹמְמִיּוּת, רְפוּאָה שְׁלֵימָה וּתְשׁוּעָה, כְּדִכְתִיב וּתְשׁוּעַת צַדִּיקִים מֵיְיָ מָעוּזָּם בְּעֵת צָרָה. מְמַ"הַ בְּרַחֲמָיו יְרַפָּאֵהוּ רְפוּאָה שְׁלֵימָה וַאֲרוּכָה שֶׁל חַיִּים הַשְׁקֵט וּמְנוּחָה שָׁלוֹם וּבְרָכָה, כְּדִכְתִיב כִּי אֹרֶךְ יָמִים וּשְׁנוֹת חַיִּים וְשָׁלוֹם יוֹסִיפוּ לָךְ. זְכוּת יְשֵׁנֵי אַדְמַת עָפָר הַטְּמוּנִים פֹּה יָגֵן עָלָיו לְפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ! שֶׁתּוֹסִיף לוֹ יָמִים עַל יָמָיו וְשָׁנִים עַל שָׁנָיו. וְתִתֵּן לוֹ כֹּחַ וֶאֱיָל וְתִשְׁמְרֵהוּ ותחייהו

יאהרען איהם, פערלייהע איהם נייע קראפט, ערהאלטע איהן אם לעבען, דאס זיין שטאם טיפע וואורצעל שלאגע, זעגנע איהן מיט דיינעם היממלישען זעגען, לאס איהן באלד ווידער אין זיינען ווירקונגסקרייז איינגעזעטצט ווערדען, אמן.

(יט) (געבעטה איינעס קראנקען פיר זיך זעלבסט.)

געבענעדייעט זייא דער עוויגע! דעססען הייליגקייט, פערבארגען, פאר אללער אויגען טראהנט! דעססען גלאריע זעלבסט ענגעלן צו שוואך זינד גאנץ צו שילדערן מאכט אונד שטערקע איזט זיין, אונד דיא רעגירונג זא אים היממעל אלס אויף ערדען. דער ערבארמונגספאללע פאטער, דער אללע קראנקהייטען זיינער געשעפפע הייעלט, איס זיינער גראססען הולד אונד מיט

ותחייהו ויזקין בארץ גזעו. יחיה עוד לנצח ולא יראה שחת. ואל שדי יברך אותו בברכת שמים, וירפאהו ויעמידהו במהרה בימינו. אמן:

(יט) (תפלת החולה על עצמו.)

יתברך אל עליון! קדשתו כחביון, ולו הגדלה והגבורה והתפארת וההוד, כי עד כל בשמים ובארץ לו הממלכה והמתנשא לכל לראש! ובידו כח וגבורה לגדל ולחזק לכל. האל הנאמן! אב הרחמים! הרופא לתחלואי עבדיו, מחבש למכאובים ומציל נפש חסידיו ממות. ברוב חנינתו ישלח לי רפואות תעלה בתוך שארי חולי ישראל, וימלט את נפשי משאול, ויסיר מעלי כל נגע וכל מחלה, בזכות הצדיקים והחסידים השוכנים פה ובכל

איט וואהלגעפאללען טיקקע ער אויף איר לינדערנדע היילונג, רעטטע איינע זעעלע פאם פערדערבען, ווענדע אללען טאערץ אונד אללע קראנקהאטען פאן איר אב, אום דער פערדיהנסטע ווילען דיזער פראמאטען, דיא היר רוהען, אונד אין דער גאנצען וועלט זיך בע־פינדען. ערבארמע דיך איין מא הערר אללער וועלט! ווענדע דיך צו איינעם געבעטהע, פריפע איינע געדאנקען, טוויגע ניכט צו איינען טהרענען. איך קאם הער, איך נידערצווווערפען אויף דיא גרעבער דיזער הייליגען, אעגען איהרע פערדיהנסטע איר בייטטעהען, הייל איך אום איהרער טוגענד ווילען, ערנייערע איינע יוגענדקראפט וויא דעם אדלערס לעבען, טענקע איר גנא־דע, הולד, אונד ערבארמען, אויף דאס איך דיר פאם גאנצען הערצען דיהנען קעננע. אים גראבע דאנקט דיר ניאמנד הערר! פאן דען טאדטען פרייזט דיך קיינער, אויף האפפט אאן אין דעם גראבע ניכט מעהר אויף דיינע פאטערטרייע. אאכע איר דיא פער־הייסונג וואהר, דיא דיין דיהנער משה אונז פערקינדיגט ווער

טפראך

וּבְכָל הָעוֹלָם תְּרַחֵם עָלַי אֲדוֹן הָעוֹלָמִים! פְּנֵה אֶל תְּפִלָּתִי הָבֵן הֲגִיגִי וְאַל תֶּחֱרַשׁ לְדִמְעָתִי. וּבְבֹאִי הֵנָּה לְהִשְׁתַּטֵּחַ עַל קִבְרֵי הַצַּדִּיקִים הַלָּלוּ, יָגֵין זְכוּתָם וְצִדְקָתָם עָלַי וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל. וְתִרְפָּאֵנִי בִּזְכוּתָם רְפוּאָה שְׁלֵמָה, רְפוּאַת הַנֶּפֶשׁ וּרְפוּאַת הַגּוּף, וּתְחַדֵּשׁ כַּנֶּשֶׁר נְעוּרַי. וְתִשְׁלַח לִי וּלְכָל חוֹלֵי יִשְׂרָאֵל, מַרְפֵּא אֲרוּכָה, בְּרָכָה, תְּרוּפָה וּתְעָלָה, חֲנִינָה וְחֶמְלָה, רַחֲמִים וְשָׁלוֹם וְחַיִּים, וְאוֹרֶךְ יָמִים טוֹבִים, כְּדֵי שֶׁאוּכַל לַעֲבוֹד עֲבוֹדָתְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם. כִּי לֹא שְׁאוֹל תּוֹדֶךָּ לֹא מָוֶת יְהַלְלֶךָּ לֹא יְשַׂבְּרוּ יוֹרְדֵי בוֹר אֶל אֲמִתֶּךָ: וִיתְקַיֵּם בִּי וּבְכָל חוֹלֵי יִשְׂרָאֵל מִקְרָא שֶׁכָּתוּב עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ, וַיֹּאמֶר אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמַע לְקוֹל יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְהַיָּשָׁר בְּעֵינָיו תַּעֲשֶׂה וְהַאֲזַנְתָּ לְמִצְוֹתָיו וְשָׁמַרְתָּ כָּל חֻקָּיו כָּל הַמַּחֲלָה אֲשֶׁר שַׂמְתִּי בְמִצְרַיִם לֹא אָשִׂים עָלֶיךָ כִּי אֲנִי יְיָ רוֹפְאֶךָ. וְנֶאֱמַר וַעֲבַדְתֶּם אֶת יְיָ אֱלֹהֵיכֶם וּבֵרַךְ אֶת

לחמיך

„שפראך: ווען דוא געהארכעסט דער שטימע דעם עוויגען דיינעס „גאטטעס, טהוסט וואס רעכט איז זיינען אויגען איזט, זיינע גע= „באטהע בעפאלגעסט, אללע זיינע געזעטזע העלטעסט; זא וויל „איך אללע קראנקהייטען, דיא איך אויף מצרים געשיקט, ניכט „איבער דיך קאממען לאססען, דען איך דער עוויגע בין דיין ארצט". זא הייסט עס אויך „איהר זאללט דעם עוויגען אייערעם גאטטע „דיהנען, ער ווירד דיינע שפייזע אונד דיינען טראנק זעגנען, „איך ווערדע אללע קראנקהייטען פאן דיר אבווענדען". זא הייסט עז אויך: „קיינע קינדערלאזע, קיינע אונפרוכטבארע ווירד אין „דיינעם לאנדע זיין, איך וויל דיינער טאגע צאהל פאלל מאכען". זא הייסט עז אויך: „דער עוויגע ווירד פאן דיר אבווענדען, אללע קראנק=

לַחְמְךָ וְאֶת מֵימֶיךָ וַהֲסִרֹתִי מַחֲלָה מִקִּרְבֶּךָ. וְנֶאֱמַר
לֹא תִהְיֶה מְשַׁכֵּלָה וַעֲקָרָה בְּאַרְצֶךָ אֶת מִסְפַּר יָמֶיךָ
אֲמַלֵּא. וְנֶאֱמַר וְהֵסִיר יְיָ מִמְּךָ כָּל חֹלִי וְכָל מַדְוֵה
מִצְרַיִם הָרָעִים אֲשֶׁר יָדַעְתָּ לֹא יְשִׂימָם בָּךְ וּנְתָנָם
בְּכָל שֹׂנְאֶיךָ. וְעַל יְדֵי עֲבָדֶיךָ הַנְּבִיאִים כָּתוּב לֵאמֹר
דְּרָכָיו רָאִיתִי וְאֶרְפָּאֵהוּ וְאַנְחֵהוּ וַאֲשַׁלֵּם נִחֻמִים לוֹ
וְלַאֲבֵלָיו. וְנֶאֱמַר בּוֹרֵא נִיב שְׂפָתָיִם שָׁלוֹם שָׁלוֹם לָרָחוֹק
וְלַקָּרוֹב אָמַר יְיָ וּרְפָאתִיו. וְנֶאֱמַר וְזָרְחָה לָכֶם יִרְאֵי
שְׁמִי שֶׁמֶשׁ צְדָקָה וּמַרְפֵּא בִּכְנָפֶיהָ. וְנֶאֱמַר אָז יִבָּקַע
כַּשַּׁחַר אוֹרֶךָ וַאֲרֻכָתְךָ מְהֵרָה תִצְמָח. כִּי אַעֲלֶה
לָךְ אֲרֻכָה וּמִמַּכּוֹתַיִךְ אֶרְפָּאֵךְ נְאֻם יְיָ. רְפָאֵנִי יְיָ
וְאֵרָפֵא הוֹשִׁיעֵנִי וְאִוָּשֵׁעָה כִּי תְהִלָּתִי אָתָּה. וְהַעֲלֵה
רְפוּאָה שְׁלֵימָה לְכָל מַכּוֹתַי כִּי אֵל מֶלֶךְ רוֹפֵא נֶאֱמָן
וְרַחֲמָן אָתָּה. וְכָל בְּנֵי בֵיתִי יִהְיוּ בִּכְלַל הָרַחֲמִים,
הַבְּרָכָה, הַחַיִּים וְהַשָּׁלוֹם מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

מלכנו

״קראנקהייטען, אללע בעזען ליידען פאן מצרים, דיא דיר וואהל ״בעקאננט זינד, ער ווירד זיא דיר ניכט צושיקקען, זיא איבער ״דיינע פיינדע קאָממען לאססען״. ביים דיינען דיהנערן דען פראָ= פהעטען פינדעט מאן געשריבען ״איך זאה זיינען וואנדעל, הייל׳ע ״איהן, לייטע איהן, ערשטאטטע טראָסט איהם אונד זיינען טרוי= ״ערנדען״. זאָ הייסט עז אויך: ״ער, דער דען ליפפען שפראכע פער= לייהעט, בריגגט פרידע, פרידע דעם פערנען, דעם נאהען ״שפריכט דער עוויגע, איך הייל׳ע איהן״. זאָ הייסט עז אויך: ״איך, פערעהרער איינעס נאהמענס, ווירד דיא זאָננע דער ״טוגענד אויפגעהען, הייל׳ברינגענד זינד איהרע שטראהלען״. זאָ ״פינדעט מאן אויך: ״דיין ליכט ווירד וויא דער מאָרגען אויפגעהען, ״דיין הייל, באלד עמפאָר בליהען, איך ברינגע לינדערונג דיר, הייל׳ע ״דיינע וואונדען אללע, שפריכט דער העררר״! הייל׳ע איך אָ עוויגער!

זאָ

מלכנו אלהינו! אלהי כל בשר! פדה אתי וכל ישראל מכל חלאים רעים. עשה למען שמך למען תורתך צדקתך וקדשתך למען מלאכי מרומים למען ימינך למען יחלצון ידידך, הושיעה ימינך ועננו. למען ברית אבותינו אברהם יצחק ויעקב משה אהרן דוד ושלמה ולמען זכות הצדיקים והחסידים הטמונים פה כי למען כבודם באתי הנה להלל על קברם את שמך הגדול והנורא. יעמיד לי זכותם וצדקתם שעשו בחייהם וזכות כל צדיקי וחסידי עולם. ובזכות שרה רבקה רחל ולאה ארבע האמהות, תצילני מכל פגעים רעים. הבט משמים וראה לבבי הנשבר והנדכא. שברון רוחי ולבבי,

כחישת

זאָ בין איך געהייליט, שטעהע מיר בייא, זאָ בין איך גערעטטעט, דוא ביזט דער געגענשטאנד מיינעס לאָבעס. שענקע מיר איין פאָללשטענדיגעס היילמיטטעל, פיר אללע מיינע וואונדען, דען דוא ביזט איין גאָטט, איין קעניג, איין טרייער ארצט, אונד ערבארמונגספאָלל. מעגען אללע מיינע הויזגענאָססען אין דיינעם ערבארמען מיט פעראייניגט זיין, לאס דיינע פריינדשאפט איבער אונז אָבוואלטען, שטעהע אונז בייא, ערהערע אונז, אום דיינעס בונדעס וויללען מיט אברהם יצחק אונד יעקב, אונד אום אללער פראָממען ווילען דיא היר בעגראבען זינד. רעטטע מיך פאָר אללען בעזען שיקזאלען פאָר אללען קראנקהייטען. איך וויס עז, דאס דעם קראנקען אייגענעס געבעטה אם עהעסטען ערהערט ווירד, דאהער ביטטע איך דיך, אללמעכטיגער, היילע מיך, מיינע קרעפטע שווינדען, מיין שמערץ ווירד העפטיג, לינדערע איהן, זעטצע מיך ווידער אין מיינען ווירקונגסקרייז איין, עראיננערע דיך מיינער פערברעכען ניכט, גיב מיר קראפט דיינע געבאָטהע צו האלטען, נים מיט ערבארמען מיינע ביטטע אן, אָ לאס מיך ניכט אונערהערט פאָן דיר געהען, אמן.

אנדערער

כחישת חילי וקוצר רוחי. אחרי שתפלת החולה יפה על עצמו, לכן מצא עבדך מקום להתפלל את התפלה ואת התחנה הזאת. ראה יי כי צר לי מעי חמרמרו, נהפך לבי בקרבי, ממרום שלח אש בעצמותי וירדנה פרש רשת לרגלי הכשיל כחי, כלה בשרי ועורי – יי עשקה לי ערבני! העלה רפואה שלימה לכל מכותי, ואל תזכור לי את אשר חטאתי עויתי ופשעתי. הצילני והסתירני בצלך עד יעבור הוות. תן בי כח לשמור פקודיך, וקבל ברחמים וברצון את תפלתי, ואל תשיבני ריקם מלפניך, אמן:

(כ) (תפלת אחרים בעד אדם בריא על קבר אבותיו.)

על קברות הקדושים הללו אשר בארץ המה, באנו להתפלל מלפני אבינו שבשמים שכל הצדיקים הללו יסודי עולם נשמות הטהורות כלם אהובים, כלם ברורים אשר גופם פה נטמנו, למקום קדוש יהלכון. מעשיהם ופעולתם לפניהם יבואו, זכותם, צדקתם ותורתם אשר בהם זכו את

(כ) (אנדערער לייטע געבעטה פיר איינענגעזונדען).

וויר קאָמען אויף דיא גרעבער דיזער הייליגען אלס אבגעאָרדנעטע דעס (פ"ב"פ) איינע ביטטע בייא דיר היאאליטער פאטער, היר אויף דיזעם הייליגען ערדרייכע פיר איהן איינצולעגען, אונד זאכוואלטער דער גערעכטיגקייט הערבייא צו רופען, אום פערזעהנונג איהם צו ערווירקען, אעגע דיא טוגענד דיזער ערדען, דעם בייאטטעהען דער זעלבסט קיינע טוגענד

הורם להגין ולהציל בשבילם, והניחו יתרם לעולליהם. על זכותם אנו נשענים אבינו שבשמים, להנצל בגללם מכל גזירות קשות ורעות. בכן באנו עד כה נחנו שלוחי מצוה להמליץ ולחנן בעד רש ועני, שיבטל יי׳ ממנו כל גזירות ותחלואים, בעד (פב"פ) שיתן לו את ברכת אברהם ויזקין בארץ גזעו, וכאשר ירד הגשם והשלג מן השמים ושמה לא ישוב, כן יסורו ממנו כל גזירות רעות, את הטוב יקבל ואת הרע לא יקבל. יהי רצון לפניך אבינו שבשמים! אל שדי מלא רחמים! שתשמע תפלתנו ברחמיך הרבים, ותעשה את בקשתינו מה שאנו מבקשים מלפני כסא כבודיך ולא נשוב ריקם מלפניך, ותשמור ותציל ותנצור את (פב"פ) אתו ואת ביתו ואת זרעו ואת כל אשר לו בקרב כל ישראל מכל דבר רע בעולם, מנגע רע וממקרה רעה ומכל מיני פחד ורעד ורעש, מיסורים רעים וקשים, ממיתה משונה ומגונה ומכל סכנה, בכל מקום, הן ביום הן בלילה הן בגופו הן בנפשו הן במאודו, ותן לו חנינה, דעה,

---

בעזיטצעט, דאס ער אם לעבען בלייבע, דוא אללעס אונגליק פאָן איהם אבווענדעסט, איהם דען זעגען אברהם׳ס פערלייהעסט, דאס קיין אונגליק איהן טרעפפע, דאס דוא איהן בעוואהרעסט רעטטעסט אונד שירמעסט, אָ גאָטט! איהן, זיינע קינדער, אונד אללעס וואס איהם אנגעהערט. פאָר אללען בעזען שיקזאלען, פאָר יעדעם שמערץ; שענקע איהם גנאדע אונד גליק, הייל אונד זעגען, שטעהע איממער צו זיינער זייטע, שענקע איהם לאנגעס לעבען, ערהאלטע זיינע נאכקאָממען אין שטעטעם גליקקע אונד געזונדהייט

בינה והשכל, רוח הצלה והצלחה, שלום טובה וברכה, ומה שלא נוכל לבקש ולפרש, יהי רצון מלפניך כאילו פרטנו כפירוש כל מיני טובות שימהרו לבא עליו ברחמיך הרבים. וכל ישראל יהיו בכלל הטובה והברכה החיים והשלום. והצל אתו וכל עמך בית ישראל מכל צרה וצוקה נגע ומחלה, ושלח ברכה והצלחה ורוחה בכל מעשי ידיהם, ושמע קול תפלתינו ואל תשיבני ריקם מלפניך, כי אל מלך רחום וחנון אתה. נא אל חנון! אל תעצור מהלוך עם עבדך זה ולעמוד על ימינו נצח: אל מלאכיך צוה, פתחו שערי התחיה ויוסיפו עוד שנים רבות על שנותיו, עד יראה זרעו נכון לפניו. גם בני שלשים ורבעים יענגו שיבתו. עוד בימי זקנה לא ינוס ליחו, ותהא כפתו רעננה. הטיבה ברצונך והקם בית נאמן זה לנצח, אל יקראנו כל אסון, אל יפגענו כל שדון. היה עם עבדך תמיד ובטובך הגדול תציל אתו מכל רע. הנשמות הטהורות אשר גויותהם פה נקברו, זכותם יגן בעד השואל חסד ורחמים וצריך חסד ורחמים. וזכות כל צדיקי עולם, יעמוד לו ולכל בית ישראל, מעתה ועד עולם, אמן:

געזונדהייט, אלס איהן נאך אם אבענד זייגער יאהרע קראנקט-פאלל בלייבען, דאז אורענקעל זיין אלטער ערפרייען, אלס קיין אונפאלל אין זיין הויז קאמען, האלטע איהן אויפרעכט איט דיי-נער גראסען גיטע, דיא פערדיהנסטע דיזער הייליגען אונד אללער גערעכטען דער וועלט אעגען איהם בייאשטעהען, אמן.

(כא) (תפלה על בנים)

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו! צור העולמים! צדיק בכל הדורות! למען שמך הגדול שתתן לי זרע רצוי והגון וטוב ויפה ומתקן ומקבל וראוי להיות ולהתקים, בלי שום עון ואשמה, זרע אנשים. ותברכני אתי ואת ביתי ואדע כי שלום אהלי, ותשפיע בזרעי נפש רוח ונשמה ממחצב טהור וקדוש, ותכונן כל הכינותיו להשלימו ולקימו ולהעמידו בחן בחסד ברחמים, בנוי, בבריאה ובגבורה, ותציגהו על בוריו בנפשו רוחו ונשמתו ולא יהיה בשום איבריו לא נזק לא חסרון ולא נגע וחלי, ולא יחסר לו כל טוב כל ימי חייו, ויולד בשעה טובה לברכה והצלחה, ותברכני אתי ואת ביתי ואת זרעי ואת זרע זרעי בכל דבר המשלים דעתינו ושכלנו והשגתנו לעשות רצונך. ותשפיע עלי ברכת שמים מעל:

אנא

(כא) (געבעטה אום קינדער).

שעפפער דער וועלט! עס זייא דיין ווילע, דאס דוא איר איינען ווירדיגען נאכקאממען טענקעסט דיר אנגענעהם אונד געליבט פאן דיר. זעגנע איך אונד איינע גאנצע פאמיליע גיב איינען קינדערן קראפט דיר צו דיהנען, ערהאלטע זיא אין טעטע־טער געזונדהייט אונד שטערקע, לאס זיא גוטע אונד ניטצ־ליכע אענשען ווערדען. לאס זיא איט דיינער לעהרע זיך בע־שעפטיגען. אום דער פערדיהנסטע ווילען דיזער פראממען היני־געשידענען, ערהערע איין געבעטה, אמן.

(כב)

אנא יי צבאות אלהי ישראל! יושב הכרובים! תהיינה אזנך קשובות. השקיפה ממעון קדשך עלי השקפה לטובה, ונתת לי זרע אנשים שיהיו עוסקים בתורה ומקימי מצות בישראל. ומברכות פיך תברכני ויברך בית עבדך ובית כל עמך ישראל לעולם, והנשמות הקדושים אשר היו בעולם הזה זכותם יעמוד לי שתמלא שאלתי לטובה, ובזכות זה שאני מתאוה להעמיד זרע כשר והגון לפניך. שמע קולי יי אלהי! וקבל ברחמים וברצון את תפלתי, שאגדל כל בני ליראתך כל הימים עד עולם בקרב כל ישראל, ואל תשיבני ריקם מלפניך, אמן:

(כב) (תפלת אשה הרה על עצמה)

יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי! שתקל מעלי את צער עבורי. ותוסיף ותתן לי כח ואון בכל ימי העבור שלא יתש כחי ולא כח העבור בשום דבר בעולם, ותציל אתי מפתקה של חוה ומקללת הרבה ארבה עצבונך והרנך

בעצב

(כב) (געבעטה איינער שוואנגערן פרויא).

עז זייא דיין וויללע, עוויגער איין גאָטט! דאס דוא איינען טאערן ערלייכטערן, איינע שוואנגערשאפט איך גליקליך איבער־שטעהען לאססען זאללסט, דאס וועדער איינע קראפט נאך דיא איינעס קינדעס ערמאטטע, בעוואהרע איך פאר דער ליסטערנ־הייט דער חוה, אונד פאר דעם פלוך וואיך וויל דיא טאערלען וואונד דיא ליידען דיינער שוואנגערשאפט פערמעהרען, דוא זאללסט

בְּעֶצֶב תֵּלְדִי בָנִים. וּבְעֵת לִדְתִּי כִּי יִמָּלְאוּ יָמַי לָלֶדֶת לֹא יֵהָפְכוּ עָלַי צִירֵי לֵידָה, וְיֵצֵא הַוָּלָד לַאֲוִיר הָעוֹלָם כְּרֶגַע קָטָן בְּקַלּוּת בְּלִי שׁוּם הֶזֵּק לֹא לִי וְלֹא לַוָּלָד, וִיהֵא נוֹלַד בְּשָׁעָה טוֹבָה וּבְמַזָּל טוֹב לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם וְלִבְרִיאוּת, לְחֵן וּלְחֶסֶד לְעוֹשֶׁר וְכָבוֹד. וְיִתְקַיֵּם בִּי מִקְרָא שֶׁכָּתוּב לֹא תִהְיֶה מְשַׁכֵּלָה וַעֲקָרָה בְּאַרְצֶךָ. אֶת מִסְפַּר יָמֶיךָ אֲמַלֵּא. וַאֲנִי וּבַעְלִי נְגַדְּלֵהוּ לַעֲבוֹדָתְךָ וּלְתוֹרָתְךָ הַקְּדוֹשָׁה לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם וְלֹא נִהְיֶה נִזּוֹקִים לֹא אֲנִי וְלֹא הָעֻבָּר, לֹא בְגוּף וְלֹא בְאֵבָרִים וְלֹא בָעוֹרְקִים וְלֹא בְגִידִים וְלֹא בָעוֹר וּבָשָׂר, לֹא בְתוֹךְ חֲלַל הַגּוּף וְלֹא בְחוּצָה לוֹ, וְתַחֲזִיק אֶת כֹּחִי וְרוּחִי וְעַצְמוֹתַי, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר רִפְאוּת תְּהִי לְשָׁרֶּךָ וְשִׁקּוּי לְעַצְמוֹתֶיךָ. כִּי לְךָ יְיָ הוֹחָלְתִּי אַתָּה תַעֲנֶה יְיָ אֱלֹהָי: לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי יְיָ שֶׁתִּשְׁמַע קוֹלִי וְתַעֲשֶׂה לְמַעַן אֲבוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים וּלְמַעַן זְכוּתָם

ותורתם

„זאָללסט איט שמערצען קינדער געבעהרען"! דאס קינדליין קאַמ-
מע אין איינער גליקליכען שטונדע צור וועלט. לייכט אונד אָהנע
שאדען ערבליקקטע עס צו לאנגעם לעבען דאס טאגעסליכט. מאכע
אן איר דיא פערהייסונג וואהר: „עס זאלל קיינע קינדערלאָזע,
קיינע אונפרוכטבארע אין דייעם לאנדע זיין, דא זאללסט
„פאָללצעהליג דיינע לעבנסיאהרע האבען". איך אונד איין גאטטע
זאָללען עס צו דיינעם דיהנסטע ערציהען. צו דיר עוויגער! האפ-
פע איך, דא ווירסט איך ערנעהרען אום דער טוגענד ווילען
אונזערער פאָרעלטערן, אונד דער היר אים שטויבע רוהענדען.
בעוואהרע איך פאָר איינער אונצייטיגען אָדער אונגליקליכען גע-
בורט. האלטע איר דיינע פערהייסונג „איך וויל דיך ליבען, דיך
זעגנען, דיך פערמעהרען, דיינע לייבעספרוכט זעגנען, אונד
דיא פריכטע דיינעס ערדרייכעס, דיין געטריידע, אָבסט אונד
וועהל

וְתוֹרָתָם וּמַעֲשֵׂיהֶם הַטּוֹבִים שֶׁל שׁוֹכְנֵי עָפָר הַטְּמוּנִים פֹּה וּבְכָל הָעוֹלָם. תִּזְכּוֹר אַהֲבָתָם וּתְחַיֶּה זַרְעָם וְתַצִּל אוֹתִי מִמָּוֶת וּמִמַּשְׁכֵּלֶת וּמִכָּל חוֹלִי וּמַדְוֶה. וּתְבָרְכֵנִי כַּאֲשֶׁר הִבְטַחְתָּנוּ בְּתוֹרָתְךָ הַקְּדוֹשָׁה עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ כָּאָמוּר וַאֲהֵבְךָ וּבֵרַכְךָ וְהִרְבֶּךָ וּבֵרַךְ פְּרִי בִטְנְךָ וּפְרִי אַדְמָתֶךָ דְּגָנְךָ וְתִירשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ שְׁגַר אֲלָפֶיךָ וְעַשְׁתְּרֹת צֹאנֶךָ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ לָתֶת לָךְ. בָּרוּךְ תִּהְיֶה מִכָּל הָעַמִּים לֹא יִהְיֶה בְךָ עָקָר וַעֲקָרָה וּבִבְהֶמְתֶּךָ. כֵּן תְּבָרְכֵנִי וְתַעֲנֵנִי וּתְחָנֵּנִי וְתַאֲרִיךְ יָמַי בַּנְּעִמִים, אָמֵן:

(כג) (אחרים המתפללים עבור אשה הרה)

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב שֶׁתּוֹשִׁיעַ בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים לְהָאִשָּׁה (פב"פ) מִצַּעַר עִבּוּרָהּ וְתוֹסִיף וְתִתֵּן כֹּחַ לָהּ וּלְעִבּוּרָהּ. שֶׁלֹּא תַפִּיל וְתִהְיֶה תָּמִיד בִּבְרִיאוּת וְחַיִּים וְשָׁלוֹם מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם. וִיהֵא
הילד

ווערן. אונטער דיר אונד דיינעם פיהע זייא קיין אונפרוכט־ יבארער אונד קיינע אונפרוכטבארע"! זא זעגנע, ערהערע, אונד בעגנעדיגע איך, טענקע איר גליקליכע טאגע, אמן.

(כג) (אנדערער לייטע געבעטה פיר איינע שוואנגערע פרויא.)

עז זייא דיין ווילע עוויגער איין גאטט! גאטט אונזערער פאר־ עלטערן, דאס דוא איט דיינעם ערבארמען דער פרויא (פב"פ) בייאשטעהעסט, דען שמערז איהרער שוואנגערשאפט צו ער־ לייכטערן, גיב איהר קראפט, איהר אונד דעם קינדליין, דאס זיא ניכט אונצייטיג געבעהרע, דאס זיא שטעטס געזונד בלייבע, דאס

הַיֶּלֶד שָׁלֵם בְּגוּפוֹ וּבְאֵיבָרָיו. וְיַשְׂכִּיל וְיַצְלִיחַ בְּכָל דְּרָכָיו. וְתֵלֵד בְּנָקֵל כְּתַרְנְגוֹלֶת. וְיִוָּלֵד בְּמַזָּל טוֹב וּבְשָׁעָה טוֹבָה, וּמוֹלְדָיו יְגַדְּלֵהוּ לַתּוֹרָה וּלְחֻפָּה וּלְמַעֲשִׂים טוֹבִים. וִיתְקַיֵּם בּוֹ דָּבָר הָאָמוּר כִּי הֶהָרִים יָמוּשׁוּ וְהַגְּבָעוֹת תְּמוּטֶינָה וְחַסְדִּי מֵאִתֵּךְ לֹא יָמוּשׁ וּבְרִית שְׁלוֹמִי לֹא תָמוּט אָמַר מְרַחֲמֵךְ יְיָ. וְנֶאֱמַר לֹא תְאֻנֶּה אֵלֶיךָ רָעָה וְנֶגַע לֹא יִקְרַב בְּאָהֳלֶךָ. כִּי מַלְאָכָיו יְצַוֶּה לָּךְ לִשְׁמָרְךָ בְּכָל דְּרָכֶיךָ. עַל כַּפַּיִם יִשָּׂאוּנְךָ פֶּן תִּגֹּף בָּאֶבֶן רַגְלֶךָ. וְנֶאֱמַר אַל יִתֵּן לַמּוֹט רַגְלֶךָ אַל יָנוּם שֹׁמְרֶךָ. הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל. יְיָ שֹׁמְרֶךָ יְיָ צִלְּךָ עַל יַד יְמִינֶךָ. יוֹמָם הַשֶּׁמֶשׁ לֹא יַכֶּכָּה וְיָרֵחַ בַּלָּיְלָה. יְיָ יִשְׁמָרְךָ מִכָּל רָע יִשְׁמֹר אֶת נַפְשֶׁךָ. יְיָ יִשְׁמָר צֵאתְךָ וּבוֹאֶךָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

וִיהִי רָצוֹן לְפָנֶיךָ אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם! שֶׁתִּשְׁמַע קוֹלֵנוּ וְתַעֲשֶׂה בַּקָּשָׁתֵנוּ לְמַעַן אֲבוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים וּלְמַעַן שׁוֹכְנֵי עָפָר שֶׁעָשׂוּ מַעֲשִׂים טוֹבִים בְּחַיֵּיהֶם וְהִנִּיחוּ יִתְרָם לְעוֹלְלֵיהֶם, זְכוּתָם וּזְכוּת כָּל צַדִּיקֵי וַחֲסִידֵי עוֹלָם יַעֲמוֹד לְהָאִשָּׁה (פב"פ) לְהָקֵל מֵעָלֶיהָ

את

דאס זיא לייכט געבעהרע, צור גליקליכען שטונדע. זיינע עלטערן זעגען דאז קינדליין צו דיינער לעהרע אלס איינען ניטצליכען גוטען מענשען ערציהען, לאס דיינע הולד ניכט פאן איהם וייכען, קיין אונגליק קיין שמערץ זיך איהם נאהען. אום דער טוגענד ווילען, דער הייליגען דיא היר רוהען. שטעהע דיזער פרויא (פב"פ) בייא, ערפיללע אללע איהרע ווינשע, אין וויא פערן דוא זיא צו איהרעם פארטהיילע פינדעסט, אמן.

אֶת צַעַר עִבּוּרָהּ. וְשֶׁתִּשְׁמוֹר אוֹתָהּ מִפִּתְקָהּ שֶׁל חַוָּה. וְשֶׁתֵּלֵד בְּנֶקֶל כְּתַרְנְגוֹלֶת בְּלִי שׁוּם הֶזֶק לֹא בָהּ וְלֹא בַּוָּלָד. וּתְמַלֵּא כָּל מִשְׁאֲלוֹתֵינוּ בְּמִדָּה טוֹבָה יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים. בְּקֶרֶב כָּל יִשְׂרָאֵל הַצְּרִיכִים רַחֲמִים. וְאַל תְּשִׁיבֵנִי רֵיקָם מִלְּפָנֶיךָ. אָמֵן:

(כד) (תפלה בעד אשה המקשה לילד)

הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא! עוֹנֶה לְעִתּוֹת בַּצָּרָה! הוּא יְקַבֵּל אֶת תְּפִלָּתֵינוּ וּתְפִלַּת כָּל עַמּוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן, וּבְתוֹכָם יִזְכּוֹר וְיִפְקוֹד לְטוֹבָה וְרַחֲמִים אֶת הָאִשָּׁה הָעֲצוּרָה כְּמַבְכִּירָה, תָּחִיל תִּזְעַק בַּחֲבָלֶיהָ הִיא הָאִשָּׁה (פב"פ) אֵשֶׁת (פב"פ) הַיּוֹשֶׁבֶת עַל הַמַּשְׁבֵּר, שִׂבְרָהּ עַל יְיָ אֱלֹהֵינוּ. הוּא יִרְאֶה צָרָתָהּ וְדִמְעָתָהּ וְיֵעָתֵר לַעֲתִירָתָהּ. וְתַעֲלֶה לְרָצוֹן תְּפִלָּתָהּ. כִּי בָאוּ בָנִים עַד מַשְׁבֵּר וְכֹחַ לַלֵּדָה אָיִן. בְּרַחֲמֶיךָ תְּמַלֵּט אוֹתָהּ וְתִפְתַּח אֶת רַחְמָהּ אֱלֹהֵינוּ יוֹצְרֵינוּ. יוֹצֵר כָּל בָּשָׂר! וְתָשִׁיב אוֹתָהּ לְאֵיתָנָהּ הָרִאשׁוֹן. רִפְאוּת תְּהִיֶה לְשָׁרָהּ וְשִׁקּוּי לְעַצְמוֹתֶיהָ׃ מֶלֶךְ מַלְכֵי

(כד) (געבעטה פֿיר איינע פֿרויא אין קינדעסנאָטה).

גאָטט! קעניג! בייאשטאנד אין דער נאָטה! ערבארמע דיך דער פֿרויא (פ') טאָכטער דער פֿרויא (פ') עהע־וויב דעס (פ'), דיא עבען אויף דעם קרייסטשטוהלע זיטצעט, אך! זיא ליידעט, וויא אין דער ערסטען קינדעסנאָטה, איהר הערץ איזט געפרעסט, זיא יאמערט, טרייעט אין איהרען שמערצען, האָפפֿט נור אויף דיינען ביישטאנד, אָ עוויגער! זיהע, איהרע ליידען אונד איהרע ביטטערן טרעהנען! לאס איהר שטילעס געבעטה

הַמְּלָכִים! אַתָּה שָׁמַעְתָּ וְעָנִיתָ לִתְפִלַּת הָאִמָּהוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת וְהַטְּהוֹרוֹת שֶׁהָיוּ בְּטִבְעָם עֲקָרוֹת, וְהָפַכְתָּ וְשָׁנִיתָ אֶת מַעַרְכוֹתָם לְטוֹבָה, וְהִשְׁגַּחְתָּ עֲלֵיהֶם בְּמִדַּת רַחֲמֶיךָ, וְהָיוּ נִפְקָדוֹת וְנִזְכָּרוֹת מֵאִתְּךָ בְּזֶרַע אֲנָשִׁים, כֵּן זְכוֹר נָא וּפְקוֹד לְטוֹבָה לְחֵן וּלְחֶסֶד וְרַחֲמִים לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם אֶת הָאִשָּׁה (פב"פ) הַיּוֹשֶׁבֶת עַל הַמַּשְׁבֵּר לְהָנִיחַ לָהּ מֵרָגְזָהּ הַקָּשֶׁה וּמֵעִצְּבוֹנָהּ וְלֹא תוֹסִיף לְדַאֲבָה עוֹד, וְיֵצֵא הַוָּלָד לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם, בְּמַזָּל טוֹב וּבְשָׁעָה טוֹבָה, בְּלִי שׁוּם נֵזֶק וְצַעַר, לֹא לָהּ וְלֹא לַוָּלָד, וְתוֹסִיף וְתִתֵּן לָהּ כֹּחַ וְאוֹן וּבְרִיאוּת, כִּי לְךָ תְלוּיוֹת עֵינֶיהָ עַד שֶׁתְּחָנֶּנָּה, לְךָ לְבַד הִיא תְצַפֶּה, עֵינֶיהָ לְךָ מְיַחֲלוֹת כְּעֵינֵי שִׁפְחָה אֶל יַד גְּבִרְתָּהּ עַד שֶׁתּוֹצִיא אוֹתָהּ מִצָּרָה לִרְוָחָה כָּאָמוּר עַ"י מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ וַיִּצְעַק מֹשֶׁה אֶל יְיָ לֵאמֹר אֵל נָא רְפָא נָא לָהּ. וְנֶאֱמַר

געבעטה צו דיר הינויף שטייגען, פאטער אים הימעל! זיהע! דיא לייבעספרוכט נאהעט דעם קרייסשטוהלע זיך, אונד דער געבעהרערין פעהלט עס אן קראפט — א גאָטט! רעטטע זיא אין דיינעם ערבארמען, עפנע איהרע געבעהראוטטער — דא ביזט עס יא, דער דא דיא געבעטהע אונזערער פראָממען מוטטער ערהערט האסט, אונד איהנען בלייבענדע נאכקאָממען געשענקט, ערינגערע דיך דער ארמען פרויא (פב"פ), דיא אויף דעם קרייס־שטוהלע זיטצט, ערלייכטערע איהרען שמערץ, לאס זיא ניכט לענגער צווישען טאָד אונד לעבען שוועבען, ערהאלטע זיא צום לעבען. לאס דאס קינד צור גליקליכען שטונדע דאס טאגעסליכט ערבליקען, שענקע איהם געזונדהייט אונד לעבען, לאס עס צור וועלט קאָממען, אָהנע דאס וועדער דיא מוטטער אָדער דאס קינד איינען שאדען נעהמע. צו דיר אללײן, אללמעכטיגער! האָפפט זיא וויא צו איהרער הויזפרויא דיא מאגד, ביז דאס איהר רוים פער־שאפפט

(ג"פ) וְיָרְדוּ כָל עֲבָדֶיךָ אֵלֶּה אֵלַי וְהִשְׁתַּחֲווּ לִי לֵאמֹר צֵא אַתָּה וְכָל הָעָם אֲשֶׁר בְּרַגְלֶיךָ וְאַחֲרֵי כֵן אֵצֵא וַיֵּצֵא (ע"כ). וְנֶאֱמַר לֹא תִהְיֶה מְשַׁכֵּלָה וַעֲקָרָה בְּאַרְצֶךָ אֶת מִסְפַּר יָמֶיךָ אֲמַלֵּא. מִ"מַ"ה הָאִיר בְּחֶמְלָתְךָ עָלֶיהָ כַּכָּתוּב קוּמִי אוֹרִי כִּי בָא אוֹרֵךְ וּכְבוֹד יְיָ עָלַיִךְ זָרָח. וְתִגְזַר אֹמֶר וְיָקָם לָךְ וְעַל דְּרָכֶיךָ נָגַהּ אוֹר. מִ"מַ"ה בַּטֵּל מֵעָלֶיהָ כָּל גְּזֵירוֹת קָשׁוֹת וְרָעוֹת וּרְפָא אֶת תַּחֲלוּאֶיהָ, מַכּוֹתֶיהָ וּמַכְאוֹבֶיהָ, כַּפֵּר עַל חַטֹּאתֶיהָ וּתְחַדֵּשׁ כַּנֶּשֶׁר נְעוּרֶהָ כַּכָּתוּב כֹּה אָמַר יְיָ עוֹשֶׂהָ יְיָ יוֹצֵר אֹתָהּ לַהֲכִינָהּ יְיָ שְׁמוֹ. בְּשֶׁצֶף קֶצֶף הִסְתַּרְתִּי פָנַי רֶגַע מִמֵּךְ בְּחֶסֶד עוֹלָם רִחַמְתִּיךְ אָמַר גּוֹאֲלֵךְ יְיָ. מִ"מַ"ה פְּתַח לָהּ שַׁעֲרֵי אוֹרָה בְּרָכָה גִּילָה דִּיצָה הַרְוָחָה וַעַד טוֹב זָכִיּוֹת חַיִּים טוֹבִים טוֹבָה יְשׁוּעָה כַּפָּרָה לֵב שָׂמֵחַ מְחִילָה נֶחָמָה

סליחה

טאפפסט, וויא וויר בייא דיינעם דיהנער משה פינדען, „משה „טריא צום עוויגען: אָ גאָטט! היילע איהרע טאערצען. זאָ פינדעט מאן אויך: (דיס זאגט מאן דרייא מאהל) „אללע דיזע „דיינע קנעכטע ווערדען צו איר העראבקאָאמען, זיך פאָר „איר ביקקען אונד טפרעכען: געהע דוא הינויס, אונד אללעס „פאָלק איט דיר, דאז דיר פאָלגט. הערנאך ווערדע איך הינויס „געהען, אונד ער גינג הינויס. (ביז חירהער) זאָ פינדעט מאן אויך „עז ווירד קיינע אונצייטיגע געבעהרערין, קיינע אונפרוכט־ „בארע אין דיינעם „לאנדע זיין, דוא ווירטט פאָללצעהליג דיינע „טאגע פאָרט לעבען. ערלייכטע דיינע הולד איבער זיא, פערניכטע אללע איהרע בעזען טיקזאלע, הייללע איהרען טאערצן, פערלייהע איהרע פערגעהונגען, פעראייניגע איהרע קראפט, וויא געטרי־ בען איזט, „אים אויגענבליקקע דעם צאָרנעס, ווענדעטע איך „איין אנגעזיכט פאָן דיר אב, דאָך איט עוויגער הולד, ווילל איך

דיין

סְלִיחָה עֶזְרָה פְּדוּת צְדָקָה קוֹמְמִיּוּת רְפוּאָה שְׁלֵימָה שִׂמְחָה וּתְשׁוּעָה. כִּדְכְתִיב וּתְשׁוּעַת צַדִּיקִים מֵיְיָ מָעוּזָּם בְּעֵת צָרָה וַיַּעְזְרֵם יְיָ וַיְפַלְּטֵם. מִ׳מַ״הּ יִפְתַּח רַחְמָהּ וְיִתֵּן לָהּ עֵת לָלֶדֶת בִּמְהִירוּת וְקַלּוּת בְּלִי שׁוּם צַעַר וְיִתֵּן לָהּ בְּרִיאוּת וְאוֹרֶךְ יָמִים וְשָׁנִים. מִי שֶׁעָנָה לְשָׂרָה, לְרִבְקָה בְּהָלְכָה לִדְרוֹשׁ אֶת יְיָ, לְרָחֵל כַּאֲשֶׁר יָלְדָה אֶת יוֹסֵף הוּא יַעֲנֶהָ, מִי שֶׁעָנָה וּפָקַד אֶת כָּל הָעֲקָרוֹת וְהַיּוֹלְדוֹת הוּא יַעֲנֶהָ, מִי שֶׁעָנָה לְחַנָּה כַּאֲשֶׁר יָלְדָה אֶת שְׁמוּאֵל הוּא יַעֲנֶהָ. וְיוֹצִיא אוֹתָהּ לַמֶּרְחָב וְיַצִּילָהּ מִמְּתִיקָה שֶׁל חַוָּה וּמִכָּל מִינֵי מִיתָה, וְיִשְׁלַח לָהּ רְפוּאָה שְׁלֵמָה, בִּזְכוּת כָּל הַצַּדִּיקִים וְהַחֲסִידִים וְהַצִּדְקָנִיּוֹת הַטְּמוּנִים פֹּה, תָּסִיר מִמֶּנָּה כָּל מַחֲלָה וְכָל תְּקָלָה וְסַכָּנָה בְּרֶגַע קָטָן. וְהוּא כְּחָתָן יוֹצֵא מֵחֻפָּתוֹ יָשִׂישׂ כְּגִבּוֹר לָרוּץ אֹרַח. יַעַנְךָ יְיָ בְּיוֹם צָרָה יְשַׂגֶּבְךָ שֵׁם אֱלֹהֵי יַעֲקֹב. יִשְׁלַח עֶזְרֶהָ מִקֹּדֶשׁ וּמִצִּיּוֹן יִסְעָדֶהָ. יִתֶּן לָהּ כִּלְבָבָהּ וְכָל עֲצָתָהּ יְמַלֵּא בִּמְהֵרָה, אָמֵן:

„דיין איך ערבארמען, שפריכט דיין ערלעזער, דער עוויגע“:
דא, דער דא אונזערע מוטטער שרה ערהערט, רבקה אלס זיא
דען עוויגען צו בעפראגען גינג, רחל אלס זיא דען יוסף געבאר,
ערהערע אויך זיא. דער דא אללען געבעהרערינגען בייאשטע־
העסט, שטעה אויך איהר ביא! שיטצע זיא פאר יענער שטרא־
פע דער חוה, שטעה איהר ביא וויא דא דער חנה בייאגע־
שטאנדען, אלס זיא דען שמואל געבאהר. שיקקע איהר היילונג
אום דער טוגענד ווילען דער גערעכטען אללע, דיא היר בעגרא־
בען, ווענדע אויגענבליקליך אללע געפאהר פאן איהר אב. דאז
קינדליין געהע הערפאר וויא איין ברייטיגאם אויס זיינעם ציא־
מער אונד פריידיג וויא איין העלד דורכלויפע ער זיינע באהן.
דער

(כה) (על יולדת החולנית)

הָרוֹפֵא חוֹלִים וּמְרַנֵּן לֵב **אֻ**מְלָלִים הַמְחַיֶּה רוּחַ שְׁפָלִים וְלֵב נִדְכָּאִים! הוּא יִתְמַלֵּא רַחֲמִים, יִזְכּוֹר, יִפְקוֹד וְיַחֲמוֹל, יָגֵן וְיַעֲזוֹר וְיוֹשִׁיעַ וִירַפֵּא אֶת הָאִשָּׁה הַיּוֹלֶדֶת עֲצוּבַת רוּחַ הַחוֹלַנִית הַשּׁוֹכֶבֶת עַל עֶרֶשׂ דַּוָּי (פב"פ) הַשּׁוֹאֶלֶת מִמְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ צְדָקָה חֵן וָחֶסֶד וּמַרְפֵּא אֲרוּכָה וְחַיִּים וְשָׁלוֹם. מֶ"מַ"הַ בְּרַחֲמָיו וַחֲסָדָיו יְחַלְּצָהּ יְפַלְּטָהּ יְמַלִּיטָהּ וְיַצִּיב אוֹתָהּ עַל כֵּן הַבְּרִיאוּת וְהַחַיִּים, רִפְאוּת תְּהִי לְשָׁרָהּ וְשִׁקּוּי לְעַצְמוֹתֶיהָ, וְיָסִיר מִמֶּנָּה כָּל חֳלָאִים רָעִים וִיבַטֵּל מִמֶּנָּה כָּל גְּזֵירוֹת קָשׁוֹת וְרָעוֹת, וִירַפֵּא אֹתָהּ מִכָּל תַּחֲלוּאֶיהָ וּמַכְאוֹבֶיהָ, וְיִסְלַח לְכָל עֲוֹנָהּ כַּכָּתוּב הַסֹּלֵחַ לְכָל עֲוֹנֵכִי הָרֹפֵא לְכָל תַּחֲלוּאָיְכִי. וְיוֹסִיף יָמִים עַל יָמֶיהָ וְשָׁנִים עַל שְׁנוֹתֶיהָ כַּכָּתוּב כִּי אֹרֶךְ יָמִים וּשְׁנוֹת חַיִּים וְשָׁלוֹם יוֹסִיפוּ לָךְ. בִּזְכוּת כָּל הַצַּדִּיקִים וְהַחֲסִידִים שׁוֹכְנֵי עָפָר הַטְּמוּנִים פֹּה וּבִזְכוּת תּוֹרָתָם וּמַעֲשֵׂיהֶם הַטּוֹבִים וּבִזְכוּת כָּל צַדִּיקֵי וַחֲסִידֵי עוֹלָם. אָמֵן:

דער עוויגע ערהערע זיא נור ניט דער נאָטה, דער נאהע דעם גאָטטעס יעקב׳ס טיטלע זיא, ער זענדע איהר היילפע אויס דעם הייליגטהומע, אונטערטטיטלע זיא פאָן ציאָן אויס, אמן.

(כה) (פיר איינע קראנקע קינדבעטטערין).

דיר דוא קראנקע היילעסט, געבייגטע ערפרייעסט, נידער-געדריקטע אויפריכטעסט, עראיננערע דיך מיט׳ליידספאָלל אונד הייליע דיא וועכנערין דיא בעטריבטען געמיטהעס קראנק דארנידער ליגט, דיא פרויא (פב"פ) דיא פאָם עוויגען איהרעם גאָטטע

(כו) (עבור חולי הילדים)

רבון כל העולמים! אשר יצרת את האדם מבשר ודם. רחם נא על עניי הצאן הילדים הקטנים רכי השנים. אלה הן הלוקין ובחטאת עבדיך מכים, שלא ימקו חלילה בעון אבותם. שלח להם רפואה שלמה ומלט אתם מכל רע. צוה ישועות יעקב והצל ממות נפשם. ולא תתן המשחית לבא אל בתינו. תן להם חיים טובים וארוכים. חסד חנם עשה לנו ואזור חיל לנכשלים, העבר נא דינך מהם ומלא את מספר ימיהם, כי עמך החסד והצדק תכאיב ותמחץ וידך תרפאנה. צדיק אתה על כל הבא, לנו הסבה על כל אשר מצאתנו. אמנם ידינו פרושות השמימה ועינינו ליה תלויות, זכות אבות הראשונים הצדיקים תזכור לבנים. ואהבת ישני אדמת עפר יכפר עליהם. ואלה הם המיוסרים בעון אבותם. רחם על האבות והבנים אתם, וסלחת לאשר חטאו עוו ופשעו לך, ותוסיף ימים על ימיהם ותאריך שנותם. שלח

גאָטטע לינדערונג אונד לעבען זיך ערביטטעט. אין דיינעם ער־בארמען אונד דיינער גנאדע רעטטע זיא, שטעללע זיא ווידער געזונד הער צום לעבען אונד פֿרידען, ווענדע אללע בעזען קראנק־הייטען פֿאָן איהר אב, פֿערניכטע אללע איהרע בעזע פֿערהענגני־ניססע, היילע איהרען שמערץ, פֿערצייהע איהרע זינדע, שענקע איהר נייע לעבענסטאגע צו דען איהריגען, אונד יאהרע צו איהרען יאהרען, אום אללער גערעכטען אונד פֿראָממען ווילען דיא היר אים שטויבע רוהען, רעטטע זיא באלד, אמן.

(כו) (בייא קראנקהייט דער קינדער).

הערר אללער וועלט! ערבארמע דיך אונזערער ארמען שעפֿכען.

ארוכה ומרפא למכתם. יהיה נא חסדך עלינו יי אלהינו אל תעש עמנו כלה כחטאתינו, וזכות הררי קדש יגן עליהם ועלינו. ראה יי והביטה. לרחם על יתר הפליטה. וזכות כל הצדיקים והחסידים יעמוד בין המתים ובין החיים ותעצר המגפה, למען יגדלון לעבודתך. וידע כל בשר כי אתה הוא האלהים ואין כלתך, וירבו ימיהם על האדמה וישובו ויחיו בצלך. אנא הסר ממנו ומבתינו ומבית כל עמך בית ישראל בכל מקום שהם, דבר וחרב ורעב ושבי ומשחית ומגפה שטן ויצר הרע וחלאים רעים וקים בנו מה שכתוב כי אל רחום יי אלהיך לא ירפך ולא ישחיתך ולא ישכח את ברית אבתיך אשר נשבע להם. ונאמר ויחן יי אתם וירחמם ויפן אליהם למען בריתו את אברהם יצחק ויעקב ולא אבה השחיתם. ונאמר כי ראה יי את עני ישראל מרה מאד ואפס

עצור

אונזערער קליינען קינדער, דיא וועגען דען פערגעהונגען דיינעס פאלקעס געשלאגען ווארדען, א לאס זיא ניכט אום איהרער עלטערן זינדען וויללען צו גרונדע געהען, טיקקע איהנען היילונג, רעטטע זיא פאם פערדערבען. ערצייגע אונז אונפער־דיהנטע גנאדע, גיב דען שוואכען קראפט, ווענדע דיין שטראפ־געריכט פאן איהנען אב, טענקע איהנען געזונדהייט אונד לאנגעס לעבען, גערעכטיגקייט אונד הולד איזט יא בייא דיר, דוא פער־וואונדעסט אונד היילעסט ווידער, ביזט גערעכט אין אללען דיינען ראטהשלוססען, אונזער איזט דיא שולד; אללייז אונזערע העגדע זינד צו דיר עמפארגעריכטעט, אונזערע אויגען שמאכטען נאך דיר. א געדענקע דען קינדערן דיא פערדיהנסטע דער פארעלטערן,

דענקע

עצור ואפס עזוב ואין עוזר לישראל. ולא דבר יי׳ למחות
את שם ישראל ויושיעם למען שמו. אנא מלך מלכי
המלכים! רחם עלינו ברחמיך הרבים, כי אין לנו
עזר וסמך אלא אתה. למען קדשת שמך הגדול
הגבור והנורא כי רב הוא, ולמען שלש עשרה
מדותיך הרחמים. שבטוחים אנו שאינן חוזרות
ריקם, ולמען חסדיך אשר מעולם המה. יכבשו
נא רחמיך את כעסך ויגלו על מדותך. ובטובך
הגדול הסר חרון אפך מעלינו ומעל בנינו ומעל כל
עמך בית ישראל, וכלה דבר ומשחית מבתינו, ולא
ישמע בכי וזעקה בגבולינו, ולא שוד ושבר
ברחובותינו, ופרוס עלינו סכת שלומיך ושמע
תפלתנו וקבל תחנונינו. ראה ענינו ודמעות עינינו.
כי בצרה גדולה אנחנו. הושיעה נא בקרוב. כי קרוב
יי׳ לנשברי לב ואת דכאי רוח יושיע. רחם נא על
עניי

דענקע איהנען ניכט אונזערע פערגעהונגען, ערבארמע דיך דער
עלטערן זאמט דער קינדער, פערלייהע אונזערע זינדען, שענקע
איהנען יאהרע אוין יאהרע, שענקע איהנען לאנגעס לעבען, היילע
איהרע וואונדען, לאס דיינע הולד איבער אונז וואלטען.
זעגנען דיא פערדיהנסטע דער היר בעגראבענען הייליגען, אונז
אונד אונזערן קינדערן בייאשטעהען. ערבארמע דיך דעם שוואכען
איבעררעטטעטע, לאס דיא טוגענד דיזער ערדען שוויטען דען
לעבענדען אונד דען טאָדטען וואלטען, אונד דיא פעסט אויפהערען.
לאס זיא צו דיינעם דיהנסטע הערנאנוואכסען, לאס זיא אין דיינעם
שוטצע שטעהען, אָ ווענדע פאָן אונז אונד אונזערן הייזערן אללע
בעזע קראנקהייטען, אונד אללעס אונגליק אב, ערבארמע דיך, אום
דיינער הייליגקייט אום דיינעס דיר אייגענטהימליכען ערבארמענס
ווילען

עֲנִיֵּי הַצֹּאן, הֲלֹא מִפִּי עוֹלְלִים וְיֹנְקִים יִסַּדְתָּ עֹז. יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה. יְיָ צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ. יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ אָמֵן:

(כז) (תפלה על גידול בניס בנחת)

רִבּוֹן כָּל הָעוֹלָמִים! רָם עַל כָּל רָמִים! שְׁמַע תְּפִלַּת בָּא עָדֶיךָ לְבַקֵּשׁ רַחֲמֶיךָ וַחֲסָדֶיךָ. זַכֵּנִי כְּרוֹב חֶמְלָתְךָ לְגַדֵּל בָּנַי לַעֲבוֹדָתְךָ בְּנַחַת וְלֹא בְצַעַר, וְלֹא יֵבוֹשׁוּ כִּי יְדַבְּרוּ בַּשָּׁעַר. וְיִהְיוּ מְמֻלָּאִים וּמְזוֹרָזִים בַּתּוֹרָה וּבְמִצְוֹת לְעָבְדְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם, וְיִתְפַּרְנְסוּ מִתַּחַת יָדְךָ בִּנְקִיּוּת וּבְשׁוּפִי, וְלֹא יִמָּצֵא בָהֶם שֶׁמֶץ דּוֹפִי, וְיִהְיוּ עֵינֵנוּ רוֹאוֹת בְּשִׂמְחָתָם,

ווילן, אום דיינער גנאדע ווילן דיא פאָן עווינקייט הער איזט אין דיינער גראָססען גיטע ווענדע דיינען ענטבראננטען צאָרן פאָן אונז אונד אונזערן קינדערן אב, פערטייבע פעסט אונד פערדערבען פאָן אונזערם הויזע, לאס קיין קלאגגעטריא אין אונזערער וואָהנונג, קיין ליידוועזען אין אונזערן טטראססען געהאָרט ווערדען. ברייטע דיא היטטע דיינעס פרידענס איבער אוז, נים אונזערע געבעטהע אן, וויר זינד זעהר עלענד, טטעה אונז באלד ביא. דוא ביזט יא דענען נאהע דיא צערקנירטטען געמיטהעס זינד, ערבארמע דיך דער ארמען טעפכען, דוא האסט יא וועגען דער קינדער אונד דער זייגלינגע לאלען, דיינע וועלט בעפעסטיגט. דער עוויגע צעבאאָטה איזט איט אונז, איזט אונזערע צופלוכט, יעקב׳ס גאָטט איאאעדאר. עוויגער צעבאאָטה! הייל דעם אענטען דער דיר פערטרויעט! עוויגער! טטעה אונז ביא! אָ קעניג ערהערע אונז ווען וויר דיך אנרופען! אמן.

(כז) (געבעטה אום איינער גלוקליכען ערציהונג דער קינדער).

הערר אללער וועלט! ערהערע איין געבעטה. גיב איר גליק איינע קינדער צו דיינעם דיהנסטע צו ערציהען, גיב איהנען איין ערלייכטעטעס הערץ, איינען ריינען גייסט אין דיינער

בְּתוֹרָתָם וְהַצְלָחָתָם. יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי. אָמֵן:

(כח) (תפלת עני נעניו)

רִבּוֹן כָּל הָעֹלָמִים! יוֹדֵעַ כָּל תַּעֲלֻמוֹת! יוֹשֵׁב בְּגָבְהֵי מְרוֹמִים! מַבִּיט לְסוֹף דָּבָר בְּקַדְמוּתוֹ, וְיוֹדֵעַ אַחֲרִית דָּבָר מֵרֵאשִׁיתוֹ! יְשָׁרִים כָּל דִּינֶךָ עֲשׂוּיִם בֶּאֱמֶת וּבְיֹשֶׁר, צַדִּיק אַתָּה יְיָ וְיָשָׁר מִשְׁפָּטֶיךָ, תִּצְדַּק בְּדָבְרֶךָ תִּזְכֶּה בְּשָׁפְטֶךָ. הַכֹּל לְטוֹבַת בְּרִיּוֹתֶיךָ תַּעֲשֶׂה, הֵן לָזֶה אֲשֶׁר תְּנַהֲגֵהוּ בִּכְבֵדוּת, הֵן לָזֶה אֲשֶׁר יָדָיו רַב לוֹ וּבֵרַךְ יְיָ חֵילוֹ. הֵן יָדְךָ תִּמְחַצְנָה וְיָדְךָ תִּרְפֶּאנָה, רַק לְנַסּוֹתָם וּלְהֵיטִב אַחֲרִיתָם תִּתֵּן חַיֵּי צַעַר וּמַכְאוֹבוֹת לִיצִירֶךָ אֲשֶׁר אֲהַבְתָּם כֻּלָּמוֹ וְרַחֲמֶךָ עֲלֵיהֶם, תַּשְׁלוּמֵי עֲוֹנוֹתֵיהֶם הֵנָּמוֹ, כְּדֵי לְהַצִּילָם מִצָּרָה גְדוֹלָה וְהֵם חֲלוּפֵי מִיתָתָם. וְאַף גַּם הַנִּגְזָר עָלָיו מִיתָה, טוֹבָה הִיא מֵאֲשֶׁר גַּם קְבוּרָה לֹא הָיְתָה לוֹ. אֲשֶׁר נִבְלָתוֹ כְּדוֹמֶן עַל

לעהרע. לאססע זיא ווירדיגע איטגלידער איהרעס פאטערלאנדעס, לאססע זיא רעכטשאפפענע אענשען ווערדען. לאססע זיא ביז זיא הערנאנוואכסען שטעטס אונטער איינעם שוטצע בלייבען, ניא איי־נעם אנדערן וואהלטהאט בענעטהיגען, אונד ווען זיא הערנאנ־וואכסען, גיב איהנען נאהרונג אויס דיינער האנד, לאס אונזערע אויגען זיא שטעטס ערפרייעט, שטעטס בעגליקט זעהען. אום דיזער היר בעגראבענען הייליגען ווילען, ערהערע איך, אמן.

(כח) (געבעטה בייא אנהאלטענדער ארמוטה).

הערר אללער וועלט! פאר דעם אללע געהייאניססע אָפפען לי־גען! אללע דיינע אורטהיילע זינד גערעכט, דוא טהוסט אללעס נור וואהל דיינער געשעפפע, זא דענען דיא קיאאטרליך איהרע

עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה, וְאָבַד זִכְרוֹ וְנֵרוֹ כָּבָה, וּמִיתָה מַמְרֶקֶת עָוֹן לְהֵטִיב אַחֲרִיתוֹ. וְאִם בְּרִיאָה יִבְרָא יְיָ, וּפָצְתָה הָאֲדָמָה אֶת פִּיהָ, לְהַעֲלוֹת מִמַּעֲמַקֵּי שְׁאוֹל קְרוּאֶיהָ, גַּם הוּא יַעֲלֶה מֵעֵמֶק עָכוֹר לְפֶתַח תִּקְוָה, בָּעוֹלָם הַנִּצְחִיִּי יִהְיֶה זִכְרוֹ בָּרוּךְ. לֹא לְעוֹלָם תָּרִיב וְלֹא תִקְצֹף לָנֶצַח גַּם לְאִישׁ דָּמִים. אַךְ עַל זֹאת עֵינַי יוֹרְדָה מַּיִם, הַצִּילֵנִי מִדִּקְדּוּקֵי עֲנִיּוּת, כִּי הֵן הֵנָּה הָיוּ בְּעוֹכְרַי, וּמַדְרְכְּךָ אֱלֹהֵינוּ יְסוּרֵנִי. בֵּיתִי רֵיקָם מִכֹּל, כָּל רוֹאַי יַלְעִיגוּ לִי, יַפְטִירוּ בְשָׂפָה יָנִיעוּ רֹאשׁ. חַיַּי תְּלֻאִים לִי מִנֶּגֶד בִּרְאוֹתִי אֵלֶּה הַצֹּאן, בָּנַי הֵם אֲשֶׁר נָתַתָּ לִי בָּזֶה, אֵין לִי לְהַסְפִּיק מִחְיָתָם, יַחַד עָלַי יִבְכָּיוּן וְאֵין לֶחֶם וְאֵין מִשְׁעָן וְאֵין לְכַסּוֹת חֲצִי בְּשָׂרֵינוּ. אֲהָהּ יְיָ אֱלֹהִים! אָנָּא אֲנִי — בָּא בְּצָרוֹתַי, כִּי אִם אֵלֶיךָ? אָבִי שֶׁבַּשָּׁמַיִם! — מָתַי

איהרע נאהרונג זאלען, אלס דעניעניגען דערען פֿערזאגען דוא זאגנעסט, דוא פֿערזאמונדעסט, אונד הייליעסט ווידער, נור צור פריפֿונג, אם ענדע וואָהלצוטהון, פֿערהענגסט דוא איין קוואל= פֿאָללעס לעבען איבער אמנכען מענשען אינדעם דוא אללע ליבסט, אונד דיין ערבארמען זיך איבער אללע ערשטרעקט. עז איזט אָפֿט פֿערגעלטונג דער זינדען, אום פֿאָר גרעססערעם עלענד אונז צו שיטצען. אָפֿט טרעפֿפֿען אונגליקספֿעללע אונז, זעלבסט אין דעם טאָדעס שטעללע. קיין מענש איזט וואהרהאפֿט עלענד. זעלבסט יענע איבער דיא דוא איינען פֿריהצייטיגען טאָד פֿער= הענגסט, פֿערזעהנט דיזער ניכט זיינע זינדען, אונד איילט ער ניכט אין דיינע נעהע אָ גיטיגסטער פֿאטער? אויך ווירד ער יא, ווען דוא איינסט דיא נייע שעפֿפֿונג הערפֿאָררופֿסט, ווען דיא ערדע זיך אויפֿטהוט אויס איהרען גרעבערן, הונדערטיעהריגע גרייזע ערוואכען, דען לאנגען שלאף אבשיטטעלן, אונד אן דען גרענ= צען נייער וועלטען ערשיינען, ווירד ער ניכט אויך זיינעם פֿינ= סטערן

אֶעֱשֶׂה גַּם אָנֹכִי לְבֵיתִי? מִי יוֹדֵעַ מָתַי יִמָּלְאוּ יְמֵי וּשְׁנוֹתַי, מִי יְנַהֲלֵם? מִי יִתֵּן מַחְסוֹרָם? מִי יְכַלְכְּלֵם בִּלְעָדֶיךָ, נוֹתֵן לֶחֶם לָרְעֵבִים! הֵן אַתָּה יָדַעְתָּ שֶׁרְצוֹנִי לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ, רַק שִׁבְטְךָ מֵעָלַי הָסֵר. לָכֵן בָּאתִי לַחֲצַר מָוֶת בְּלֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה, כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֲנִי עוֹמֵד עָלָיו אַדְמַת קוֹדֶשׁ הִיא וְזֶה שַׁעַר הַשָּׁמָיִם. הִנְנִי פֹּה עוֹמֵד כּוֹאֵב וְאֵין בְּפִי מִלָּה לְשַׁחֵר פָּנֶיךָ נוֹרָא עֲלִילָה! הִתְמַלֵּא נָא עָלַי רַחֲמִים וְחֶמְלָה, הַסְפֵּק וְהַמְצֵא לִי פַּרְנָסָתִי, פְּדֵנִי מֵעָנְיִי מִכָּל צַעֲרִי וְדַאֲגוֹתָי. תֵּן לִי מְזוֹנוֹתַי מִתַּחַת יָדְךָ הַקְּדוֹשָׁה, וּפְדֵנִי בְּרַחֲמֶיךָ מִכָּל צָרוֹתַי, וְנוּדִי וְטִלְטוּלִי יִהְיוּ מְכַפְּרִים בַּעֲדִי. וְתַחֲשׁוֹב בִּכְיִי וְאַנְחָתִי כְּנֶסֶךְ וּכְמִנְחָה, וְתֹאמַר דַּי לְיִסּוּרַי, וּתְפַרְנְסֵנִי דֵּי מַחְסוֹרַי, וְהַשְׁלֵךְ בִּמְצוּלוֹת יָם כָּל חַטֹּאתַי, שֶׁאֶהְיֶה בְּלִי

סטערן טהאלע ענטשטייגען? ווירד ער ניכט אן דען פפאָרטען דער האָפפנונג איט אנלאנגען אונד אונשטערבליכקייט געניסען? — זעלבסט דען שולדיגען שטראַפסט דוא ניכט עוויגליך. אונד דענגאָך ביטטע איך דיך, אָ עוויגער! ווענדע נור איינע גאר זאָ דריקקענדע שראוטה פאָן מיר אב. דיזע נור מיזט עז, דיא איך פאָן דיינען געבאָטהען אבהעלט. איין הויז מיזט פאָן אללעם לעער, ווער איך זיהעט פערהעהנט איך. איר מיזט איין לעבען נור לאסט, ווען איך דיזע שטעכען, איינע שראע קינדער זעהע, איך האבע ניכטס זיא צו ערנעהרען, זיא ווייגען זעאאטליך איבער איך. איך האבע קיין בראָד, קיינע שטיטצע, ניכטס וואָיט איך אונזערע בלעסטען דעקקען זאָלל.

הערר אָ עוויגער! וואָהין זאָלל איך אין איינען ליידען געהען? נור צו דיר, פאטער אים הימעל! דער קוואטער ווירד פיללייכט באלד איין לעבען בעענדען ווער ווירד איינע קינדער לייטען? ווער איהנען איהר נעטהיגעס געבען? ווער אויסער דיר קאן

טְרָדָה וּדְאָגָה וְאוּכַל לְעָבְדְךָ בְּשַׁלְוָה וּבְלֵבָב שָׁלֵם כָּל יְמֵי עוֹלָם. שׁוֹמֵעַ אֶל אֶבְיוֹנִים! אַל תֹּאמַר נוֹאָשׁ לִדְבָרַי. יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי לְפָנֶיךָ, אָמֵן:

(כט) (תפלה על המחיה ועל הכלכלה)

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ! שֶׁיִּהְיוּ מְזוֹנוֹתַי וּפַרְנָסָתִי, וּמְזוֹנוֹת וּפַרְנָסַת אַנְשֵׁי בֵיתִי וּבֵית כָּל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל מוּסָרִים בְּיָדְךָ. וְאַל תַּצְרִיכֵנִי לֹא לִידֵי מַתְּנַת בָּשָׂר וָדָם וְלֹא לִידֵי הַלְוָאָתָם, כִּי אִם לְיָדְךָ הַמְּלֵאָה הַפְּתוּחָה הַקְּדוֹשָׁה וְהָרְחָבָה, וּתְהֵי מְלַאכְתִּי וְכָל עֲסָקַי לִבְרָכָה וְלֹא לַעֲנִיּוּת, לְחַיִּים וְלֹא לַמָּוֶת, וְתִזְכֵּנִי שֶׁלֹּא יִתְחַלֵּל שֵׁם שָׁמַיִם עַל יָדַי וְאֶהְיֶה מִן הַמּוֹעִילִים וְהַמַּשְׁפִּיעִים טוֹב לְכָל אָדָם תָּמִיד, וּתְמַלֵּא יָדַי מִבִּרְכוֹתֶךָ. שבענו

קאן זיא ערנעהרען? — דא ווייסט עז יא איין וואונט אויזט דיינען געבאָטהען נאכגעלעבען, ווענדע נור דיא דריקקענדע אר־אוטה פאָן איר אב, איט צערטאעטטערטעס געאיטהע קאם איך היאהער, דער אָרט אויף דעם איך טטעהע, איזט הייליגעט ערדרייך, היר רופע איך דיך אן אין איינען ליידען. אך! איר פעהלט עז אן וואָרטען דיך אנצובעטטהען אָ גאָטט! לאס דיין איטלייד גע־גען איך רעגע ווערדען, גיב איר נאהרונג, אויס דיינער האנד, ווענדע איינע קוואל אב, דאס איך אויפריכטיגען הערצענס דיר דיהנען קאן, ערהערע איך, טעפפער דעס וועלטאללס! אמן.

(כט) (געבעטה אום נאהרונג)

עז זייא דיין וויללע, עוויגער אונזער גאָטט! דאס איינע אונד איינער הויזלייטע נאהרונג אויס דיינער אילדען האנד אונז קאָמאע, דאס וויר קיינעס אנדערן אענטען בענעטהיגען. לאס אין איינען געטעפטען דיינען זעגען רוהען, לאס דיי־נען

שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ כְּמוֹ שֶׁעָשִׂיתָ לְיוֹצְאֵי מִצְרָיִם. כִּי אַתָּה יְיָ אֶת אֲשֶׁר בֵּרַכְתָּ הוּא מְבוֹרָךְ לְעוֹלָם. עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אָכְלָם בְּעִתּוֹ. פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן. וְנֶאֱמַר הַשְׁלֵךְ עַל יְיָ יְהָבְךָ וְהוּא יְכַלְכְּלֶךָ לֹא יִתֵּן לְעוֹלָם מוֹט לַצַּדִּיק. יָגֵן נָא זְכוּת הַקְּדוֹשִׁים הַטְּמוּנִים פֹּה. בַּעֲדִי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי! שֶׁתָּרִים קַרְנִי. לְמַעַן אוּכַל לְעָבְדְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם כָּל יְמֵי עוֹלָם. וְאֶזְכֶּה לְגַדֵּל בָּנַי וּבְנוֹתַי לְתוֹרָתֶךָ וּלְיִרְאָתֶךָ כָּל הַיָּמִים. וְנִהְיֶה אֲנִי וּבְנֵי בֵיתִי נוֹשְׂאֵי חֵן וְשֵׂכֶל טוֹב בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָּל רוֹאֵינוּ. אָמֵן:

(ל) (על קבר אביו בשנה ראשונה למותו)

רִבּוֹן כָּל הָעוֹלָמִים! אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים וַאֲדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים! אֲנִי מַפִּיל תְּחִנָּתִי לְפָנֶיךָ וְאַתָּה

תשמע

נען הייליגען נאהמען ניכט דורך איך ענטווייהעט ווערדען. גיב מיר מאכט, אנדערן מענשען וואהלצוטהון, דיין זעגען, עווינער, ענדעט ניא, אונד דאס ווייסט וויא אונד וואן דאס געבען זאללסט. איך פערטרויע דעם עווינען ער ווירד מיך שפייזען, איך האפפע אויף זיינע היילפע.

לאס מיך א גאטט! דיא טוגענד דיזער עדלען געניסען דיא היר בעגראבען זינד, אויף דאס איך דיר רוהיגען הער־צענס דיהנען קאן. שענקע מיר דאז גליק מיינע קינדער צו דיי־נעם דיענסטע צו ערציהען, דאס זיא פראממע גוטע מענשען ווער־דען, ניא אויף אבוועגע געראטהען, ניא דען פערפיהרערישען. באנדערן דעם לאסטערס נאכפאלגען, דאס אונז הולד אונד גנאדע פינדען אין דיינען אונד אין אללער מענשען אויגען, צו אללע צייטען. אמן.

(ל)

תִּשְׁמַע מִן הַשָּׁמַיִם. אָנָּא מֶלֶךְ רַחוּם וְחַנּוּן! זְכוֹר לִי הַיּוֹם עָמְדִי לְפָנֶיךָ בְּלֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה, בְּמוֹרָא וָפַחַד, עָטוּף כְּאֶבְלִי עַל עִנּוּי נֶפֶשׁ אָבִי. אוּלַי חָטָא אוֹ עָוָה אוֹ פָּשַׁע לְפָנֶיךָ, כִּי אָדָם אֵין צַדִּיק בָּאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טּוֹב וְלֹא יֶחֱטָא. וַאֲנִי מְלֵאתִי חֲרָדָה, וּבָאתִי לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים עָלָיו מִלְּפָנֶיךָ. הֲרֵינִי לְכַפָּרַת מִשְׁכָּבוֹ וְעִנּוּי נַפְשׁוֹ, הַיּוֹם בְּתַעֲנִית לְפָנֶיךָ. וְאַתָּה מֶלֶךְ רָם וְנִשָּׂא! שֹׁכֵן עַד אֶת־דַּכָּא וּשְׁפַל רוּחַ! אֲשֶׁר יְמִינְךָ פְּשׁוּטָה לְכָל בָּאֵי עוֹלָם. כְּחַסְדְּךָ זְכָר לִי אַתָּה לְמַעַן שִׁמְךָ יְיָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ. שֶׁאֲנִי מְיַחֵד בְּכָל יוֹם פַּעֲמַיִם, שֶׁיִּהְיֶה חֶלְבִּי וְדָמִי הַנִּתְמַעֵט הַיּוֹם בְּתַעֲנִיתִי וְנִסּוּךְ דִּמְעַת עֵינַי, כְּאִלּוּ הִקְרַבְתִּים עַל גַּבֵּי מִזְבַּחֲךָ הַקָּדוֹשׁ אֲשֶׁר הָיָה

בירושלים

(ל) (אויף דעס פאטערס גראב, אים ערשטען יאהר זיינעס אבשטערבענס).

הערר אללער וועלט! איך טרעטע בעקלאממענען הערצענס פאר דיר, איינע ביטטע בייא דיר איינצולעגען, אעגעסט דוא איך ערהערען, זיהע! וויא איט נידערגעשלאגענעם געמיטה איך פאר דיר שטעהע, אין טרויער געהיללט, אב דער ליידען איינעס פערעוויגטען פאטערס! וויא לייכט קעננטע ער איינסט געזינדיגט האבען, אך, עז איזט יא קיין גערעכטער אויף ערדען, דער ניאאהלס פעהלעט, איך בין אלזא אין אללען געלידערן ערשיטטערט, אונד קאם דאהער דיינע הולד פיר איהן צו ערביטטען. איך קאסטייע הייטע איינען לייב, אלס זיהנאפפער פיר איהן אונד זיינע ליידען. א קעניג, דער דוא אים היאאעל טראהנסט! דער דוא אללען דייגען געטעפפען בייאשטעהעסט! טענקע אויך איר דיינע גנאדע אום דיינעס גראסען הייליגען נאהאענס ווילען, לאס איין בלוטה, דאז איך אן דיזען פאסטטאג פערליהרע, אונד דיא טהרענען איינער אויגען, דיר וויא איין אפפער

בִּירוּשָׁלָיִם. וְהָרוּס בַּעֲוֹנֵינוּ. לְכַפֵּר עַל נֶפֶשׁ אָבִי
(פב"פ) בְּקָרְאִי עֲנֵנִי אֱלֹהֵי צִדְקִי! כִּי לְךָ תְּלוּיוֹת
עֵינַי וְלִבִּי. עַד שֶׁתָּאִיר בְּחֶמְלָתְךָ עַל נַפְשׁוֹ וְתַעֲלֶה
זִכְרוֹנוֹ לִפְנֵי כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ. לְהַשְׂבִּיעַ בְּצַחְצָחוֹת נַפְשׁוֹ
וְנִשְׁמָתוֹ. מִנַּחַל עֲדָנֶיךָ עִם הַצַּדִּיקִים עוֹשֵׂי רְצוֹנֶךָ.
שֹׂבַע שְׂמָחוֹת אֶת – פָּנֶיךָ נְעִמוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח.
וְיִתְקַיֵּם בּוֹ מִקְרָא שֶׁכָּתוּב וְנָחֲךָ יְיָ תָּמִיד וְהִשְׂבִּיעַ
בְּצַחְצָחוֹת נַפְשֶׁךָ וְעַצְמֹתֶיךָ יַחֲלִיץ וְהָיִיתָ כְּגַן רָוֶה
וּכְמוֹצָא מַיִם אֲשֶׁר לֹא יְכַזְּבוּ מֵימָיו. אָז תִּתְעַנַּג
עַל יְיָ וְהִרְכַּבְתִּיךָ עַל בָּמֳתֵי אָרֶץ וְהַאֲכַלְתִּיךָ נַחֲלַת
יַעֲקֹב אָבִיךָ כִּי פִּי יְיָ דִּבֵּר:

(לא) מְנוּחָה נְכוֹנָה

בִּישִׁיבָה עֶלְיוֹנָה תַּחַת כַּנְפֵי הַשְּׁכִינָה. בְּמַעֲלוֹת
קְדוֹשִׁים וּטְהוֹרִים. כְּזוֹהַר הָרָקִיעַ
מאירים

אָפּפֿער אויף דיינעם היילינגען אלטארע, אנגענעהם זיין, מיינעם
פֿערעוויגטען פֿאטער פֿערצייהונג צו שענקען. מיינע אויגען
שמאכטען נאך דיר הין, ביז דוא מיט דיינעם ערבארמען זיינע
זעעלע ערלייכטעסט, זיין אנדענקען פֿאָר דיינעם טהראָן קאָמ-
מען לאססעסט, זיינען גייסט מיט געטטליכער לוסט צו זעטטיגען
פֿאָר דיינעם אנגעזיכטע. אָ מאכע אן איהם דיא פֿערהייסונג
וואָהר „דער עוויגע לייטעט דיך אימער, זעטטיגט מיט
„הימלישער לוסט דיינע זעעלע, ערקוויקעט דיינע געביינע,
„דוא ביזט וויא איין גארטען, דעם ניא וואססער פֿעהלעט, וויא
„וואססערקוועללען, דיא ניא פֿערזיגען. דוא ווירסט ביים עווי-
„גען לוסט געניסען, ער ערהעבט דיך איבער אללע האֶהען
„דער ערדע, לאֶסט דיך דיינעס פֿאטערס יעקב'ס פֿערדיהנסטע
„געניסען, זאָ שפריכט דער עוויגע.“ אמן.

מאירים. וחלוץ עצמות וכפרת אשמים והרחקת
פשע והקרבת ישע. וחמלה וחנינה. מלפני שוכן
מעונה. וחלק טוב בחיי עולם הבא. שם תהיה
דירת ומחיצת וישיבת נפש אבי (פב"פ) השם
הטוב! רוח יי תנהגהו לגן עדן. מלך מלכי
המלכים ברחמיו ירחם עליו ויחוס ויחמול. מ"מ"ה
ברחמיו יסתירהו בצל כנפיו ובסתר אהלו לחזות
בנועם יי ולבקר בהיכלו. ויעמידהו לקץ הימין. ומנחל
עדניו ישקהו. ויצרור בצרור החיים נשמתו. וישים
כבוד מנוחתו. יי הוא נחלתו. וילוה אליו השלום
ועל משכבו יהיה שלום כדכתיב יבוא שלום ינוחו
על משכבותם הלך נכחו. הוא וכל שוכבי עמו
ישראל בכלל הרחמים והסליחות. כן יהי רצון
ונאמר אמן. בלע המות לנצח ומחה יי אלהים
דמעה

(לא) מנחה נכונה

שטיללע רוהע אים היאאליטען זיטצע, אונטער דעם פֿליגעל-
שאטטען, אונזערעס גאָטטעס, אים ראנגע דער
היילינגען אונד רייגען, דיא וויא געסטירנע גלענצען. שטערקונג
דער געביינע, פֿערצייהונג דער זינדען ענטפֿערנונג דער פֿער-
ברעכען, הערבייבּרינגונג דעם הייליעס, הולד אונד גנאדע ביים
היאאליטען פֿאטער, איין גוטער אנטהייל אם קינפֿטיגען לעבען,
זאָ זייא דאָרט דיא וואָהנונג איינעס פֿערעוויגטען פֿאטערס (פב"פ).
דער גייסט גאָטטעס לייטע איהן אין עדענס גארטען. דער
קעניג אללער קעניגע אין זיינעם ערבארמען, שענקע איהם
זיינע הולד, אונד שיטצע איהן. שירמע איהן דורך דען שאטטען
זיינער פֿליגעל אין זיינעם צעלטע געבאָרגען. דיא גלאָריע גאָט-
טעס דאָרט צו שויען, אונד אין זיינעם פּאללאסטע אויפֿצווארטען,
לאססע אם ענדע דער טאגע איהן אויפֿערשטעהען, געבע איהם
גענוס

דִּמְעָה מֵעַל כָּל פָּנִים וְחֶרְפַּת עַמּוֹ יָסִיר מֵעַל כָּל הָאָרֶץ כִּי יְיָ דִּבֵּר. יִחְיוּ מֵתֶיךָ נְבֵלָתִי יְקוּמוּן הָקִיצוּ וְרַנְּנוּ שֹׁכְנֵי עָפָר כִּי טַל אוֹרֹת טַלֶּךָ וָאָרֶץ רְפָאִים תַּפִּיל. וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ. יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ. שִׁיר הַמַּעֲלוֹת מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ יְיָ. יְיָ שִׁמְעָה בְקוֹלִי תִּהְיֶינָה אָזְנֶיךָ קַשֻּׁבוֹת לְקוֹל תַּחֲנוּנָי. אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמָר — יָהּ

אדני

גענוס אויס עדענס ליבליכען קוועללען, שענקטע איהם איין עוויגעס לעבען, געבע איהם פרידע אונד רוהע, דער עוויגע איזט זיין אנטהייל ער פערלייהע איהם פרידען, וויא עז הייסט: „עז קאממע פרידע, ער פערברייטע זיך איבער איהרע רוהעשטעטטע, דא זיא אויף זיינען וועגען וואנדעלטען", זאוואהל ער אלס אללע פערשטארבענען זיינעס פאלקעס ישראל, זייען אין דעם ערבארמען אונד דער פערצייהונג מיט פעראייניגט, עז זייא זא דיין וויללע וויר שפרעכען אמען. דער טאד זייא אויף עוויג פערניכטעט, דער עוויגע גאטט טראקנע דיא טהרענען אב פאן יעדעם אנגעזיכטע, ווענדע אב דיא שמאך זיינעס פאלקעס, פאן דער גאנצען ערדע, זא האט עז גאטט פערהייסען. דיינע טאדטען ווערדען ערוואכען, דיא לייכען אללע אויפערשטעהען, אויף! ערוואכט! פראהלאקט איהר אים שטויבע רוהענדען; ליכטעס טראפפען ערגיסט דער טויא הערראב אויף דיא רוהעשטעטטע דער הינגעשידענען. ער! דער ערבארמונגספאללע זינדענפערגעבער! ווירד ניכט גאנץ צו גרונדע ריכטען, ווירד זען צארן צוריקהאלטען, ניא זיינען גאנצען גרים ערוועקקען. עוויגער שטעהע אונז בייא! א קעניג, ערהערע אונז, ווען וויר דיך אנרופען!

שטופענגעזאנג.

אויס דער טיפע רופע איך גאטט, צו דיר. אך הערר! ערהערע מיינע שטימע, לאס דיינע אהרען מערקען אויף מיין אינברינסטיגעס פלעהען. זא דוא זינדען וויללסט אנרעכנען, הערר! ווער קאן בעשטעהען? אללייןן פערגעבונג איזט בייא דיר

אֲדֹנָי מִי יַעֲמֹד. כִּי עִמְּךָ הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּוָּרֵא
קִוִּיתִי יְיָ קִוְּתָה נַפְשִׁי וְלִדְבָרוֹ הוֹחָלְתִּי נַפְשִׁי לַאדֹנָי
מִשֹּׁמְרִים לַבֹּקֶר שֹׁמְרִים לַבֹּקֶר. יַחֵל יִשְׂרָאֵל אֶל־יְיָ
כִּי־עִם־יְיָ הַחֶסֶד וְהַרְבֵּה עִמּוֹ פְדוּת וְהוּא יִפְדֶּה
אֶת יִשְׂרָאֵל מִכֹּל עֲוֹנוֹתָיו:

(לב) (על קבר אמו בשנה ראשונה למותה)

אָנָּא מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים! בְּרַחֲמֶיךָ זָכְרֵנִי וְאַל
תִּבְזֶה עֱנוּתִי שֶׁהִתְעַנֵּיתִי הַיּוֹם לְפָנֶיךָ עַל
נֶפֶשׁ אִמִּי (פ״ב״פ) אוּלַי חָטְאָה אוֹ פָשְׁעָה אוֹ עָוְתָה
לְפָנֶיךָ, עַל זֹאת רְעָדָה אֲחָזַתְנִי. וּבְכוֹשֶׁת פָּנִים
בָּאתִי בְּצוֹם וּבְכִי עָטוּף בְּאֶבְלִי לְפָנֶיךָ לְכַפָּרַת
מִשְׁכָּבָהּ וְעִנּוּי נַפְשִׁי תַּחַת עִנּוּי נַפְשָׁהּ. אֵל מֶלֶךְ
רַחוּם וְחַנּוּן! רַחֵם עָלֶיהָ כְּגוֹדֶל חֲסָדֶיךָ, כִּי אַתָּה
יְיָ טוֹב וְסַלָּח וְרַב חֶסֶד לְכָל קֹרְאֶיךָ. קַח נָא
מִיעוּט דָּמִי וְחֶלְבִּי הַמִּתְמַעֵט הַיּוֹם בְּתַעֲנִיתִי. יְהֵא
נא

דיר, אויף דאס מאן דיך עהרפירכטע, זא האפפע איך דען
נאם הערדן, עז האפפעט איינע זעלע, געטראסט אויף זיינער
פערהייסונג, ערווארטעט זעהנליכער דען הערדן, אלס וואכענדע
דען מארגען, דען מארגען וואכענדע ערווארטען. א ישראל!
פערטרויע דעם הערדן, דען בייא איהם איזט גיטע אונד דער
ערלעזונג פיל בייא איהם. ער ווירד ערלעזען ישראל פאן זיינער
זינדענשולד.

(לב) (אים ערשטען יאהר נאך דער מוטטער טאד, אויף איהרעם
גראבע).

עוויגער קעניג אללער קעניגע! פעראכטע ניכט איינע ביטטע
ערחיננערע דיך איינער איט הולד. איך קאסטייע
הייטע איינען לייב פאר דיר, אב דען גייסט איינער אוטטער
זעליגען

נָא רָצוּי וּמְקֻבָּל לְפָנֶיךָ כְּאִלּוּ הִקְרַבְתִּיו עַל גַּבֵּי מִזְבַּחֲךָ הַקָּדוֹשׁ הַשָּׁמֵם בַּעֲוֹנֵינוּ. וְכַפֵּר עַל נֶפֶשׁ אִמִּי (פ"ב"פ). יְיָ שְׁמַע תְּפִלָּתִי הַאֲזִינָה אֶל תְּחִנָּתִי בֶּאֱמוּנָתְךָ עֲנֵנִי לְמַעַן קְדֻשַּׁת שִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ, שֶׁאֲנִי מְיַחֵד בְּכָל יוֹם פַּעֲמַיִם. הָאֵר כְּחֶמְלָתְךָ עָלֶיהָ יַעֲלֶה נָא זִכְרוֹנָהּ לִפְנֵי כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ, וְתִתְעַדֵּן נִשְׁמָתָהּ עִם הָאִמָּהוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת, שֹׂבַע שְׂמָחוֹת אֶת פָּנֶיךָ נְעִמוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח. וְיִתְקַיֵּם בָּהּ מִקְרָא שֶׁכָּתוּב קוּמִי אוֹרִי כִּי בָא אוֹרֵךְ וּכְבוֹד יְיָ עָלַיִךְ זָרָח. כִּי הִנֵּה הַחֹשֶׁךְ יְכַסֶּה אֶרֶץ וַעֲרָפֶל לְאֻמִּים. וְעָלַיִךְ יִזְרַח יְיָ וּכְבוֹדוֹ עָלַיִךְ יֵרָאֶה. יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי:

אל

זעליגען אנדענקענס! פיללייכט האט זיא איינסט געגען דיך גע-זינדיגט, דארום ערגרייפט איך באנגעס ציטטערן. בעטצאטטען אנגעזיכטעס, פאסטענד, וויינענד, אין איינער טרויער געהיל-לעט, קאמע איך פאר דיך צור פערזעהנונג, צור הערשטעל-לונג איהרער רוהע, אעגע איינע בוסע דיא איבער זיא פער-הענגטען ליידען אבווענדען. גאטט! קעניג! ערבארמע דיך איהרער נאך דיינער גראסטען הולד, דא עוויגער ביזט גיטיג, פערציהעטסט. ערצייגעסט פילע גנאדע, אללען דיא דיך אנ-רופען. א נים איין בלוט דאז איך הייטע פערליהרע, זא אנ-גענעהם אויף, אלס העטטע איך עז אויף דיינעם הייליגען אל-טאר געאפפערט. פערגיב דער זעלע איינער אוטטער (פב"פ) ערהערע איין געבעטה, לאס איינע קלאגען פאר דיך קאמען, פערנים איין פלעהען, אום דיינעם גראסטען הייליגען נאהמענס ווילען. ערלייכטע זיא איט דיינער הולד. לאס איהרע זעלע לוסט געניסען בייא דען הייליגען איטטערן. איבערפלוס דער וואננע אין דיינעם אנגעזיכט.

ערבארמונגספאללער גאטט! דער דא איט דיינעם אונ-דעם ווארטע דיא וועלט אונד וואס

זיא

אל מלא רחמים! אשר באמרי פיך בראת את העולם ומלואו! יוצר כל העולמים! אשר צפנת רב טוב לחסידך המתהלכים לפניך ברצונך כחסדך ובכחך הגדול תאמר לעלות לפניך זכרון האשה הצנועה (אמי) (פ"ב"פ) רוח יי תניחה לגן עדן. המלך ברחמיו יחמול עליה וילוה אליה השלום, ועל משכבה יהיה שלום כדכתיב יבוא שלום ינוחו על משכבותם הלך נכחו. היא וכל בנות ישראל עמה בכלל הרחמים והסליחות מעתה ועד עולם, אמן:

(לג) (על קבר בניו הקטנים בשנה ראשונה למותם)

האל הרחום! המרחם על כל בריותיו אשר רחם את אבותינו הצדיקים והישרים,

הוא

זיא פילעט ערטאפפען האט, פיל גוטעט זיינען פראמאטען אויפבעוואהרעסט, בעפיהל איט דיינער הולד אונד גראמטען קראפט, דאס דאז אנדענקען איינער אוטטער (פב"פ) פאר דיך קאמאע, דעם עוויגען גייסט פיהרע זיא אין עדען איין, בעאיטליידע זיא, פערלייהע איהר פריידע אונד פרידע אונטער אללען פערעוויגטען טעכטערן ישראל'ס אמן

(היר קאן אאן אויך מנוחה נכונה וויא אבען בייא פאטער בעטהען.)

(לג) (אויף קליינער קינדער גראב. אים ערשטען יאהר נאך איהדעם דאהינשיידען).

ערבארמונגספאללער גאטט! דער דוא דיך אללזייט אונזערער פראמאטען פארעלטערן ערבארמט. בעאיטליידע דען גייסט איינעט קינדעס (פ') דעסטען קערפער היר רוהעט, פיהרע איהן אין עדען איין, אום דארט בייא

הוּא יְרַחֵם עַל נִשְׁמַת בְּנִי (בִּתִּי) (פלוני) אֲשֶׁר גּוּפוֹ (פָּהּ) פֹּה נִטְמָן, וְיַעֲלֶה אֹתָהּ לְגַן הָעֵדֶן לְהִשְׁתַּעֲשֵׁעַ שָׁם עִם הַצַּדִּיקִים וְהַחֲסִידִים, וּתְהֵא מִיתָתוֹ (תָהּ) כַּפָּרָה, עָלַי אָבִיו וְעַל אִשְׁתִּי אִמּוֹ. כְּקָרְבָּן שֶׁנִּתְקַבֵּל בְּרָצוֹן לְפָנֶיךָ אֱלֹהֵי עוֹלָם! וְתִמְחוֹל חֲטָאֵינוּ, וְתִתֵּן לָנוּ בָּנִים זְכָרִים, יְרֵאִים וּשְׁלֵמִים, עוֹסְקִים בְּתוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶךָ, וְתָסִיר מִמֶּנּוּ וּמִכָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל כָּל צָרָה יָגוֹן וַאֲנָחָה, אָמֵן:

(לד) (לבקש מחילה מן המתים)

אֱלֹהֵי עוֹלָם! יוֹצֵר כָּל נִבְרָא! אִם דִּבַּרְתִּי, וּפָעַלְתִּי, וְעָלוּ עַל לִבִּי, דְּבָרִים שֶׁהֵם נֶגֶד כְּבוֹד הַקְּדוֹשִׁים הַלָּלוּ, הִנְנִי מוֹדֶה וְעוֹזֵב דְּרָכַי, וְאוֹמֵר חָטָאתִי לַיְיָ וְלָהֶם. כָּל מַה שֶּׁדִּבַּרְתִּי שֶׁהִרְהַרְתִּי
ופעלתי

בייא אללען פראמאען היאאליטע לוסט צו געניסען. זיין (איהר) טאד זייא איינע פערזעהנונג פיר איך זיינען (איהרען) פאטער, אונד פיר איינע פרויא. זיינע (איהרע) אוטטער, וויא איין אפפער דאז דוא הערר אללער וועלט! מיט וואהלגעפאללען אויפ־גענאמאען. פערצייהע אונזערע זינדען, שענקע אונז בלייבענדע נאכקאמאען דיא דיך עהרפירכטען אונד אין ריינער לעהרע אונד געבאטהען זיך בעשעפטיגען. ווענדע פאן איר אונד גאנץ ישראל אללע ליידען, טרויער אונד זייפצען אב, לאססע איר איינע אנדערן קינדער אם לעבען. אמן.

(לד) (אום פערצייהונג צו ביטטען).

הערר אללער וועלט! שעפפער אללער וועזען! האבע איך עט־וואס געשפראכען אדער געטהאן, קאם איר יע איין געדאנקע אינס הערץ, דער דער עהרע דיזער פערעוויגטען צו־ווידער וואר, זא געשטעהע אונד בערייע איך עז, וויל קינפטיג
עז

וּפָעַלְתִּי וְהִתְרַשַּׁלְתִּי לַעֲשׂוֹת לִכְבוֹדָם, אוֹ עָשִׂיתִי דָבָר נֶגֶד כְּבוֹדָם, הַכֹּל הָיָה אֶצְלִי שְׁגָגָה, וַאֲנִי מִתְחָרֵט עָלָיו וּמְבַקֵּשׁ מְחִילָה עַל מַה שֶּׁחָטָאתִי עָוִיתִי וּפָשַׁעְתִּי. יִכְמְרוּ נָא רַחֲמֵיהֶם עָלַי וְאַל יָשִׁיתוּ עָלַי חַטָּאת אֲשֶׁר נוֹאַלְתִּי וַאֲשֶׁר חָטָאתִי. גַּם אַתָּה מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים! הוֹאֵל נָא סְלוֹחַ לִי עַל כָּל פְּשָׁעַי, עֲזוֹר לִי בְּרוֹב רַחֲמֶיךָ לִשְׁמוֹר מִצְוֹתֶיךָ, נַהֲלֵנִי עַל מֵי מְנוּחוֹת, וְהַאֲרֵךְ יָמַי וּשְׁנוֹתַי בַּנְּעִימִים, אַךְ טוֹב וָחֶסֶד יִרְדְּפוּנִי כָּל יְמֵי חַיַּי, וְשַׁבְתִּי בְּבֵית יְיָ לְאוֹרֶךְ יָמִים טוֹבִים, אָמֵן.

(לה) (סיום תפלתו בהלכו מבית הקברות)

הִנְנִי הוֹלֵךְ לְדַרְכִּי, נַפְשִׁי אֶת יְיָ בָּרְכִי! תְּפִלָּתִי לְאֵל חַיָּי, שֶׁיִּשְׁמוֹר בִּי נִשְׁמָתִי וְרוּחִי

אקרא

עז אונטערלאססען. איך בעקעננע עז, איך האבע געגען גאָטט אונד זיא געזינדיגט, דאָך וואר אללעס וואס איך טהאט, דאכטע, שפראך, אָדער אויך נור צו איהרער עהרע צו טהון פערזיימטע אללעס בלאָס אויס אונבעדאכטזאמקייט, איך בערייע עז אונד ערביטטע מיר פערצייהונג איבער אללעס, וואס איך בעגאנגען. אָ לאס דיין מיטלייד געגען מיך רעגע ווערדען, מיר ניכט צור זינדע צו רעכנען וואָ איך טהעריכט געוואנדעלט, שטעה מיר בייא מיט דיינעם ערבארמען, לייטע מיך אויף דיינען וועג, פערלענגערע מיינע יאהרע, גליק אונד גנאדע פאָלגע מיינען שריטטען, מיינע גאנצע לעבענסצייט הינדורך. אמן.

(לה) (שלוסגעבעטה עהע מאן דען בעגרעבניספלאטץ פערלעסט).

איך געהע נון מיינעם וועגעס פאָרט, מיינע זעעלע בענעדייע דען העררן; מיין געבעטה איילט צום עוויגען גאָטט דאס ער מיינע זעעלע בעוואהרע, מיין געבעטה ערהערע, אונד דאז, אללער דיא איהן אנרופען דאס ער דיא הערליכקייט

אֶקְרָא לֵאלֹהִים שֶׁיִּשְׁמַע עֲתִירָתִי וַעֲתִירַת כָּל זוֹכְרֵי רַחֲמָיו, וְיִרְבֶּה כָּבוֹד וָהוֹד נִשְׁמַת שְׁלֵמָיו. יָנוּחוּ יְשָׁרִים, עַד יֹאמַר הַמֶּלֶךְ חֲיוּ! עִמְדוּ לִתְחִיָּה! וַאֲנִי אֶכָּנֵס וְאֵלֵךְ לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם, עַד אֲשֶׁר יָבֹא צִיר נֶאֱמָן וְהֵשִׁיב לֵב אָבוֹת עַל בָּנִים וְלֵב בָּנִים עַל אֲבוֹתָם. צֶדֶק לְפָנֵינוּ יְהַלֵּךְ לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֵינוּ, וְנַהַלְלוּ וּנְשַׁבְּחוּ וּנְפָאֲרוּ בְּכָל מִינֵי תְהִלָּה. יָנוּחוּ יְשָׁרִים! לְמַעְלָה מִמַּלְאֲכֵי רוּמָה, יִהְיֶה מְנוּחָתָם שְׁלֵמָה, וְיַעַמְדוּ לְקֵץ הַיָּמִין, אָמֵן:

(לו) (בערב ראש השנה ובערב יום כפור יאמר)

פֹּה עַל קִבְרוֹת צַדִּיקִים יְסוֹדֵי עוֹלָם אֶבְכֶּה בְּמַר נַפְשִׁי. יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ אֱלֹהֵי הָרַחֲמִים וְהַסְּלִיחוֹת מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ! שֶׁיִּתְגוֹלְלוּ רַחֲמֶיךָ וַחֲסָדֶיךָ הַמְרֻבִּים עַל מִדּוֹתֶיךָ, שֶׁזְּכוּרַת הַצַּדִּיקִים הַלָּלוּ מְנוּחָתָם כָּבוֹד, וּזְכוּת תַּלְמוּד תּוֹרָתָם וּמַעֲשֵׂיהֶם הַטּוֹבִים

זיינער פֿראָממען ערהעבע. מעגען זיא רוהען דיא עדלען! ביז דער קעניג רופֿט: „אויף! ערוואכט צום נייען לעבען!“ מעגע איך נאָך לאנגע אם לעבען בלייבען, אונד אללע דיא מיר אנגע-הערען, ביז דער טרייע באָטהע קאָמט, דער הייל פֿערקינ-דער, אונד דער עלטערן הערץ דען קינדערן, דער קינדער הערץ דען עלטערן, צוווענדעט. מעגען זיא רוהען דיא עדלען, אים ראנגע דער ענגעל, ערהאבען אונד פֿאָללקאָממען זעליג, אונד אם ענדע דער טאגע אויפֿערשטעהען, אמן.

(לו) (געבעטה אן **ערב ראש השנה** אונד **ערב יום כפור**).

היר אויף דען גרעבערן דיזער גערעכטען שטיטצען דער וועלט! היר וויל איך ביטטערן געמיטהעס קלאגען, עז זייא דיין ווילע

הַטּוֹבִים, יַעֲמוֹד לִי וּלְכָל בְּנֵי בֵיתִי וּלְכָל יִשְׂרָאֵל. וְנִזָּכֵר וְנִכָּתֵב לְפָנֶיךָ בְּזֶה רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְנֵחָתֵם לְפָנֶיךָ בְּזֶה יוֹם הַכִּפֻּרִים, לִסְלִיחָה וְלִמְחִילָה, לְכַפֵּר בּוֹ כָּל חֲטָאֵינוּ עֲוֹנֵינוּ וּפְשָׁעֵינוּ, לְשָׁנָה טוֹבָה וּמְתוּקָה, לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם, לְפַרְנָסָה וּלְכַלְכָּלָה, לְשׂוֹבַע וְלִבְרָכָה, לִגְאֻלָּה וִישׁוּעָה, לִבְרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֵינוּ, לְרֶוַח וְהַצָּלָה, הַשְׁקֵט וּמְנוּחָה, מִכָּל פַּחַד וּבֶהָלָה, מִכָּל תַּקָּלָה וּגְזֵירָה רָעָה. וְאַל יִשְׁלוֹט בָּנוּ יֵצֶר הָרָע, שָׂטָן אוֹ מַשְׁחִית. וְנִזְכֶּה לְעֹשֶׁר וְכָבוֹד, וְנִמְצָא חֵן וְשֵׂכֶל טוֹב בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָּל רוֹאֵינוּ. רַחוּם וְחַנּוּן! שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה! הֵעָתֶר לָנוּ עַל כָּל אֲשֶׁר נְבַקֵּשׁ מִלְּפָנֶיךָ לְמַעַן רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, וּלְמַעַן זְכוּת הַצַּדִּיקִים הַלָּלוּ הַטְּמוּנִים פֹּה, וּזְכוּת כָּל צַדִּיקֵי עוֹלָם. אַל תְּשִׁיבֵנִי רֵיקָם מִלְּפָנֶיךָ, כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

ריבון

וויללע ערבארמונגספאללער פאטער! גאטט! פערזעהנער! קע־ניג דער גאנצען ערדע! דאס דיין גראססעס ערבארמען אונד גנאדע אונד דיא טוגענד דיזער געררעכטען, איר, איינען הויז־גענאססען. אונד גאנץ ישראל בייאשטעהע, דאס וויר פאן דיר בעדאכט אונד איינגעשריבען ווערדען, אן דיזעם ראש השנה (געזיגעלט אן דיזעם יום כפור), צור פערזעהונג, פערצייהונג אונד ערלאססונג אללער אונזערער זינדען, פערגעהונגען, אונד פערברעכען. צו איינעם גוטען יאהרע, גליקליכען לעבען, צור נאהרונג, איבערפלוס, אונד זעגען אין אללען אונטערנעהמונגען. איין יאהר דער שטיללען רוהע, פרייא פאן פורכט, שרעקקען, ליידען. אונד בעזען פערהענגניססען, דאס קיין בעזער טריב איבער אונז געוואלט האבע, דאס וויר געוואהנעהייט אין דיינען אונד אללער מענשען אויגען פינדען. אום דער פערדיענסטע וויל־לען

רִבּוֹן כָּל הָעוֹלָמִים! מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים! סְלַח וּמְחַל עַל כָּל חֲטָאַי, בְּרָא לִי לֵב טָהוֹר, תֵּן בְּלִבִּי אַהֲבָתְךָ וְיִרְאָתְךָ, וְכוֹף אֶת יִצְרִי לְהִשְׁתַּעְבֵּד לָךְ. הַצִּילֵנִי מִגְּזֵירוֹת רָעוֹת, מֵהִרְהוּרִים רָעִים וּמִיֵּצֶר הָרָע, וְתֵן לִי יֵצֶר טוֹב, וְדַבֵּק אֶת לִבִּי בְּמִצְוֹתֶיךָ לַעֲסוֹק בְּתוֹרָתֶךָ. כְּבֹא קִצִּי יִהְיֶה נָא יוֹם מִיתָתִי כְּיוֹם לֵדָתִי, שֶׁלֹּא יִמָּצֵא בִי שׁוּם חֵטְא וְעָוֹן. תֵּן בִּי כֹּחַ בְּעוֹדִי בְּחַיִּים לִשְׁמוֹר פִּקֻּדֶיךָ, וְזַכֵּנִי לִרְאוֹת בְּבִיאַת מְשִׁיחֶךָ בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ, אָמֵן:

אָנָּא יְיָ אֱלֹהַי! כָּתְבֵנוּ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הַזֶּה (חָתְמֵנוּ בְּיוֹם הַכִּפֻּרִים הַזֶּה) לְחַיִּים טוֹבִים, חַדֵּשׁ עָלֵינוּ שָׁנָה טוֹבָה, שְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂי יָדֵינוּ, קְצוֹב מְזוֹנוֹתֵינוּ וּפַרְנָסָתֵנוּ בִּמְלוּאָהּ וְרֶוַח,

מתחת

לען דיזער פֿראָמאען; דיא היר בעגראבען, ﭏונד ﭏלער גערעכֿטען דער וועלט.

העררּ דעס וועלטאלls! גיב איר איין גוטעס הערץ פֿאָלל ליבע ﭏונד עהרפֿורכֿט פֿאָר דיר, רעטטע איך פֿאָר בעזען טיקזאלען, בעזען געדאנקען ﭏונד בעזען טריבען. גיב איר גייסט דעם ערקעננטניססעס דעס גוטען, לייטע איין הערץ דיינען געבאָטהען צו, איך איט דיינער לעהרע צו בעטעפֿטיגען. ווען איינסט איין ענדע קאָאאט, לאס איך אם שטערבעטאג נאָך זאָ ריין פֿאָן זינדען זיין וויא בייא איינער געבורט איך וואר. גיב איר קראפֿט דיינע בעפֿעהלע צו בעאָבאכֿטען, גיב איר דאז גליק דיא ﭏנקונפֿט דיינעס געזאלבטען צו זעהען, באלד אין ﭏונזערן טאגען, אמן.

עוויגער איין גאטט! שרייבע איך אן דיזען ראש השנה, (זיגלע איך אן דיזען יום כפור), צום גליקליכֿען לעבען, שענקע ﭏונז איין נייעס ﭏונד גוטעס יאהר, פֿערלייהע זעגען ﭏונד גליק, ﭏונזערם הענדעווערק. גיב ﭏונז ﭏונזערע נאהרונג ﭏוים דיינער אילדען האנד, העבע ﭏונזערעס הייללעס האָרן עאפאָר,

טענקע

מִתַּחַת יָדְךָ וְלֹא מִתַּחַת יְדֵי בָשָׂר וָדָם, וְתִזְקוֹף קַרְנֵנוּ לְמַעְלָה, וּתְנֵנוּ לְחֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָל רוֹאֵינוּ. בִּזְכוּת הַצַּדִּיקִים הַקְּדוֹשִׁים הַלָּלוּ וּמַעֲשֵׂיהֶם הַטּוֹבִים. תַּעֲשֶׂה בַקָּשָׁתִי וּתְמַלֵּא שְׁאֵלָתִי לְטוֹבָה וְאַל תְּשִׁיבֵנִי רֵיקָם מִלְּפָנֶיךָ, אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתִּרְצֵנִי וּתְקַבְּלֵנִי בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ, וְיִהְיוּ זְכִיּוֹתַי מַכְרִיעוֹת עַל חוֹבוֹתַי, וְתֵן בְּלִבִּי אַהֲבָתְךָ וְיִרְאָתְךָ, וּגְזוֹר עָלַי וְעַל כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל שְׁנַת טוֹבָה וּבְרָכָה, יְשׁוּעָה, נֶחָמָה, פַּרְנָסָה וְכַלְכָּלָה, חַיִּים וְשָׁלוֹם, מְחִילָה וּסְלִיחָה וְכַפָּרָה. הַצִּילֵנִי מִגְּזֵירוֹת רָעוֹת, מִדַּלּוּת וַעֲנִיּוּת וָאֶבְיוֹנוּת וּמִכָּל מִינֵי פּוּרְעָנִיּוֹת, מִדֶּבֶר, מֵחֶרֶב מִמַּגֵּפָה, מֵרָעָב, שֶׁבִי, וּמַשְׁחִית, וּמִכָּל צָרָה יָגוֹן וַאֲנָחָה, וְתֵן בְּלִבִּי לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ. יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי, אָמֵן:

יהי

טענקע אונז גנאדע, גונסט אונד ערבארמען, אין דיינען אונד אל-
לער מענשען אויגען. אום דער פערדיהנסטע ווילען דיזער הייליׄ-
גען, ערפילע מיינע ביטטע צום גוטען, לאס איך ניכט אונער-
הערעט פאָן דיר געהען. אמן.

עז זייא דיין ווילע עוויגער איין גאָטט! איך וואָהלגעפעליג מיט
מיינער וואהרען רייע בייא דיר אויפצונעהמען, דאס מיינען
גערינגע טוגענד, מיינע שולד איבערוויעגע. אָ לעגע אין מיין
הערץ ליבע אונד עהרפורכט פאָר דיר. פערהענגע איבער
מיך אונד גאנץ ישראל איין גוטעס גליקליכעס געזעגנעטעס יאהר,
בעוואהרע מיך פאָר אללען בעזען פערהענגניססען, ערוועקקע
אללע ערנסטע רייע אין מיינעם הערצען. אמן.

הערר

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ!
שֶׁתְּהֵא הַשָּׁנָה הַזֹּאת הַבָּאָה עָלֵינוּ וְעַל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל קֵץ וְתַכְלִית וְסוֹף לְאֶבְלֵינוּ וְאַחֲרִית טוֹב לִימֵי מְרוּדֵנוּ! הֲלֹא אַתָּה יְיָ הֵבֵאתָ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לְנָוֶה שַׁאֲנָן, לִירוּשָׁלַיִם! שָׁמָּה כְּגֶפֶן פָּרָחָה וַתְּהִי עָלֶיהָ רַעֲנָן, וַיֵּעַט יַעֲקֹב רָהָב, כְּמִצְנֶפֶת עָנַד גַּאֲוָה. בָּנִיתָ לָהֶם בָּתִּים נָטַעְתָּ לָהֶם כְּרָמִים, כּוֹנַנְתָּ בֵּיתְךָ כְּמוֹ רָמִים, וַיַּעֲנוֹק יְשׁוּרוּן גָּאוֹן וַיִּלְבַּשׁ כְּבֶגֶד בָּגֹד, כִּמְעִיל מָעַל, וַיַּחְגֹּר כַּצִּנָּה שִׂנְאָה, כְּתַחֲרָא תַּחֲרָה, כְּמָגֵן רָגֶן. הִטְעַמְתָּ אֹתוֹ מִפְּרִי אֶרֶץ זַיִת וָשֶׁמֶן, וַיִּשְׁמָן וַיִּבְעָט. עִטַּרְתָּ לָהֶם שְׁנַת טוֹבָתֶךָ מִמְּקוֹר נְדִיבָתְךָ הָעֶלְיוֹנָה. בַּבַּיִת הַגָּדוֹל אֲשֶׁר נִקְרָא שִׁמְךָ עָלָיו, אֲשֶׁר הָיָה בָּנוּי לְתַלְפִּיּוֹת וְהוֹד וְהָדָר כְּתָאמֵי צְבִיָּה הָיוּ מְאֻחָזִים בְּקִירוֹת הַבַּיִת בְּאֶרֶץ צְבִי לְכָל אֲרָצוֹת, שָׁם הָיָה יְשֻׁרוּן לְשֵׁם וְלִתְהִלָּה בְּכָל הָאֲרָצוֹת, עַל כֵּן רָמוּ עֵינָיו כִּי רָאָה כִּי הָיְתָה הָרְוָחָה. וְעַתָּה בַּעֲוֹנֵינוּ כֻּלָּנוּ כַּצֹּאן תָּעִינוּ, אִישׁ אִישׁ לְדַרְכּוֹ הָרָעָה פָּנִינוּ, כָּל גֶּבֶר אַחַר בִּצְעוֹ כָּל
אִישׁ

הערר! אָ עוויגער! דוא האסט דיין פאָלק ישראל נאך ירושלים געפיהרט, דאָרט בליהעטע עז וויא איין וויינשטאָק אונד ברייטעטע וייט דיא ראנקען אויס, אללעין יעקב טראט שטאָלץ איינהער, זעטצטע האָכמוטה זיך אס העלם אויף. דוא האסט הייזער איהנען ערבויעט, וויינגערטען געפפלאנצט, האסט מיט הערליכקייט דיינען טעמפעל ערריכטעט; אללעין ישורון ווארד שטאָלץ, קליידעטע זיך אין טרוג, היללטע אין פאלשהייט זיך, וויא דאָלכשטיכע ווארען איהרע וואָרטע, אענטעגהאס ווארר איהר גורט

אִישׁ אַחֲרֵי שְׁרִירוּת לִבּוֹ הָרָע. וְלֹא דַי לָנוּ בַּעֲוֹנוֹת הָרִאשׁוֹנִים, כִּי אִם הוֹסַפְנוּ עֲלֵיהֶם חֲדָשִׁים, וְלֹא הוּזְהַרְנוּ בְּכָל הָאַזְהָרוֹת אֲשֶׁר הִזְהַרְתָּנוּ, וּמַה יֵּשׁ לָנוּ עוֹד צְדָקָה, לִזְעוֹק עוֹד אֶל הַמֶּלֶךְ? — לְךָ יְיָ הַצְּדָקָה אַתָּה הִגְדַּלְתָּ לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ, הִרְכַּבְתָּ אֶת יִשְׂרָאֵל עַל בָּמֳתֵי אָרֶץ, קִיַּמְתָּ הַבְּרִית שָׁמַרְתָּ הַהַבְטָחָה הִרְוִיתָנוּ מִדֶּשֶׁן בֵּיתֶךָ. אֲבָל אֲנַחְנוּ בְּטוּבֵינוּ הָרָב לֹא עֲבַדְנוּךָ, לָכֵן בַּת יַעֲקֹב בָּזִית, הִשְׁלַכְתָּ יִשְׂרָאֵל עַל אֶרֶץ לֹא לָהֶם. אַתָּה יְיָ חָשַׁבְתָּ לִצְרֵף סִיגֵנוּ וּלְהָסִיר בְּדִילֵנוּ, וְלִשְׁבּוֹר אֶת לִבֵּנוּ הַזּוֹנֶה, עַל כֵּן הִגְלִיתָנוּ וְזֵירוֹתָנוּ, וְלֹא מִקּוֹצֶר יָדְךָ לֹא הוֹשַׁעְתָּנוּ וְלֹא מִכּוֹבֶד אָזְנֶיךָ לֹא שָׁמַעְתָּ תְּפִלָּתֵנוּ, כִּי הִבְדִּילוּ עֲוֹנֵינוּ בֵּינֵינוּ וּבֵין יְשׁוּעָתְךָ. אַתָּה הַצַּדִּיק עַל כָּל הַבָּא עָלֵינוּ, כִּי אֱמֶת עָשִׂיתָ וַאֲנַחְנוּ הִרְשָׁעְנוּ. חֵטְא חָטְאָה יְשֻׁרוּן, עַל כֵּן כַּצֹּאן תּוֹעָה. בָּגְדָה יְהוּדָה, עָזְבָה צוּר מְחוֹלְלָהּ וְאֶת אֱלֹהֶיהָ שָׁכָחָה, לָכֵן הֻצַּג יִשְׂרָאֵל עָרוֹם כְּבַיּוֹם הִוָּלְדוֹ, עַל כֵּן דָּוֶה לֵב יַעֲקֹב וַתִּהְיֶינָה עֵינָיו לְתוֹצָאוֹת בֶּכִי. לְךָ יְיָ הַצְּדָקָה וְלָנוּ

בושת

גורט, צאנק אונד האדער איהר פאנצער; דוא גאבסט איהנען דיא פריכטע איינעס לאנדעס צו געניסען, וואָ אללעס פאָן איבער=פלוס טטראָטצטע, זיא וואורדען פעטט זיא שלוגען דאן אויס. אוס אונד אוס יאָרען זיא יאהר פיר יאהר מיט גליק אויסגעבען, דוא האסט איהנען דיינע הולד געשענקט, אין יענעם ערהאבענען הויזע דאז נאך דיינעם נאמען גענאנט וואר, אים טענטעטען אללער לענדער. גראָם אונד בעריהאט וואר ישראל, אונד זיא עמ=פערטען זיך געגען גאָטט. אך! וויר אירדען יעצט אין אונזערן זינדען

בּוֹשֶׁת הַפָּנִים, לַיְיָ אֱלֹהֵינוּ הָרַחֲמִים וְהַסְּלִיחוֹת כִּי מָרַדְנוּ בּוֹ. לְךָ יְיָ הַחֶסֶד כִּי אַתָּה תְּשַׁלֵּם לְאִישׁ כְּמַעֲשֵׂהוּ. וְעַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ! גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל וּקְדוֹשׁוֹ! הַלְעוֹלָם תֶּאֱנַף בָּנוּ? תִּמְשֹׁךְ אַפְּךָ לְדֹר וָדוֹר? — חָלִילָה! — לֹא אָפְסוּ לָנֶצַח חֲסָדֶיךָ, כִּי הֵם חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים, בְּכָל עֵת וּבְכָל רֶגַע. — מַדּוּעַ הֻסַּבָּה לְאָחוֹר הַהַצְלָחָה? — אַיֵּה הָאוֹר אֲשֶׁר הִלָּה עַל רֹאשֵׁינוּ מִקֶּדֶם? — אָנָה פָּנָה הַשֶּׁמֶשׁ מִלְּפָנִים לָנוּ זָרְחָה? עֲשֵׂה עִמָּנוּ צְדָקָה וָחֶסֶד לְמַעַן שִׁמְךָ הַגָּדוֹל אֲשֶׁר נִקְרָא עָלֵינוּ. וּלְמַעַן בְּרִית אֲבוֹתֵינוּ, כִּי לֹא תִשָּׁכַח מִפִּי זַרְעָם. וּלְמַעַן עַמְּךָ וְנַחֲלָתְךָ אֲשֶׁר נִשְׁאֲרוּ מְעַט מֵהַרְבֵּה, כַּנֵּס עַל הַגִּבְעָה. וּלְמַעַן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ אֲשֶׁר הָיְתָה מִדְבָּר שְׁמָמָה, וְיָצָא מִמֶּנָּה כָּל הֲדָרָהּ, וּבֵית קָדְשֵׁינוּ וְתִפְאַרְתֵּינוּ אֲשֶׁר הָיָה לִשְׂרֵפַת אֵשׁ, וּרְאֵה כִּי אָזְלַת יָד וְאֶפֶס עָצוּר וְעָזוּב. — יְסוֹד הַצֶּדֶק וּמְכוֹן הָאֱמֶת! מָתַי תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַיִם! מָתַי תָּאוֹרְנָה עֵינֵינוּ בִּרְאוֹת צֶמַח קְהָת בִּכְהֻנָּיו. וְהָאִישׁ לְבוּשׁ הַבַּדִּים עוֹמֵד וּמְשָׁרֵת לְכַפֵּר עַל

זינדען אוהער, וואנדעלן בלאס דער באזהייט, דעם אייגעננוטצע אונד יעדער בעזען לוסט נאך, וויר הייפען זינדע טעטעס אויף זינדע, האלטען דיינע געבאטהע ניכט. אך! וועלכע פערדיהנ-סטע האבען וויר נאך, דען קעניג אנצורופען? דיין איזט דיא גע-רעכטיגקייט, דוא האסט אונז גוטע גענוג ערצייגט, האסט אונז ערהאבען, אונז דיינען בונד טרייליך געהאלטען. וויר האבען אין דען טאגען אונזערעס גליקעס דיר ניכט געהעריג געדיהנט, זא האסט דוא דען אויך יעקב'ס נאכקאמען פעראכטעט, אין לענ-דער

עַל כָּל פֶּשַׁע! יְיָ אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת! חַי כָּל הַחַיִּים! נֶפֶשׁ כָּל הַנְּפָשׁוֹת! כָּל צְבָא הַשָּׁמַיִם לְךָ מִשְׁתַּחֲוִים כֻּלָּם בְּרֶתֶת בָּעֵת הַזֹּאת מוּל כִּסֵּא מִשְׁפָּטֶיךָ נִגָּשׁוֹת, גַּם בְּנֵי אָדָם גַּם בְּנֵי אִישׁ יַחַד עָשִׁיר וְאֶבְיוֹן מַחֲזִיקִים בִּכְנַף מְעִיל צִדְקָתְךָ וְלֹא בַמִּשְׁפָּט. אַךְ חֶסֶד וְרַחֲמִים יִדְרשׁוּ. לְמִשְׁפָּטֶיךָ אֲנַחְנוּ עוֹמְדִים, צֹאן עַמְּךָ הַנְּפוּצִים עַל פְּנֵי חָלֶד, קָטוֹן וְגָדוֹל שָׁם הוּא, גַּם שָׂב גַּם יָשִׁישׁ, כֻּלָּם שָׂפָה אחת יִקְרְאוּ „הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ!“ — אֱלֹהֵינוּ בֹּשְׁנוּ בְּמַעֲשֵׂינוּ, וְנִכְלַמְנוּ בַּעֲוֹנֵינוּ, הוּשְׁחֲרוּ פָּנֵינוּ מִפְּנֵי חַטֹּאתֵינוּ, נִכְפְּפָה קוֹמָתֵינוּ מִפְּנֵי אֲשָׁמֵינוּ, אֵין לָנוּ פֶּה לְהָשִׁיב וְלֹא מֵצַח לְהָרִים רֹאשׁ, אֵין לָנוּ עַל מִי לְהִשָּׁעֵן, כִּי אִם עָלֶיךָ אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם!

יהי

דער אונז געבראכט, דיא אונז ניכט אנגעהערען, דיין פֿאָרזאטץ וואר אונז צו בעגליקען, אונזער בעזעם הערץ צור טוגענד צו בעוועגען, עבען דארום האסט דא אין אללע ערדגעגענדען אונז צערשטרייעט, ניכט אויס אָהנמאכט ביזט דו אונז ניכט ביי-געשטאנדען, ניכט וייל דא אונזערע קלאגען ניכט הערען קאָנטעסט, ניין! נור אונזערע זינדען האבען צווישען אונז אונד דיינער הילפֿע איינע שיידעוואנד געמאכט, דא האסט גערעכטיגקייט אויסגע-איבט, עהער אלס וויר פֿערדיענטען. האסט דא ניכט פֿירטטען אונד רעגענטען אנדערער נאטיאָנען איינגעזעטצט, דיא אונז פֿע-טערליך טיטצען, דערען הולד איבער אונז אָבוואלטעט? אונזערע פֿערגעהונגען זינד עז דיא אונז הערואטרייבען, וויר האבען דיין פֿערגעססען, דארום ווארד אונזערע פראכט, אונזער הייליגטהום פֿערניכטעט. אבער אָך! ישראל'ס עררעטטער אונד הייליגער! וויללסט דא עוויג אויף אונז צירנען? — פֿערן זייא עז! ניכט אויף איאמער איזט דיינע הולד פֿאָן אונז געוויכען, זיא ערנייערט זיך איט יעדעם מאָרגען —

ווא

יהי רצון מלפניך אבינו שבשמים! שתהא השנה הזאת הבאה עלינו ועל כל עמך בית ישראל, שנת אוסם, ברכה וגזירות טובות, שנת דגן ותירוש, הצלה והצלחה, ויעד בית מקדשך, שנת זול וחיים טובים, שנת טלולה, אסומה, גשומה, שימתקו מגדים את תנובתם, שנת כפרה לכל עונותינו, לחמינו ומימינו תברך, שנת משא ומתן, שנת נבוא בגזירה טובה לבית קדשינו, שנת שובע, שנת עזרה ופדות, שנת פרי בטננו ופרי אדמתינו תברך, קוממיות תוליכנו לארצנו, רחמיך יכמרו עלינו, שמחים תעלינו לירושלים, שנת תפתח לנו אוצרך הטוב, שנת פרנסה שלא יצטרכו עמך ישראל לא זה לזה ולא לעם אחר בתתך ברכה במעשי ידיהם. ויהי רצון מלפניך שלא יעשו לאנשי השרון בתיהם קבריהם:

ישיני

וואָ איזט דאז ליכט, דאז פֿאָרמאהלס איבער אונזערעם הויפטע גלענצטע? — וואָ דיא זאָנגע דיא עהעדעם אונז בעטינען? — זיהע דען שוואַכען רעסט דער פֿאָן אונז איבריג געבליבען, זיהע ירושלים דיינע היילגע שטאדט, וויא זיא וויסט געוואָרדען וויא דיא עהעמאהליגע פראַכט איהר ענטריססען וואורדע! עוויגער גאָטט! וויא לאַנגע נאָך ווירסט דוא דיך דער שטעדטע יהודה'ס אונד ירושלים'ס, ניכט ערבאַרמען? וואַן ווירד ווידער דיינע הולד איבער דיינע שעפֿכען אַבוואַלטען? וואַן ווירסט דוא ירושלים'ס מויערן ערבויען? וואַן ווערדען וויר דיא נאַכקאָממען דער עדלען קהתיטען ווידער אים דיענסטע זעהען, פֿערזעהנונג דיינעם פֿאָלקע צו ער־ווירקען? — פֿאָר דיר ווערפֿען זעלבסט דעס הימעלסהעערע זיך אַנבעטהענד ניעדער, אום דיעזע לייט נאַהען זיא בעבענד זיך דיי־נעם ריכטערטהראָנע אויף דיינער גראָססען הולד געשטיטצט, נאַהען

יְשֵׁנֵי אַדְמַת עָפָר הַטְּמוּנִים פֹּה וּבְכָל הָעוֹלָם
זְכוּתָם יַעֲמוֹד לָנוּ לְפָנֶיךָ אֵל רָם וְנִשָּׂא!
שֶׁתְּמַלֵּא מִשְׁאֲלוֹתֵינוּ בְּמִדָּה טוֹבָה יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים,
כִּי רְצוֹנֵינוּ לַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ, הָסֵר מֵעָלֵינוּ שִׁבְטְךָ,
וְאֵימָתְךָ אַל תְּבַעֲתֵנוּ. וִיהִי נוֹעַם יְיָ אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ
לַעֲשׂוֹת כָּל חוֹבוֹתֵינוּ בְּלֵבָב שָׁלֵם עוֹד כָּל יְמֵי עוֹלָם
וְנִזְכֶּה לְכָל הַנֶּחָמוֹת הַנִּבָּאוֹת עַל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְלַחֲזוֹת
בְּנוֹעַם פָּנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ!

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ! שֶׁתְּהֵא
תְּפִלָּתִי מְרֻצָּה וּמְקֻבֶּלֶת לְפָנֶיךָ כִּקְטֹרֶת סַמִּים,
וּתְמַלֵּא כָּל מִשְׁאֲלוֹת לִבֵּנוּ לְטוֹבָה. בִּזְכוּת כָּל צַדִּיקֵי
וַחֲסִידֵי עוֹלָם, וּבִזְכוּת צַדִּיקִים הַלָּלוּ הַשּׁוֹכְנִים פֹּה,
יבא

נאהען זיך דיר אויך דיינע אענטען, ניכט אום רעכט, נור אום ערבארמען אונד גנאדע פלעהען וויר, יונג אונד אלט טטעהט הארענד דא, אונד טמאכטעט נאך דיינער הילפע, טמארטעהע דעקט אונזרע וואנגען, געבייגט פאָן דער זינדענלאסט, וואגען וויר עז ניכט אויפצובליקקען, פאטער אים היממעל! זייא דוא אונזערע טטיטצע! — לאססע דיזעס יאהר, דאז עבען איינטרעטעט (איינגעטרעטען) אונז דיינען זעגען בריגגען, איבערפלוס אן גע־טריידע אונד אָבסט, געזעגנעט אן טהויא אונד רעגען. פערגיב אונזערע זינדען, פעראייניגע אונז אים טעמפעל דיינער הייליג־קייט, אונד לאס אונז ניא דער הילפע איינעס אענטען בענע־טהיגען:

אום ווילען דיזער הייליגען, דיא היר רוהען, ערהערע איין גע־בעטה, טענקע איר גנאדע פיר רעכט, לאס איך ניכט אונ־ערהערט פאָן דיר געהען. — אמן.

(היר קאן מאן פאָן דען אָביגען געבעטהען וועלכעס מאן עבען וויל, נאכבעטען)

יָבֹא שָׁלוֹם יָנוּחוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם וְיַעַמְדוּ לְגוֹרָלָם לְקֵץ הַיָּמִין, וַעֲשֵׂה עִמִּי לְפָנִים מִשּׁוּרַת הַדִּין, וְאַל תְּשִׁיבֵנִי רֵיקָם מִלְּפָנֶיךָ, כִּי אֵל חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה. תִּשְׁמַע תְּפִלָּתִי בְּקָרְאִי אֵלֶיךָ, אָמֵן.

(כאן יוכל להוסיף תפלות ובקשות אלה הנדפסים לעיל)

(לז) סדר נוסח התפילה, מה שמתפללים בני החברא קדישא דגמילות חסדים בכל שנה בתענית ז׳ אדר, לבקש מחילה מן המתים על קברי קדושים:)

אָנָּא יְיָ אֵל רַחוּם וְחַנּוּן! שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה! שְׁמַע תְּפִלָּתֵינוּ וְתַחֲנוּנֵינוּ, כִּי קִבַּעְנוּ יוֹם הַזֶּה צוֹם וְתַעֲנִית לְכָל הַחֲבוּרָה הָעוֹסְקִים בַּעֲשִׂיַּת הָאָרוֹן, וְכֵן לָאֵלּוּ הָעוֹסְקִים בַּחֲפִירוֹת קְבָרִים וּבִקְבוּרַת הַמֵּת. וּבָאנוּ פֹּה עַל אַדְמַת קוֹדֶשׁ לְבַקֵּשׁ מִלְּפָנֶיךָ סְלִיחָה וּמְחִילָה וְכַפָּרָה עַל כָּל חַטֹּאתֵינוּ, אֲשֶׁר חָטָאנוּ, בִּזְמַן שֶׁהָיִינוּ עוֹסְקִים בַּעֲשִׂיַּת הָאָרוֹן, בַּחֲפִירוֹת קְבָרִים וּבִקְבוּרַת הַמֵּתִים; כִּי לֹא יִמָּלֵט, לִפְעָמִים

עשינו

(לז) (געבעטה דער מעננער דער ברידערשאפט **וחברה קדישא**) אם פאסטטאג ז׳ **אדר** אויף דען גרעבערן)

ערבארמונגספאלער גנעדיגסטער גאטט! ערהערע אונזער געבעטה. וויר האבען דיזעטאג הייטע צום פאסטען בעשטיאמט אללען בונדעסגענאססען דער הייליגען ברידערשאפט, זא דיא, וועלכע זיך מיט פערן פערטיגונג דער באהרע בעשעפטיגען. אלס דיאיעניגען וועלכע דאז גראב מאכען אונד דיא טאדטען בעערדיגען. וויר וואללען הייטע היר אום ערלאססונג אונזערער זינדען צו דיר פלעהען, וויא לייכט קעננטען וויר אונז פערגאנגען האבען וועהרענד וויר אין יענען בעשעפטיגונגען בעגריפפען וואחרען, וויא לייכט קעננטען

וויר

עָשִׂינוּ דָבָר שֶׁלֹּא כְהוֹגֶן נֶגֶד כְּבוֹד הַמֵּתִים בַּעֲשִׂיַּת הָאָרוֹן, בַּחֲפִירַת קֶבֶר אוֹ בַּעֲשִׂיַּת שְׁאָר צָרְכֵי הַמֵּת, אוֹ לִפְעָמִים נִתְּקוּ אֵיזֶה עֲצָמוֹת מִן הַמֵּת מִמָּקוֹם, עַל יְדֵי הַחֲפִירָה. בִּשְׁגָגָה אוֹ בְאוֹנֶס שֶׁלֹּא בִרְצוֹנֵנוּ, וְגַם לִפְעָמִים יָצָא מִפִּינוּ דִּבְרֵי תוֹרָה וּשְׁאָר דְּבָרִים הָאֲסוּרִים לְדַבֵּר בְּבֵית הַקְּבָרוֹת. הִנְנוּ מְבַקְשִׁים עַל כָּל זֶה, סְלִיחָה מְחִילָה וְכַפָּרָה מִלְּפָנֶיךָ וּמִתְחָרְטִים אֲנַחְנוּ בַּחֲרָטָה גְמוּרָה:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ! שֶׁתְּהֵא מְרֻצָּה וּמְקֻבֶּלֶת לְפָנֶיךָ הַיּוֹם הַזֶּה תְּפִלָּתֵינוּ כְּיוֹם צוֹם תַּעֲנִיתֵינוּ. וִיהֵא מִיעוּט חֶלְבֵּנוּ וְדָמֵינוּ הַמִּתְמַעֵט הַיּוֹם בְּתַעֲנִיתֵינוּ חָשׁוּב וּמְקֻבָּל לְפָנֶיךָ, כְּחֵלֶב הַמּוּנָח עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ, וְתִמְחוֹל לָנוּ עַל כָּל חַטֹּאתֵינוּ שֶׁנַּעֲשׂוּ עַל יָדֵינוּ אוֹ עַל יְדֵי אֲחֵרִים בִּשְׁעַת הִתְעַסְּקוּת בְּצָרְכֵי הַמֵּתִים. וְגַם כָּל שׁוֹכְנֵי

עפר

וויר אויך עטוואס געטהאן האבען דאס ווידער דיא עהרע דעם טאָדטען וואר, עס זייא ביי דיזער אָדער יענער בעטעפטיגונג מיט איהם ביז נאך זיינער בעערדיגונג. וויא לייכט קעננטען וויר איינסט וועהרענד וויר מיט דעם גראבען בעטעפטיגט וואַרען געביינע אונזרעס בענאכבארטען פערגראבענען מיט געריססען האבען, אָבשאָן אויס אונבעדאכטזאמקייט, גאנץ ווידער אונזערן ווילען אבער דענאָך העטטען וויר אונז דא, אן דיא עהרע דער פערשטאָרבענען פערגאנגען. וויא לייכט אויך ענטשליפטען אויף דעם בעגרעבניספלאטצע אונז ווערטע דיא ביי דיזען בעטעפ= טיגונגען צו רעדען אונערלויבט זינד, אללעס דיס בערייען וויר וואהרהאפט אונד ערנסטליך אונד ביטטען אום פערצייהונג. אָ לאס אונזער הייטיגעס געבעט אונד פאסטען דיר זאָ אנגענעהם, זאָ בייא דיר אויפגענאָממען זיין, אלס העטטען וויר איין אָפפער

דיר

עָפָר הַנִּקְבָּרִים פֹּה, יָבֹא שָׁלוֹם יָנוּחוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם! גַּם הֵם יִמְחֲלוּ לָנוּ כָּל מַה שֶׁעָשִׂינוּ נֶגֶד כְּבוֹדָם, אֲנַחְנוּ אֵלֶּה פֹּה הַיּוֹם. אֲשֶׁר יֶשְׁנוֹ פֹּה וַאֲשֶׁר אֵינֶנּוּ פֹּה עִמָּנוּ הַיּוֹם, כִּי הַכֹּל נַעֲשָׂה רַק בִּשְׁגָגָה. זְכוּת יְשֵׁנֵי אַדְמַת עָפָר הַלָּלוּ יַעֲמוֹד לָנוּ, שֶׁכְּשֶׁיַּגִּיעַ עֵת קִצֵּנוּ לְהִפָּטֵר מִן הָעוֹלָם, תִּהְיֶה מִיתָתֵנוּ כַּפָּרָה עַל כָּל חַטֹּאתֵינוּ וַעֲוֹנוֹתֵינוּ וּפְשָׁעֵינוּ, וְתָשׁוּב תְּחַיֵּינוּ וּמִתְּהוֹמוֹת הָאָרֶץ תַּעֲלֵנוּ. אַל תָּשֶׁת עָלֵינוּ חַטָּאת אֲשֶׁר נוֹאַלְנוּ וַאֲשֶׁר חָטָאנוּ. לְךָ יְיָ הַחֶסֶד עַל כָּל אֲשֶׁר גְּמַלְתָּנוּ, וַאֲשֶׁר עַד יוֹם מוֹתֵנוּ תִּגְמוֹל עָלֵינוּ.

מְקוֹר הַחֶמְלָה! רַחוּם וְחַנּוּן! יַעֲמוֹד נָא לָנוּ זְכוּת מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ רֹעֶה נֶאֱמָן, אֲשֶׁר עַל יָדוֹ הִנְחַלְתָּ תּוֹרָתְךָ לִקְהִלַּת יַעֲקֹב. וְלֹא קָם נָבִיא כְּמוֹתוֹ, אֲשֶׁר פָּנִים אֶל פָּנִים דִּבַּרְתָּ עִמּוֹ. בַּיּוֹם הַזֶּה צְפַנְתִּיהוּ בְּסֵתֶר כְּנָפֶיךָ סֶלָה, קָבַרְתָּ אוֹתוֹ בַּגַּיְא וְלֹא יָדַע אִישׁ

את

דיר דארגעבראכט, ערלאס אונזערע זינדען אללע. אונד אויך דיא היר בעגראבענען, זעליגען אנדענקענס, מעגען אונז פערגעבען, זאוואהל אונז, דיא וויר היוטע געגענווערטיג, אלס דענען אויך דיא אבוועזענד זינד, דען וואס וויר ווידער איהרע עהרע יע געטהאן האבען, געשאה נור אויס אונבעדאכטזאמקייט, ווען איינסט אויך אונזער ענדע נאהעט, מעגע אונזער טאד אונזערע זינדען פערניכטען, אויך דאס דוא אונז איינסט דאן ווידער איט דען איברינען גערעכטען אינס לעבען רופעסט.

אורקוועללע דער הולד! מעגען אונז דיא טוגענדען דיינעס דיהנערס משה בייאשטעהען, יענעס טרייען הירטען, דורך דעססען האנד דוא דיינעם פאלקע דיינע הייליגע לעהרע אונד געזעטצע געגעבען, דעם קיין פראפעטה אם ראנגע גליך, איט דעם דוא פאן אנגעזיכט צו אנגעזיכט געשפראכען, אונד.

אֶת קְבוּרָתוֹ. יָגֵן נָא זְכוּתוֹ עָלֵינוּ גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים! שֶׁתֵּעָתֵר לָנוּ עַל כָּל מַה שֶׁבִּקַּשְׁנוּ לְפָנֶיךָ, לְמַעַן רַחֲמֶיךָ הַמְרֻבִּים, וּלְמַעַן זְכוּת כָּל הַצַּדִּיקִים וְהַחֲסִידִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְאַל תְּשִׁיבֵנוּ רֵיקָם מִלְּפָנֶיךָ, כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

בִּרְשׁוּת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא! וּבִרְשׁוּת כָּל הַקְּדוֹשִׁים הַלָּלוּ נֵלֵךְ לְדַרְכֵּנוּ וְנִחְיֶה אֲנַחְנוּ וְכָל יִשְׂרָאֵל לְאוֹרֶךְ יָמִים וְשָׁנִים טוֹבִים בָּעוֹלָם הַזֶּה. יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִּינוּ וְהֶגְיוֹן לִבֵּנוּ לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרֵינוּ וְגוֹאֲלֵינוּ, אָמֵן:

תם

אונד דען דוא איינסט, אם הייטיגען טאגע, אונטער דיינען פליגעלן ביא דיר אויפגענאממען, איהן אים טהאלע בעגראבען האסט וואָ ניאמאנד דיא שטעללע וויים וואָ ער בעגראבען איזט. מעגסט דוא אום זיינער טוגענד ווילען אונז בייאשטעהען. אונד אום וויל־לען אללער דיזער געראכטען ערהערע אונזערע געבעטהע.

אים נאמען דעס אללערהייליגסטען, געלאָבט זייא ער, אים נאמען אללער דיזער פערקלעהרטען, געהען וויר נון אונזע־רעס וועגעס. מעגען וויר אונד גאנץ ישראל אם לעבען בלייבען, מעגען דיר דיא ווארטע אונזערעס מונדעס געפעללינ זיין, אונד דיא געדאנקען אונזערעס הערצענס דיר. עוויגער, אונזער האָרט אונד אונזער ערלעזער, אמן.

התבוננות

בן אדם! זכור אחריתך!

— —

הלא לאין יחשוב את חיי העולם הזה,
זה האיש, אשר יבין חיי הנצחיי!
הן כל עוד היותינו בחיים,
נשים דרכינו דרך נתיבה אל — מות.
כל יתרון חיינו בעולם השפל
להטיב דרכינו
להיות נכונים לחיי עד.
שם — ישני עפר יקיצו! שם — יחיו בני תמותה!
אלה הקדושים, אשר פה גועו,
הן המה קדושי עליון! —
שם כבודם ימלא עולם
בני אדם — יגביהו לשבת, בסתר עליון —
בצל שדי! —
בשמים יקחו נחלה — לאחוזת אבותם ישובו!
גם אדם הראשון בהבראו,
בעוד היותו בתבל
היה מוכשר לחיי עד,
נכון לעולם מפואר! —
לא רק הארץ למלאות בראהו היוצר הגדול!
אך גם מושבות עולם,
גם גבהי שמים בצאצאיו לישב! —

תפלה מויסדה בהסכמת חכמי זמנינו לאומרה אצל הלוית המת, על כל נדה שלא תנא, בימי החג ובימים שאין אומרים תחנון, במקום תפלת הצור תמים.

חזן.

מִי יַעֲלֶה בְּהַר יְיָ, מִי יָקוּם בִּמְקוֹם קָדְשׁוֹ? נְקִי כַפַּיִם וּבַר לֵבָב אֲשֶׁר לֹא נָשָׂא לַשָּׁוְא נַפְשׁוֹ, יִמְצָא צְדָקָה וָחֶסֶד בְּהִלּוֹ נֵרוֹ עַל רֹאשׁוֹ, יִשָּׂא בְרָכָה מֵאֵת יְיָ וּצְדָקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעוֹ. כִּי נָשָׂא לֵאלֹהָיו נַפְשׁוֹ הִטָּה אֵלָיו כַּפַּיִם. אַחֲרֵי נָפְלוֹ יָקוּם יוֹדִיעֵהוּ אֹרַח חַיִּים:

Cantor.

Wer ersteigt Gottes Berg, und wer steht an seiner heiligen Stätte? — Wer reiner Hände, lautern Herzens ist und nicht nach Eitlem strebt, der findet Gnade und Huld, das Gotteslicht umstrahlt sein Haupt. Er empfängt Segen von Gott, Gerechtigkeit vom Herrn seines Heiles. Er erhob seine Seele zu Gott, faltete betend zu ihm die Hände, und er ersteht wieder, nachdem er dahinsank; der Herr zeigt ihm den Weg zum Leben.

קהל.

נַפְשׁוֹ צְרוּרָה בִּצְרוֹר הַחַיִּים, יִמְצָא חֶלְקוֹ בְּאֶרֶץ הַחַיִּים:

חזן.

פּוֹעֵל צְדָקוֹת אִם הָיָה תְּלַוֶּנָּה אִתּוֹ לְבֵית עוֹלָמוֹ. כֵּן צְדָקָה לְחַיִּים אַשְׁרֵי אֱנוֹשׁ הוֹלֵךְ בְּתֻמּוֹ ׃ יְיָ מֵמִית וּמְחַיֶּה מוֹרִיד שְׁאוֹל וַיָּעַל, מְשַׁלֵּם לְאִישׁ כִּדְרָכָיו צַדִּיק מַה פָּעַל, נַפְשׁוֹ יְשׁוֹבֵב יְנַהֲלֵהוּ עַל מֵי מְנוּחוֹת, יוֹדִיעֵהוּ אוֹרַח חַיִּים שׂוֹבַע שְׂמָחוֹת:

קהל.

יְשׁוּב יְרַחֲמֵהוּ יוֹצְרוֹ מוֹשֵׁל רוּם וְתַחַת, וִיחִי עוֹד לָנֶצַח לֹא יִרְאֶה שַׁחַת:

Chor.

Seine Seele ist festgebunden in dem Bunde des Lebens, im Lande des ewigen Heiles dort, findet Er seinen Antheil nächst dem Throne Gottes.

Cantor.

Wer im Leben Gerechtigkeit übet, den begleitet sie zur Grabesstätte; des Lebens Stütze ist die Tugend. Heil dem Menschen der in Unschuld wandelt! — Der Ewige tödtet und belebet, führet zur Grube hinab und erhebet wieder; er vergilt jedem seinen Wandel, jeglichem seiu Thun. Er gibt Labung seiner Seele, führt sie an des Lebens stillen Quellen, geleitet ihn zu den Pfaden ewigen Lebens, wo Fülle der Freuden ist.

Chor.

Sein Schöpfer, der Herr des Himmels und der Erde,

חזן.

אֱנוֹשׁ כֶּחָצִיר יָמָיו אַחֲרִיתוֹ לַקֶּבֶר, יָמָיו כְּצֵל עוֹבֵר
יָמוּת וְיֶחֱלַשׁ גֶּבֶר, חַיָּיו תְּלוּאִים מִנֶּגֶד כְּעִוֵּר יְגַשֵּׁשׁ
בָּאֲפֵלָה, לַיְלָה לֹא יָנוּחַ יוֹמָם תְּבַעֲתֵהוּ בֶהָלָה,
לַהֶבֶל דָּמָה רוּחַ עָבְרָה בּוֹ וְאֵינֶנּוּ. כַּצִּיץ יָצָא וַיִּמָּל
וּמְקוֹמוֹ לֹא יַכִּירֶנּוּ:

קהל.

מִי גֶבֶר יִחְיֶה וְלֹא יִרְאֶה מָוֶת? לוּ חָכְמוּ יַשְׂכִּילוּ כִּי
אֵין שִׁלְטוֹן בְּיוֹם הַמָּוֶת!

חזן.

אִם יֵשׁ עָלָיו מַלְאָךְ מֵלִיץ מִנִּי אֶלֶף אֶחָד, יִפְדֵּעֵהוּ

---

erbarmt sich wieder sein; ewiges Leben ist sein Theil, er sieht nie das Verderben.

Cantor.

Der Mensch — wie Gras sind seine Tage, sein Ende — Grab und Verwesung. Seine Lebenstage sind dem schwindenden Schatten gleich, er erschlafft und stirbt. Sein irdisches Dasein hängt nur an einem Faden, im Dunkeln tappt er, wie ein Blinder, genießt des Nachts der Ruhe nicht, und wird am hellen Tage stets aufgeschreckt; ein Wind wehet ihn an — er ist nicht mehr; wie die Knospe wenn eh' sie noch erbrochen hin sie welkt, und seine Stätte kennt ihn nicht mehr.

Chor.

Wo ist ein Mensch, der lebt und nicht heimfällt dem Grabe? — Wären sie weise doch, bedächten sie, es ende jede Herrschermacht am Sterbetag! —

מֵרֶדֶת שַׁחַת יַצִּילֵהוּ מִפַּחַד, בֵּית אֵל יַעֲלֶה לְבֵית אָבִיו יִכְסוֹף, רוֹצֶה בִּתְשׁוּבָה נִשְׁמָתוֹ אֵלָיו יֶאֱסוֹף, אוֹרַח חַיִּים לְמַעְלָה זֹאת תְּהִי בָנוּ לָעֵדָה, כִּי יוֹם הַמָּוֶת הוּטַב מִיּוֹם לֵידָה:

קהל.

יְיָ אֱלֹהָיו יְהִי לוֹ לְאוֹר עוֹלָם, וְהָיָה לְמָאוֹר בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם *) מִן הָעוֹלָם וְעַד עוֹלָם:

חזן.

מַחֲזֵה שַׁדַּי תֶּחֱזֶה נוֹפֵל וּגְלוּי עֵינַיִם! וְהָלַךְ לְפָנֶיךָ צִדְקֶךָ בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים, יָבֹא שָׁלוֹם יָנוּחַ עַל מִשְׁכְּבוֹתֶךָ,

---

Cantor.

Tritt jedoch die Tugend als Anwalt für ihn auf, zwischen seinen Handlungen allen als guten Engel Eine nur, sie rettet ihn, daß er nicht in's Verderben sinke. Er schwingt sich auf zu seinem Gotte, in's Vaterhaus, darnach er stets gelüstet; und Er, der gefallen hat an Buße, nimmt seine Seele bei sich auf. Oben wird der Weg des ewigen Lebens ihm gezeigt.

Darob erkennen wir es: Es ist der Sterbetag dem Geburtstag vorzuziehen.

Chor.

Der Herr sein Gott wird ihm ewiges Licht verleihen, wie ein heller Stern wird er nun am Himmel glänzen*)

Cantor.

Du wirst die Erscheinung Gottes sehen, hingesunken wohl, hellsehenden Auges doch. Deine Tugenden werden Dich einführen in die Gefilde des Lebens. Friede wird her-

---

*) Daniel Cap. 12, V. 3.

כִּי אֵל רַחוּם וְחַנּוּן יְיָ אֱלֹהֶיךָ, הוּא בְּרַחֲמָיו יִשְׁלַח מַלְאָכָיו לְפָנֶיךָ, נְעִימוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח שֹׂבַע שְׂמָחוֹת אֶת פָּנֶיךָ:

הקהל נגשים את המטה על כתפיהם.

חֶסֶד יְיָ מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם וְצִדְקָתוֹ לִבְנֵי בָנִים, בִּלַּע הַמָּוֶת לָנֶצַח וּמָחָה יְיָ אֱלֹהִים דִּמְעָה מֵעַל כָּל פָּנִים:

---

abkommen und sich niederlassen auf dein Grab; denn der Herr, dein Gott, er ist erbarmungsvoll: In Gotteshuld wird er seine Engel vor Dir schicken, ewige Wonne wird in Deiner Rechten, Freudenfülle vor Deinem Angesichte sein.

Chor, im Abgehen mit der Leiche.

Die Huld des Herrn ist von Ewigkeit zu Ewigkeit, seine Gerechtigkeit waltet noch über späte Enkel. Einst vernichtet er den Tod auf immer; Gott, der Herr, trocknet ab die Thränen von jedem Angesichte *).

---

*) Jesaias, Cap. 25, V. 8.

יושב בסתר וכו':

רעגיסטער

רעגיסטער

רעגיסטער

1 1 1 1

1
2 5
8
2 8
2
8
6
8
7
8
5

34 12 14 19
84

17
17
13

